

**T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**SİCİLL-İ AHVÂL DEFTERLERİNE GÖRE
KIBRISLI DEVLET MEMURLARI
(1879-1909)**

**Yüksek Lisans Tezi
Tarih Anabilim Dalı**

Hazırlayan
Emine ÇELİKKUT

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Necati ÇAVDAR

TOKAT-2019

**SİCİLL-İ AHVÂL DEFTERLERİ'NE GÖRE
KIBRISLI DEVLET MEMURLARI (1879-1909)**

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 25.10/...2019

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Prof. Dr. Songül ÇOLAK

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Necati ÇAVDAR (Danışman)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre TEKİNSOY

İmzası

Bu tez, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 30/10/2019 tarih ve 62-13 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. İlhan EROĞLU

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğr. Üyesi Necati ÇAVDAR danışmanlığında hazırlamış olduğum Sicill-i Ahvâl Defterleri'ne Göre Kıbrıslı Devlet Memurları (1879-1909) adlı Yüksek Lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

25.09.2019

Emine ÇELİKKUT

İmza

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans Eğitimim esnasında bilimsel ve sosyal gelişimime fazlasıyla katkı sağlayan, kıymetli bilgilerini, zamanını cömertçe paylaşan, ulusal ve uluslararası sempozyumlarda tecrübe kazanmam hususunda sabır ve ilgi ile destekçim olan, odasını ve kütüphanesini kullanmam konusunda imkân sağlayan danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Necati ÇAVDAR'a şükranlarımı sunuyorum.

Tarih Bölümü ve ardından başlamış bulunduğum Yüksek Lisans eğitimim esnasında kendime olan güvenim konusunda desteklerini esirgemeyen değerli hocam sayın Prof. Dr. Necdet BUDAK'a saygı ve minnetlerimi sunuyorum.

Adeta kardeşlik vasfıyla tüm öğrendiklerini benimle paylaşmaktan kaçınmayan, gece-gündüz demeden yanımda olan, akademik hayatta adını sıkça duyacağımıza inandığım, Yüksek Lisans dönem arkadaşım, hocamızın ifadesiyle "Ünalıcık" Ünal ÇELİK'e teşekkürlerimi sunuyorum. Son olarak dünyaya geldiğim günden beri sevgi ve saygı kelimelerinin anlamlarını idrak etmeme vesile olan, her türlü zorluğa rağmen maddi ve manevi açıdan yanımda bulunan, başarılarımı her daim destekleyen, hayattaki en büyük şansım olan babam İsmail ÇELİKKUT'a ve annem Sadiye ÇELİKKUT'a ve kardeşim Gamze SUVARİLER'e sonsuz teşekkür ediyorum.

SİCİLL-İ AHVÂL DEFTERLERİNE GÖRE KIBRISLI DEVLET MEMURLARI (1879-1909) ÖZET

XIX. yüzyıla kadar Osmanlı idareci kadrolarını teşkil eden klasik “Kalemiye” teşkilatı, II. Mahmud Dönemi’nde başlayan ve Tanzimat Dönemi’nde dengesini bulan köklü bir sivil bürokratik reforma tâbi tutulmuştur. Bu kapsamda teşebbüs edilen konulardan birisi de devlet personel kayıtlarına bir standart getirme çabası olmuştur. Neticede 1879 yılında Sicill-i Ahvâl İdaresi teşkil edilerek Osmanlı bürokrasisinde istihdam edilmekte olan memurların meslekî nicelik ve nitelikleri standart kriterler çerçevesinde kayıt altına alınmaya başlamıştır. Sicill-i Ahvâl Defterleri adı verilen bu kayıtlar sayesinde 201 defterde toplanan yaklaşık 95 bin devlet personelinin haiz olduğu nicel ve nitel verilerine ulaşmak mümkün olabilmektedir.

II. Abdülhamid Dönemi’nde tutulmaya başlanan ve memurların bir nevi özgeçmişi denilebilecek olan bu kayıtlardan elde edilen veriler sayesinde memurların hizmet dökümleri ortaya çıkarılabilmektedir. Bu defterlerde kayıtlı memurların baba adları, doğum yerleri, mensup oldukları aile ve sülale, eğitim durumları, görev yaptıkları yerler gibi çok sayıda soruya ilaveten şahsın eserleri, ödülleri, cezaları, rütbeleri ve nişanları gibi soruların cevaplarını da almak mümkün olabilmektedir.

Kıbrıs Adası’nın XIX. yüzyıl sonu ve XX. yüzyıl başındaki sosyo-kültürel durumunun tespitine katkı sağlayacağına inandığımız çalışmamızda, Sicill-i Ahvâl Defterleri esas alınarak Kıbrıslı memurlar tetkik edilmiştir. Osmanlı Arşivi’nde yer alan Sicill-i Ahvâl kayıtlarında tespit etmiş olduğumuz 151’i Müslüman, 6’sı gayrimüslim olmak üzere 157 Kıbrıslı memurun prosopografik verileri ortaya konulmuştur.

Çalışmamız giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş’te Osmanlı bürokrasisi ve Sicill-i Ahvâl kaynaklarının önemi üzerinde durulmuştur. Birinci Bölüm’de; Sultan II. Abdülhamid dönemi bürokratik yapısındaki değişim, Sicill-i Ahvâl Komisyonu’nun kuruluşu ve işlevi, komisyon tarafından tutulan defterlerin mahiyeti tetkik edilmiş ve defterlerin doğru bir şekilde değerlendirilebilmesi için Kıbrıs’ın idari, iktisadi ve demografik durumundan genel olarak bahsedilmiştir. İkinci Bölüm’de; Kıbrıs Sicill-i Ahvâl Defterleri’ne göre Kıbrıslı memurların isim, lakap, unvan, sülale adı, eğitim

durumları ve mesleki hayatları ele alınmıştır. Üçüncü Bölüm’de ise Kıbrıslı memurların aldığı rütbe, nişan, madalyalar ve memurlara isnat edilen suçlar ile memurlara verilen cezalar değerlendirilmiş ve değerlendirmeler tablolar halinde gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, II. Abdülhamid, Sicill-i Ahvâl, Kıbrıs, Bürokrasi.

ACCORDING TO SİCİLL-I AHVAL BOOK CYPRUS STATE OFFICERS (1879-1909)

ABSTRACT

The classical “Kalemiye” organization, which was constituted Ottoman administrative staff until the XIXth century, was subjected to a radical civil bureaucratic reform that began in the period of Mahmud II and found its balance during the Tanzimat Period. One of the issues that has been attempted in this context has been the effort to set a standard for state personnel records. As a result, in 1879, the Sicill-i Ahvâl Administration was formed and the professional quantity and qualifications of the civil servants employed in the Ottoman bureaucracy began to be recorded within the framework of standard criteria. Thanks to these records, called Sicill-i Ahvâl Books, it was possible to reach the statistics of quantitative and qualitative data, which were collected by approximately 95 thousand state personnel in 201 books.

With the data obtained from these records, which started to be kept during Abdulhamid II period, and can be called as a kind of resume of civil servants, the service scheme’s of the civil servants can be revealed. In addition to numerous questions about the civil servants which are already registered to the book, such as father's names, birth places, family and family members, educational statuses, places where they work, it is possible to get answers to questions such as their works, awards, penalties, ranks and orders.

In our study which we believe will contribute to the determination of the socio-cultural situation of the end of the XIX. century and the beginnings of the XX. century of the Island of Cyprus, the Cypriot officers were examined on the basis of the Sicill-i Ahvâl Books.

In the Sicill-i Ahvâl records that we identified, which take place in the Ottoman Archive prosopographic data of 157 Cypriot civil servants, 151 of whom were Muslim and 6 were non-Muslim, were presented.

Our study consists of an introduction and three parts. In the introduction, the importance of Ottoman bureaucracy and the sources of Sicill-i Ahvâl was emphasized.

In the first part; the change in the bureaucratic structure of the period of Abdulhamid II, establishment and function of the Sicill-i Ahvâl Commission and the nature of the books held by the commission was examined and the administrative, economic and demographic situation of Cyprus in general was mentioned in order to evaluate the books correctly.

In the second part; according to the Cyprus Sicill-i Ahvâl Books, the name, nickname, title, family name, educational status and professional life of the Cypriot civil servants were discussed. In the third part; the ranks, orders, medals and offenses attributed to the Cypriot officers and the penalties imposed on the officers were evaluated and the evaluations were presented in tables.

As a result of our study, data on various topics are presented such as the administrative institutions at the end of XIXth century and in the beginning of 20th century in Cyprus, education platforms, schools, the most used names in the island, existing dynasties in the island and the professions.

Key Words: Ottoman Empire, Abdulhamid II, Sicill-i Ahvâl, Cyprus, Bureaucracy.

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası	ii
Teşekkür	ii
Özet.....	iii
Abstract.....	vi
İçindekiler	viii
Tablolar Listesi	x
Ekler Listesi	xi
Kısaltmalar.....	xii
GİRİŞ	xiii
BÖLÜM 1: SİCİLL-İ AHVÂL KOMİSYONU VE SİCİLL-İ UMÛMÎ DEFTERLERİ	1
1.1. Sicill-i Ahvâl Kurumunun Kuruluşu	1
1.2. Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun İşlevi.....	3
1.3. Sicill-i Ahval Defterlerinin Mahiyeti.....	5
KIBRIS TARİHİNE GENEL BAKIŞ	8
1.2.1. Kıbrıs'ın İdari Yapısı.....	11
1.2.2. Kıbrıs'ın Demografik Yapısı	13
1.2.3. Kıbrıs'ın Eğitim-Öğretim Yapısı	15
1.2.4. Kıbrıs'ın İktisadi Yapısı	18
BÖLÜM 2: SİCİLL-İ AHVÂL DEFTERLERİNE GÖRE KIBRISLI MEMURLAR	21
2.1. Kıbrıslı Müslüman Memurlar	21
2.2. Kıbrıslı Gayrimüslim Memurlar	23
2.3. Kıbrıslı Müslüman Memurların Doğum Tarihleri, Baba Adları, Baba Meslekleri .	24

2.4. Kıbrıslı Müslüman Memurların Doğum Tarihleri, Baba Adları, Baba Meslekleri .	25
2.5. Kıbrıslı Müslüman Memurların Aile ve Sülale Ad veya Unvanları	31
2.6. Kıbrıslı Gayrimüslim Memurların Sülale Adı veya Unvanları	33
2.7. Kıbrıslı Memurların Eğitim Durumları	33
2.7.1. Memurların Eğitim Aldıkları Okullar	33
2.7.2. Memurların Bildiği Diller	36
2.8. Kıbrıslı Memurların Mesleki Hayatları	50
BÖLÜM 3: KIBRISLI MEMURLARIN ALDIĞI ÖDÜLLER VE CEZALAR.....	84
KIBRISLI MEMURLARIN ALDIĞI ÖDÜLLER.....	86
3.1. Rütbeler.....	86
3.2. Nişanlar.....	91
3.2.1.Mecidi Nişanı.....	94
3.2.2. Nişan-ı Osmanî.....	94
3.3. Madalyalar	99
3.3.1.İmtiyâz Madalyası.....	101
3.3.2. Tahlisiye Madalyası.....	102
3.3.3. Yunan Muharebe Madalyası.....	103
KIBRISLI MEMURLARA İSNAT EDİLEN SUÇLAR VE VERİLEN CEZALAR.	103
SONUÇ	114
EKLER	130
KAYNAKLAR	116
ÖZGEÇMİŞ	147

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1: Kıbrıslı Müslüman Memurlar.....	22
Tablo 2.2: Kıbrıslı Gayrimüslim Memurlar.....	24
Tablo 2.3: Kıbrıslı Müslüman Memurların Doğum Tarihleri, Baba Adları, Baba Meslekleri	25
Tablo 2.4: Kıbrıslı Gayrimüslim Memurların Doğum Tarihleri, Baba Adları ve Baba Meslekleri	31
Tablo 2.5: Kıbrıslı Müslüman Memurların Sülale Adı veya Unvanları.....	32
Tablo 2.6: Kıbrıslı Gayrimüslim Sülale Ad veya Unvanları	33
Tablo 2.7: Kıbrıslı Memurların Eğitim Durumları	38
Tablo 2.8: Kıbrıslı Memurların Mesleki Hayatları.....	56
Tablo 3.1: Kıbrıslı Memurların Aldığı Rütbelere.....	87
Tablo 3.2: Kıbrıslı Memurların Aldığı Nişanlar.....	95
Tablo 3.3: Kıbrıslı Memurların Aldığı Madalyalar	102
Tablo 3.2.1: Memurlara İsnat Edilen Suçlar ve Verilen Cezalar.....	111

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Ahmed Nazif Efendi	130
Ek 2: Ahmed Şevket Bey 2.....	132
Ek 3: Ahmed Tevfik Efendi 1	133
Ek 4: Fedon Bey	135
Ek 5: Hasan Vahab Efendi.....	136
Ek 6: Mehmed Ali Efendi 2.....	138
Ek 7: Mehmed Ali Efendi 3.....	139
Ek 8: Mehmed Halid Bey	141
Ek 9: Mehmed Kâmil Paşa	143
Ek 10: Mustafa Safvet Efendi.....	145

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.t.	Adı Geçen Tez
a.g.s./l	Adı Geçen Sözlük/Lügat
Bkz.	Bakınız
BOA.	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
Çev.	Çeviren
DH. SAİD.d	Dâhiliye Nezareti Sicill-i Ahval İdaresi Defterleri
Ed.	Editör
H.	Hicri
Haz.	Hazırlayan
M.	Miladi
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
R.	Rumi
s.	Sayfa
S.	Sayı
sad.	Sadeleştiren
ss.	Sayfa Aralığı
st.	Sütun
TDVİA.	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
TTK .	Türk Tarih Kurumu
vs.	Vesair

GİRİŞ

Çalışmamız, XIX. yüzyıl sonlarıyla XX. yüzyıl başlarında Osmanlı bürokrasisinde görev yapmış olan Kıbrıslı memurların grup biyografilerini (prosopografi) istatistiki veri haline getirerek ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmamızın ana kaynağı olan Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), Dâhiliye Nezareti” (DH) “Sicill-i Ahvâl İdaresi” (SAİD. d.) fonunda kayıtlı 151’i Müslim, 6’sı gayrimüslim toplam 157 memurun sicill defterlerinden oluşmaktadır. Osmanlı Devleti’nde merkez ve taşralarda görev yapan memurların hâl tercümelerine konu olan özel ve resmi durumlarının kaydedildiği defterlere “Sicill-i Ahvâl Defterleri” adı verilmiştir¹. Sicill-i Ahvâl Defterleri’nde; memurların isimleri, baba isimleri, sülale isimleri, eğitim durumları, meslekleri, görev yaptığı kurumlar, maaş miktarları, memurların aldığı nişan, madalya, ödül ve cezalara ait bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgilerin ışığında memurların yaşadığı dönem, çalışma ortamları ve koşullarının sosyo-ekonomik yapısına dair önemli bilgiler ortaya çıkarılmaktadır. Sultan II. Abdülhamid döneminde istihdam edilen yaklaşık 92 bin memurun yaşantılarına dair detayları günyüzüne çıkarmak amacıyla araştırmacılar çeşitli yöntemler kullanmışlardır. Bu yöntemlerle memurların doğdukları yerlerin şehir adları temel alınarak aynı şehirde doğan memurların sınıflandırılması sağlanmış ve bu duruma ek olarak memurların doğdukları şehirlerin bir asır öncesindeki sosyo-ekonomik durumlarıyla ilgili bilgiler edinilmiştir. Bu açıklamalarımıza dayanarak, çalışmamızın zeminini oluşturan kayıtlarda bir biyografi çalışmasından ziyade çoklu biyografi çalışması olan prospografi tekniği kullanılarak Kıbrıslı memurların yaşam öyküleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu sebeple daha önce yapılan çalışmalarda çok az değinilen “biyografi” ve “prosopografi” yazımının tarihsel sürecine yüzeysel olarak açıklık getirmek yerinde olacaktır. Osmanlı Türkçesi’nde “yaşam öyküsü” anlamına gelen “tercüme-i hâllerin” kökenleri çok eski çağlara dayanmaktadır. Bu tercüme-i hâllerin yazım türü olan ve aslı Yunancaya dayanan “biyografi” canlılık anlamına gelen “bios” ile yazı anlamına gelen “grafien” sözcüklerinden oluşturulmaktadır². Biyografilerin meydana getirilmelerindeki amaç genel tabiriyle sanat, edebiyat, bilim gibi alanlarda görev ve davranışlarıyla ön plana çıkmış şahısların doğumlarından ölümlerine kadar olan süreçte yaşantılarının kısa

¹ Gülden Sarıyıldız, *Sicill-i Ahvâl Komisyonu’nun Kuruluşu ve İşlevi (1879-1909)*, Der Yayınları, İstanbul 2004, s. 122.

² Necati Çavdar, “Tarihsel Biyografi İnşasında Sübjektiflik Sorunu”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 60, 2017, s. 631.

tarihçesini ortaya koymaktır. Kısacası biyografi Kütükoğlu'nun ifadesiyle “tarihe mâl olmuş şahısların hayatlarının hikâyesi”dir³. Osmanlı tarih yazıcılığında biyografi yazımının oldukça geç başladığı ve ilk kaynak olarak “Âşıkpaşazade'nin “Tevarih-i Âl-i Osman” isimli eseri kabul görmektedir⁴. Kollektif biyografi olarak adlandırılan ve tarih ilmine yardımcı olan bir diğer bilim alanı “prosopografi”dir⁵. Fransızca “Prosopographie” teriminden türetilmiş olan “prosopografi”, en yaygın anlamıyla “meslek veya konum itibarıyla tutarlılık gösteren kişilerden oluşan grupların biyografilerinin tetkik edilmesi” anlamına gelmektedir⁶. Sicill-i Ahvâl Defterleri prosopografik tarih yazımına en uygun kaynak türlerinin başında gelmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivinde mevcut Sicill-i Ahval Defterleri üzerinde gerçekleştirdiğimiz katalog taramasında Kıbrıslı olduğunu düşündüğümüz 181 adet memurun kaydına rastlanmıştır. Ancak bu kayıtların detaylı incelemeleri sonucunda “Ahmed Rifat Efendi”, “Ali Cedid Efendi”, “Hafız Mehmed Hamdi Efendi”, “Hüseyin Hüsnü Bey”, “Ahmed Rifat Efendi”, “Hüseyin Hüsnü Efendi”, “Hüseyin Ziyaeddin Bey”, “Mehmed Said Efendi”, “Mehmed Galip Efendi”, “Mehmed Hulusi Efendi”, “Mehmed Rıza Efendi”, “Mehmed Rüşdü Bey”, “Mehmed Zühtü Efendi” ve “Osman Nuri Efendi”den oluşan 14 memurun Kıbrıslı olmadığını tespit ettik.

Osmanlı Türkçesinde tekrarlanmış anlamına gelen “mükerrer⁷” ifadesi Sicill-i Ahvâl Defterleri'nde bir memura ait kaydın birden çok kez tutulması işlemine verilen isimdir. Bahsi geçen bu duruma Kıbrıslı memurlarla ilgili yaptığımız araştırmalar esnasında da rastlanmaktadır. Buna göre; “Ahmed Halim Efendi”, “Ahmed Nafi Efendi”, “Ahmed Şevket Bey”, “Hasan Zeyneddin Efendi”, “Mehmed Ali Efendi” ve “Sadık Bey”in kayıtlarının mükerrer olduğu saptanmıştır. Bunun dışında belgeler arasında “Melkiyan” ve “Melikcan” şeklinde yazılmış iki ayrı memurun kaydı olduğu tespit edilmiştir. Ancak belgenin detaylı incelemesinde bu iki memur kaydının aynı

³ Mübahat S. Kütükoğlu, *Tarih Araştırmalarında Usûl*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2014, s. 24.

⁴ Çavdar, “Tarihsel Biyografi İnşasında Sübjektiflik Sorunu”, s. 632.

⁵ Yasemin Beyazıt, “Sicill-i Ahval Defterleri'nin Tahlili ve Denizli Merkez Doğumlu Memurlar Üzerine Bir Prosopografi Denemesi”, *Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri*, C. 1, Denizli 6-7-8 Eylül 2006, s. 504.

⁶ Eldem, Edhem, “Padişahın Paşaları ve Protopografya Hakkında”, *Toplumsal Tarih*, S. 190, 2009, s. 45.

⁷ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara 2012, s. 838.

olduğu ancak belgeyi okuyup arşiv kataloğuna özetini yazan arşiv memurunun kişi adını yanlış okumasından kaynaklı bir durum olduğu, kişinin adının doğru okunuşunun “Melkiyan” olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 7 adet mükerrer kayıt tespit edilmiştir.

Sicill-i Ahvâl Komisyon’u tarafından memurların doldurmaları için verilen sayfaların yetmediği durumlarda ek olarak verilen sayfalara “zeyl” denilmiştir. Kıbrıslı memurlar arasında da “Abdullah Nuri Efendi”, “Ahmed Mümtaz Efendi” ve “Mehmed Ragıp Bey”in içinde bulunduğu 3 kişinin ek sayfa doldurduğu görülmüştür. Netice olarak; arşivde gerçekleştirilen ilk tarama esnasında elde etmiş olduğumuz 181 memurdan 14’ü Kıbrıslı olmayan, 7’si mükerrer, 3’ü zeyl olmak üzere 24 tanesi çıkarıldığında çalışmamıza esas olarak 157 Kıbrıslı memurun sicill kaydı kaynaklık etmiştir.

Üç bölüm olarak hazırlanan çalışmanın Birinci Bölümü’nde Sicill-i Ahvâl Komisyonu’nun Kuruluşu, İşlevi ve Kıbrıs’ın tarihsel süreci değerlendirilmiştir. İkinci Bölümü’nde Kıbrıslı memurların isimleri, sülale isimleri, mesleki hayatları, eğitim durumları tetkik edilerek tablolar halinde gösterilmiştir. Üçüncü Bölüm’de ise memurların aldıkları rütbe, nişan, madalya, ödül ve cezalar ele alınmıştır. Çalışmamızın Ekler kısmında ise her memura ait kimlik kartı hazırlanarak çalışma tamamlanmıştır.

BÖLÜM-1

SİCİLL-İ AHVÂL KOMİSYONU VE SİCİLL-İ UMÛMÎ DEFTERLERİ

1.1. Sicill-i Ahvâl Kurumunun Kuruluşu

“Burra” ve “Kratos” sözcüklerinden oluşan Bürokrasi, yönetim bilimi açısından bakıldığında *atanmış memurların yönetimi*, sosyoloji bilimi penceresinden bakıldığında ise *toplumsal kurumlardaki yönetim sisteminin tümü* anlamına gelmektedir⁸. Osmanlı klasik döneminde, Padişahın beratıyla atandıkları devlet hizmetleri karşılığında vergiden muaf olan toplumsal gruba “yönetici sınıf” (bürokrasi); vergi ile devlete bağlı olan Müslim ve gayrimüslim unsurlara ise “Reaya” denilmiştir⁹. Yönetici sınıfa “Askeri” adı verilmiştir¹⁰. Askeri denilen yönetici sınıf “Seyfiye” (idari teşkilat), “İlmiye” (dini teşkilat), “Kalemiye” (kâtiplik teşkilatı) olarak adlandırılan üç alt gruptan oluşmuştur¹¹. Tanzimat Devri’ne kadar, her bürokratik daire kendi elemanını kendi yetiştiren, şakird (çırak) çocukların hem okumayazmayı pekiştirdiği, hesaplama yaptığı hem de buldukları dairenin usûl ve adabını öğrendikleri bir nevi staj yaptıkları mekânlar olmuştur. Şakirdlerin kalemiyedeki odalardan öğrenemediği ya da eksik kaldığı dersleri camilere devam ederek tamamladıkları da bilinmektedir¹². Eksiklerini tamamlayan bir şakird; Osmanlı Devleti vatandaşı olarak kabul edildiği, güzel huylara sahip olduğu, gerekli memurluk şartlarını sağladığı takdirde girdiği memurluk sınavını başarılı şekilde geçmesinin ardından “mülazemetle” yahut “asaleten” görev başına getirilmekteydi¹³. Tanzimat öncesinde şakirdlik ile başlayan bir memur adayı zamanla yetişmiş bir kâtip (kalfa) durumuna, ardından kalemde denetimle ilgili mevkilere yükselerek daha sonra diğer alanlardaki makamlara geçmekteydi¹⁴. Mülazım olarak işe başlayan öğrencilerin ilk

⁸ Özlem Çelik, Gamze Aksan, “Demokrasi ve Bürokrasi Arasındaki Gerilim Temelinde Türk Hukukundaki Bazı Düzenlemelere Genel Bir Bakış”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XV, 2011, s. 191.

⁹ Serdal Fidan, Kamil Şahin, Fikret Çelik, “Osmanlı Modernleşmesinin Temel Olgularından Biri: Bürokrasi, Osmanlı Modernleşmesinde Bürokrasinin Etkinliği ve Önemi”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 23, 2011, s. 115.

¹⁰ Serdal Fidan, Kamil Şahin, Fikret Çelik, *a.g.m.*, s. 116.

¹¹ Seyfettin Aslan, Abdullah Yılmaz, “Tanzimat Döneminde Osmanlı Bürokratik Yapı ve Düşüncesinin Değişimi”, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C. 2, S. 1, s. 289.

¹² Yunus Özger, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Yozgath Devlet Adamları*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, Mayıs, 2010, s. 18.

¹³ Hüseyin Özdemir, *Osmanlı Devleti’nde Bürokrasi*, Okumuş Adam Yayıncılık, İstanbul 2011, s. 199.

¹⁴ Carter V. Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye*, Çev: Gül Çağalı Güven, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2016, s. 68.

yıllarında “bilâ maaş” (maaşsız) olarak işe başladıkları ve daha sonraki senelerde ise kıdem usulüne orantılı olarak kalem gelirlerinden hak aldıkları bilinmektedir¹⁵. Çıraklıktan başlayarak en üst mevkilere yükselmeyi sağlayan “Otodidaktik” denilen bu sistemde, çoğunlukla memur ve devlet ileri gelenlerinin çocukları, ilgili memuriyet kalemlerine çırak olarak alınmış ve tedricen yetiştirilmiştir¹⁶.

III. Selim ve ardından II. Mahmud dönemlerinde başlatılan düzenlemeler ve nihayet Tanzimat Fermanı’yla gerçekleştirilen bürokratik düzenlemeler neticesinde Osmanlı Devleti bozulma sürecini daha az etkiyle atlatabilmeye çalışmıştır. Tanzimat, Osmanlı Devleti’nde yaklaşık iki yüz yıldan beri süregelen ıslahat gereksinimleri ve teşebbüslerinin uygulamaya geçmiş önemli bir adımını oluşturmaktadır¹⁷. Tanzimat’ın getirdiği yeniliklerle birlikte Osmanlı Devleti klasik olarak adlandırılan döneminden modernleşme dönemine geçiş yapmıştır.

Tanzimat’ın ilan edilmesinin ardından gerçekleştirilmek istenen ıslahatlardan en zor yürütülecek gibi olan, Müslim ve gayrimüslim halkın kanun karşısındaki eşitlik ilkesiydi¹⁸. Tanzimat’a kadar gayrimüslim halk devlet bazında herhangi bir göreve getirilmezken eşitlik ilkesinin ilan edilmesiyle birlikte bürokrasinin üst mevkilerinde yer alma fırsatını elde etmişlerdir. Gayrimüslimlerin bürokrasinin üst mevkilerine girmeleriyle birlikte, Osmanlı bürokrasisinde 15. ve 16. yüzyıllarla kıyas edilemeyecek derece de bir personel artışı olmuştur¹⁹.

Tanzimat yeniliklerinden biri de bürokrasiye yönelik düzenlemeler olmuştur²⁰. Bu düzenlemeler devlet idaresinde bürokrasinin gücünün daha fazla hissedildiği ve merkezîyetçiliğin etkisinin artmasıyla birlikte Tanzimat döneminde memur işe alımları

¹⁵ Ramazan Çelem, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Malatya Doğumlu Memurlar (1789-1909)*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2014, s. 7.

¹⁶ Necati Çavdar, “Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Devleti’nin Son Döneminde Muşlu Memurlar (1879-1909)”, *Tarih ve Kültür Bağlamında Muş Uluslararası Sempozyumu Bildirileri*, ATAM. Yayınları, Ankara 2019, s. 253.

¹⁷ Bilâl Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayınları, İstanbul, 2017, s. 12.

¹⁸ Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, C. 5, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2011, s. 171.

¹⁹ Abdülkadir Gül, “Osmanlı Devleti Bürokrasisinde Dersimli Memurlar (Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre)”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 6, s. 287.

²⁰ Ümmühan Uğurlu, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Döneminde Tokatlı Devlet Memurları*, Özdilek Yayınları, Tokat, 2014, s. 9.

ve çalışma usülleri konusunda bir takım köklü değişikliklere yönelik olmuştur²¹. Bu konuda Ahmed Cevdet Paşa'nın Dâhiliye Nezareti esnasında bazı nizamnameler yayınlanmış,²² 26 Mart 1877 tarihinde oluşturulan “Memurin Kalemi Komisyonu” marifetiyle mülkiye memurlarının görev yaptığı yerler, çalışma şartları, azil ve tayin işlemleri, aldıkları ödül ve cezalar, emeklilik koşulları gibi konular kayıt altına alınmıştır²³.

Bu konuda atılmış olan önemli adımlardan birisi de kurumlara memur yetiştirmek üzere memur adayı seçmek için komisyonlar kurulması usulü olmuştur²⁴. Bu komisyonların başında da, konumuzun temel kaynağını teşkil eden, “Sicill-i Ahvâl Komisyonu” yer almıştır. Komisyonun çalışmaları neticesinde, Osmanlı memurlarının meslekî özgeçmişleri (tercüme-i hal) niteliğini haiz olan “Tercüme-i Ahvâl Defterleri” ya da “Sicill-i Ahvâl Defterleri” ortaya çıkmıştır²⁵.

1.2. Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun İşlevi

Sultan II. Abdülhamid'in 5 Şubat 1879 (H. 13 Safer 1296) tarihli “İrade-i Seniyye”si gereğince Sicill-i Ahvâl Komisyonu kurulmuştur²⁶. Memurların durumunu anlatmak için tutulan dosya anlamına gelen “Sicill²⁷” ve durumlar anlamına gelen “Ahvâl²⁸” kelimelerinden oluşan “Sicill-i Ahvâl”, memurların sicill kayıtlarının tutulduğu daireye verilen isimdir²⁹. Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun çalışmaları sonucunda devletin kurumlarında bulunan mülazemeten görev yapan ya da asaleten atanmış bütün memurların meslekî özgeçmişleri kayıt altına alınmıştır³⁰. Komisyonun

²¹ Yadi, Ahmet, “Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Ordu Doğumlu Memurlar”, *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, C. 3, S. 6, Ordu, 2012, s. 300.

²² İshak Şimşek, Sicill-i Ahval Defterlerinde Diyarbakirli Yöneticiler, Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mardin, 2013, s. 25.

²³ Sarıyıldız, a.g.e., s. 89.

²⁴ Selçuk Sarı, *Sicill-i Ahval Kayıtlarına Göre Amasyalı Memurlar*, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu, 2013, s. 10.

²⁵ Aydın Efe, “Sicill-i Ahval Kayıtlarına Göre Payaslı Memurlar”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 10, S. 23, Hatay, 2013, s. 182.

²⁶ İrade-i Seniyye'nin tam metni için bkz. Atilla Çetin, “Sicill-i Ahvâl Defterleri ve Dosyaları Hakkında Bir Araştırma”, *Vakıflar Dergisi*, Ankara 2005, S. 29, s. 89-90.

²⁷ Devellioğlu, a.g.s., s. 1110.

²⁸ Devellioğlu, a.g.s., s. 22.

²⁹ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. III, İstanbul 1983, s. 210.

³⁰ Sarıyıldız, a.g.e., s. 8.

kurulmasındaki yoğun çabalarından dolayı ilk sicill dosyası Ahmed Cevdet Paşa adına oluşturulmuştur³¹.

Sicill-i Ahvâl Komisyonunun işe başladığı ilk yer Arif Paşa'nın Cagaloğlu'ndaki konağı olmuştur³². Dairenin kurulduğu ilk yıllarda uygunsuz şartlardan dolayı komisyonun eli altında bulunan "Tedkikat", "Tescilat" ve "Evrak" kalemleri aynı odada görev yapmakla beraber az personel ile çok iş döndürülmeye çalışılmıştır³³. Bu duruma ek olarak kalemiyeden mülkiye'ye geçildiği yıllarda personelin tıpkı kalemiyede olduğu gibi çalışma koşullarına sahip olduğu ancak daha sonraki 20-30 yıl içerisinde değişimlerin yaşanabildiği görülmüştür³⁴. Bahsi geçen bu koşullar memurların sicill kayıtlarında bilinmesi gereken pek çok hususun aydınlatılmadığı ya da eksik bırakıldığı gibi durumlarla karşı karşıya kalınmasına sebep olmuştur³⁵. Bu durum Kıbrıs Sicill-i Ahvâl Defterleri'ne de yansımıştır.

1879 yılında kurulan Sicill-i Ahvâl Komisyonu, memurları irade-i seniyye vasıtasıyla atanan "birinci sınıf" memurlar ile kurumlardaki amirlerin yetkisiyle atanan "ikinci sınıf" memurlar olarak ikiye ayırmaktadır³⁶. Komisyondaki görevli sayısının yetersiz olması işlere yetişememeleri ve memurların defterleri kendi el yazılarıyla doldurmaları daire içerisinde bir keşmekeşliğin yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Komisyondaki görevli sayısındaki yetersizlik defterleri dolduran memurların doğru bilgileri yazıp yazmadığı ile ilgili bir denetimi de yetersiz kıldığı gibi daireye teslim gününde de gecikmeleri meydana getirmiştir. Tüm bu aksaklıkların neticesinde 1887 yılında Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun esas ve usullerini izah eden "Me'mûrin-i Mülkiye'nin Tercüme-i Hâllerinin Sûret-i Kaydı ve Tahririni ve Teferruâtını

³¹ Ayten Ardel, "Sicill-i Ahval Defterleri'ndeki 19. Yüzyıl Osmanlı Bürokrasisinde Üsküdar Doğumlu Osmanlı Bürokratlar", *Üsküdar Sempozyumu II Bildirileri*, 12-13 Mart 2004, Üsküdar Belediyesi, Üsküdar 2005, s. 513-514.

³² Selim Hilmi Özkan, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Alâiyeli Memurlar (1879-1909)*, Alanya 2014, s. 14.

³³ Saryıldız, *a.g.e.*, s. 17.

³⁴ Findley, *a.g.e.*, s. 225.

³⁵ Nurgül Bozkurt, "Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Simavlı Memurlar", *Akademik Bakış Dergisi*, S. 27, 2011, s. 3.

³⁶ Ahmet Gündüz, "Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kırşehir Doğumlu Memurlar (1879-1909)", *History Studies*, C. 3, S. 1, 2011, s. 133.

Mübeyyin Tarifnâme ve Nizamnâme” yayımlanarak aksaklıklar ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır³⁷.

1.3. Sicill-i Ahval Defterlerinin Mahiyeti

Çalışmamızın ana kaynağını oluşturan Sicill-i Ahvâl Defterleri sivil bürokrasiyi temsil eden memurların aktif bir şekilde kontrol altında tutulabilmesi için oluşturulmuştur. Önceleri “tercüme-i hâl” günümüzde ise “biyografi” adını taşıyan bir çeşit özgeçmiş durumundaki bu defterlere memurların kısa hayat hikâyeleri gözüyle bakmak mümkündür. Sicill-i Ahvâl Komisyon’u tarafından memurların sicill ile ilgili bilgilerinin kaydedildiği “Sicill-i Ahvâl Defterleri”nin 200’den fazla olduğu bilinmektedir³⁸.

Sicill-i Ahvâl Defterleri’nin her sayfası üç satıra ayrılmış; ilki memura yöneltilen sorular için, ikincisi verilecek cevaplar için, sonuncu satır ise memurun amirinin görüş ve düşünceleri için ayrılmıştır. Memurlar belge üzerinde sırasıyla şu bölümleri doldurmaktaydı. Memurun adı, baba adı, lakabı, kendisinin yahut babasının şöhreti, babasının sağ ya da ölü olup olmadığı, ailesinin unvanı. Mesela Kıbrıslı memurlardan Ahmed Tevfik Efendi’nin belgesinin ilk kısmı; “Kıbrıs’da hatib-i meşhur Abdülaziz Efendi Sülalesi’ne mensup olan Basmacızade Mehmed Ali Efendi’nin mahdumudur” şeklinde doldurulmuştur. İlk kısım bu şekilde tamalandıktan sonra ikinci kısımda; memurun doğum yeri ve tarihi “1258 sene-i hicriyesinde sene-i mali 1258- Kıbrıs’da tevellüd eylediği nüfus tezkire-i osmaniyesi suret-i musaddakasında muharrerdir” örneğinde olduğu gibi belirtilmiştir. Defterlerde görüldüğü üzere memurların doğum tarihleri hem hicrî hem de rumî olarak ifade edilmiştir. Üçüncü kısma gelindiğinde eğitim gördükleri şehirlerin ve okulların isimleri, eğer özel hocalardan eğitim aldılar ise aldıkları derslerin isimleri, aldıkları diploma ya da belgeler, bildikleri dillerin ve memurun telif eseri var ise eserin ismi ve yayın tarihinin belirtilmesi istenmiştir. Bu bölümler tamamlandıktan sonra memurların emekliliklerine yahut vefatlarına kadar geçirdikleri sürede atandıkları kurumların isimleri, tarihleri, kadrolu yahut mülazemeten olarak işe başladıkları, hangi kurumda

³⁷ Kemal Saylan, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Gümüşhane Doğumlu Memurlar Hakkında Bazı Tespitler”, *Mavi Atlas*, S. 7, 2016, s. 77.

³⁸ Sarıyıldız, *a.g.e.*, s. 122.

ne kadar süreyle görev yaptıkları, bu görevler esnasında aldıkları maaşlar, görevlerindeki başarılarından dolayı aldıkları rütbe, nişan, madalyalar ve memurun ceza alıp almadığı ile ilgili bilgiler yazılmıştır. Memurların belgeleri doldururken verdikleri cevaplar mümkün olduğunca kurumlar tarafından tasdik edilmeye çalışılmış ve belgenin mühürlenmesinden hemen önceki kısma bilgilerin doğruluğu veya yanlışlığı not edilmiştir. Varakanın memur tarafından doldurulmasının ardından beş kuruşluk şahsi pul yapıştırılmış ve gün, ay, yıl olarak işlemin tamamlandığı tarih hicri ve rumî şekilde yazılarak defterin yazımı tamamlanmıştır. Her memura bir defter üzerinde iki sayfa verilmiştir. Memurlara verilen iki sayfanın yetmediği durumlarda “zeyl” adında ek sayfa verilmiştir. Böyle bir durumla karşı karşıya gelindiğinde ek belgenin varak numarası şahıs adına tutulan asıl belgenin köşesine not edilmiştir. Defterler incelendiğinde bazı defterlerin çizgili bazı defterlerin ise düz olduğu, mühür basılarak numaralandırıldığı görülmektedir. Şahsın memuriyet hayatının uzun süreci kapsamı esnasında yıldan yıla kâtiplerin de değişiklik gösterdiği belgelerdeki yazının çeşitlilik göstermesinden anlaşılmaktadır³⁹.

Güliden Sarıyıldız’a göre Sicill-i Ahvâl Komisyonu’nun kurulduğu 1879 yılından kaldırıldığı 1909 yılına kadar adli ve mülki memurların toplam sayısı 92 bin kişi olup sicill kayıtları 201 defterde toplanmıştır. Bu sayı Findley’e göre 70 bin iken Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberinde 51. 652 olarak belirtilmiştir. Giriş kısmında değindiğimiz Kıbrıs Sicill-i Ahvâl Defterleri’nde de görüldüğü gibi bir memurun kaydının birden fazla şekilde tutulması ve belgelerde memurların doğum tarihlerinin verilmemesi gibi durumlar üzerine memur isimlerindeki karışıklık memurların genel sayısında farklılıklar meydana getirmiştir.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı’nın sonuçları Osmanlı Devleti’nin mülki idaresine yabancı devlet müdahalesini mümkün kılmıştır. Bu durum devlet bürokrasideki reformların gerçekleştirilmesi gerektiği fikrine götürmüştür. 1895 yılına gelindiğinde Ermeni Meselesi’nin patlak vermesi sonucunda yabancı devletlerin müdahaleleri artmış ve reformların yapılması sadece fikir olma durumundan çıkarak

---

³⁹ Mübahat Kütükoğlu, “Sicill-i Ahvâl Defterleri’ni Tamamlayan Arşiv Kayıtları”, *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1998, C. 12, s.

zorunlu bir hal almıştır. Bu durum karşısında Sicill-i Ahvâl Komisyonu kaldırılmış yerine hiçbir daireye bağlı olmayan “Memurin-i Mülkiye Komisyonu” (1896) kurulmuştur⁴⁰. Sultan II. Abdülhamid’in emri üzerine kurulan bu komisyon ile memurların kayıt, terfi ve atanması gibi işlemlerde Padişah’ın doğrudan denetim ve kontrolü arttırılmıştır. 1896 yılında kurulan Memurin-i Mülkiye Komisyon’u 1908 yılına gelindiğinde kaldırılmıştır. II. Meşrutiyet’in ilanının ardından kaldırılan komisyonun yerine “Sicill-i Ahvâl Daire”si kurulmuş bu daireye kadar tutulan defterler sicill-i umumi defterleri esaslarına göre oluşturulmuştur. Ancak bu daire ile birlikte tutulan yeni kayıtlar eski defterlerin ekleri olarak oluşturulmamış defterlerde değişikliklere gidilmiş ve “Memurin-i Muamelat Dosyaları” olarak düzenlenmiş ve saklanmıştır. 1914 yılında hazırlanan sicill talimatnamesiyle tercüme-i hâl varakalarının yerine sicill cüzdanları verilmeye başlanmış ve “Sicill-i Ahvâl Daire”si 1909 yılına kadar görev hayatına devam etmiştir⁴¹. Sicill-i Ahvâl Defterleri günümüzde Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi’nde araştırmacıların hizmetine açık durumdadır. Sicill-i Ahvâl Defterleri’ne ilaveten Osmanlı Devleti’nin tarihe karıştığı andan 1923 yılına kadar olan dönemde sivil ve askerî alanda kendisine mevki edinmiş 1246 şahsın hâl tercümeleri; Mehmed Zeki Pakalın tarafından ondokuz cilt olarak araştırmacıların hizmetine sunulmuştur⁴².

Sicill-i Ahvâl Defterleri arasında yer alan ve çalışmamızın ana kaynağını oluşturan Kıbrıslı memurlara ait defterler 1879-1909 yılları arasında Kıbrıs’ta görev yapmış bulunan 157 memurun verilerini sunduğu gibi Kıbrıs’ın sosyo-kültürel ve sosyo-iktisadi tarihleri açısından da önemli veriler elde etmemize aracılık etmiştir. Kıbrıslı memurların sicill kayıtlarını doğru bir şekilde yorumlayabilmek için Kıbrıs’ın tarihsel sürecini de ele almak gerekmektedir. Bu bağlamda tetkik ettiğimiz memurların görev yaptığı Kıbrıs’ın tarihî sürecini ana hatları ile değerlendirmek konumuzun bütünlüğü açısından önem arz etmektedir.

---

⁴⁰ Deniz, *a.g.t.*, s. 17.

⁴¹ Uğurlu, *a.g.e.*, s. 20.

⁴² Mehmet Zeki Pakalın, *Sicill-i Osmanî Zeyli: Son Devir Osmanlı Meşhurları Ansiklopedisi*, C. 1-19, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2008.

KIBRIS TARİHİNE GENEL BAKIŞ

Kıbrıs Ada'sının tarihi ile ilgili ilk bilgilerin M.Ö. 4000'lere kadar dayandığı bilinmektedir⁴³. Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarının fiziksel ve kültürel geçiş noktasında bulunan Kıbrıs Adası⁴⁴ Sardunya ve Sicilya adalarından sonra Akdeniz'in üçüncü büyük adasıdır⁴⁵. Türkiye'ye 71 kilometre uzaklıkta olan adanın jeolojik ve iklimsel şartlar açısından Türkiye'ye benzerliği dikkat çekmektedir⁴⁶. Türkiye'nin güney kısımları ile Kıbrıs'taki genel benzerliklerden dolayı adanın III. Jeolojik dönemde Anadolu'dan kopmuş olduğu fikri coğrafyacılar tarafından kabul görmektedir⁴⁷.

“Kıbrıs” isminin nereden geldiği hakkında çeşitli rivayetler mevcuttur. Bazı kaynaklar “Kıbrıs” isminin Ada'da bulunan zengin miktardaki bakır madeninin Latince ve Akadca ismi olan “Cuprum”dan türetildiğini söylemekte iken bazı kaynaklar ise yine Ada'da yoğun miktarda bulunan kına ağacının İbranice ismi olan “Kopher” kökünden türetildiğini ifade etmektedir. Bunun yanında Ada'nın isminin Selvi ağaçlarının Latince ifadesi olan “Cypress” kelimesinden geldiği de iddia edilmektedir⁴⁸. Adanın ismi Batı dillerinde “Cyprus”, “Cypre”, “Chypre”, “Gipros” ve “Cypren”; Arapçada “Kubrus” ve Türkçede “Kıbrıs” şeklinde ifade edilmektedir⁴⁹. Ada yukarıda belirtilen isimlerinin dışında adadaki “Salaminya”, “Patya”, “Annatusya” gibi büyük şehir isimleriyle de anılmıştır⁵⁰.

Kıbrıs, ismini aldığı düşünülen bakır madeni ve stratejik konumu itibarıyla sürekli komşu medeniyetlerin dikkatini çekmiştir. Kıbrıs, Osmanlı memleketi

⁴³ Mehmet S. Emircan, *Kıbrıs Türk Toprağıdır Bütün Türklerin Vatanıdır*, Türkar Yayınları, C. 1, Ankara 2007, s. 25.

⁴⁴ *Kıbrıs'ın Tarihi Gelişimi*, Kıbrıs Türk Kültür Derneği Genel Merkezi, Yenişehir Ankara 1984, s. 1.

⁴⁵ Öndal Cam, *Anadolu Kokan Kıbrıs*, Ankara Yayınevi, Ankara 1966, s. 11.

⁴⁶ Talip Atalay, *Geçmişten Günümüze Kıbrıs İdari Yapılanma ve Din Eğitimi*, Mehir Vakfı Yayınları, Konya 2003, s. 29.

⁴⁷ Ergenekon Savrun, “1571 Türk Yönetiminden, 1878-1925 İngiliz Taç Kolonisi'ne; Kıbrıs Üzerinde Enosis Faaliyetleri ve İngiliz Stratejisi”, *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 2017, C.3, S.1, s. 2.

⁴⁸ Nuri Çevikel, *Kıbrıs Eyâleti Yönetim, Kilise, Ayan ve Halk (1750-1800)*, Doğu Akdeniz Üniversitesi Basımevi, Gazimağusa, KKTC 2000, s. 4.

⁴⁹ Süleyman Özmen, “Kıbrıs Türklerinin Kökeni ve Sosyo-Kültürel Özellikleri”, *Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, Mayıs 2018, II/3, s. 22.

⁵⁰ Fuat Avcı, Zekai Doğanay, Ali Fikret Atun, *Kıbrıs Türk Halkının Varoluş Savaşı ve Rauf R. Denктаş*, Editör: Zeki Bulunç, Kıbrıs Türk Kültür Derneği Yayını, Ankara 2016, s. 61.

oluncaya kadar Mısırlılar, Hititler, Akalar, Dorlar, Fenikeliler, Asurlular, Persler, Romalılar, Araplar, Lüzinyanlar (Fransızlar), Cenevizliler ve Venedikliler'in hâkimiyetinde bulunmuştur⁵¹. Farklı kavimlerin hüküm sürmüş olmasından dolayı adanın yerli halkının ırkî kökenlerinin kimlere dayandığıyla ilgili olarak kesin bir tespit yapılamamış bu sebeple melez bir halka sahip olduğu fikri genel kabul görmüştür⁵².

İslâm fetihleri başladığı esnada Bizans'ın hükümran olduğu Ada'da Hristiyanlık yaygınlaşmış ve resmi dil olarak Rumca benimsenmiştir⁵³. İslâmiyet'in yayılmaya başlaması ve Müslümanların Akdeniz'e açılmasıyla Kıbrıs ilk İslâm fetihleriyle karşı karşıya kalmış ancak donanmanın güçlü olmaması sebebiyle fetih gerçekleştirilememiştir⁵⁴. Daha sonra Suriye Valisi Muaviye döneminde Kıbrıs'ın fethi gerçekleştirilmiştir⁵⁵.

Kıbrıs daha sonraki dönemde İmparator İsaac Commenus'un zaptı ile yeniden Bizans hâkimiyetine geçmiştir⁵⁶. Bizans ve ardından gelen Temp Şövalyeleri döneminde yerli halka uygulanan ağır vergiler nedeniyle Ada harap olmuştur. Temp Şövalyeleri'nin Lüzinyanlara olan borçlarını ödeyememesi nedeniyle, bu borcun karşılığı olarak, Kıbrıs Ada'sı 1192'de Guy De Lusignan'a verilmiştir⁵⁷. 1192'den 1489'a kadar Ada'ya Lüzinyanlar hâkim olmuştur⁵⁸. Kıbrıs halkının çekmiş olduğu tüm sıkıntıları geride bırakmayı amaç edinen Lüzinyanlar, bu vesileyle Ada'da feodal sistemi uygulamaya çalışırken kültür ve sanat faaliyetlerini de üst seviyeye çıkarmışlardır⁵⁹. Bu bağlamda Kıbrıs'ın tarihi incelendiğinde refah düzeyinin ve sanatın en görkemli yaşandığı evrenin 13.-14. yüzyıllar olduğu kabul edilmektedir.

⁵¹ Erdal Açıkse, Ayhan Cankut, "Kıbrıs Meselesinin Tarihsel Gelişimi Ve Uluslararası Hale Gelme Sebepleri", *Turkish Studies*, 9/4, Ankara 2014, s. 1243.

⁵² Atalay, *a.g.e.*, s. 31.

⁵³ Avcı vd., *a.g.e.*, s. 62.

⁵⁴ Avcı vd., *a.g.e.*, s. 63.

⁵⁵ Ali Çelik, *Tarihte Kıbrıs ve Hala Sultan*, Işık Yayınları, İzmir 2005, s. 37.

⁵⁶ Avcı vd. *a.g.e.*, s. 63.

⁵⁷ C. Gazioğlu, *Kıbrıs'ta Türkler (1570-1878) 308 Yıllık Türk Dönemine Yeni Bir Bakış*, Kıbrıs Araştırma ve Yayın Merkezi, Lefkoşa 1994, s. 3.

⁵⁸ Müge Vatansever, "Kıbrıs Sorununun Tarihi Gelişimi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, 2010, s. 1489.

⁵⁹ Cam, *a.g.e.*, s. 25.

Akdeniz'in ticarî önemini kavrayan Venedikliler, 15. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Doğu Akdeniz'de etkin bir rol oynamaya başlamışlardır. Anadolu Selçuklu Devleti'nin Kırım ile alakadar olmasından ve Ada'ya hâkim olan Lüzinyanların iç çekişmelerinden faydalanan Venedikliler 1489 yılında Kıbrıs'ı ele geçirmişlerdir⁶⁰. Bu tarihten itibaren çeşitli zümrelerin ticari, askeri ve dini sebeplerle Ada'ya yerleşmeleriyle Kıbrıs Doğu Akdeniz ticaretinin en önemli odak noktası haline gelmiştir⁶¹. Lüzinyanlar döneminde gözlenen refah düzeyinin aksine Venedikliler döneminde Kıbrıs halkı çeşitli hukuki, idari, siyasi ve sosyal baskılara maruz kalmışlardır. Bu baskılara Ortodoksluğun Katoliklik karşısında yok sayılması da eklenince Kıbrıs halkı bu baskılardan kurtuluşu Osmanlı Devleti'nden yardım istemekte bulmuştur⁶².

Osmanlı Devleti'nin Kıbrıs Adasını fethetme düşüncesinin temelinde yatan gerekçelerin başında Kıbrıs'a hâkim olan Venediklerin Osmanlı siyasi ve ticari çıkarları açısından daimî bir tehdit olarak görülmesi gelmiştir. Bunun yanında, hacı adaylarının gemilerinin korsanlarca sürekli olarak yağmalanmasının engellenmesi de Osmanlı için teşvik edici bir neden olmuştur⁶³.

Kıbrıs, Sultan II. Selim devrinde (1570-1571) Osmanlı hâkimiyetine geçmiştir. Sadrazam Sokullu Mehmed Paşa, Kıbrıs Ada'sı üzerine yapılması planlanan seferin Osmanlı Devleti için Haçlı tehlikesi yaratacağını beyan ederek meselenin diplomatik yollarla çözülmesinin daha kârlı olacağını ileri sürmüştü ancak Padişahı ikna edememiştir⁶⁴. Seferi komuta etmek üzere Lala Mustafa Paşa atanmıştır⁶⁵. 1 yıl, 2 ay, 17 gün süren sefer 1 Ağustos 1571 yılında Kıbrıs Ada'sının Osmanlı Devleti'ne teslimiyle tamamlanmıştır⁶⁶.

---

⁶⁰Gazioğlu, *a.g.e.*, s. 5.

⁶¹Ferda Tuncer Tutaman, "1489-1570- Kıbrıs'ta Venedik Hâkimiyeti", Osman Köse, *Tarihte Kıbrıs (İlk Çağlardan 1960'a kadar)*, D9okuz10be5 Matbaacılık, Bursa 2017, s. 98.

⁶²Nuri Çevikel, *Kıbrıs Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası (1570-1878)*, s. 44.

⁶³Atalay, *a.g.e.*, s. 35-36.

⁶⁴Cam, *a.g.e.*, s. 34.

⁶⁵Atalay, *a.g.e.*, 20.

⁶⁶Ali Satan, "Yeni İngiliz Belgeleri Işığında Kıbrıs Ve Önemi", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 6, 2004, s. 55.

Osmanlı Devleti, fethinin ardından Ada'yı "şenlendirmek" amacıyla "sürgün hükmü" hazırlamıştır⁶⁷. "Şenlendirme ile Ada'nın Türk nüfusuna açılması, sefer esnasında meydana gelen yığınlığın Ada halkı üzerinden kaldırılması ve Ada'da memnun olunan bir yaşantı sağlanması amaçlanmıştır⁶⁸. Hazırlanan bu hüküm, hem gideceklerden üç yıl boyunca herhangi bir vergi alınmayacağı hususunda halkı göçe teşvik ediyor hem de hangi toplumsal grupların Anadolu'nun neresinden Ada'nın neresine göç ettirileceği bilgilerini içeriyordu⁶⁹. Osmanlı Türklerinin Ada'ya gelişiyle halktan alınmakta olan vergilerin ve halka uygulanan baskıların Ada halkının gelişim düzeyinde artış sağlandığı bilinmektedir⁷⁰. Kıbrıs'ın fethinin tamamlanması ile Osmanlı Devlet'inin Doğu Akdeniz'deki hâkimiyetinin pekiştiği ve bu durumun Hristiyan dünyasında ciddi bir tepkiye neden olduğu bilinmektedir⁷¹.

1.2.1. Kıbrıs'ın İdari Yapısı

Osmanlı Devleti'ne kadar Kıbrıs'a hâkim olan medeniyetler kendi idarî yöntemleriyle Ada'yı idare etmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin 1571'de Ada'yı fethetmesiyle Lefkoşa'nın Paşa Sancağı merkez olmak üzere Anadolu'dan Alâiye, Dulkadiriye'den Sis, Halep'ten Tarsus, Karaman'dan İçil buraya bağlanarak Kıbrıs Kanunnamesi hazırlanıncaya kadar Karaman kanunları gereğince yönetilmesi kararlaştırılmıştır⁷². Bu düzenlemeye ek olarak Mağusa, Girne ve Baf kazaları ise merkeze bağlı ayrı birer sancak kabul edilip Ada "Beylerbeylik" konumuna getirilmiştir⁷³. Kıbrıs Beylerbeyliği; Avdim, Baf, Girne, Hrisoho, Karpaz, Kolos, Larnaka, Limasol, Mağusa, Mazoto, Pendaiya, Piskopi, Tuzla olarak on üç kaza merkezine bölünmüştür⁷⁴. Avlonya Sancakbeyi Muzaffer Paşa "Kıbrıs Beylerbeyi"

⁶⁷ Celal Erdönmez, "Kıbrıs Tarihi Ders Kitaplarında Osmanlı Devrinde Kıbrıs'a Yapılan Sürgünlerle İlgili Bazı Tespitler", *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Mayıs 2007, S. 15, s. 68.

⁶⁸ Recep Dünder, Mesut Aydın, "Karaman Eyaleti Niğde Kazasından Kıbrıs'a Göçürülen Aileler", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 47, Erzurum 2012, s. 226.

⁶⁹ Çevikel, *Kıbrıs Eyâleti Yönetim, Kilise, Ayan ve Halk (1750-1800)* s. 24

⁷⁰ Yusuf Halacoğlu, "Osmanlı Döneminde Kıbrıs'ta İskân Politikası", Kıbrıs'ın Dünü-Bugünü Uluslararası Sempozyumu, 28 Ekim-2 Kasım 1991, *K.K.T.C. Doğu Akdeniz Üniversitesi ve T.C. Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Rektörlükleri Yayınları*, Ankara 1993, s. 61.

⁷¹ Bekir Bozkurt, *İngiltere'nin Kıbrıs Adası'nı İlhak Süreci*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2005, s. 11.

⁷² Çevikel, *Kıbrıs Eyâleti Yönetim, Kilise, Ayan ve Halk (1750-1800)* s. 21.

⁷³ Sıddık Korkmazer, *Lala Mustafa Paşa Ve Kıbrıs'taki Vakıfları*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa 2014, s. 6.

⁷⁴ Çevikel, *Kıbrıs Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası (1570-1878)*, s. 77.

unvanıyla atanmış ve ilk idari teşkilatlanma oluşturulmuştur⁷⁵. Ada'nın korunması için de gönüllü bölüğünden yaklaşık üç-dört bin asker Ada'da bırakılmıştır⁷⁶. Kıbrıs Ada'sının beylerbeyi yönetimindeki yüz yıl süren idaresi Rum Ortodoks piskoposlarının huzursuzluk çıkarmaları sonucunda, 1670 yılında son bulmuş ve idare Ege ve Akdeniz adalarından sorumlu Kaptan Paşa (Cezâir-i Bahr-i Sefid Eyaleti) yönetimine devredilmiştir⁷⁷. Daha sonraki dönemlerde Kıbrıs, Kaptan Paşa idaresinden alınarak Vezir-i Azama "has" olarak⁷⁸ onun adına Ada'yı yöneten "Muhassıl" unvanlı idareciye bırakılmıştır⁷⁹.

1839'da Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle askeri, idari, iktisadi ve sosyal alanlarda bir yenileşme faaliyeti başlamıştır⁸⁰. Yenileşmenin etkileri Kıbrıs Ada'sı üzerinde de yakından hissedilmiştir. Kıbrıs, Tanzimat Fermanı'na kadar Divân-ı Hümâyûn'a bağlı olarak yönetilmekte iken bu tarihten sonra Cezair-i Bahr-i Sefid Eyaleti'nin bir sancağı olarak Mutasarrıf unvanlı idareciler tarafından⁸¹, onların idaresi altında görev yapan Muhassıllık Meclisi tarafından idare edilmeye başlanmıştır⁸². Haftada üç dört defa toplanan bu mecliste bir Maroni, bir Ermeni ve bir Rum vatandaşı da görev almıştır⁸³.

Osmanlı Devleti'nin diğer şehirlerinde olduğu gibi Kıbrıs'ta da kadıların idaresi altında iki Türk, iki Rum üyeden oluşan Kaza Mahkemeleri görev yapmıştır⁸⁴. Bu mahkemeler dışında, Lefkoşa'da Temyiz Mahkemesi konumunda bulunan, kadı

⁷⁵ Güven Dinç, *Osmanlı Yönetiminde Kıbrıs (1800-1839)*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya 2010, s. 125.

⁷⁶ M. Akif Erdoğan, "Kıbrıs'ın Türkler Tarafından Fethi Ve İlk İskân Teşebbüsü", Kıbrıs'ın Dünü-Bugünü Uluslararası Sempozyumu, 28 Ekim-2 Kasım 1991, K.K.T.C. Doğu Akdeniz Üniversitesi ve T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörlükleri Yayınları, Ankara 1993, s. 46.

⁷⁷ Gazioğlu, *a.g.e.*, s. 124.

⁷⁸ Dinç, *a.g.t.*, s. 25.

⁷⁹ Gökhan Şengör, *Osmanlıdan Günümüze Kıbrıs Türk Arşivciliği*, KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa 2004, s. 8.

⁸⁰ Gazi Erdem, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Hıristiyanların Sosyal Ve Dini Hayatları (1856-1876)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2005, s. 27.

⁸¹ Hasan Samani, *Tanzimat Devrinde Kıbrıs (1839-1878)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2006, s. 13-14.

⁸² Çevikel, *Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası*, s. 135.

⁸³ Gazioğlu, *Kıbrıs'ta Türkler (1570-1878)*, s. 126.

⁸⁴ Cam, *a.g.e.*, s. 50.

başkanlığında üç Türk ve üç Hristiyan üyeden oluşan “Divan-ı Kıbrıs” bulunmaktaydı⁸⁵.

Tanzimat Fermanı ile Müslim ve Gayrimüslim halk arasında amaçlanan eşitlik ilkesi Islahat Fermanı’nda (1856) bir kez daha vurgulanmıştır. Ancak Rumeli ve Lübnan’da çıkan olaylar neticesinde Avrupalı devletlerin müdahaleleri önlenememiş ve Osmanlı Devleti yeni bir düzenleme yapmak zorunda bırakılmıştır⁸⁶. 1864’te “Vilayet Nizamnamesi”nin ilan edilmesiyle eyaletler kaldırılmış ve yerine Vilayet, Liva, Kaza ve Karye’den oluşan yeni vilayet sistemi getirilmiştir⁸⁷. Bu sistem gereğince Kıbrıs, 1868’de Çanakkale’ye bağlanmış ancak coğrafi uzaklıktan kaynaklanan problemlerin Bab-ı Ali’ye iletilmesiyle⁸⁸ 1870’te Çanakkale’den ayrılarak bağımsız bir mutasarrıflık haline getirilmiştir⁸⁹.

1.2.2. Kıbrıs’ın Demografik Yapısı

Tarih boyunca stratejik önemi bakımından çok sayıda devletin hâkimiyeti altına giren Kıbrıs, çeşitli ulusların bir arada yaşamasına olanak sağlamıştır. Bu minvalde ilk nüfus sayımlarının gerçekleştirilmeye başlandığı tarihten itibaren Ada’nın nüfusu bu grupların bazılarının lehine bazılarının ise aleyhine olacak biçimde gösterilmiştir⁹⁰. Kozmopolit bir yapıya sahip olan Ada’nın Venedikliler dönemine kadar nüfus oranlarıyla ilgili kesin verilere ulaşmak güçtür. 1489-1570 yılları arasında Kıbrıs hâkimiyetini elinde bulunduran Venediklilerin ada üzerindeki genel nüfus sayılarının 100.000 ile 200.000 arasında olduğu bilinmektedir⁹¹. Ancak Ada’da meydana gelen veba, kuraklık ve farklı isimlerde usulsüz vergi alımları gibi sebeplerle nüfus oranlarında bir takım sıkıntılar ortaya çıkmıştır⁹². Venedik hâkimiyetinde geçim

⁸⁵ Güler, *a.g.m.*, s. 141.

⁸⁶ Sabri Can Sannav, “Tanzimat’ın İlanından Sonra Cezâyir-i Bahr-i Sefîd Eyaletinin Yeniden Yapılandırılması Süreci Ve Limni Adası’nın Statüsü”, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 6, S. 1, 2005, s. 183.

⁸⁷ Mustafa Gençoğlu, “1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), s. 35.

⁸⁸ Gazioğlu, *Kıbrıs’ta Türkler (1570-1878)*, s. 126.

⁸⁹ Şengör, *a.g.t.*, s. 8.

⁹⁰ Zeki Koday, “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti’nin Coğrafi Özellikleri”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 2, 1995, s. 32.

⁹¹ Osman Yıldırım, *Osmanlı İdaresinde Kıbrıs (Nüfusu- Arazi Dağılımı Ve Türk Vakıfları)*, T.C. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2000, s. 41.

⁹² Çevikel, *Kıbrıs Eyâleti Yönetim, Kilise, Ayan ve Halk (1750-1800)* s. 214-215.

sıkıntısı yaşayan halkın göç etmeye başlamasıyla beraber Ada'nın nüfusunda azalma yaşandığı bilinmektedir⁹³.

Osmanlı Devleti 1571'de Kıbrıs'ı fethettikten sonra Ada'da uyguladığı "istimalet politikası" gereğince köleliği kaldırmış, yeni vergi sistemi ihdas etmiş, en önemlisi de Ortodoks Başpiskoposluğu'nun tüm haklarını iade ederek Ada'da bulunan gayrimüslim halka her bakımdan güvenlik teminatı vermiştir⁹⁴. Böylece Ada'nın gayrimüslim halkıyla gönülden bir bağ kurulmaya çalışıldığı görülmektedir. Buna ek olarak ticari bakımdan da önemli bir konuma sahip olan Kıbrıs'ın eski potansiyelinin kazandırılması için adanın nüfus açığının kapatılması gerekiyordu. Bunun için Sultan II. Selim döneminde ferman yayınlanmasıyla öncelik Karaman olmak üzere Anadolu'dan yapılan zorunlu göçlerle nüfus artışı sağlanmıştır⁹⁵. Nüfus iskânında kaynak teşkil eden diğer Anadolu kesimlerinin Antalya, Aksaray, Akşehir, Beyşehir, Bozkır, Kayseri, Konya, Niğde ve Seydişehir olduğu bilinmektedir⁹⁶. Göçmen sayısında artışların görülmesiyle Türk köylerinin sayısında da artış yaşanmış bununla beraber Baf, Girne, Lefkoşa ve Magosa neredeyse birer Türk şehri halini almıştır⁹⁷. Türklerin yerleştirilmeleriyle Osmanlı kültür ve yaşantı biçimleri de Ada'ya taşınmıştır. Muzaffer Paşa zamanında gerçekleştirilen ilk nüfus sayımı neticesinde Ada nüfusunun 120.000 olduğu⁹⁸ ve nüfusu ekseriyetle Türklerin oluşturduğu, Türklerden sonra en fazla nüfus miktarını ise Rumların ve Ermenilerin teşkil ettiği tespit edilmiştir⁹⁹. Kıbrıs Ada'sında, 1831 nüfus sayımında, Lefkoşa hariç 649 yerleşim yerinde Türklerin sayısınının 368 olduğu saptanmıştır¹⁰⁰.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın neticesinden faydalanmak isteyen İngiltere, Hindistan'a giden yolda stratejik öneme sahip olan Kıbrıs'ı ele geçirmek için girişimlere başlamıştır¹⁰¹. İngiltere, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü

⁹³ Atalay, *a.g.e.*, s. 37.

⁹⁴ Çevikel, *Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası (1570-1878)*s. 70.

⁹⁵ Özmen, *a.g.m.*, s. 23.

⁹⁶ M. Akif Erdoğan, "Osmanlı Fethinden Önce Kıbrıs Adasında Türkler", *Tunca Kortantamer İçin*, (Ed. Yavuz Akpınar), İzmir 2007, s. 401.

⁹⁷ *Kıbrıs'ın Tarihi Gelişimi*, s. 7.

⁹⁸ Emircan, *a.g.e.*, s. 57.

⁹⁹ Dinç, *a.g.t.*, s. 179.

¹⁰⁰ Dinç, *a.g.t.*, s. 180.

¹⁰¹ *Kıbrıs'ın Tarihi Gelişimi*, s. 8.

korumasının karşılığında Kıbrıs'ı istemiş ve Osmanlı Devleti de geçici olarak Ada'yı İngiliz idaresine bırakmıştır¹⁰². 1878'de İngiltere'nin adaya çıkmasıyla birlikte Ada'daki Türk nüfusu oranında azalma görülmüştür¹⁰³. Kıbrıs Ada'sının, İngilizlerin eline geçmesinin ardından Ada'ya Rumlar da yerleşmeye başlamış, 1881-1938 yılları arasında yapılan nüfus sayımlarında Ada'daki Türk nüfusu oranında bariz bir azalma görülürken Rum nüfusunda ise belirgin bir artış izlenmiştir¹⁰⁴.

1.2.3. Kıbrıs'ın Eğitim-Öğretim Yapısı

Osmanlı hâkimiyetine geçen Kıbrıs Ada'sına "sürgün" adı altında yapılan göçlerle beraber Ada'da bir takım değişiklikler meydana getirilmiştir. Bu değişikliklerden biri de eğitim-öğretim olmuştur. Osmanlı'da eğitim-öğretim kurumlarının kurulması, harcamaları gibi hususlar vakıflar tarafından karşılanmıştır. Eğitimde rol oynayan Sıbyan Mektepleri, Medreseler, Tıp Medreseleri, Daru'l-Hadisler, Daru'l-Kurrallar, Camiler, Tekkeler, Kütüphaneler ve Namazgâhlar vakıflar yoluyla kurulan eğitim kurumları arasındadır¹⁰⁵.

Kıbrıs'ın fethinden sonra Osmanlı eğitim sisteminin Ada'da da ihdas edilmesine özen gösterilmiştir. Osmanlı idaresinde gayrimüslimlere tanınan özgürlüklerin eğitim sisteminde de uygulandığı görülmüştür¹⁰⁶. Bu durum için Kıbrıs'a vakıflar aracılığıyla örgün eğitimde Sıbyan Mektepleri, Medreseler yaygın eğitimde ise Tekke, Cami gibi müesseselerin kurulmasıyla Osmanlı kültür ve yaşantı tarzı eğitim-öğretim vasıtasıyla Ada'ya taşınmaya çalışılmıştır¹⁰⁷. Kıbrıs'ta açılan okullarda Osmanlı Devleti için gereksinim duyulan memurların yetiştirilmesine de özen gösterilmiştir¹⁰⁸.

¹⁰² Çevikel, *Kıbrıs Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası*, s. 139-140.

¹⁰³ Avcı vd. *a.g.e.*, s. 74.

¹⁰⁴ Zafer Çakmak, "Kıbrıs'tan Anadolu'ya Türk Göçü (1878-1938)", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 36, 2008, s. 205.

¹⁰⁵ Ömer Gökel, Gökmen Dağlı, "Osmanlı'dan Günümüze Kıbrıs Türk Eğitim Sisteminin Geçirmiş Olduğu Evreler", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 8, S. 37, 2015, s. 749.

¹⁰⁶ Savrun, *a.g.m.*, s. 5.

¹⁰⁷ Gökel, Dağlı, *a.g.m.*, s. 749.

¹⁰⁸ Nuri Çevikel, *Osmanlı İdaresi altında Kıbrıs'ın Siyasî, Sosyal Ve İktisadî Tarihi (1571-1878)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1994, s. 107.

Tanzimat Dönemi'nde Kıbrıs'ta temel eğitim veren ilkokul düzeyindeki sıbyan okulları, vakıf okulları ve özel okullar hizmet vermiştir¹⁰⁹. Ahali tarafından çoğunlukla sıbyan okulları tercih edilir, bu okullarda 4-7 yaş arasındaki çocuklar eğitim görürlerdi. Okulu bitirme yaşında bir standart olmadığı gibi eğitim karma şekilde yapılırdı¹¹⁰. Aynı zamanda köyün imamı da olan mektep hocaları okullarda ibadet kuralları, okuma yazma, dört işlem gibi dersleri basitleştirilerek ve ezbere dayalı tekniklerle öğretirlerdi¹¹¹. Tanzimat Dönemi'nden sonra Kıbrıs Ada'sında 68 Sıbyan mektebi olup bunların 10'u Baf'ta, 11'i Magosa'da, 6'sı Girne'de, 10'u Larnaka'da, 27'si Lefkoşa'da ve 4'ü de Limasol'de idi¹¹². Mektep hocaları medreselerde yetişmiş "danışmend" adı verilen öğrenciler arasından seçilir, seçim meseleleri ve derslerin nasıl uygulanacağı konularıyla bizzat vakıf yöneticileri ilgilenirdi¹¹³. Ancak başlangıçta Kıbrıs'ta yetişen danışmendlerin bulunmamasından dolayı Osmanlı Devleti'nin diğer bölgelerindeki danışmendlerden seçilen hocalar Ada'ya gönderilmiştir¹¹⁴. Böylece Kıbrıs Adası'nın eğitim-öğretimde ihtiyaç duyduğu hoca açığı da karşılanmıştır.

Tanzimat'ın ideallerinden birisi olan eğitim reformu bağlamında, geleneksel eğitim kurumları üzerindeki ulemanın etkisi kırılarak sivil eğitim kurumları geliştirilmeye çalışılmıştır¹¹⁵. Tanzimat'ın getirdiği eğitim reformu kapsamında temel eğitim seviyesinde düzenlemeye gidilerek eğitim süresi dört yıl ile sınırlandırılmıştır¹¹⁶.

¹⁰⁹ Emircan, a.g.e., s. 61.

¹¹⁰ Uğur Demirbağ, "Sıbyan Mektepleri'nde verilen Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi", *Türk Ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 16, 2018, s. 412.

¹¹¹ Çevikel, *Kıbrıs Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası ("570-1878)*, s. 176.

¹¹² Mucize Ünlü, "Tanzimat Ve Meşrutiyet Dönemlerinde Kıbrıs'ta Eğitim", Ed. Osman Köse, *Tarihte Kıbrıs (İlk Çağlardan 1960'a kadar)*, D9okuz10be5 Matbaacılık, Bursa 2017, s. 584.

¹¹³ Gazioğlu, a.g.e., s. 272-273.

¹¹⁴ Atalay, a.g.e., s. 53.

¹¹⁵ Tarık Soydan, Tüncel, "Osmanlı'da İlk Yenileşme Döneminde Eğitimin Kurumsal Ve Yönetimsel Yapısının Oluşumu Ve Gelişimi", *Milli Eğitim*, S. 198, 2013 s. 117.

¹¹⁶ Emircan, a.g.e., s. 63.

Tanzimat Dönemi'nde zorunlu ilköğretimin yanında medreseler de eğitim-öğretim alanında hizmet etmeye devam etmiştir¹¹⁷. Kıbrıs'ta ilk medresenin Lefkoşa'da açılmasının ardından Baf, Larnaka, Lefke, Magosa gibi büyük şehirlerde de vakıf medreseleri açılmış ve buralarda orta mektep düzeyinde eğitim verilmiştir¹¹⁸. Üst düzey eğitim almak isteyenler ise İstanbul, Kahire, Kudüs, Şam gibi ilim merkezlerine giderek eğitimlerini tamamlamışlardır¹¹⁹. Kıbrıs'taki medreselerin öğretim elemanları tıpkı sıbyan okullarında olduğu gibi Anadolu'dan karşılanır ve ücretleri de vakıf vasıtasıyla temin edilirdi¹²⁰. Kıbrıs medreselerinin eğitim müfredatları Osmanlı Devleti'nin diğer şehirlerindeki medreselerle aynı olup Sarf ve Nahiv (dil bilgisi), fıkıh (şer'i hukuk), Belagat (diksiyon), Hesap, Hey'et (Astronomi), Hikmet-i Tâbiye (tabiat bilgisi), Tarih, Coğrafya derslerini ihtiva ederdi¹²¹.

Tanzimatçıların eğitimde modernleşme düşüncesiyle sıbyan mektepleriyle üst düzey eğitim veren medreseler arasındaki boşluk kapatılmak istenmiştir¹²². Sıbyan ile medrese arasındaki boşluğu tamamlamak adına, ortaokul seviyesinde eğitim veren "Mekteb-i Maarif-i Adli" adını taşıyan ve Batı tarzı eğitim veren ilk Rüşdiye 1838'de açılmıştır¹²³. Rüşdiyelerin müfredatında pozitif ilimlere ait derslere ağırlık verildiği gibi Arapça, Farsça gibi dillerin yanı sıra Türkçeye de önem verilmiştir¹²⁴. 1845'e geldiğinde Osmanlı Devleti'nin her yerinde yaygınlaşan Rüşdiyeler Kıbrıs'ın eğitim sisteminde de adeta bir devrim meydana getirmiştir¹²⁵. Kıbrıs Ada'sındaki ilk rüşdiye Kâmil Efendi'ye ait binada, 1862'de "Selimiye Rüşdiyesi" adıyla açılmıştır¹²⁶.

¹¹⁷ Mustafa Şanal, "Osmanlı Devleti'nde Medreselerde Ders Programları, Öğretim Metodu, Ölçme Ve Değerlendirme, Öğretimde İhtisaslaşma Bakımından Genel Bir Bakış", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 14, 2003, s. 151.

¹¹⁸ Çevikel, *a.g.t.*, s. 108.

¹¹⁹ Ünlü, *a.g.m.*, s. 585.

¹²⁰ Çevikel, *Kıbrıs Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası (1570-1878)*, s. 177.

¹²¹ Zenal Sözcün, "Kıbrıs'ta Osmanlı Dönemindeki Eğitim Sistemine Genel Bir Bakış", *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi*, C. 1, S. 2, 2015, s. 212.

¹²² Soydan, Tüncel, *a.g.m.*, s. 117.

¹²³ Emel Demir Görür, "İnas Rüşdiye Mektepleri: Yanya Hamidiye İnas Rüştiye Mektebi Örneği", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 8, S. 36, 2015, s. 312.

¹²⁴ Sözcün, *a.g.m.*, s. 210.

¹²⁵ Gazioğlu, *a.g.e.*, s. 274.

¹²⁶ Hasan Cicioğlu, "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ve Eğitim", *AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, XVI, 1-2, 1983, s. 213.

Selimiye Rüşdiyesi'nin 1897'de "İdadi", 1920'de "Sultani" ve 1926'da "Lise" kurumuna dönüştürülerek eğitim hayatına devam etmiştir¹²⁷

Osmanlı eğitim sistemi yaygın ve örgün olmak üzere ikiye ayrılmaktaydı. Kıbrıs'ta yaygın eğitimde önemli rol oynayan kurumların başında "Tekkeler" yer alıp sanat, müzik, spor gibi çeşitli alanlarda halkın eğitim-öğretimine katkıda bulunmaktaydı¹²⁸. Tekkelerin yanı sıra camilerde haftanın belirli günlerinde ilim adamları tarafından yapılan dini sohbetlerle halkın aydınlatılması sağlanırdı¹²⁹. Bunların yanı sıra öğrencilerin ilmi kaynaklarını temin etmek adına Lefkoşa'da Sultan II. Mahmud Kütüphanesi açılmıştır¹³⁰.

Osmanlı Devleti, Kıbrıs Ada'sında gayrimüslimlerin açtığı okulların idare edilmesi, ihtiyaçlarının karşılanması, eğitimci temini gibi konularda yeterli imkânları ve özgürlüğü tanımıştır¹³¹. Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra Kıbrıslı gayrimüslimlerin yurt dışında eğitim almaları ve Kıbrıs'ta okullar açmaları konularında maddi-manevi gerekli destek de sağlanmıştır¹³². Kıbrıs'ta gayrimüslimlerin eğitim-öğretim faaliyetleri kapsamında XIX. yüzyılda açılan okulların eğitim faaliyeti görünümü altında daha ziyade Ortodoks Rumlara ve Ermenilere milli şuur aşılama amaç edinen misyonerlerin kurumları olduğu dikkat çekmektedir¹³³.

1.2.4. Kıbrıs'ın İktisadi Yapısı

Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hususlardan biri de ekonomidir. İnsanların hayatlarını idame ettirebilmeleri üretim-tüketim faaliyetlerine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu minvalde ekonomi, süreklilik arz eden insan ihtiyaçlarını giderebilmek

¹²⁷ Emircan, *a.g.e.*, s. 63.

¹²⁸ Cicioğlu, *a.g.m.*, s. 213.

¹²⁹ Sözügün, *a.g.m.*, s. 213.

¹³⁰ Cam, *a.g.e.*, s. 66.

¹³¹ Gazioğlu, *a.g.e.*, s. 288.

¹³² Çevikel, *Kıbrıs Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası (1570-1878)*, s. 179.

¹³³ Mustafa Karabulut, "Tanzimat Dönemi'nde Osmanlı'nın Yenileşme Sürecine Bir Bakış", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 187, 2010, s. 135.

amacıyla gerekli üretimin gerçekleştirilmesi ve buna bağlı olarak tüketilmesi, bölüştürülmesi demektir¹³⁴.

Osmanlı Devleti'nde 1450-1850 yılları arasında ekonominin esnaf, köylü, tüccar, yönetici ve ilim adamlarının elinde olduğu bilinmektedir¹³⁵. Kıbrıs Ada'sının fethedilmesiyle birlikte, bahsedilen Osmanlı ekonomi düzeni de Ada'ya taşınmaya başlamıştır. Ziraî üretime dayanan sistemlerin sürdürülebilirliğini sağlayan konuların başında vergiler konusu yer alır. Tanzimat'ın ilanına kadar Osmanlı Devleti'nin hâkimiyeti altında olan topraklarda “Şer’i” ve “Örfî” vergiler uygulanmaktaydı¹³⁶. Bu konulara ek olarak hem askeri-idari hem de köylü-vergi konularında “Tımar Sistemi” Osmanlı ekonomisinin belirleyici etkenlerinden birisiydi¹³⁷. Tanzimat'ın ilanıyla birlikte vergi sistemini kontrol altına alabilmek adına “muhasıllık” teşkilatı oluşturularak muhasılların görevleri ve çalışma süreçleri düzenlenmiştir¹³⁸. Buna ek olarak verginin ağır külfeti köylünün üzerinden alınarak tüccar ve sanayicilere kaydırılmaya çalışılmıştır¹³⁹.

Osmanlı ekonomik yaşamının temel unsurlarının başında gelen vakıf sisteminin Kıbrıs özelinde de geçerli olduğu görülmektedir. İdari denetim bakımından devlete bağlı olan vakıfların işleyiş bakımından serbest politika göttükleri bilinmektedir. Tipik bir Osmanlı şehri olan Kıbrıs Ada'sında 1844-1845 yıllarından sonra ekonomiyi ilgilendiren ve vakıflar aracılığıyla açılan 969 adet han, hamam, dükkân, fırın gibi işyerlerinin olduğu, bunların 676'sının Müslümanlara, 293'ünün ise gayrimüslimlere ait olduğu bilinmektedir¹⁴⁰.

¹³⁴ Erol Zeytinoğlu, *Ekonomik Sistemler*, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını, İstanbul 1985, s. 1.

¹³⁵ Mehmet Bulut, “Osmanlı Ekonomi Politikası'na Yeniden Bir Bakış”, *Bilgi*, S. 62, 2012, s. 65.

¹³⁶ Yiğit Yılmaz, “Osmanlı Devleti'nde Vergi Sistemi ve vergi Denetimi”, *Makaleler*, S. 232, 2019, s. 12.

¹³⁷ H. Veli Aydın, “Tımar Sisteminin Kaldırılması Süreci Ve Bazı Değerlendirmeler”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, 2001, s. 66.

¹³⁸ Dinç, *a.g.t.*, s. 132.

¹³⁹ Mehmet Emin Türklü “Tanzimat Döneminde Ancemaatin Vergi Uygulaması ve Yaşanan Usulsüzlükler Üzerine Bazı Şikâyetler (1841-1865)”, *Curr Res Soc Sci*, C. 2, S. 3, 2016, s. 131.

¹⁴⁰ Adem Kara, Cemil Çelik, “Kıbrıs'ta Vakıf Yönetimi ve Denetimi Sorunu”, *History Studies*, C. 3, S. 3, 2011, s. 163.

XIX. yüzyılda Kıbrıs'ın ekonomisinin asıl dayanaklarının %10'unu ticaret ve diğer hizmetler, %16'sını kamu hizmetleri, %22'sini maden ve endüstri, %22'sini de tarım oluşturmuştur¹⁴¹. Ada'da bulunan tahılın, narenciye bahçelerinin, ehli hayvanların, gemi ticaretinde kullanılan kerestenin ekonomide büyük rol oynadığı bilinmektedir¹⁴². Genel itibarıyla bir tarım şehri konumunda olan Kıbrıs'ın, Tanzimat'ın ilk yıllarında bu özelliğini koruyarak keçiboynuzu, şarap, pamuk, hububat, yün ve tabaklanmış deri ihraç edilmesinde etkili olduğu bilinmektedir¹⁴³.

Tanzimat'ın ilanıyla birlikte bozulan düzeni denetim altına alabilmek adına çok sayıda alanda düzenlemelere gidilmiştir. Gerçekleştirilen ekonomik düzenlemelerden birisi de narh ve çarşı düzenini sistematik şekilde yönetebilmek için Lefkoşa'da, 1862'de ilk kez beledi hizmet anlamında "çarşı meclis açılmasıdır"¹⁴⁴. Bu duruma ek olarak 1867'ye gelindiğinde beledi hizmetlerin nasıl işleyeceği konusunda talimatname hazırlanmış ve buna göre hizmette başkan, başkan yardımcısı, altı üye, mühendis, doktor ve müşavirin yer alacağı belirtilmiştir¹⁴⁵.

---

¹⁴¹ *Osmanlı İdaresinde Kıbrıs*, s. 43.

¹⁴² Hasan Samani, "Tanzimat Döneminde Kıbrıs Ticareti", *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, C. 6, S. 4, 2017, s. 793.

¹⁴³ Samani, *a.g.m.*, s. 794.

¹⁴⁴ Samani, *a.g.m.*, s. 597.

¹⁴⁵ Samani *a.g.m.*, s. 598.

BÖLÜM-2

SİCİLL-İ AHVÂL DEFTERLERİNE GÖRE KIBRISLI MEMURLAR

KIBRISLI MEMURLARIN İSİM, LAKAP, UNVAN, EĞİTİM DURUMU VE MESLEKLERİ

2.1. Kıbrıslı Müslüman Memurlar

XIX. yüzyıla kadar Osmanlı idareci kadrolarını teşkil eden klasik “Kalemiye” teşkilatı, II. Mahmud döneminde başlayan ve Tanzimat Dönemi’nde dengesini bulan köklü bir sivil bürokratik reforma tâbi tutulmuştur. Bu kapsamda teşebbüs edilen konulardan birisi de devlet personel kayıtlarına bir standart getirme çabası olmuştur. Neticede 1879 yılında Sicill-i Ahvâl İdaresi teşkil edilerek Osmanlı bürokrasisinde istihdam edilmekte olan memurların meslekî nicelik ve nitelikleri standart ölçütler çerçevesinde kayıt altına alınmaya başlamıştır. Sicill-i Ahvâl Defterleri adı verilen bu kayıtlar sayesinde yaklaşık 95 bin memurun haiz olduğu nicel ve nitel verilerin istatistiğine ulaşmak mümkün olabilmiştir.

Sicill-i Ahvâl defterlerinde kayıtlı yaklaşık 95 bin memurun içerisinde 151 tane Müslüman 6 tane gayrimüslim olmak üzere toplam 157 tane Kıbrıslı memur tespit edilmiştir. İncelediğimiz Müslüman memurların isimlerine bakıldığında 132 şahsın çift isimli olduğu, 19 şahsın ise tek isimli olduğu görülmüştür. Müslüman memurlardan 3 kişi “Hacı”, 5 kişi “Hafız”, 28 kişi “Bey”, 122 kişi ise “Efendi” unvanıyla kaydedilmiştir. Çift isimli memurlardan 39’unun “Mehmed”, 22’sinin “Ahmed”, 20’sinin “Mustafa”, 18’inin “Ali”, 14’ünün “Hasan”, 6’sının “Tevfik”, 6’sının “Nuri”, 5’inin “Hüseyin”, 5’inin “Şevki”, 5’inin “Sami”, 5’inin “Rifat”, 5’inin “İbrahim”, 4’ünün “Hulusi”, 4’ünün “İsmail”, 2’sinin “”, 2’sinin “Osman”, 2’sinin “Raşid”, 2’sinin “Ragıp”, 3’ünün “Rıza”, 3’ünün “Şevket”, 2’sinin “Ramiz”, 2’sinin “Haşmet”, 2’sinin “Derviş”, 2’sinin “Hamdi”, 3’ünün “Hakkı”, 2’sinin “Hamid”, 3’ünün “Hilmi”, 3’ünün “Tahsin”, 2’sinin “Hüsnu”, 2’sinin “Niyazi”, 2’sinin “Sükûti”, 3’ünün “Kâmil”, 2’sinin “Faik”, 3’ünün “Salih”, 2’sinin “Şakir”, 3’ünün “Şükrü”, olduğu tespit edilmiştir. Çift isimli şahıslardan ilk isim olarak en fazla

“Mehmed” daha sonra “Ahmed”, ondan sonra ise “Mustafa” ve “Ali”nin kullanıldığı görülmüştür.

Kıbrıslı memurlar arasında isimlerin birbirini tekrar ettiği görülmekle beraber en çok tekrar eden ismin dört defa ile “Mustafa Nuri Efendi” olduğu belirlenmiştir. Bundan sonra 3 kişi “Mehmed Ali”, 3 kişi “Mustafa Sami”, 2 kişi “Ahmed Rifat”, 2 kişi “Ahmed Şevket”, 2 kişi “Ahmed Tevfik”, 2 kişi “Hasan Tahsin”, 2 kişi “Hüseyin Hüsnü”, 2 kişi “İsmail Sükûti”, 2 kişi “Mehmed Şükrü”, 2 kişi “Mehmed Tevfik” adlı memurlar olduğu tespit edilmiştir. Kıbrıslı Müslüman memurların isimleri incelendiğinde isimlerin ehl-i beyt, dört halife, sahabe ve diğer İslâm büyüklerinin isimleri üzerinde yoğunlaştığı tespit edilebilmektedir.

Tablo 2.1: Kıbrıslı Müslüman Memurlar

Sıra	Memur Adı	Sıra	Memur Adı
1	Abdülnâfi Efendi	78	Mahmud Talat Efendi
2	Abdullah Nuri Efendi	79	Mehmed Ali Efendi 1
3	Abdülhak Hakkı Bey	80	Mehmed Ali Efendi 2
4	Ahmed Cevdet Efendi	81	Mehmed Ali Efendi 3
5	Ahmed Efendi	82	Mehmed Ali Rıza Bey
6	Ahmed Halim Efendi	83	Mehmed Asaf Bey
7	Ahmed Hulusi Bey	84	Mehmed Derviş Efendi
8	Ahmed Memiş Efendi	85	Mehmed Erşed Bey
9	Ahmed Midhad Efendi	86	Mehmed Faik Bey
10	Ahmed Mümtaz Efendi	87	Mehmed Fatim Efendi
11	Ahmed Nafi Efendi	88	Mehmed Fuad Efendi
12	Ahmed Nazif Efendi	89	Mehmed Halid Bey
13	Ahmed Necib Efendi	90	Mehmed Haşim Efendi
14	Ahmed Nimetullah Efendi	91	Mehmed Hulusi Efendi
15	Ahmed Nusret Efendi	92	Mehmed İzzet Bey
16	Ahmed Ragıp Bey	93	Mehmed Kâmil Bey
17	Ahmed Raşid Efendi	94	Mehmed Kâmil Paşa
18	Ahmed Rifat Bey	95	Mehmed Nazım Bey
19	Ahmed Rifat Efendi 1	96	Mehmed Nidai Efendi
20	Ahmed Rifat Efendi 2	97	Mehmed Rafet Bey
21	Ahmed Rıza Efendi	98	Mehmed Ragıp Bey
22	Ahmed Seyyid Efendi	99	Mehmed Ramiz Efendi
23	Ahmed Şevket Efendi 1	100	Mehmed Rasih Efendi
24	Ahmed Şevket Efendi 2	101	Mehmed Raşid Bey
25	Ahmed Şevki Efendi	102	Mehmed Rifat Efendi
26	Ahmed Tevfik Efendi 1	103	Mehmed Sadi Efendi
27	Ahmed Tevfik Efendi 2	104	Mehmed Salih Efendi
28	Akif Efendi	105	Mehmed Sami Efendi
29	Ali Fevzi Efendi	106	Mehmed Şakir Bey
30	Ali İsmet Efendi	107	Mehmed Şefik Efendi
31	Ali Lami Bey	108	Mehmed Şem’i Efendi
32	Ali Mazhar Efendi	109	Mehmed Şevki Bey

33	Ali Ramiz Efendi	110	Mehmed Şükrü Bey 1
34	Ali Rıza Efendi	111	Mehmed Şükrü Bey 2
35	Ali Vefa Efendi	112	Mehmed Tahir Efendi
36	Aziz Efendi	113	Mehmed Tayyib Efendi
37	Bahaeddin Efendi	114	Mehmed Tevfik Efendi 1
Sıra	Memur Adı	Sıra	Memur Adı
38	Besim Efendi	115	Mehmed Tevfik Efendi 2
39	Cafer Sadık Efendi	116	Mehmed Ziya Efendi
40	Hacı Ali Efendi	117	Muhyiddin Efendi
41	Hacı Hafız Mustafa Efendi	118	Mustafa Efendi
42	Hacı Mustafa Haşmet Efendi	119	Mustafa Faik Bey
43	Hafız Derviş Bey	120	Mustafa Hamdi Efendi
44	Hafız Halil Efendi	121	Mustafa İhsan Efendi
45	Hafız Hamdi Efendi	122	Mustafa İrfan Efendi
46	Hafız Mehmed Ata Efendi	123	Mustafa Nuri Efendi 1
47	Hasan Hakkı Efendi	124	Mustafa Nuri Efendi 2
48	Hasan Hamid Efendi	125	Mustafa Nuri Efendi 3
49	Hasan Hilmi Efendi	126	Mustafa Nuri Efendi 4
50	Hasan İffet Efendi	127	Mustafa Sabit Efendi
51	Hasan Kâşif Efendi	128	Mustafa Safvet Efendi
52	Hasan Nef'i Efendi	129	Mustafa Sami Efendi 1
53	Hasan Nesib Efendi	130	Mustafa Sami Efendi 2
54	Hasan Raif Efendi	131	Mustafa Sami Efendi 3
55	Hasan Sabri Efendi	132	Mustafa Sıdkı Efendi
56	Hasan Şevki Efendi	133	Mustafa Şevki Efendi
57	Hasan Tahsin Efendi 1	134	Mustafa Şükrü Efendi
58	Hasan Tahsin Efendi 2	135	Mustafa Vasıf Efendi
59	Hasan Vahab Efendi	136	Mustafa Vedid Efendi
60	Hasan Zeyneddin Efendi	137	Mühtedi Abid Efendi
61	Hüsameddin Efendi	138	Naim Efendi
62	Hüseyin Hamid Efendi	139	Nuri Şeyda Bey
63	Hüseyin Hilmi Efendi	140	Osman Efendi
64	Hüseyin Hüsnü Efendi 1	141	Osman Tahsin Bey
65	Hüseyin Hüsnü Efendi 2	142	Rifat Efendi
66	Hüseyin Şevket Efendi	143	Sadık Bey
67	İbrahim Efendi 1	144	Salih Haşmet Bey
68	İbrahim Efendi 2	145	Salih Niyazi Efendi
69	İbrahim Hilmi Efendi	146	Sami Mevlüd Efendi
70	İbrahim Hulusi Efendi	147	Süleyman Hulusi Efendi
71	İbrahim Tevfik Efendi	148	Şakir Bey
72	İsmail Hakkı Efendi	149	Şevki Efendi
73	İsmail Niyazi Efendi	150	Tevfik Efendi
74	İsmail Sükûti Efendi 1	151	Yakup Kemal Efendi
75	İsmail Sükûti Efendi 2		
76	Kâmil Efendi		
77	Mahmud Nedim Bey		

2.2. Kıbrıslı Gayrimüslim Memurlar

Sicill-i Ahvâl defterlerinde kayıtlı bulunan Kıbrıslı gayrimüslim memurların sayısı 6 olarak tespit edilmiştir. Bu memurların 5'inin "Rum milletine" 1'inin ise "Ermeni milletine" mensup olduğu belirlenirken memurların mezhepleri ile ilgili

bilgilere yer verilmemiştir. Kıbrıslı gayrimüslim memurların tamamının unvanı “Efendi” olarak kaydedilmiştir.

Tablo 1: Kıbrıslı Gayrimüslim Memurlar

Sıra	Memur Adı	Milleti
1	Corci Yorgi Efendi	Rum
2	Dimokilo Efendi	Rum
3	Fedon Efendi	Rum
4	Fransuva Zebab Efendi	Rum
5	Hanna Yanko Efendi	Rum
6	Melkiyan Efendi	Ermeni

2.3. Kıbrıslı Müslüman Memurların Doğum Tarihleri, Baba Adları, Baba Meslekleri

Sicill-i Ahvâl defterlerinde kayıtlı 151 Müslüman memurun doğum tarihleri H. 1230 (M. 1814-1815) ve H. 1308 (M. 1890-1891) arasında değişiklik arz etmektedir. H. 1230 doğumlu en yaşlı olan şahsın “İsmail Sükûti Efendi 1”, en genç şahsın ise H. 1308 doğumlu “Sami Mevlüd Efendi” olduğu tespit edilmiştir. Kıbrıslı memurların baba isimleri ve unvanlarına baktığımızda 104’ünün “Efendi”, 13’ünün “Bey”, 26’sının “Ağa”, 4’ünün “Paşa”, 1’inin “Çavuş” ve 2’sinin ise unvansız bırakıldığı belirlenmiştir.

Kıbrıslı 151 memurun baba mesleklerini incelediğimizde, 89 memurun babasının mesleği bilinmekte, geriye kalan 62 memurun ise bilinmemektedir. Bilinen 89 şahsın baba mesleklerine bakıldığında genellikle devlet dairelerinde vazife aldıkları görülmektedir. 89 memurun baba meslekleri; “Kilis Kaymakamı”, “Kıbrıs Müderrisi”, “Yemen Rüsûmat Nazırı”, “Norşin Kazası Naibi”, “Rüsûmat Nezareti Muhasebe Başkâtibi”, “Magosa Kaymakamı”, “Evkaf-ı Hümayun Nazırı”, “Limson Müdür Vekili”, “Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Azası”, “Beyrut Vilayeti Jurnal Kâtibi”, “Asker-i Mısıriye Yüzbaşısı”, “Cünye Rüsûmat Memuru”, “Lefkoşa Belediye Meclis İdare Azası”, “Tuzla Mahkeme Müdürü”, “Kıbrıs Meclis İdaresi Azası”, “İzmir Emtia Dâhiliye Gümrüğü Markatörü”, “Tuzla İskelesi Rüsûmat Kantarcısı”, “Bayezid Karantina Müdürü”, “Aydın Vilayeti Evkaf Muhasebecisi”, “Osmancık Kazası Kaymakamı”, “Selanik Defterdarı”, “Kıbrıs Mahkeme Şeriasi Hâkimi”, “Serfiçe

Sancağı Muhasebecisi”, “İzmir Orman İdaresi Memuru”, “Topçu Asakir-i Şahane Yüzbaşısı”, “Kıbrıs Davavekili”, “Kıbrıs Arazi Yoklama Müdürü”, “İstranca Orman Memuru”, “Selanik Defterdarı”, “Kıbrıs Alaybeyi”, “Selanik Defterdarı”, “Kıbrıs Mal Müdürü”, “Emanet Sandığı Tahsilat Memuru”, “Emniyet Sandığı Tahsilat Satın Alma Memuru”, “Emniyet Sandığı Tahsilat Memuru”, “Adana Valisi”, “Harran Sancağı Hükümet Dairesi Odacısı”, “Armudi Rüsûmat Memuru”, “Aydın Polis Komiser Muavini”, “Kıbrıs Tahrirat Müdürü”, “Kıbrıs Rüsûmat Başkâtibi”, “Kıbrıs Defter Nazırı”, “ Dersaâdet Rüsûmat Nezareti Muhasebecisi”, “Musul Vilayeti Dâhilinde Revandız Kazası Kaymakamı”, “Asâkir-i Nizamiye-i Şahane Topçu Yüzbaşısı”, “Dersaâdet Mülhakatı Rüsûmat Nezareti Muhasebe Başkâtibi”, “Tüccar”, “Basma Tüccarı”, “Hafız”, “Hatip”, “Onbaşı”, “Esnaf”, “Papuşçu Esnafı”, “Bakkal Esnafı”, “Davavekili”, “Şeyh”, “Mülkiye Kaymakamı”, “Kutbi Baba Türbedarı”, “Müderris”, “Kıbrıs Hanedanından”, “Ashab-ı Emlaktan”, “Sipahi Alaybeyi”, “Asker”, “Müezzin”, “Molla”, “Ulema”, “Hapishane Memuru”, “Jandarma”, “Zürra” şeklinde mesleki dağılım görülmektedir.

Tablo 2.3: Kıbrıslı Müslüman Memurların Doğum Tarihleri, Baba Adları, Baba Meslekleri

Sıra	Memur Adı	Doğum Tarihi	Baba Adı	Baba Mesleği
1	Abdülnâfi Efendi	H.1277 (M. 1860-1861)	Mustafa Hıfzı Efendi	Kilis Kaymakamı
2	Abdullah Nuri Efendi	H. 1286 (M.1869-1870)	Mehmed Haşim Efendi	Kıbrıs Müderrisi
3	Abülhak Hakkı Bey	H. 1301 (M. 1883-1884)	Safvet Bey	Yemen Rüsûmat Nazırı
4	Ahmed Cevdet Efendi	H. 1264 (M. 1847-1848)	Hacı Mehmed Efendi	
5	Ahmed Efendi	H. 1282 (M. 1865-1866)	Rüştü Efendi	
6	Ahmed Halim Efendi	H. 1275 (M. 1858-1859)	Mehmed Emin Ağa	
7	Ahmed Hulusi Bey	H. 1274 (M. 1858-1859)	Mehmed Raif Efendi	
8	Ahmed Memiş Efendi	H. 1299 (M. 1881-1882)	Hacı Mustafa Efendi	Norşin Kazası Naibi
9	Ahmed Midhad Efendi	H. 1264 (M. 1847-1848)	Hacı Hasan Efendi	Tüccar
10	Ahmed Mümtaz Efendi	H. 1259 (M. 1843-1844)	Mehmed Ali Efendi	Hafız
11	Ahmed Nafi Efendi	H. 1271 (M. 1855-1856)	Hacı Ali Efendi	Tüccar
12	Ahmed Nazif Efendi	H. 1246 (M. 1830-1831)	İsmail Nam Kimesne	
13	Ahmed Necib Efendi	H. 1278 (M. 1861-1862)	Ahmed Ağa	

14	Ahmed Nimetullah Efendi	H. 1290 (M. 1874-1875)	Arif Bey	Mülkiye Kaymakamı
15	Ahmed Nusret Efendi	H. 1280 (M. 1863-1864)	Mehmed Sadi Efendi	Rüsûmat Nezareti Muhasebe Başkâtibi
16	Ragıb Bey	H. 1257 (M. 1841-1842)	Arif Efendi	Magosa Kaymakamı
17	Ahmed Raşid Efendi	H. 1275 (M. 1858-1859)	Hacı Hüseyin Efendi	
18	Ahmed Rifat Bey	H. 1279 (M. 1862-1863)	Ali Bey	
19	Ahmed Rifat Efendi 1	H. 1300 (M. 1882-1883)	İbrahim Namık Efendi	
20	Ahmed Rifat Efendi 2	H. 1258 (M. 1842-1843)	Hacı Mustafa Necati Efendi	
21	Ahmed Rıza Efendi	H. 1298 (M. 1880-1881)	Abdülrahim Efendi	
22	Ahmed Seyyid Efendi	H. 1296 (M. 1878-1879)	Mehmed Arif Efendi	
23	Ahmed Şevket Bey 1	H. 1278 (M. 1861-1862)	Kâmil Paşa	Evkaf-ı Hümayun Nazırı
24	Ahmed Şevket Bey 2	H. 1266 (M. 1849-1850)	Yusuf Efendi	Limson Müdür Vekili
25	Ahmed Şevki Efendi	H. 1275 (M. 1859-1860)	Mehmed Efendi	Tüccar
26	Ahmed Tevfik Efendi 1	H. 1258 (M. 1842-1843)	Mehmed Ali Efendi	Hatip
27	Ahmed Tevfik Efendi 2	H. 1255 (M. 1839-1840)	Mehmed Nuri Efendi	
28	Akif Efendi	H. 1285 (M. 1868-1869)	Hüseyin Şermi Efendi	
29	Ali Fevzi Efendi	H. 1301 (M. 1883-1884)	Mustafa	Onbaşı
30	Ali İsmet Efendi	H. 1244 (M. 1828-1829)	Mehmed Efendi	
31	Ali Lami Bey	H. 1303 (M. 1887-1888)	Mustafa Behçet Bey	Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Azası
32	Ali Mazhar Efendi	H. 1293 (M. 1876-1877)	Ahmed Kâmil Efendi	Beyrut Vilayeti Jurnal Kâtibi
33	Ali Ramiz Efendi	H. 1291 (M. 1874-1875)	Hüseyin Ağa	Esnaf
34	Ali Rıza Efendi	H. 1274 (M. 1857-1858)	Mahmud Ağa	
35	Ali Vefa Efendi	H. 1289 (M. 1873-1874)	Mehmed Naim Efendi	Davavekili
36	Aziz Efendi	H. 1290 (M. 1874-1875)	Hüseyin Bey	
37	Bahaeddin Efendi	H. 1304 (M. 1886-1887)	Mehmed Şükrü Efendi	
38	Besim Efendi	H. 1272 (M. 1855-1856)	Hüseyin Şermi Efendi	
39	Cafer Sadık Efendi	H. 1242 (M. 1826-1827)	Hüseyin Hasbi Efendi	Asakir-i Mısriye Yüzbaşısı
40	Hacı Ali Efendi	H. 1280 (M. 1863-1864)	Mehmed Efendi	
41	Hacı Hafız Mustafa Efendi	H. 1247 (M. 1831-1832)	Ali Efendizade Mehmed Efendi	Hafız
42	Hacı Mustafa Haşmet Efendi	H. 1285 (M. 1868-1869)	Şükrü Efendi	Tüccar

43	Hafız Derviş Bey	H. 1287 (M. 1870-1871)	Mahmud Efendi	
44	Hafız Halil Efendi	H. 1267 (M. 1850-1851)	Hacı Hasan Efendi	Şeyh
45	Hafız Hamdi Efendi	H. 1277 (M. 1860-1861)	Hasan İffet Efendi	Cünye Rüşûmat Memuru
46	Hafız Mehmed Ata Efendi	H. 1296 (M. 1878-1879)	Mustafa İrfani Efendi	Lefkoşa Belediye Meclis İdare Azası
47	Hasan Hakkı Efendi	H. 1292 (M. 1875-1876)	Hüseyin Remzi Efendi	Tuzla Mahkeme Müdürü
48	Hasan Hamid Efendi	H. 1268 (M. 1851-1852)	Hacı Hüseyin Ağa	Papuşçu Esnafı
49	Hasan Hilmi Efendi	H. 1284 (M. 1867-1868)	Mehmed Ratib Efendi	
50	Hasan İffet Efendi	H. 1243 (M. 1827-1828)	Hacı Mehmed Efendi	
51	Hasan Kâşif Efendi	H. 1255 (M. 1839-1840)	Ömer Efendi	
52	Hasan Nef'i Efendi	H. 1271 (M. 1854-1855)	Mehmed Akif Efendi	Kıbrıs Meclis İdaresi Azası
53	Hasan Nesib Efendi	H. 1270 (M. 1853-1854)	Ahmed Gayet Efendi	
54	Hasan Raif Efendi	H. 1263 (M. 1846-1847)	Hacı Mehmed Nidai	
55	Hasan Sabri Efendi	H. 1284 (M. 1867-1867)	Ahmed Ağa	
56	Hasan Şevki Efendi	H. 1250 (M. 1834-1835)	Emir Mehmed Efendi	
57	Hasan Tahsin Efendi 1	H. 1278 (M. 1861-1862)	Yusuf Ağa	
58	Hasan Tahsin Efendi 2	H. 1259 (M. 1843-1844)	Osman Ağa	
59	Hasan Vahab Efendi	H. 1263 (M. 1846-1847)	Durmuşzade İbrahim Efendi	Mülkiye Kaymakamı
60	Hasan Zeyneddin Efendi	H. 1275 (M. 1858-1859)	Mehmed Hulusi Efendi	Selanik Tahaffuzhane Müdürü
61	Hüsameddin Efendi	H. 1277 (M. 1860-1861)	Mustafa Safvet Efendi	Kıbrıs Meclis İdaresi Azası
62	Hüseyin Hamid Bey	H. 1253 (M. 1837-1838)	Hacı Salih Bey	Kıbrıs Eşrafından
63	Hüseyin Hilmi Efendi	H. 1289 (M. 1872-1873)	Hüseyin Efendi	Bakkal Esnafı
64	Hüseyin Hüsnu Efendi 1	H. 1271 (M. 1854-1855)	İsmail Ağa	Mülkiye Kaymakamı
65	Hüseyin Hüsnu Efendi 2	H. 1269 (M. 1852-1853)	İbrahim Ağa	
66	Hüseyin Şevket Efendi	H. 1294 (M. 1877-1878)	Ahmed Midhad Efendi	İzmir Emtia-i Dâhiliye Gümrüğü Markatörü
67	İbrahim Efendi 1	H. 1258 (M. 1842-1843)	Ahmed Hamdi Efendi	
68	İbrahim Efendi 2	H. 1301 (M. 1883-1884)	Hasan Ağa	
69	İbrahim Hilmi Efendi	H. 1278 (M. 1861-1862)	Halil Ağa	
70	İbrahim Hulusi Efendi	H. 1263 (M. 1846-1847)	Mehmed Ağa	
71	İbrahim Tevfik Efendi	H. 1265 (M. 1848-1849)	Ali Çavuş	

72	İsmail Hakkı Efendi	H. 1290 (M. 1873-1874)	Mustafa Efendi	Tuzla İskelesi Rüsûmat Kantarcısı
73	İsmail Niyazi Efendi	H. 1260 (M. 1844-1845)	Abdullah Ağa	Tüccar
74	İsmail Sükûti Efendi 1	H. 1230 (M. 1814-1815)	Mustafa Efendi	Kutbî Baba Türbedarı
75	İsmail Sükûti Efendi 2	H. 1237 (M. 1821-1822)	Mustafa Efendi	Şeyh
76	Kâmil Efendi	H. 1254 (M. 1838-1839)	Hacı Mehmed Ağa	Müderris
77	Mahmud Nedim Bey	H. 1280 (M. 1863-1864)	Kâmil Efendi	
78	Mehmed Talat Efendi	H. 1302 (M. 1884-1885)	Hasan Hakkı Efendi	Bayezid Karantina Müdürü
79	Mehmed Ali Efendi 1	H. 1282 (M. 1865-1866)	Hasan Ağa	
80	Mehmed Ali Efendi 2	H. 1279 (M. 1862-1863)	Ebülhayr Efendi	
81	Mehmed Ali Efendi 3	H. 1292 (M. 1875-1876)	Arif Ağa	
82	Mehmed Ali Rıza Bey	H. 1292 (M. 1875-1876)	Cafer-i Sadık Efendi	Aydın Vilayeti Evkaf Muhasebeci
83	Mehmed Asaf Bey	H. 1267 (M. 1851-1852)	Hacı İbrahim Ağazade Bahaeddin Bey	Kıbrıs Hanedanından
84	Mehmed Derviş Efendi	H. 1277 (M. 1860-1861)	Mehmed Emin Efendi	Osmancık Kazası Kaymakamı
85	Mehmed Erşed Bey	H. 1282 (M. 1865-1866)	Naim Efendi	Selanik Defterdarı
86	Mehmed Faik Bey	H. 1286 (M. 1869-1870)	Hüseyin Hüsnü Efendi	Kıbrıs Mahkeme Şeriası Hâkimi
87	Mehmed Fatih Efendi	H. 1291 (M. 1874-1875)	Mahmud Ağa	
88	Mehmed Fuad Efendi	H. 1283 (M. 1866-1867)	Ahmed Rıfat Efendi	
89	Mehmed Halid Bey	H. 1268 (M. 1851-1852)	Hacı Mustafa Necati Efendi	
90	Mehmed Haşim Efendi	H. 1295 (M. 1879-1880)	Mustafa Şevki Efendi	Serfiçe Sancağı Muhasebecisi
91	Mehmed Hulusi Efendi	H. 1278 (M. 1861-1862)	Mustafa Efendi	Kıbrıs Meclis İdare Azası
92	Mehmed İzzet Bey	H. 1301 (M. 1883-1884)	Mehmed Ratib Efendi	Ashab-ı Emlaktan
93	Mehmed Kâmil Bey	H. 1298 (M. 1880-1881)	Ahmed Efendi	İzmir Orman İdaresi Memuru
94	Mehmed Kâmil Paşa	H. 1248 (M. 1832-1833)	Salih Efendi	Topçu Asakir-i Şahane Yüzbaşısı
95	Mehmed Nazım Bey	H. 1289 (M. 1872-1873)	Hacı Kâmil Efendi	Kıbrıs Dava Vekili
96	Mehmed Nidai Efendi	H. 1286 (M. 1869-1870)	Hacı Osman Efendi	Tüccar
97	Mehmed Rafet Bey	H. 1279 (M. 1862-1863)	Mehmed Kâmil Efendi	Kıbrıs Arazi Yoklama Müdürü

98	Mehmed Ragıb Bey	H. 1294 (M. 1877-1878)	Refik Efendi	Istranca Orman Memuru
99	Mehmed Ramiz Efendi	H. 1265 (M. 1848-1849)	Hacı Yusuf Efendi	
100	Mehmed Rasih Efendi	H. 1250 (M. 1834-1835)	Süleyman Bey	Sipahi Alaybeyi
101	Mehmed Raşid Bey	H. 1282 (M. 1865-1866)	Naim Efendi	Selanik Defterdarı
102	Mehmed Rifat Efendi	H. 1264 (M. 1847-1848)	Mahmud Bey	Kıbrıs Alay Beyi
103	Mehmed Sadi Efendi	H. 1200 (M. 1785-1786)	Hacı Osman Efendi	
104	Mehmed Salih Efendi	H. 1243 (M. 1827-1828)	Raşid Efendi	Kıbrıs Mal Müdürü
105	Mehmed Sami Efendi	H. 1296 (M. 1874-1875)	Hasan Ağa	
106	Mehmed Şakir Bey	H. 1286 (M. 1869-1870)	Tevfik Efendi	Emanet Sandığı Tahsilat Memuru
107	Mehmed Şefik Efendi	H. 1271 (M. 1854-1855)	Yusuf Agâh Efendi	
108	Mehmed Şem'i Efendi	H. 1293 (M. 1876-1877)	Mehmed Tevfik Efendi	Emniyet Sandığı Tahsilat Satın Alma Memuru
109	Mehmed Şevki Bey	H. 1271 (M. 1854-1855)	Mehmed Paşa	Tüccar
110	Mehmed Şükrü Bey 1	H. 1286 (M. 1869-1870)	Tevfik Efendi	Emniyet Sandığı Tahsilat Memuru
111	Mehmed Şükrü Bey 2	H. 1288 (M. 1871-1872)	Şakir Paşa	Adana Valisi
112	Mehmed Tahir Efendi	H. 1229 (M. 1813-1814)	Mehmed Arif Efendi	Tüccar
113	Mehmed Tayyib Efendi	H. 1293 (M. 1876-1877)	Tahir Efendi	Asker
114	Mehmed Tevfik Efendi 1	H. 1262 (M. 1845-1846)	Hacı Mustafa Efendi	
115	Mehmed Tevfik Efendi 2	H. 1275 (M. 1858-1859)	Osman Efendi	Müezzin
116	Mehmed Ziya Efendi	H. 1272 (M. 1855-1856)	Hacı Ahmed Efendi	
117	Muhyiddin Efendi	H. 1275 (M. 1859-1860)	Reşid Ağa	Harran Sancağı Hükümet Dairesi Odacısı
118	Mustafa Efendi	H. 1282 (M. 1866-1867)	Hasan Efendi	Molla
119	Mustafa Faik Bey	H. 1304 (M. 1886-1887)	Ahmed Naim Bey	
120	Mustafa Hamdi Efendi	H. 1255 (M. 1839-1840)	Hacı Mehmed Efendi	
121	Mustafa İhsan Efendi	H. 1305 (M. 1887-1888)	Mehmed Hanefi Efendi	Armudî Rüsûmat Memuru
122	Mustafa İrfan Efendi	H. 1262 (M. 1845-1846)	Hacı Mehmed Cabi Efendi	Ulema
123	Mustafa Nuri Efendi 1	H. 1299 (M. 1881-1882)	Mehmed Rahmi Efendi	Aydın Polis Komiser Muavini
124	Mustafa Nuri Efendi 2	H. 1279 (M. 1862-1863)	Mercan Ağa	
125	Mustafa Nuri Efendi 3	H. 1280 (M. 1864-1865)	Rüşdü Efendi	
126	Mustafa Nuri Efendi 4	H. 1255 (M. 1839-1840)	Mehmed Emin Efendi	Hapishane Memuru

127	Mustafa Sabit Efendi	H. 1293 (M. 1876-1877)	Yusuf Ağa	Esnaf
128	Mustafa Safvet Efendi	H. 1262 (M. 1845-1846)	Hasan Efendi	
129	Mustafa Sami Efendi 1	H. 1288 (M. 1871-1872)	Mehmed Rafet Efendi	
130	Mustafa Sami Efendi 2	H. 1274 (M. 1857-1858)	Selim Efendi	
131	Mustafa Sami Efendi 3	H. 1258 (M. 1842-1843)	Hacı Hüseyin Ağa	
132	Mustafa Sıdkı Efendi	H. 1288 (M. 1871-1872)	Mehmed Emin Efendi	Tüccar
133	Mustafa Şevki Efendi	H. 1264 (M. 1847-1848)	Mehmed Haşim Efendi	Kıbrıs Tahrirat Müdürü
134	Mustafa Şükrü Efendi	H. 1276 (M. 1859-1860)	Hacı Hasan Efendi	Bakkal Esnafı
135	Mustafa Vasıf Efendi	H. 1291 (M. 1873-1874)	Salih Efendi	Kıbrıs Rüşûmat Başkâtibi
136	Mustafa Vedid Efendi	H. 1291 (M. 1874-1875)	Ahmed Nazif Efendi	
137	Mühtedi Abid Efendi	H. 1297 (M. 1879-1880)	Abdullah Efendi	
138	Naim Efendi	H. 1252 (M. 1836-1837)	Hacı Osman Nidai Efendi	Kıbrıs Defter Nazırı
139	Nuri Şeyda Bey	H. 1296 (M. 1878-1879)	Ahmed Hamdi Bey	
140	Osman Efendi	H. 1259 (M. 1843-1844)	Hasan Efendi	Basma Tüccarı
141	Osman Tahsin Bey	H. 1284 (M. 1867-1868)	Sadi Bey	Dersâadet Rüşûmat Nezareti Muhasebecisi
142	Rifat Efendi	H. 1271 (M. 1854-1855)	Osman Efendi	Musul Vilayeti Revandız Kazası Kaymakamı
143	Sadık Bey	H. 1262 (M. 1845-1846)	Salih Bey	Topçu Yüzbaşısı
144	Salih Haşmet Bey	H. 1280 (M. 1863-1864)	Kâmil Paşa	Evkaf-ı Hümayun Nazırı
145	Salih Niyazi Efendi	H. 1262 (M. 1845-1846)	Hacı Yusuf Ağazade Hüseyin Ağa	
146	Sami Mevlüd Efendi	H. 1308 (M. 1890-1891)	Mehmed Onbaşı	Jandarma
147	Süleyman Hulusi Efendi	H. 1275 (M. 1858-1859)	Hasan Efendi	
148	Şakir Bey	H. 1250 (M. 1834-1835)	Salih Ağa	Asâkir-i Nizamiye Topçu Yüzbaşısı
149	Şevki Efendi	H. 1280 (M. 1863-1864)	Hasan Efendi	
150	Tevfik Efendi	H. 1281 (M. 1864-1865)	Sadi Efendi	Dersâadet Mülhakatı Rüşûmat Nezareti Muhasebe Baş Kâtibi
151	Yakub Kemal Efendi	H. 1304 (M. 1886-1887)	Hasan Şükrü Efendi	Zürra

Sicill-i Ahvâl Defterlerinde mevcut 6 Kıbrıslı gayrimüslim memurun doğum tarihleri H. 1252 (M. 1836-1837) ile H. 1302 (M. 1884-1885) arasında değişiklik göstermektedir. Gayrimüslim memurlardan en yaşlı olanı H. 1252 doğumlu olan “Fransuva Zebab Efendi” iken en genç olanın ise H. 1302 doğumlu “Corci Yorgi Efendi” olduğu tespit edilmiştir. 6 gayrimüslim memurdan tamamının baba isimleri belirtilmişken baba mesleklerine bakıldığında “Tercüman”, “Mühendishane-i Berr-i Hümayun Ser Tabibi”, “Tüccar” olmak üzere sadece 3’ünün meslekleri belirtilmiştir.

Tablo 2.4.: Kıbrıslı Gayrimüslim Memurların Doğum Tarihleri, Baba Adları ve Baba Meslekleri

Sıra	Memur Adı	Doğum Tarihi	Baba Adı	Baba Mesleği
1	Corci Yorgi Efendi	H. 1302 (M. 1884-1885)	Kostandi Ağa	Tercüman
2	Dimokilo Efendi	H. 1291 (M. 1875-1876)	Sokrat Efendi	
3	Fedon Bey	H. 1279 (M. 1862-1863)	Hristaki Paşa	Mühendishane-i Berr-i Hümayun
4	Fransuva Zebab Efendi	H. 1252 (M. 1836-1837)	Corci Zeyyab Efendi	
5	Hanna Yanko Efendi	H. 1292 (M. 1873-1874)	Hristofi Efendi	Tüccar
6	Melkiyan Efendi	H. 1266 (M. 1850-1851)	Karabet	

2.5. Kıbrıslı Müslüman Memurların Aile ve Sülale Ad veya Unvanları

Osmanlı Devleti’nde şahısların isimlerinin önünde, gündelik yaşantıda meydana gelebilecek güçlükleri önlemek ve diğer şahıslardan ayrımı sağlayabilmek amacıyla “Bey”, “Efendi”, “Ağa”, “Hoca”, “Hafız”, “Paşa” gibi ailevi, dini, sosyal unvanlar bulunmaktaydı. Kıbrıs Sicill-i Ahvâl defterlerini incelediğimizde belgelerin başlangıç kısmında memurun ismi ve baba mesleği belirtildikten sonra babasının adını vermeden hemen önce sülale adı veya unvana yer verildiği görülmektedir. Şahısların unvanları yazıldıktan sonra “Ma’ruftur”, “Müteariftir” ve “Bilinmektedir” açıklamalarıyla defterlere kaydedildiği görülmektedir. Defterlerden 151 Müslüman memurdan 37’sinin sülale adı veya unvanları tespit edilmiştir. Bahsi geçen sülale adı veya unvanlar şunlardır: “Kirlizade”, “Efendizade”, “Halepli”, “Kıbrıs’ta Hatib-i Meşhur Abdülaziz Efendi Sülalesinden Basmacızade”, “Müftüzade”, “Hocazade”, “Beyoğlu”, “Şekerzade”, “Fenduzade”?, “Hafız Ali Efendizade”, “Hacı Fitolzade”, “Lala Mustafa Paşa Sülalesinden”, “Yorgancıbaşı”, “Durmuşzade”, “Kalafatçızade”, “Elhac”, “Kara Halilzade”, “Hacı İbrahim Ağazade”, “Kadı zade”, “Podamyalızade”,

“Sipahi Alaybeyizade”, “Koroğluzade”, “Hüdaverdizade”, “Mayalızade”, “Zaimzade”, “Eşhatizade”?, “Hüdaverdizadeler”, “Ağazade”dir.

Bu unvan veya sülale isimlerine ek olarak memurlardan “Ahmed Mümtaz Efendi” ile “Hüsameddin Efendi” nin “Feyzullahzade Efendizade” unvanları “Ahmed Nimettullah Efendi”, ile “Hafız Mehmed Ata Efendi”nin “Sufizade” unvanları “Mehmed Rafet Bey”, “Mustafa İhsan Efendi”, “Nuri Şeyda Bey” ve “Salih Niyazi Efendi”nin “Kâtipzade” unvanlarındaki benzerlik dikkat çekicidir.

Tablo 2.5: Kıbrıslı Müslüman Memurların Sülale Adı veya Unvanları

Sıra	Memur Adı	Sülale Adı
1	Ahmed Cevdet Efendi	Kirlizade
2	Ahmed Efendi	Hamdi Efendizade
3	Ahmed Mümtaz Efendi	Hacı Feyzullah Efendizade
4	Ahmed Nimettullah Efendi	Sufizade
5	Ahmed Şevki Efendi	Halepli
6	Ahmed Tevfik Efendi 1	Kıbrıs'ta Hatib-i Meşhur Abdülaziz Efendi Sülalesinden Basmacızade
7	Ahmed Tevfik Efendi 2	Müftüzade
8	Ali İsmet Efendi	Hocazade
9	Ali Lami Bey	Beyoğlu
10	Ali Mazhar Efendi	Şekerzade
11	Cafer Sadık Efendi	Fenduzade?
12	Hacı Hafız Mustafa Efendi	Hafız Ali Efendizade
13	Hafız Halil Efendi	Hacı Fitolzade
14	Hafız Mehmed Ata Efendi	Sufizade
15	Hasan Nef'i Efendi	Lala Mustafa Paşa sülalesinden
16	Hasan Sabri Efendi	Yorgancıbaşı
17	Hasan Vahab Efendi	Durmuşzade
18	Hüsameddin Efendi	Feyzullah Efendizade
19	İbrahim Hilmi Efendi	Kalafatçızade
20	İsmail Niyazi Efendi	Elhac
21	Kâmil Efendi	Kara Halilzade
22	Mehmed Asaf Bey	Hacı İbrahim Ağazade
23	Mehmed Faik Bey	Kadızaade
24	Mehmed İzzet Bey	Podamyalızade
25	Mehmed Rafet Bey	Kâtipzade

26	Mehmed Rasih Efendi	Sipahi Alaybeyizade
27	Mehmed Şakir Bey	Köroğluzade
28	Mehmed Şefik Efendi	Hüdaverdizade
Sıra	Memur Adı	Sülale Adı
29	Mehmed Şem'i Efendi	Mayalızade
30	Mehmed Şevki Bey	Zaimzade
31	Mustafa Efendi	Eşhatizade?
32	Mustafa İhsan Efendi	Kâtipzade
33	Mustafa Nuri Efendi 1	Hüdaverdizadeler
34	Naim Efendi	Ağazade
35	Nuri Şeyda Bey	Kâtipzade
36	Rifat Efendi	Kâtipzade
37	Salih Niyazi Efendi	Ağazade

2.6. Kıbrıslı Gayrimüslim Memurların Sülale Adı veya Unvanları

Sicill-i Ahvâl Defterlerinde tespit edilen 6 Gayrimüslim memurdan “Corci Yorgi Efendi”, “Dimokilo Efendi”, “Fedon Bey”, “Fransuva Zebab Efendi”, “Hanna Yanko Efendi” olan 5 kişinin unvanlarının “Rum Milleti” olduğu tespit edilmişken diğer bir kişi olan “Melkiyan Efendi”nin ise unvanının “Ermeni Milleti” olduğu belirlenmiştir. Ancak Kıbrıslı memurların kayıtları incelendiğinde gayrimüslim memurlara “Kestaneci Oğlu”, “Basmacızade” gibi hususi özellikleri anlatan unvan veya sülale adlarına yer verilmeyip genel açıklamalarda bulunulmuştur.

Tablo 2.2: Kıbrıslı Gayrimüslim Sülale Ad veya Unvanları

Sıra	Memur Adı	Sülale Adı
1	Corci Yorgi Efendi	Rum milleti
2	Dimokilo Efendi	Rum milleti
3	Fedon Bey	Rum milleti
4	Fransuva Zebab Efendi	Rum milleti
5	Hanna Yanko Efendi	Rum milleti
6	Melkiyan Efendi	Ermeni milleti

2.7. Kıbrıslı Memurların Eğitim Durumları

2.7.1 Memurların Eğitim Aldıkları Okullar

Osmanlı Devleti'nin hemen hemen her yerinde vakfiyeler aracılığıyla yönetilen ve vakfiyelerde “Darüttalim” ve “Muallimhane” olarak adlandırılan halk arasında ise

“Sıbyan Mektebi” olarak bilinen ilkokul düzeyinde eğitim veren kurumlar bulunmaktaydı¹⁴⁶. Sıbyan Mektepleri’nde 4-7 yaş arasındaki çocuklara cami hocaları tarafından Kur’an-ı Kerim okumanın yanı sıra dini kuralların öğretilmesi amaçlanan dersler verilmiştir¹⁴⁷. Osmanlı Devleti’nde sıbyan mekteplerine ek olarak vakfiyeler aracılığıyla yönetilen ve yüksek eğitim vermekle yükümlü olarak “Medreseler” de bulunmaktaydı¹⁴⁸. Medreselerde hadis, sarf, nahiv, tefsir, lügat, hendese gibi derslerde eğitim veren müderrisler ile müderrislere yardımcı olması adına “Muid” adı verilen eğitimciler bulunmaktaydı¹⁴⁹. Bunlara ek olarak devletin ihtiyaç duyduğu memur açığı “Enderun Mektebi”nden karşılanırken subay ihtiyacı ise “Harp ve Tıp” okullarından temin edilmekteydi¹⁵⁰.

XIX. Yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti’nin içinde bulunduğu buhran sürecini atlatabilmek adına *Batılılaşma* adı altında birçok yenilikler gerçekleştirilmiştir. Tanzimat ile birlikte eğitim-öğretimde meydana getirilen reformlara ek olarak hali hazırda bulunan eğitim kurumlarına dokunulmayarak Batı tarzında yeni okullar açıldı ve 1869 Maarif Nizamnamesiyle eğitim sisteminde düzenlemelere gidildi¹⁵¹. Düzenlemelerin başında “Darülfünun”un kurulması, “Rüşdiye”lerin açılması, eğitimde ulemanın etkisinin kırılması gelmekteydi¹⁵². Bu minvalde Sıbyan Mektepleri ve Medreseler arasındaki boşluğu tamamlayabilmek adına 500 evi geçen her yerde orta düzeyde eğitim veren “Rüşdiye”ler açılmıştır¹⁵³.

Sultan II. Abdülhamid dönemine gelindiğinde, lise düzeyinde eğitim veren “İdadi”ler, aşiret çocuklarının eğitimleri için “Aşiret Mektepleri”, öğretmen yetiştirmek için “Dârümuallimin”, güzel sanatlar okulu mahiyetinde “Sanayi-i Nefise Mektebi”, ekonomiyle ilgilenen memurlar için “Hamidiye Ticaret Mekteb-i Âlisi”,

¹⁴⁶ Zülfü Demirtaş, “Osmanlı’da Sıbyan Mektepleri Ve İlköğretimin Örgütlenmesi”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 17, S. 1, 2007, s. 174.

¹⁴⁷ Uğurlu, *a.g.e.*, s. 28.

¹⁴⁸ Ünal Taşkın, “Klâsik Dönem Osmanlı Eğitim Kurumları”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 1, S. 3 2008, s. 350.

¹⁴⁹ Taşkın, *a.g.m.*, s. 354-356.

¹⁵⁰ Karal, *a.g.e.*, s. 181.

¹⁵¹ Şerif Demir, “XIX. Yüzyıl Osmanlı Eğitim Sisteminde Yaşana Değişim”, *Tarihin Peşinde Dergisi*, S. 13, 2015, s. 435.

¹⁵² Karal, *a.g.e.*, s. 182.

¹⁵³ Murat Gökhan Dalyan, Ali Ünişen, “XIX. Yüzyılda Adıyaman ve Çevresindeki Rüştiye Mektepleri”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, C. XII, S. 2, 2010, s. 66.

hukuk ile ilgili olarak “Mekteb-i Hukuk”, ziraat ile ilgili eğitim vermesi için “Halkalı Ziraat Baytar Mektebi” açılmıştır. “Yüksek Askeri Okul”da meydana getirilen iyileştirmelerle Batılalaşmanın etkileri yoğun bir şekilde hissedilmeye başlanmıştır. Bu okullara ek olarak II. Abdülhamid döneminde mülki amirleri, şebbenderleri, kaymakamları, büyükelçilik kâtiplerini yetiştirmesi bakımından önem arz eden “Mülkiye Mektepleri” açılmıştır¹⁵⁴. Sicill-i Ahvâl defterlerinden tetkik edildiğine göre Sultan II. Abdülhamid döneminde sıbyan mektepleri için “İptidai Mekteb” isminin de kullanıldığı görülmektedir¹⁵⁵.

Kıbrıs Sicill-i Ahvâl defterleri tetkik edildiğinde memurların 81’inin “Sıbyan Mektebi” isminde ve 36’sının “İptidai Mektebi” ismi altında bulunan ilkokul düzeyindeki kurumlarda eğitim aldıkları görülmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak Kıbrıs’ta görev yapmış olan 157 memurdan 117’sinin en az ilkokul düzeyinde eğitim aldığı tespit edilebilmektedir. Kıbrıs Adası dışında Ayazmend’de “Hüseyin Hüsni Efendi 2”nin, Kıztaşı’nda “Mehmed Ali Rıza Bey”in, Dersaâdet’te “Mehmed Asaf Bey”in sıbyan mektebi eğitimi aldığı belirlenmiştir. Bu duruma ek olarak İptidai Mektebi ismi altında İzmir’de “Hüseyin Şevket Efendi”nin, Kızıldize’de “Mahmud Talat Efendi”nin, Turunçlu’da “Mehmed Ali Efendi 3”nin, İngiltere’de “Mehmed Rafet Bey”in, Şam-ı Şerif’te “Muhyiddin Efendi”nin, Armudi’de “Mustafa İhsan Efendi”nin ve İstanköy’de “Sami Mevlüd Efendi”nin iptidai eğitimi aldıkları görülmektedir. “Hasan Tahsin Efendi 2”, “Hüseyin Hamid Bey”, İsmail Hakkı Efendi” ve “Mehmed Halid Bey”in en az sıbyan veya iptidai mektepleride dâhil olmak üzere eğitim durumlarıyla ilgili olarak hiçbir bilgiye yer verilmemişken bahsi geçen kişilerin Türkçe, Arapça, Farsça dillerine vakıf oldukları belirtilmiştir.

Kıbrıslı memurlardan 117 tanesi en az ilkokul düzeyi eğitim alırken 157 memurdan 65 tanesi de ortaokul düzeyi eğitim almıştır. 65 memurdan 56’sının hem ilkokul hemde ortaokul düzeyinde eğitim alması dikkat çekicidir. Rüşdiyelerde eğitim alan 65 memurdan 18’inin Hürşit, Selanik, Hayfa, Mersin, Fatih, Turunçlu, Konya,

¹⁵⁴ Nazir Çetin, *Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Antakyalı Devlet Memurları (1879-1909)*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat 2015, s. 43.

¹⁵⁵ Deniz, *a.g.t.*, s. 45.

Dersaâdet, Bursa, Yemen, Malatya, Armudi, İstanköy, Üsküp, Soğuk Çeşme ve Beyrut olmak üzere Kıbrıs dışındaki yerlerden mezun olduğu belirlenmiştir. Sultan II. Abdülhamid döneminde Yüksekokul ve Ortaokul arasındaki bağlantıyı sağlayabilmek amacıyla günümüzün liselerine tekabül eden “İdadi”ler açılmıştı. Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtları incelendiğinde Kıbrıs’ta görev yapan 157 memurdan 30’unun bahsî geçen idadilerden eğitim aldığı, bunlardan 15’inin ise Kıbrıs dışında, Beyrut, İzmir, Dersaâdet, Erzurum, İzmit, Mısır’dan mezun olduğu belirtilmiştir. Defterlere kayıtlı 157 memurdan sadece 10 tanesinin ilkokul, ortaokul ve lise eğitiminin tamamını almıştır.

Sicill-i Ahvâl kayıtlarında 27 şahsın medreselerde eğitim aldığı belirtilmişken bunlardan “Ahmed Efendi”nin Horyan Kazası Medresesine, “Fransuva Zebab Efendi”nin Marsilya Mülkiye Medresesi’nde, “Sadık Bey”in Beyrut Patrik Medresesi’nde eğitim aldığı kaydedilmesi üzerine bu üç kişinin Kıbrıs Ada’sı dışındaki bölgelerden mezun olduğu tespit edilmiştir.

Sicill-i Ahvâl defterlerine kayıtlı Gayrimüslim memurlardan olan “Corci Yorgi Efendi”nin Millet Mektebinde, “Dimokilo Efendi”nin Rum Rüşdiye Mektebi, Dersaâdet Fener İdadi Mektebi ve Ticaret Mektebinde, “Fedon Bey”in, Kıbrıs Sıbyan Mektebi, Fener Rum Mektebi ve Mektebi Sultaniyede, “Fransuva Zebab Efendi”nin Kıbrıs Medresesi, Marsilya Mülkiye Medresesinde, “Hanna Yanko Efendi”nin Lübnan Fransız Mektebinde, “Melkiyan Efendi”nin Beyrut Mektebi ve Kıbrıs Mektebi’nde eğitim aldığı saptanmıştır.

2.7.2. Memurların Bildiği Diller

Kıbrıs Sicill-i Ahvâl Defterlerinde memurların bildikleri diller kısmında “kitabet eder”, “tekellüm eder”, “aşınadır”, “okuryazar” gibi ifadeler yer almaktadır. Bir memurun bildiği dildeki seviyesi sadece konuşabilecek seviyedeyseniz “tekellüm eder”, yazabilecek seviyedeyseniz “kitabet eder” kavramları ile açıklanmıştır. “Okuryazar” kavramı memurun bildiği dildeki seviyesinin hem okuyabilecek hem yazabilecek düzeyde olduğunu ifade etmek için kullanılırken “aşına” kavramı ise kavramdan da anlaşılacağı üzere memurun dildeki yetkinlik seviyesinin pek fazla

olmadığını belirtmek için kullanılmıştır. Defterlerde memurlara ait bildikleri diller arasında “Türkçe okuryazar”, “Arapça okur”, “Farsça okur”, “Türkçe yazar”, “Fransızca yazar”, “Rumca konuşur”, “Farsça okur”, “Rumcaya aşınadır”, “İngilizceye aşınadır”, “Fransızca okuryazar”, “İtalyancaya aşınadır”, “Arapça konuşur”, “Bulgarca konuşur”, “İngilizce okur”, “Ermeniceye aşınadır”, “Ermenice konuşur”, “İspanyolca okuryazar”, Flamanca konuşur”, Portekizce okuryazar”, “Almanca okuryazar” gibi ifadeler yer almaktadır. 157 memur arasından sadece “Mustafa Vasıf Efendi”ye ait olan “Fransızcadan tercüme yapar” bilgisi özgün olması bakımından dikkat çekicidir. Şahıslardan tek dil bilen memur sayısı 24 olarak belirlenmişken 8 memurun ise bildiği dillerle ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Yalnızca Türkçe bilen Kıbrıslı memurlar şunlardır: Ahmed Halim Efendi, Ahmed Memiş Efendi, Ahmed Midhad Efendi, Ahmed Nimettullah Efendi, Ahmed Nusret Efendi, Akif Efendi, Ali Ramiz Efendi, Hasan Hakkı Efendi, Hasan Hilmi Efendi, Hasan Nef'i Efendi, Hüseyin Hüsnü Efendi 1, İbrahim Efendi 1, İsmail Niyazi Efendi, Mehmed Asaf Bey, Mehmed Haşim Efendi, Mehmed Hulusi Efendi, Mehmed Nidai Efendi, Mehmed Şükrü Bey 2, Mehmed Tahir Efendi, Mehmed Tayyib Efendi, Mehmed Tefvik Efendi 2, Mehmed Nuri Efendi 4, Mehmed Safvet Efendi, Nuri Şeyd Bey'dir.

Kıbrıslı memurlardan 63'ü “Türkçe okuryazar”, 41'i “Türkçe yazar”, 4'ü “Türkçe konuşur”, ve 1'i de “Türkçe okur” olarak tespit edilmiştir. 157 memurdan 7'si en az “Rumca okuryazar”, 7'si “Rumca okur”, 44'ü “Rumca konuşur”, 11'i “Rumca yazar”, 16'sı “Rumcaya aşına”, 1'i “Rumca bilir” olarak kaydedilmiştir. Şahısların 53'ü “Arapça okur”, 7'si “Arapça yazar”, 34'ü “Arapça konuşur”, 10'u “Arapça okuryazar”, 9'u “Arapçaya aşına” olarak tespit edilmiştir. Memurlardan 3'ü en az “Farsça okuryazar”, 41'i “Farsça okur”, 2'si “Farsça yazar”, 5'i “Farsçaya aşınadır”, ve 5'i de “Farsça konuşur” olarak saptanmıştır. Kayıtlı memurlardan İngilizceyi konuşabilen memurların aynı zamanda yazabildikleri dikkat çekici bir özelliktir. Memurların 11'inin İngilizce konuştuğu, 7'sinin yazdığı, 4'ünün hem okuyup hemde yazabildiği, 7'sinin sadece okuduğu ve 4'ünün de İngilizceye aşına olduğu

görülmektedir. Kıbrıslı memurların Fransızca dil bilgisi tetkik edildiğinde 14’ü en az “Fransızca okuryazar”, 17’si “Fransızca konuşur”, 16’sı “Fransızca yazar”, 6’sının “Fransızca okur ve aşına” olduğu tespit edilmiştir.

Kıbrıs Sicill-i Ahvâl defterlerine kayıtlı “Ahmed Rıfat Efendi 2’nin”, “Dimokilo Efendi’nin” ve “Corci Yorgi Efendi’nin”, İtalyanca; “Fransuva Zebab Efendi’nin”, İtalyanca ve Yunanca; “Mahmud Talat Efendi’nin Kürtçe ve Ermenice; “Melkiyan Efendi’nin” Ermenice; “Mehmed Rafet Bey’in” Ulahca; “Mühtedi Abid Efendi’nin” Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Flamanca ve Norveç dilleriyle alakalı olduğu belirlenmiştir. Kıbrıslı memurlardan Türkçe dışında ağırlıklı bildikleri dillere baktığımızda memurlardan 96’sının Arapça, 74’ünün Rumca, 53’ünün Farsça, 39’unun Fransızca, 19’unun İngilizce, 2’sinin Ermenice bildiği tespit edilmiştir.

Sicill-i Ahvâl defterlerine memurların eğitim hayatıyla ilgili olarak kaydedilen niteliklerden birisi de mezuniyet belgesinin olup olmadığıdır. Kıbrıslı memurların kayıtları incelendiğinde mezuniyet belgeleri “şahadetname”, “diploma”, “icazetname”, “takdiriye” ve “tasdikname” terimleriyle belirtilmiştir. 157 Kıbrıslı memurdan 40’nin şahadetname, 3’ünün diploma, 3’ünün tasdikname aldığı görülmektedir. Bu duruma ek olarak “Mehmed Sami Efendi’nin sicill kaydında şahadetname kelimesi yerine “*Karib’ül Âlâ dereceden takdiriye belgesi*” aldığı belirtilmesi dikkat çekicidir. Memurların sicill kaydındaki eğitim durumu kısmında 99’unun mezuniyet belgesiyle ilgili herhangi bir bilgi verilmezken 6’sının belgelerini alamadığı, 5’inin belge aldıktan sonra kaybettiği, 3’ünün ise mezuniyet belgelerinin olmadığı sicil kayıtlarına işlenmiştir. Kıbrıs Sicill-i Ahvâl defterlerinde mezuniyet belgeleri “Aliyyü’l âlâ Şahadetname” (en üst derecede), “Âlâ Şahadetname” (üst derecede), “Karib’ül âlâ Şahadetname” (üst dereceye yakın) ve “Vasat Şahadetname” (orta) şeklinde derecelendirilmiştir.

Tablo 2.3: Kıbrıslı Memurların Eğitim Durumları

Sıra	Memur Adı	Okuduğu Okullar	Eğitim Durumu	Bildiği Diller
1	Abdülnâfi Efendi	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	Şahadetname	Arapça, Farsça okur, Türkçe

				yazar.
2	Abdullah Nuri Efendi	-Sıbyan Mektebi -Mekteb-i Mükliye-i Şahane	- -Karib'ül âlâ Şahadetname	Arapça, Türkçe, Rumca, Fransızca konuşur, yazar. Farsçaya aşinadır.
3	Abdülhak Hakı Bey	-İptida-i Mektebi -İzmir İdadi Mektebi -Hukuk Mektebi	- - -Tasdikname	Arapça, Türkçe, Fransızca, Rumca konuşur, yazar.
4	Ahmed Cevdet Efendi	-Sıbyan Mektebi -Medrese	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe okuryazar. Rumca konuşur.
5	Ahmed Efendi	-Sıbyan Mektebi -Horyan Kazası Medresesi	- -	Arapça okur, Türkçe okuryazar.
6	Ahmed Halim Efendi	-Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe yazar.
7	Ahmed Hulusi Bey	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar.
8	Ahmed Memiş Efendi	-Sıbyan Mektebi -Hurşit Rüşdiye Mektebi	- -Aliyyü'l âlâ Şahadetname	Türkçe okuryazar.
9	Ahmed Midhad Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi	-Şahadetname alamamış	Türkçe okuryazar.
10	Ahmed Mümtaz Efendi	-Sıbyan Mektebi		Farsça okur, Türkçe yazar, Arapça okur ve konuşur.
11	Ahmed Nafi Efendi	-Sıbyan Mektebi		Arapça, Rumca konuşur ve Türkçe okuryazar.
12	Ahmed Nazif Efendi	-Bursa Cami-i Kebir		Türkçe okuryazar ve Arapça konuşur.
13	Ahmed Necib Efendi	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi		Arapça okur ve konuşur, Farsça okur, Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
14	Ahmed Nimetullah Efendi	-Beyrut Mülkiye İdadi Mektebi -Hukuk-ı Şahane Mektebi	-Vasat Şahadetname -Âlâ dereceden Mezuniyet Belgesi	Türkçe yazar.
15	Ahmed Nusret Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi		Türkçe okuryazar.
16	Ahmed Ragıb Bey	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi		Arapça, Farsça okur, Türkçe

				yazar ve Rumcaya biraz aşınadır.
17	Ahmed Raşid Efendi	-Lefkoşa Rüşdiye Mektebi		Arapça, Farsça okur ve Türkçe okuryazar.
18	Ahmed Rifat Bey	-Lefkoşa Sıbyan Mektebi -Beyrut Mülkiye İdadi Mektebi -İzmir İdadisi	- - -Âlâ dereceden Şahadetname	Arapça, Farsça, Fransızca okuryazar ve konuşur.
19	Ahmed Rifat Efendi 1	-Kıbrıs Rüşdiye Mektebi		
20	Ahmed Rifat Efendi 2	-Lefkoşa Medresesi -Mülkiye Mektebi	- -Şahadetname	Türkçe, Arapça, Rumca, Fransızca, İtalyancaya aşınadır. Arapça okur.
21	Ahmed Rıza Efendi	-Lefkoşa İptidai Mektebi -Lefkoşa Rüşdiye Mektebi -Beyrut Mülkiye İdadisi -Hendese-i Mülkiye Mektebi	- - - -Vasat Derece Mühendislik Şahadetname	Türkçe, Fransızca konuşur ve yazar, Arapça, Rumca konuşur, İngilizceye aşınadır.
22	Ahmed Seyyid Efendi	-Beyrut Mülkiye İdadi Mektebi	-Şahadetname Alamamış	Arapça, Türkçe ve Fransızca okuryazar.
23	Ahmed Şevket Bey 1	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi -Fünun-ı Mülkiye Mektebi	- - -Şahadetname	Türkçe, Arapça ve Fransızca okuryazar, Rumcaya aşınadır.
24	Ahmed Şevket Bey 2	-Mektep -Medrese	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe okuryazar.
25	Ahmed Şevki Efendi	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Arapça okur, Türkçe okuryazar.
26	Ahmed Tevfik Efendi 1	-Sıbyan Mektebi	-Kaymakamlık İntihabnamesi	Arapça, Farsça konuşur ve Türkçe yazar.
27	Ahmed Tevfik Efendi 2	-Lefkoşa Sıbyan Mektebi -Medrese-i Kebir	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar.
28	Akif Efendi	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe okuryazar.
29	Ali Fevzi Efendi	-Kıbrıs İptidai Mektebi -Kıbrıs İdadi Mektebi	-Şahadetname -	Türkçe konuşur ve yazar, Arapça konuşur, Fransızca okuryazar.
30	Ali İsmet Efendi	-Sıbyan Mektebi, Hacı -İbrahim Ağa Medresesi		Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
31	Ali Lami Bey	-Nümune-i Terakki Mektebi -Mercan Mülkiye İdadi	- -Tasdikname	

		Mektebi		
32	Ali Mazhar Efendi	-Mekteb-i Sultani	-	Türkçe yazar, Fransızca ve Rumcaya aşinadır.
33	Ali Ramiz Efendi	-İptidai Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe okuryazar.
34	Ali Rıza Efendi	-Sıbyan Mektebi -Medrese	- -	Arapça ve Farsça okur, Türkçe okuryazar.
35	Ali Vefa Efendi	-İptidai Mektebi -Mülkiye-i Şahane İdadi Mektebi	- -Vasat ve Karib'ül âlâ Şahadetnameler	Türkçe okuryazar, Arapça, Fransızca, Rumcaya aşinadır.
36	Aziz Efendi	-Üsküp Rüşdiye Mektebi -Selanik Askeri Rüşdiyesi	- -Şahadetname Almamış	Türkçe yazar, Rumca ve Bulgarca konuşur.
37	Bahaeddin Efendi	-Lefkoşa Nümune-i Terakki Mektebi -İzmir Sanayi Mektebi	- -Aliyyü'l âlâ Şahadetname	
38	Besim Efendi	-Kıbrıs İptidai Mektebi	-	Rumca konuşur, Türkçe yazar.
39	Cafer Sadık Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça okur ve konuşur, Rumca konuşur, Türkçe okuryazar.
40	Corci Yorgi Efendi	-Millet Mektebi	-	Türkçe, Rumca, Fransızca ve İtalyanca okuryazar.
41	Dimokilo Efendi	-Rum Rüşdiye Mektebi -Dersaâdet Fener İdadi Mektebi -Ticaret Mektebi	-Şahadetname - -Şahadetname	Türkçe, Fransızca, İngilizce, İtalyancaya aşina ve Rumca yazar.
42	Fedon Bey	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Fener Rum Mektebi -Mektebi Sultani	- - -İki Kıta Şahadetname	
43	Fransuva Zebab Efendi	-Kıbrıs Medresesi -Marsilya Mülkiye Medresesi	- -	Arapça, Türkçe, Fransızca, İtalyanca, Yunanca, İngilizce okur.
44	Hacı Ali Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça, Farsça okur, Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
45	Hacı Hafız Mustafa Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça, Rumca konuşur, Türkçe yazar.

				Rumca biraz konuşur.
61	Hasan Şevki Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça, Farsça okur, Türkçe okuryazar, İngilizce ve Rumcaya aşinadır.
62	Hasan Tahsin Efendi 1	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
63	Hasan Tahsin Efendi 2	-	-	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar.
64	Hasan Vahab Efendi	-Lefkoşa Sıbyan Mektebi -Lefkoşa Umumiye Mektebi	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar.
65	Hasan Zeynediin Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -Kıbrıs Medresesi	- -Şahadetname (Kayıp) -	Arapça, Farsça okur, Türkçe okuryazar.
66	Hüsameddin Efendi	-Lefkoşa İptidai Mektebi -Rüşdiye Mektebi -Rum Mektebi	- - -	Türkçe, Rumca okuryazar, Arapçaya biraz aşinadır.
67	Hüseyin Hamid Bey	-	-	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar.
68	Hüseyin Hilmi Efendi	-Lefkoşa İptidai -Lefkoşa Rüşdiye Mektebi	- -Şahadetname Alamamış	Türkçe yazar, Rumcaya aşinadır.
69	Hüseyin Hüsnü Efendi 1	-Sıbyan Mektebi -Şehzade Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- - -Şahadetname yok	Türkçe okuryazar.
70	Hüseyin Hüsnü Efendi 2	-Ayazmend Sıbyan Mektebi -Büyük Cami-i Şerif	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar, Rumcaya aşinadır.
71	Hüseyin Şevket Efendi	-İzmir İptidai Mektebi -İdadi Mektebi	- -	
72	İbrahim Efendi 1	-Sıbyan Mektebi, -Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe okuryazar.
73	İbrahim Efendi 2	-İptidai Mektebi	-	Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
74	İbrahim Hilmi Efendi	-Sıbyan Mektebi -Mersin Rüşdiye Mektebi	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar.
75	İbrahim Hulusi Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça okur ve konuşur, Farsça okur, Türkçe okuryazar,

				Rumca konuşur.
76	İbrahim Tevfik Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar.
77	İsmail Hakkı Efendi	-	-	Arapça okur, Türkçe okuryazar.
78	İsmail Niyazi Efendi	-Sıbyan Mektebi- -Rüşdiye Mektebi	- -Şahadetname Yok	Türkçe okuryazar.
79	İsmail Sükuti Efendi 1	-Sıbyan Mektebi	-Şahadetname Yok	Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
80	İsmail Sükuti Efendi 2	-Sıbyan Mektebi	-	Rumca konuşur, Türkçe yazar.
81	Kâmil Efendi	-Kıbrıs Ayasofya Cami-i Şerif Medresesi	-	Türkçe yazar, Arapça ve Farsçaya aşinadır.
82	Mahmud Nedim Bey	-Kıbrıs Rüşdiye Mektebi	-	Türkçe, İngilizce ve Rumca okuryazar.
83	Mahmud Talat Efendi	-Kızıldize İptidai Mektebi -Erzurum Mülkiye İdadi Mektebi	- -Âlâ Şahadetname	Türkçe yazar, Kürtçe konuşur, Fransızca, Ermeniceye aşinadır.
84	Mehmed Ali Efendi 1	-Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
85	Mehmed Ali Efendi 2	-Fatih Rüşdiye Mektebi	-	Arapça okur, Türkçe yazar.
86	Mehmed Ali Efendi 3	-Turunçlu İptidai Mektebi -Turunçlu Rüşdiye Mektebi -Beyrut Mülkiye İdadi Mektebi	- -Üçüncü Derece Şahadetname -Vasat Derecede Belge	Osmanlıca, Arapça, Farsça, Fransızca konuşur ve yazar, İngilizce, Rumca konuşur ve yazar.
87	Mehmed Ali Rıza Bey	-Kızıtaşı Sıbyan Mektebi -Konya Rüşdiye Mektebi -İzmit Mülkiye İdadisi	- - -Şahadetname	Türkçe yazar, Fransızca okuryazar.
88	Mehmed Asaf Bey	-Dersaâdet Sıbyan Mektebi -Dersaâdet Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe yazar.
89	Mehmed Derviş Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe, İngilizce okuryazar, Rumca konuşur.
90	Mehmed Erşed Bey	-İptidai Mektebi -Rüşdiye Mektebi -Mektebi Şahane -Mülkiye-i Şahane Mektebi - -Paris ve Cenova	- - - -Sınıf-ı Mülazemet	Türkçe, Fransızca konuşur ve yazar.

		Darülfünunları	Belgesi ve Aliyyü'l âlâ İlm-i Siyasiye Şahadetnamesi -İlm-i Hukuk ve Dil Doktora Diplomaları	
91	Mehmed Faik Bey	-Lefkoşa İptidai Mektebi -Lefkoşa Rüşdiye Mektebi İdadi -Ayasofya Medresesi	- - -	Arapça, Farsça okur, İngilizce okur, konuşur ve yazar.
92	Mehmed Fatih Efendi	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe, Arapça konuşur ve yazar.
93	Mehmed Fuad Efendi	-Sıbyan Mektebi -Bursa Rüşdiye Mektebi -Hukuk Mektebi	- -Şahadetname -	Arapça, Türkçe, Rumca ve Fransızca okuryazar.
94	Mehmed Halid Bey	-	-	Türkçe yazar, Arapça ve Farsçaya aşinadır.
95	Mehmed Haşim Efendi	-Yemen Askeri Rüşdiye Mektebi	-Karib'ül âlâ Şahadetname	Türkçe okuryazar.
96	Mehmed Hulusi Efendi	-Kıbrıs İdadi Mektebi	-	Türkçe yazar.
97	Mehmed İzzet Bey	-Kıbrıs İdadi Mektebi -Soğuk Çeşme Askeri Rüşdiyesi -Kıbrıs İdadisi -Beyrut İdadisi	- - - -	İngilizce, Fransızca konuşur ve yazar, Arapça, Rumcaya aşinadır.
98	Mehmed Kâmil Bey	-Kıbrıs Mektebi -İzmir İdadi Mektebi -Mülkiye-i Şahane Mektebi	- - -Âlâ Şahadetname	Türkçe, Fransızca, Rumca konuşur ve yazar.
99	Mehmed Kâmil Paşa	-Kıbrıs Mektebi -Mısriye Mektebi, -Elsine Medresesi -Hariciye Mektebi- Fünun-ı Askeriye	- - - -Şahadetnameleri (Kayıp)	Arapça, Farsça, Fransızca, Rumca, İngilizce okur, Fransızca, İngilizce ve Rumca konuşur, yazar.
100	Mehmed Nazım Bey	-Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -Mülkiye-i Şahane Mektebi	-Birinci Dereceden Şahadetname -Âlâ Şahadetname	Türkçe, Fransızca, Rumca konuşur ve yazar, İngilizceye aşinadır.
101	Mehmed Nidai Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Dersâdet Koca Mustafa Paşa Askeri Rüşdiyesi	- -Şahadetname	Türkçe okuryazar.
102	Mehmed Rafet Bey	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -İngiltere İptidai Mektebi -Hukuk-ı Şahane Mektebi	- -Birinci Derece ve Âlâ Dereceden Şahadetnameler	Türkçe, Fransızca, İngilizce konuşur ve yazar, Arapça,

			- -Karib'ül âlâ Şahadetname	Farsça, Rumca ve Ulahcaya aşinadır.
103	Mehmed Ragıp Bey	-Sıbyan Mektebi, -Mektebi Sultani -Hukuk-ı Şahane Mektebi	- -Tasdikname -	Türkçe, Fransızca konuşur ve yazar, Rumcaya aşinadır.
104	Mehmed Ramiz Efendi	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi -Medrese	- - -	Arapça okur, konuşur, Farsça okur, Türkçe yazar, Rumca konuşur.
105	Mehmed Rasih Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça okur, Türkçe okuryazar.
106	Mehmed Raşid Bey	-İptidai Mektebi -Rüşdiye Mektebi -Mektebi Şahane -Mülkiye-i Şahane Mektebi - -Paris ve Cenova Darülfünunları	- - - -Sınıf-ı Mülazemet Belgesi ve Aliyyü'l âlâ İlm-i Siyasiye Şahadetnamesi -İlm-i Hukuk ve Dil Doktora Diplomaları	Türkçe, Fransızca konuşur ve yazar.
107	Mehmed Rifat Efendi	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Arapça, Farsça, Fransızca okur.
108	Mehmed Sadi Efendi	-Sıbyan Mektebi -Medrese	- -	Farsça okur, Rumca konuşur, Türkçe yazar, Arapçaya aşinadır.
109	Mehmed Salih Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça, Farsça okur.
110	Mehmed Sami Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi	Karib'ül âlâ takdiriye	Arapça, Farsça okur, Türkçe ve Rumca okuryazar
111	Mehmed Şakir Bey	-Bahriye-i Şahane İdadi Mektebi	-	Arapça, Farsça, İngilizce ve Rumca okur, Türkçe okuryazar.
112	Mehmed Şefik Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Hukuk-ı Şahane Mektebi	- -Karib'ül âlâ Mezuniyet Belgesi	Arapça, Farsça ve Türkçe konuşur ve yazar.
113	Mehmed Şem'i Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -Dersâdet Fatih Soğuk Çeşme Rüşdiye Mektebi -Mülkiye-i Şahane İdadi Mektebi	- - - - -Âlâ Şahadetname	Türkçe, Fransızca konuşur ve yazar, Arapça konuşur, Farsça, Rumca okur.

114	Mehmed Şevki Bey	-Kıbrıs İptidai Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -Dersaadet İdadi Mektebi -Harbiye-i Şahane Mektebi	- - - -	Arapça konuşur, Türkçe ve Fransızca okuryazar.
115	Mehmed Şükrü Bey 1	-Bahriye-i Şahane İdadi Mektebi	-	Arapça, Farsça, İngilizce, Rumca okur ve Türkçe okuryazar.
116	Mehmed Şükrü Bey 2	-Sıbyan Mektebi -Beyrut Fransız Mektebi -Malatya Rüşdiyesi - Mektebi Sultani	- - - -	Türkçe okuryazar.
117	Mehmed Tahir Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Türkçe yazar.
118	Mehmed Tayyib Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi	-	Türkçe okuryazar.
119	Mehmed Tevfik Efendi 1	-Lefkoşa İptidai Mektebi -Lefkoşa Medresesi	- -	Arapça okur, Rumca okuryazar.
120	Mehmed Tevfik Efendi 2	-Sıbyan Mektebi	-	Türkçe okuryazar.
121	Mehmed Ziya Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça okur, Türkçe okuryazar, İngilizce ve Rumca konuşur.
122	Melkiyan Efendi	-Beyrut Mektebi -Kıbrıs Mektebi	- -	Türkçe, Ermenice, Rumca, İngilizce okur, konuşur.
123	Muhyiddin Efendi	-Şam-ı Şerif İptidai Mektebi	-	Arapça okur, konuşur, Türkçe konuşur ve yazar.
124	Mustafa Efendi	-Kıbrıs İptidai Mektebi	-	Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
125	Mustafa Faik Bey	-Kıbrıs İptidai Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -Nümune-i Terakki Mektebi	- - -Şahadetname Alamamış	
126	Mustafa Hamdi Efendi	-Kıbrıs Medrese-i Kebir	-	Farsça okur, Türkçe okuryazar, Rumcaya aşinadır.
127	Mustafa İhsan Efendi	-Armudi İptidai Mektebi -Armudi Rüşdiye Mektebi -Dersaadet Mülkiye-i Şahane-i Tıbbiye Mektebi	- -Âlâ Şahadetname -	Arapça, Farsça okur, Türkçe ve Fransızca okuryazar.
128	Mustafa İrfan Efendi	-Mektep -Medrese	- -	Arapça, Farsça ve Türkçe okuryazar.
129	Mustafa Nuri Efendi 1	-Kıbrıs İptidai Mektebi	-Şahadetname (Kayıp)	Türkçe yazar, Rumcaya

				aşınadır.
130	Mustafa Nuri Efendi 2	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	-Şahadetname	Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
131	Mustafa Nuri Efendi 3	-Lefkoşa Sıbyan Mektebi	-	Arapça okur, Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
132	Mustafa Nuri Efendi 4	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi	-	Türkçe okuryazar.
133	Mustafa Sabit Efendi	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe okuryazar, Arapça konuşur.
134	Mustafa Safvet Efendi	-İptidai Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe okuryazar.
135	Mustafa Sami Efendi 1	-Kıbrıs İptidai Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -Lazeris Medresesi	- -Şahadetname (Kayıp) -	Fransızca konuşur, Türkçe, Arapça, Rumca konuşur ve yazar.
136	Mustafa Sami Efendi 2	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiyesi	-Şahadetname (Kayıp)	Rumca konuşur, Türkçe okuryazar.
137	Mustafa Sami Efendi 3	-Ayasoyfya Mektebi	-	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar.
138	Mustafa Sıdkı Efendi	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Beyrut Mülkiye-i İdadi Mektebi	- -Aliyyü'l âlâ Şahadetname	
139	Mustafa Şevki Efendi	-Kıbrıs İptidai Mektebi -Ulum Medresesi	- -	Türkçe okuryazar, Arapça okur ve konuşur, Rumca konuşur.
140	Mustafa Şükrü Efendi	-Sıbyan Mektebi -Lefkoşa Rüşdiye Mektebi	- -	Arapça okur, Türkçe ve Farsça okuryazar.
141	Mustafa Vasıf Efendi	-Kıbrıs İptidai Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -Birun Mülkiye-i İdadi Mektebi -Halkalı Ziraat-ı Aliye Mektebi	- -Rüşdiye Şahadetname -Aliyyü'l âlâ Şahadetname -İcazetname	Arapça, Türkçe yazar, Fransızcadan tercüme yapar.
142	Mustafa Vedid Efendi	-Beyrut Rüşdiye Mektebi	-Şahadetname	Arapça ve Türkçe okuryazar.
143	Mühtedi Abid Efendi	-Münih Mektebi	-Diploma	Arapça, Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Flamanca ve Norveç

				dilleriyle okuryazar, konuşur.
144	Naim Efendi	-Lefkoşa-Sarayönü İptidai Mektebi -Medrese	- -	Arapça, Farsça okur, Türkçe ve Rumca yazar.
145	Nuri Şeyda Bey	-Kıbrıs Sıbyan Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi	-Karib'ül âlâ belge	Türkçe okuryazar.
146	Osman Efendi	-Sıbyan Mektebi -Cami-i Şerif	- -	Arapça, Farsça okur ve Türkçe yazar.
147	Osman Tahsin Bey	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça, Farsça, okur. Türkçe, Fransızca okuryazar.
148	Rifat Efendi	-Lefkoşa Sıbyan Mektebi	-	Türkçe yazar, Arapça, Rumca konuşur.
149	Sadık Bey	-Beyrut Patrik Medresesi	-Şahadetname	Arapça, Fransızca okur, Türkçe okuryazar, Rumcaya aşinadır.
150	Salih Haşmet Bey	-Sıbyan Mektebi -Rüşdiye Mektebi -Mülkiye-i Şahane Mektebi	- - -	Türkçe, Arapça, Fransızca okuryazar, Rumcaya aşinadır.
151	Salih Niyazi Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça konuşur, Türkçe okuryazar.
152	Sami Mevlüd Efendi	-İstanköy İptidai Mektebi -İstanköy Rüşdiye Mektebi	- -Şahadetname	
153	Süleyman Hulusi Efendi	-Lefkoşa İptidai Mektebi -Lefkoşa Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe okuryazar, Rumca konuşur.
154	Şakir Bey	-Kıbrıs İptidai Mektebi -Kıbrıs Rüşdiye Mektebi -Rum Mektebi -Mısır Harbiye-i İdadi Mektebi	- - - -	Türkçe, Rumca okur ve Arapça, Fransızca konuşur ve yazar. Farsça okur.
155	Şevki Efendi	-İptidai Mektebi -Rüşdiye Mektebi	- -	Türkçe okur, Arapça ve Rumca konuşur.
156	Tevfik Efendi	-Sıbyan Mektebi	-	Arapça, Farsça okur ve Türkçe okuryazar.
157	Yakup Kemal Efendi	-İzmir Sanayi Mektebi -İdadi Mektebi	-Aliyyü'l âlâ Şahadetname -Şahadetname	Türkçe yazar, Fransızca ve Rumcaya aşinadır.

2.8. Kıbrıslı Memurların Mesleki Hayatları

Sicill-i Ahvâl defterlerinde kaydı bulunan 157 Kıbrıslı memurun başta kendi memleketleri Kıbrıs olmak üzere ülkenin muhtelif yerlerinde görev yapmış oldukları görülmektedir. Kıbrıs dışında görev yapmış olan orta ve alt sınıf memurların büyük çoğunluğunun yine Kıbrıs'a yakın çevrelere atandıkları, az sayıda üst düzey memurun ise memleketlerinden uzak yerlere atandıkları görülmektedir. Bu bilgiler üzerine, 157 Kıbrıslı memur arasından 40'ı Kıbrıs hudutları içerisinde ve Kıbrıs'a yakın yerlerde bulunan kurumlarda meslekî hayatına başlamışken az sayıdaki memurun ise daha uzak yerlerde olan kurumlara atandığı saptanmıştır. Bu memurlar “Mürefte”, “Bağdad”, “Lübnan”, “Dersaâdet”, “Sayda”, “Trabzon” gibi Kıbrıs'a uzak yerlerde görev yapmışlardır. Sınırlı sayıdaki memurların bazılarında göreve başladıkları kurumlar verilmişken hangi şehirde göreve başlamış olduklarına dair herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Sicill-i Ahvâl defterlerine göre Kıbrıslı memurların memuriyetleri süresince görev yaptıkları yerlerden bazıları şunlardır: Diyarbekir, İzmir, Adana, Malatya, Mısır, Beyrut, Gelibolu, Foçateyn, Yafe, Konya, Kosova, Selanik, Preveze, İskenderun, İzmit, Trablusşam, Şam-ı Şerif, Mersin, Antalya, Edirne, Trablusgarb, Kala-i Sultaniye, Muğla, Hüdavendigar, Sivas, Karahisar-ı Şarki, Bükreş, Londra, Mameratü'l Aziz, Ankara, Yemen, Kastamonu, Kütahya, Bolu, Hudeyde, İşkodra, Bosna-Hersek, Urfa, Makri Kazası, Saruhan Sancağı, Baalbek, Çeşme Kazası, Adalar Kazası, Küçük Çekmece Kazası, Mudanya Kazası, Biga Sancağı, Humus Kazası, Raşya Kazası, Nebek Kazası, Cenin Kazası, Akşehir Kazası, Karaman Kazası, Bozkır Kazası, Beyşehir, Seydişehir, Midilli, Denizli Sancağı, Zilan Kazası, Pazarcık Kazası, Antep Kazası, Serfice Sancağı, Maraş Sancağı, Preveze Sancağı, Niğde Sancağı, Kilis, Silivri, Samsun, Ergani Sancağı, Kozani Sancağı, Karaağaç Kazası, Maan Kazası, Nebek Kazası, Havran Sancağı, Sakız Sancağı, Lice Kazası, Muğla, Tırnova Kazası, İçil Sancağı, Zeytun Kazası, Taşkçprü Kazası, Van, Sinop, Yunda Kazası, Meis Kazası, Maden Sancağı, Çermik Kazası, Çal Kazası, Kula Kazası, Ayvalık, Kırkağaç, Beyoğlu, Anamur, Karlıdağ Kazası, Palu Kazası, Zafranbolu Kazası, Mut Kazası, Kırkkilise, Akka Sancağı, Necid Sancağı, Haçin Kazası, Kalkadelen Kazası, Florina Kazası.

Sicill defterlerine göre memurların işe başlama statülerine dair bilgiler 23 Aralık 1880 tarihinde yayınlanan personel yönetmeliğinin 5 ve 6. maddeleri gereğince memurun işe başlarken asaleten mi yoksa mülazemetle mi olduğu bilgisine yer verilmiştir. Bu bilgiler ışığında Kıbrıslı memurlara baktığımızda 157 memurun 71'inin mülazemetle, 10'unun asaleten işe başladığı tespit edilmiştir. Geriye kalan 76 memurun ise memuriyete asaleten mi veya mülazemeten mi işe başladıklarıyla ilgili olarak bilgiye ulaşılamamıştır. Kıbrıslı memurların “mülazemeten” işe başlama yaşları ağırlıklı olarak 11 ile 32 arasında değişiklik göstermektedir. Bu durum Tanzimat sonrasındaki dönemde işe başlama yaşında ve statüsünde bir standart bulunmadığını göstermektedir.

Kıbrıslı memurların işe başlama yaşları tetkik edildiğinde, en küçüğünün 11 yaşında Lefkoşa Tahrirat Kalemî'nde mülazemeten işe başlamış olan “Hasan Tahsin Efendi 1” olduğu tespit edilmiştir. Kıbrıslı memurlardan “Abdülnâfi Efendi”, “Ahmed Şevki Efendi”, “Hasan Hilmi Efendi”, “İbrahim Hulusi Efendi” ve “Mehmed Ragıp Bey”e az miktarda aylık maaş ödenmişken mülazemetle göreve atanan diğer memurlara maaş ödenmediği görülmektedir. Mülazemeten göreve en geç başlayan Hasan Şevki Efendi'nin 32 yaşında “Kudüs-ü Şerif Evkaf Müdürlüğü”ne atandığı tespit edilmiştir. Kıbrıslı memurlar arasında göreve başlama yaşı bakımından en büyüğü 41 yaşında Sayda Düyun-ı Umumiye Merkez Memuriyeti Kantarcılığı'na atanan Hafız Halil Efendi ve 36 yaşında İçil Rüsûmat İdaresi Başkitabeti'ne atanan Hasan İffet Efendi olduğu tespit edilmiştir. Kıbrıslı memurlardan 58'i 10-20 yaşları arasında, 21'i 20-30 yaşları arasında, 5'i 30-40 yaşları arasında ve 1'i 40 yaşının üzerinde göreve başlamışlardır. 72 memurun ise memuriyete başlama yaşları kaydedilmemiştir. 1838'den itibaren bürokraside görev alan memurlara sistemli bir şekilde aylık ücret ödeme usulü getirilmiştir¹⁵⁶.

Tanzimat Ferman'ının ilanıyla birlikte memurluk mesleği memurlar ve aileleri için elverişli bir duruma gelmiştir¹⁵⁷. İşe gitse de gitmese de memurların maaşlarını almaları, memurların bazı durumlarda işlerini suiistimal etmelerine sebebiyet

¹⁵⁶ Findley, *a.g.e.*, s. 316.

¹⁵⁷ Çavdar, “Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Devleti'nin Son Döneminde Muşlu Memurlar (1879-1909), s. 265.

vermiştir¹⁵⁸. Nitekim Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtları tetkik edildiğinde, memurların boşa çıktığı andan yeni görevine atanıncaya kadar geçirdiği süreç içerisinde maaşlarını almaya devam ediyor oluşları gibi örnekler bahsi geçen durumu doğrulamaktadır. Bu durumların belgelerde “infikak” ve “infisal” olarak ifade edildiği görülmektedir. Memurların maaşlarını garantilemeleri neticesinde ortaya çıkan olumsuz örneklerden bir diğeri de “memurun görevde bulunduğu yerin su ve havasıyla uyum sağlayamamasından dolayı boşa çıkararak başka bir göreve atanmak istemesidir.

Klasik dönemde ekonomik sistemde para birimi olarak akçe kullanılmaktayken XIX. yüzyıla gelindiğinde kuruş ağırlık kazanmıştır¹⁵⁹. Osmanlı Devleti’nde memurların maaşları “kuruş” birimi üzerinden ödenmekteydi.¹⁶⁰ Asaleten yani kadrolu olarak işe başlamış olan Kıbrıslı memurların maaşları işe başladıkları kurum ve makama göre değişiklik arz etmektedir. Mülazemeten göreve başlayan memurların yaşına bağlı olarak 15-40 kuruş gibi küçük ücretlerle işe başladıkları görüldüğü gibi maaşsız olarak da görevini sürdürdükleri tespit edilmiştir. Memurların muadil bir göreve atanmaları sırasında maaşlarında artış veya azalmaların görülmesi memur maaşlarında standartın sağlanamadığını göstermektedir. Kıbrıslı memurların atamalarında “kaymakam” olarak atanan birinin daha sonra “memur” olarak atandığını, daha sonrasında ise “müdür”lükten emekli olduğunu görmekteyiz. Bu durum memurların maaşlarında yakalanamayan uyumun statüde de geçerli olduğunu göstermektedir. Kıbrıslı memurlardan büyük kısmının memurun herhangi bir ceza almadığı halde alt kademeye atanarak maaşının düşürüldüğü görülmektedir. Sicill-i Ahvâl kayıtlarına göre Kıbrıslı memurlar arasından asaleten en düşük maaşla atanmış olan Hüsn-i Hat Muallimliği’ne 100 guruş maaşla atanmış olan “Ali Rıza Efendi”dir. Akka Sancağı Mutasarrıflığı’na asaleten atanan “Ahmed Mümtaz Efendi” ise 5000 kuruş ile en yüksek maaşa sahip olan kişidir.

¹⁵⁸ Çetin, *a.g.t.*, s. 55.

¹⁵⁹ M. Özgür Yanardağ, “19. Yüzyıl Osmanlı Devleti Para Düzeni: Kâğıt Para Kullanımına Geçiş Aşamalarının İktisadi Analizi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 8, S. 36, 2015, s. 919.

¹⁶⁰ Şevket Pamuk, “Kuruş”, *TDVİA*, C. 26, İstanbul 2002, s. 549.

Osmanlı memurlarının ortalama aldığı 1000 kuruş aylığın ailelerini geçindirmeleri için yeterli¹⁶¹ seviyede olduğunu söyleyen Findley'in ifadesini doğrular nitelikte olan Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtlarını tetkik ettiğimizde, yarısına yakınının 1000 kuruşun üzerinde maaş aldığı tespit edilmiştir. Bu durum Kıbrıslı memurların ekseriyetinin ortalama Osmanlı geçim standartlarında olduğunu ortaya koymaktadır.

1879 ile 1909 arasında tutulan Sicill-i Ahvâl belgelerinden yararlanılarak hazırlanan diğer çalışmalara göz attığımızda Osmanlı Devlet'inde görev yapmış olan memurların sık sık yer değiştirdikleri görülmektedir. Bu durum Kıbrıslı memurların sicill kayıtları için de geçerlidir. En çok yer değiştiren memurlar arasında Ahmed Nazif Efendi 41 yılda 23 defa, Mehmed Kâmil Paşa 60 yılda 22 defa, Mustafa Safvet Efendi 43 yılda 22 defa, Naim Efendi 34 yılda 19 defa, Ahmed Tevfik Efendi-1 46 yılda 19 defa, Mehmed Halid Bey 42 yılda 19 defa, Hasan Vahab Efendi 32 yılda 17 defa, Hasan Raif Efendi 45 yılda 17 defa, Cafer Sadık Efendi 39 yılda 17 defa, Ahmed Şevki Efendi 24 yılda 17 defa, Ahmed Şevket Bey-2 44 yılda 17 defa, Ahmed Rifat Efendi-2 30 yılda 17 defa, Ahmed Mümtaz Efendi 45 yılda 17 defa, Abdullah Nuri Efendi 18 yılda 17 defa, Ali Vefa Efendi 17 yılda 16 defa, Ali Mazhar Efendi 16 yılda 15 defa, Mehmed Sadi Efendi 48 yılda 15 defa, Mustafa Hamdi Efendi 45 yılda 15 defa, Mustafa Şevki Efendi 30 yılda 14 defa, Mehmed Rasih Efendi 32 yılda 14 defa, Mehmed Ali Efendi-3 19 yılda 14 defa, Hasan Sabri Efendi 26 yılda 14 defa, Ahmed Hulusi Bey 41 yılda 14 defa, Mehmed Salih Efendi 40 yılda 13 defa yer değiştirmiştir.

Kıbrıslı memurların istihdam alanlarında bir standart olmadığı gibi ağırlıklı olarak Teftiş ve Muayene Kitabetinde, Kaza Mutasarrıflıklarında, Vilayet Müdürlüklerinde, Kaza Kaymakamlıklarında, Muhasebe Kalemlerinde, Yoklama Kitabetinde, Muhasebe Başkitabetinde, Tahsil Memuriyetinde, Daire-i Belediye Riyasetinde, Müdde-i Umumi Muavinliğinde, İstamator Muavinliğinde, Tahrirat Kitabetinde, Vilayet Aşar Müdüriyetinde, Nüfus Nezaretinde, Muallimliklerde, Vilayet Kolculuklarında, Kaza Mal Müdürlüklerinde, İstatistik Kalemlerinde, Tahrirat Ecnebi Baş Kitabeti, Anbar Memuriyetinde, Kaza Komisyon Mukayyidliğinde, Vilayet Defterdarlığı, İstinaf Mahkemelerinde hizmet vermişlerdir.

---

¹⁶¹ Findley, *a.g.e.*, s. 347.

Sicill-i Ahvâl defterlerine göre Adliye teşkilatında çalışmış olduğu tespit edilen Kıbrıslı memurlardan Ahmed Efendi, Gebze Kazası Bidayet Mahkemesi; Ahmed Nimetullah Efendi, Virah Kazası Bidayet Mahkemesi Müdde-i Umumi Muavinliği; Mahmud Nedim Bey, Dersaâdet Bidayet Mahkemesi Riyaseti; Mehmed Derviş Efendi, Lefkoşa Kasabası Devai Muhakemesi Zabt Kitabeti; Mehmed Halid Bey, Dersaâdet Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi; Mehmed İzzet Bey, Mürefte Kazası Bidayet Mahkemesi, Melkiyan Efendi, Herse Ceziresi Bidayet Mahkemesi; Mustafa İrfan Efendi, Dersaâdet Bidayet Mahkemesi İkinci Hukuk Dairesi Zabt Kitabeti; Nuri Şeyda Bey, İzmir İstinaf Ceza Muhakemesi Kalemi; Osman Tahsin Bey, Seydişehir Kazası Bidayet Mahkemesi; Ahmed Hulusi Bey, Zabt Kitabeti; Ahmed Raşid Efendi, Adana İstinaf Mahkemesi Zabıta Kitabeti; Ahmed Tevfik Efendi 1: Kıbrıs Zabıta Alayı Kitabeti; Ahmed Şevki Efendi, Midilli Nüfus Memuru; Hasan Raif Efendi, Hayfa Kazası Nüfus Memurluğu; Mustafa Nuri Efendi 2, Magosa Kazası Tapu Kâtipliği; Ahmed Rifat Efendi 2, İzmir Cinayet Mahkemesi Baş Kitabeti; Hasan Hilmi Efendi, Adliye Nezareti Celilesi İstinaf Müdde-i Umumiliği Kalemi; Hüseyin Hamid Bey, Dersaâdet İstinaf Mahkemesi Cünha Dairesi; Mehmed Ragıp Bey, Dersaâdet Muhakeme-i İstinaf Ticaret Kısmı; Mustafa Nuri Efendi 3, Adliye Nezareti Rüsûmat İstinaf Müdde-i Umumiliği Kalemi; Mustafa Sami Efendi 2, Silivri Bidayet Mahkemesi Birinci Kitabeti'nde görev almıştır.

Kıbrıslı memurlar arasında askeriye ve emniyet teşkilatında istihdam edilen 12 memur tespit edilmiştir. Bu memurlardan “Aziz Efendi”, “Mehmed Şevki Bey” “Mustafa Nuri Efendi 4” ve “Şakir Bey” askeriye de görev yapmışken diğer 8 memur emniyet teşkilatında görevlendirilmiştir. Emniyet teşkilatında memur olarak görev alan şahıslar ve görev yaptıkları kurumlar şunlardır: “Dimokilo Efendi” İzmir Polis Memurluğu, “Hacı Mustafa Haşmet Efendi” Beyoğlu Polis Komiserliği, “Hasan Nesib Efendi” Polis Memurluğu, “Hüseyin Hilmi Efendi” İzmir Polis Silki Üçüncü Komiserliği, “Mehmed Nidai Efendi” Adana Vilayeti Polis Neferliği, “Mustafa Nuri Efendi 1” İzmir İkinci Sınıf Polis Komiserliği, “Mustafa Sami Efendi 1” Suriye Vilayeti Üçüncü Sınıf Polis Komiserliği ve “Mustafa Sami Efendi 2” Girit Vilayeti Polis Komiserliği.

Kıbrıslı memurlardan maarif alanında görev yaptığı belirlenen 11 memurun görev yaptığı kurum ve isimleri şu şekildedir: “Ahmed Rifat Bey” İzmir Hamidiye Sanayi Mektebi”, “Ali Mazhar Efendi” Konya Mektebi İdadisi Fransızca Muallimliği, “Ali Rıza Efendi” Rodos Sancağı Mektebi İdadisi, “Ali Vefa Efendi” Tarih Muallimliği, “Mehmed Ali Efendi 3” Hama Mektebi İdadisi Hendese Muallimliği”, “Mehmed Nazım Bey” İzmir Mektebi İdadisi Muallim-i Saniliği, “Mehmed Rifat Efendi” Hakkıyat-ı Cedide Muallimliği, “Mehmed Ziya Efendi” Halep Vilayeti Mekatibi İptidaiye Muallimliği, “Mustafa Vasıf Efendi” Trigonometri Muallimliği, “Salih Niyazi Efendi” Kıbrıs Sancağı İkinci Fırka-i Tahririyesi Muallimliği ve “Yakup Kemal Efendi” Diyarbakır Mektebi İdadisi Türkçe Muallimliği.

Haberleşme alanında istihdam edilen 10 memur tespit edilmiştir. Bu memurlar; “Ahmed Hulusi Bey” İzmir Alasonya Telgraf ve Posta Merkezi Salon Gümrüğü, “Ahmed Memiş Efendi” Kesriye Tlgraf ve Posta Merkezi, “Corci Yorgi Efendi” Aydın Vilayeti Postahanesi Tefrik Memuriyeti, “Hanna Yanko Efendi” Beyrut Telgrafhanesi Lisan-i Ecnebi Muhabere Memuriyeti, “Hüseyin Hüsnü Efendi 1” Telgraf ve Posta Sicill Şubesi, “Mehmed Fatin Efendi” Adana Vilayeti Matbuatı Gazete Müvezziliği, “Mehmed Halid Bey” Sinop Sancağı Gazate Muharrirliği, “Mustafa Nuri Efendi 4” Dersaâdet Postahanesi Tefrik Odası, “Mustafa Sabit Efendi” Samsun Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyeti ve “Mühtedi Abid Efendi” Beyrut Vilayeti Postahanesi Matbuatı Ecnebiye Muayene Memuriyeti’dir.

Kıbrıslı memurların en fazla istihdam edildikleri alan maliyedir. Maliyenin farklı dairelerinde istihdam edilen 21 şahıs “Düyûn-ı Umumiye İdaresinde”, 140 şahıs “Rüsûmat Nezareti İdaresinde”, 7 şahıs “Maliye Nezareti İdaresinde” ve 12 şahıs ise “Ziraat Bankası İdaresi” gibi kurum ve kuruluşlara bağlı olarak çalışmıştır. Maliye alanında görev yapmış olan memurların 24’ü “Muhasebe Kalemi”, 9’u “Muhasebe Baş Kitabeti”, 1’i “Muhasebe Mukayyidliği”, 1’i “Muhasebe Mümeyyizliği”, 1’i “Vergi Kalemi”, 17’si “Duhan ve Reji Memuriyeti” ve 69 memur “Tahrirat Memurluğunda” görev yapmıştır. İdarî ve mülkî alanlarda istihdam edilen memurların 119’u “Kaymakam”, 28’i “Mutasarrıf”, 4’ü “Mal Müdürü”, 2’si “Evkaf Nezareti” görevlerinde bulunmuşlardır.

Tablo 2.8: Kıbrıslı Memurların Mesleki Hayatları

Sıra	Memur Adı	Mesleği	Görev yaptığı Yer/Kurumlar	Maası (kuruş)
1	Abdülnâfi Efendi	-Muhasebeci -Memur -Memur -Memur -Müdür -Müdür	-Kıbrıs Sancağı Muhasebe Kalemi -Dersaâdet Maarif Nezareti Encümen-i Teftiş ve Muayene Kalemi -Muayene Kalemi Mübeyyizi Saniliği -Muayene Kalemi Mübeyyiz-i Evvelliği -Mekatib-i İptidai Müdüriyeti -Maarif Nezareti Levazım İdaresi Müdüriyeti	-15 Mülazemet -100 -1100 -1300 -1700 -2500
2	Abdullah Nuri Efendi	-Memur -Kaymakam Vekili -Kaymakam Vekili -Kaymakam Vekili -Memur -Memur -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam	-Aydın Vali Maiyeti -Gürdos Kaymakam Vekâleti -Kula Kaymakamlığı Bayezid Kaymakamlığı -Kasaba Aşar İhalesi Memuriyeti -Gürdos Aşar İhalesi Memuriyeti -Demirci Aşar İhalesi Memuriyeti -Kelkit Kazası Kaymakamlığı -Kozan Kazası Kaymakamlığı -Florina Kazası Kaymakamlığı -Kalkandelen Kazası Kaymakamlığı -Preşeva Kazası Kaymakamlığı -Yenipazar Kazası Kaymakamlığı -Mitroviça Kazası Kaymakamlığı -Adilcevaz Kazası Kaymakamlığı -Ayvalık Kazası Kaymakamlığı	-500 -725 -725 -725 -1000 -1064 -1000 -1125 -1125 -1575 -1575 -2700 -2700 -2700 -2000 -2000
3	Abdülhak Hakkı Bey	-Memur -Müdür -Kaymakam Vekili -Müdür Vekili -Kaymakam Vekili -Müdür -Mutasarrıf Vekili -Müdür -Kaymakam -Mektupçu Mutasarrıf Vekili	-Rüsûmat Kalemi -Dazkırı Nahiye Müdüriyeti -Maha Kazası Kaymakamlığı -Hudeyde Sancağı Tahrirat Müdüriyeti -Maha Kazası Kaymakamlığı -Maha Tahrirat Müdüriyeti -Maha Mutasarrıflığı -Asir Sancağı Tahrirat Müdüriyeti -Umran Kazası Kaymakamlığı -Yemen Vilayeti -Hudeyde Mutasarrıflığı	- Mülazemet -400 -1500 -1000 -1500 -2000 -2000 -1750 -2500 -3000 -4200
4	Ahmed Cevdet Efendi	-Memur -Müdür -Müdür -Müdür	-Kıbrıs Ceziresi Tahrirat Kalemi -Darye Nahiyesi Müdürlüğü -Darıca Nahiyesi Müdürlüğü -Taraklı Nahiyesi Müdürlüğü	-Mülazemet -480 -500 -480
5	Ahmed Efendi	-Memur -Memur -Kâtip -Kâtip	-Gebze Kazası Bidayet Mahkemesi -Aşar Muharrirliği Eminliği -Kıratlı Kazası Bidayet Mahkemesi -Kıratlı Kazası Bidayet Mahkemesi	-Mülazemet -150 -225 -400
6	Ahmed Halim Efendi	-Memur -Tahsildar -Kâtip	-Kıbrıs Tapu Kalemi -Aidat ve Yoklama Tahsildarlığı -Beyrut Sancağı Defterihakani Kalemi	-Mülazemet -6000 (Maktu) -235

7	Ahmed Hulusi Bey	-Memur -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Mukayyid -Memur -Memur -Memur -Memur -Müdür -Müdür -Memur -Memur	-İcra Cemiyeti Kalemi -Muhtelit Evrak-Mukayyidliği -Bidayet Evrak Mukayyidliği -Umum Tahsilat Kitabeti -Zabıt Kitabeti -Emanet ve Resm Tahsil Defteri -Mahkeme-i Ticaret İcra Dairesi -Cemiyet-i Rüsûmiye Kalemi -Cemiyet-i Rüsûmiye Kalemi -Emanet Mektubî Kalemi -Kıbrıs Mahalli Müdüriyeti -Kıbrıs Mahalli Müdüriyeti -Beyrut Rüsûmat Müdürlüğü -İzmir Salon Gümrüğü	- Mülazemet -150 -150 -150 -150 -550 -550 -400 -500 -1000 -406 -900 -720 -1200
8	Ahmed Memiş Efendi	-Memur -Memur -Memur	-Lekobin Telgraf Merkezi -Alasonya Telgraf ve Posta Merkezi -Kesriye Telgraf ve Posta Merkezleri	-200 -200 -250
9	Ahmed Midhad Efendi	-Kolcu -Kolcu -Memur	-Halkapınar ve Demiryolu İskelesi -İzmir Emtia Dâhiliye Gümrüğü -İzmir Emtia Dâhiliye Gümrüğü Markatörlüğü	-112 -150 -200
10	Ahmed Mümtaz Efendi	-Mukayyid -Memur -Memur -Kaymakam -Müdür -Memur -Kâtip -Müdür -Kaymakam -Kaymakam -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Müdür -Kâtip -Müdür -Müdür -Defterdar -Memur -Memur	-Sayda Muhasebe Kalemi -Suriye Merkez Mutassarrıflığı -Beyrut Tahrirat-ı Refik-i Evveliği -Trablus Şam Kaymakamlığı -Adana Vilayeti Evrak Müdüriyeti -Adana Meclis İdaresi -Meclis-i Temyiz Baş Kitabeti -Evrak Müdüriyeti -Tarsus Kazası Kaymakamlığı -İdlip Kazası Kaymakamlığı -Urfâ Sancağı Mutasarrıflığı -İskenderun Kazası Kaymakamlığı -Antakya Kazası Kaymakamlığı -Maarif Nezareti Te'lif ve Tercüme Müdüriyeti -Azalık İnzimamı İle Encümen-i Teftiş ve Muayene Baş Kitabeti -Selanik Vilayeti Maarif Müdüriyeti -Evkaf-ı Hümayun Nezareti Tahsilat Müdüriyeti -Halep Vilayeti Defterdarlığı -Necid Sancağı Mutasarrıflığı -Akka Sancağı Mutasarrıflığı	-150 -750 -600 -1200 -1800 -2000 -900 -1500 -3150 -2250 -2200 -2500 -2500 -2000 -2250 -3000 -2500 -5400 -6750 -6750
11	Ahmed Nafi Efendi	-Kâtip -Kâtip -Memur -Memur -Memur -Müdür Müdür -Kâtip -Kâtip -Memur	-Magosa Tahrirat Kitabeti -Meserya Nahiyesi Arazi Yoklama Kitabeti -Girne Kazası Aşar Memurluğu -Baf Kazası Aşar Memuriyeti -Beyrut Vilayeti Rüsûmat Memuriyeti -Pazarcık Kazası Aşar ve Ağnam Müdüriyeti -Ebul Hak Kazası Mal Müdürlüğü -Osmaniye Kazası Vergi Kitabeti -Haçin Kazası Vergi Kitabeti -Terhune Kazası Yoklama Memurluğu	-250 -Ondalıkla -1000(Maktu) -650 -500 -800 - -500 -500 -810

		-Kâtip	-Humus Sancağı Muhasebe Baş Kitabeti	-720
12	Ahmed Nazif Efendi	-Memur -Memur -Memur -Memur -Müdür -Memur -Memur -Memur -Memur -Müdür -Müdür -Memur -Belediye Başkanı -Kaymakam -Belediye Başkanı -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam	-Beyrut Sancağı Damga ve İpek Düzeni -Mardin Gümrük Memuriyeti -Lazkiye Duhan Gümrüğü Memuriyeti -Cübeyl Duhan Gümrüğü Memuriyeti -Beyrut Duhan Gümrüğü Müdürlüğü -Şam Emval ve Eşya Tahkik ve Tahrir Memuriyeti -Bidad'ül Beşare Kazası Tahsil Memuriyeti -Sayda Tuz Memuriyeti -Bilad'ül Beşare Kazası Ağnam Memuriyeti -Bilad'ül Beşare Mukataası Aşar Nezareti -Beyrut İskelesi Nezareti -Cünye Nahiyesi Müdürlüğü -İkinci Defa Cünye Nahiyesi Müdürlüğü -Biga Sancağı Arazi Yoklama Memuriyeti -Kala-i Sultaniye Daire-i Belediye Riyaseti -Baf Kazası Kaymakamlığı -Lefkoşa Daire-i Belediye Riyaseti -Değirmenlik Kazası Ağnam Nezareti -Limson Kazası Kaymakamlığı -Payas Kazası Kaymakamlığı -Karaisalı Kazası Kaymakamlığı -Mersin Kazası Kaymakamlığı -Safita Kazası Kaymakamlığı -Merciyun Kazası Kaymakamlığı	-500 -1250 -800 -600 -1000 -1250 - -450 -1000 -750 -750 -750 - -750 -1500 -750 -1200 -1600 -1750 -1750 -1750 -1750 -1750 -1750
13	Ahmed Necib Efendi	-Memur -Kolcu -Memur	-Mersin Rüşumat İdaresi Mukayyidliği -Zilfice İskelesi Rüşuamt İdaresi Kolculuğu -Leryoz Rüşumat Kitabeti	-200 -120 -160
14	Ahmed Nimetullah Efendi	-Müdde-i Umumi Yardımcısı -Memur -Müdde-i Umumi -Müdde-i Umumi -Mahkeme Başkanı	-Köprülü Kazası Bidayet Riyaseti Muhakemesi Müdde-i Umumiliği -Rumeli Vilayeti Müfettişi Umumiliği Aşar Kalemi -Ahi Çelebi Kazası Bidayet Mahkemesi Müdde-i Umumiliği -Virah Kazası Bidayet Mahkemesi Müdde-i Umumiliği -İskeçe Kazası Bidayet Mahkemesi Riyaseti	-1000 -1000 -1000 -1000 -1200
15	Ahmed Nusret Efendi	-Kâtip -Memur -Memur -Memur -Müdür	-Dersaâdet Rüşumat Nezareti Muayene Kitabeti -Muayene Memurluğu -İstimator Muavinliği -İstimator Muavinliği -İstanbul Baş Müdüriyet Anbar Memuriyeti	-250 -500 -540 -660 -800
		-Memur -Memur -Memur	-Kıbrıs Tahrirat Kitabeti Refakati -Kıbrıs Meclis İdaresi Baş Kitabeti -Meclis-i Vala ve Nizamat Dairesi	-325 -600 -600

16	Ahmed Ragıp Bey	-Memur -Memur -Kâtip -Memur -Memur -Memur	Mazbata Odası -Bosna-hersek Ciheti Teftiş Heyeti Ser Kitabeti -Kıbrıs Tahrir-i Emlak Mümeyyizliği -Tesviye ve Tarik Komisyonları -İcra Cemiyeti Zabıt Kitabeti -İcra Cemiyeti Mümeyyizliği -Dersaâdet Merkez İcra Baş Muavinliği -Dersaâdet Bidayet Mahkemesi İlamat Nizamiye İcra Memuriyeti	-2000+3000 Harcırah -? -1000 -1000 -1500 -2500 -1500
17	Ahmed Raşid Efendi	-Memur -Kâtip -Kâtip -Memur -Kâtip -Memur -Kâtip -Memur -Müdür	-Kıbrıs Tahrirat Kalemî -Anamur Kazası Tahrirat Kitabeti -Mersin Mahkemesi Ticaret Baş Kitabeti -Tarsus Bidayet Mahkemesi Mustantık Muavinliği -Adana İstinaf Mahkemesi Zabıta Kitabeti -Ermenek Bidayet Mahkemesi Mustantık Muavinliği -Mut Kazası Birinci Kitabeti -Evkaf-ı Hümayun Hazinesi Varidat Kalemî Kırkkilise Sancağı Evkaf Müdürlüğü	-? -190 -360 -300 -300 -300 -400 -? -300
18	Ahmed Rifat Bey	-Banka Şube Yardımcısı -Öğretmen -Memur -Müdür	-Salihli Kazası Ziraat Bankası Şubesi Refakatine -İzmir Hamidiye Sanayi Mektebi Coğrafya ve Hendese Muallimlikleri -Rehi Nezareti -Kala-i Tavas Nahiyesi Müdüriyeti	-300 -200 -400 -500
19	Ahmed Rifat Efendi 1	-Memur -Kaymakam -Memur	-Cuma Âbâd Karyesi Yaş Üzüm Muharrirliği -Safita Kaymakamlığı -Lazkiye Ziraat Bankası Sandık-ı Muhasebe Kitabeti Refakatlerine	-300 -250 -300
20	Ahmed Rifat Efendi 2	-Memur -Müsevvid -Memur -Kâtip -Memur -Müdür -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam	-Kıbrıs Tahrirat Kalemî -Kıbrıs Tahrirat Kalemî -Kıbrıs Rüsûmat Nezareti -İzmir Cinayet Mahkemesi Baş Kitabeti -Hüdavendigâr Gazetesi Muharrirliği -Karesi Sancağı Tahrirat Müdüriyeti -Araç Kazası Kaymakamlığı -Kalecik Kazası Kaymakamlığı -Sayda Kazası Kaymakamlığı -Beka'ül-Aziz Kazası Kaymakamlığı -Baba-yı Atik Kazası Kaymakamlığı -Kula Kazası Kaymakamlığı -Haymana Kazası Kaymakamlığı -Yaban Âbâd Kazası Kaymakamlığı -Premedi Kazası Kaymakamlığı -Delonya Kazası Kaymakamlığı -Zafranbolu Kazası Kaymakamlığı -Ereğli Kazası Kaymakamlığı	-Mülazamet -750 -1000 -1250 -1500 -2000 -1250 -1250 -4000 -4000 -2000 -2000 -1250 -1250 -1750 -1750 -1750 -1750
21	Ahmed Rıza Efendi	-Memur -Mühendis Yardımcısı -Mühendis	-Hicaz İnşaat Muavinliği -74-75-76-79 Kısım Mühendislikleri Vekâletlerine -Hayfa Hicaz Hattı Kısım Mühendisliği	-1700 -2200 -2700

22	Ahmed Seyyid Efendi	-Müdür Yardımcısı	-Palu Kazası Mal Müdürü Muavinliği	-500
		-Müdde-i Umumi	-Palu Meclis İdaresi Müdde-i Umumi Muavinliği	-?
		-Memur	-Trabzon Vilayeti Tadilat-ı Umumiye İkinci Fırka Muharrerliği	-800
		-Müdür	-Derne Kazası Maliye Müdürlüğü	-600
		-Kâtip	-Bingazi Sancağı Muhasebe Kalemi Baş Kitabeti	-900
		-Kâtip	-Dede Ağaç Muhasebe Baş Kitabeti	-800
23	Ahmed Şevket Bey 1	-Memur	-Ticaret Nezaretinde Tercüme Odası	-1000
		-Kaymakam	-Yafe Kazası Kaymakamlığı	-1750
24	Ahmed Şevket Bey 2	-Memur	-Kıbrıs Rüsûmat Nezareti Tahrirat Mukayyidliği	-300
		-Memur	-Kıbrıs Rüsûmat Nezareti Muhasebe Mukayyidliği	-450
		-Memur	-Kıbrıs Rüsûmat Nezareti Muhasebe-i Refik-i Saniliği	-490
		-Kâtip	-Adana Rüsûmat Nezareti Tahrirat Baş Kitabeti	-1140
		-Kâtip	-Konya Rüsûmat Nezareti Tahrirat Baş Kitabeti	-1140
		-Memur	-Rüsûm-ı Sitte	-1140
		-Memur	-Rüsûmat-ı Emanet-i Mektubî Kalemi	-?
		-Müdür	-Canik Sancağı Merkez Aşar Müdüriyeti	-2000
		-Müdür	-Hüdavendigar Vilayeti Merkez Aşar Müdüriyeti	-1750
		-Müdür	-Hüdavendigar Vilayeti Merkez Aşar Müdüriyeti	-800
		-Müdür	-Kara Hisar-ı Sahip Sancağı Aşar Müdüriyeti	-1500
		-Müfettiş Yardımcısı	-Rüsûmat Emaneti Müfettiş Umumiliği	-Mülazemet
		-Müdür	-Kırcaali Rüsûmat Müdüriyeti	-1250
		-Kâtip	-Trabzon Rüsûmat Nezareti Tahrirat Baş Kitabeti	-1500
-Müdür	-Midilli Rüsûmat Müdüriyeti	-1750		
-Memur	-İşkodra Rüsûmat Nezareti	-4000		
-Üye	-Cemiyet-i Rüsûmiye Azalığı	-2500		

27	Ahmed Tevfik Efendi 2	-Memur -Memur -Kâtip -Müdür -Memur -Kâtip -Kâtip	-Dersâdet İkinci İdare Emlak Muharrir-i Evvelliği -Dokuzuncu Daire Belediye Kabz-ı Mal Hizmeti -Kadıköy Daire-i Belediye Tahrirat Kâtibi -Postahane Pul Müdüriyeti -Edirne Vilayeti İkinci Seyyar Fırka Muharrir-i Evvelliği -Evkaf-ı Hümayun Sicill-i Ahvâl ve İstatistik Kalemi Sicill Kitabeti -Kadıköy Daire-i Belediye Tahrirat Kitabeti	-1000 -750 -800 -2500 -750 -750 -750
28	Akif Efendi	-Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Memur -Memur	-İskenderun Rüsûmat Nezareti Tahrirat Kalemi Mukayyidliği -Dersâdet Meyve Gümrüğü Nezareti Perakende Mukayyidliği -Depozito Kitabeti -İcmal Kitabeti -Muhasebe Refik-i Saniliği -Muhasebe Refik-i Saniliği	-200 -240 -440 -690 -750 -1100
29	Ali Fevzi Efendi	-Kolcu -Kâtip -Kâtip	-Beyrut Emtia-i Ecnebiye Gümrüğü Müdüriyeti Kolculuğuna -Beyrut Emtia-i Dâhiliye Gümrüğü Muayene Kitabeti -Beyrut İthalat Gümrüğü Müdüriyeti Üçüncü Sınıf Kitabeti	-150 -250 -400
30	Ali İsmet Efendi	-Kâtip -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Başkan -Kâtip -Memur -Memur	-Tuzla Kazası Müdüriyeti Kitabeti -Tuzla Tahrir Kitabeti -Lefkoşa Ticaret Mahkemesi Kitabeti -Lefkoşa Ticaret Mahkemesi Kitabeti -Lefkoşa Belediye Dairesi Reisliği -Lefkoşa Ticaret Mahkemesi Kitabeti -Evkaf-ı Hümayun Nezareti ve İradat-ı Umumiye Kalemi -Evkaf-ı Hümayun Nezareti Hazine-i Evrak Memuriyeti	-100 -300 -500 -400 -400 -475 -500 -500
31	Ali Lami Bey	-Memur -Kâtip -Müdür	-Ziraat Bankası İdare-i Merkeziye Tahrirat Kalemi -Ziraat Bankası İdare Piyango Kalemi Evrak Kitabeti -Ziraat Bankası Müdüriyeti	-Mülazemet -300 -400
32	Ali Mazhar Efendi	-Memur -Memur Yardımcısı -Öğretmen -Memur Yardımcısı -Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Memur -Öğretmen	-Maarif Nezareti Mekatib-i Gayri Müslime ve Ecnebiye Müfettişliği Kalemi -İzmit Sancağı Maarif Muhasebe Memurluğu -İzmit Ermeni mektebi Lisan-ı Osmanî Muallimliği -Maarif Nezareti Muhasebe Memuriyeti -Rehber Muallimliği -Türkçe Muallimliği -Ankaralıyan Ermeni Mekteb-i Lisan-ı Osmanî Muallimliği -Maarif Muhasebe Memuriyeti -İzmit Mekteb-i İdadisi Fransızca	-Mülazemet -250 -112 -300 -200 -150 -150 -100 -540

		-Memur -Memur -Öğretmen -Memur -Müdür	Muallimliği -Bingazi Sancağı Maarif Muhasebe Memurluğu -Adana Maarif Muhasebe Memurluğu -Konya Mekteb-i İdadisi Fransızca Muallimliği -İzmit Maarif Muhasebe Memurluğu -Kandra Kazası Mal Müdürlüğü	-250 -630 -900 -150 -950
33	Ali Ramiz Efendi	-Kolcu -Kâtip -Memur -Memur	-Kuş Adası Piyade Kolculuğu -Nazilli Düyun-ı Umumiye İdaresi Aşar Kitabeti -Çanlı Düyun-ı Umumiye İdaresi Memurluğu -Düyun-ı Umumiye Memuriyet Şubesi	-200 -250 -250 -350
34	Ali Rıza Efendi	-Kâtip -Memur -Kâtip -Memur -Memur -Memur -Memur -Kâtip -Öğretmen -Kâtip	-Kıbrıs Tahrirat Kalemi -Kıbrıs Tahrir Mesai Kalemi -Magosa Kazası Vukat Kâtibi -İmroz Kazası Müfettişi Rabialığı -Sakız Müfettişi Salisliği -Muhasebe-i Vilayet Evrak Mukayyidliği Muavinliği -Muhasebe-i Evrak Mukayyidliği -Muhasebe-i Evrak Mukayyidliği Varidat Kitabeti Muavinliği -Rodos Sancağı Mekteb-i İdadisi -Varidat Kitabeti	-Mülazemet -190 -250 -300 -400 -310 -400 -700 -766 -725
35	Ali Vefa Efendi	-Memur -Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Memur	-Suriye Vilayeti Maiyeti Memurluğu -Şam Mekteb-i İdadi Hesap Muallimliği -Şam Mekteb-i İdadi Hendese Muallimliği -Şam Mekteb-i Tarih Muallimliği -Kitabeti Rüşumiye Muallimliği -Kavain Muallimliği -Tarih Muallimliği -İstatistik Komisyonu Azalığı -Suşehri Kazası Kaymakamlığı -Mecid Özü Kazası Kaymakamlığı -İslahiye Kazası Kaymakamlığı -Çerkeş Kazası Kaymakamlığı -Maan Kazası Kaymakamlığı -Gürün Sancağı Mutasarrıflığı	-500 -157,5 -112,5 -157,5 -130 -135 -157,5 -? -990 -990 -2000 -2000 -2500 -3700
36	Aziz Efendi	-Memur -Kolcu -Asker -Kolcu -Kolcu -Memur	-Selanik Gümrüğü -Aynoroz Rüşumat İdaresi Sahil Muhafaza Kolculuğu -Silk-i Askeriye Ser Çavuş Rütbesi -Dereli Rüşumat İdaresi Muhafız Kolculuğu -Papaz Köprüsü Rüşumat İdaresi Muhafız Kolculuğu -Dereli Rüşumat İdaresi Memurluğu	-Mülazemet -150 -Maaşsız -150 -150 -300
37	Bahaeddin Efendi	-Memur Yardımcısı -Memur	-Adana Ziraat Bankası Sandığı Memur Refakati -Beyrut Banka Şubesi Evrak Mukayyidliği	-650 -350
		-Kâtip	-Kendin Beğ Rüşum-ı Sitte Muvakkat Kitabeti	-180

38	Besim Efendi	-Memur	-İskenderun Rûsûmat Müdüriyeti Merkez Rezk Memurluğu	-300
		-Memur	-İskenderun Merkez İdaresi Arabacılığı	-300
		-Memur	- İkinci Defa İskenderun Rûsûmat Müdüriyeti Merkez Rezk Memurluğu	-300
		-Memur	-İskenderun Merkez İdaresi Arabacılığı	-400
		-Memur	-Beyrut Vilayeti Rûsûmat Poliçesi Yolcu Salonu Arabacılığı	-500
		-Memur	-İskenderun Gümrüğü Ser Arabacılığı	-400
		-Memur	-Payas Kazası Rûsûmat Duhan Yoklama Memurluğu	-500
		-Memur	-Payas Kazası Rûsûmat Duhan-ı Tahrir Memurluğu	-1200 Maktu
		-Memur	-Payas Kazası Süvari Tahsildarlığı	-500
		-Memur	-İskenderun Müdüriyeti İstimator Muavinliği	-900
39	Cafer Sadık Efendi	-Memur	-Kıbrıs Mal Kalemi	-Mülazemet
		-Kâtip	-Kıbrıs Tahrir Kitabeti	-350
		-Memur	-Limson ve Tuzla İskeleleri Gümrük Memuriyeti	-1000
		-Memur	-Kıbrıs Mal Kalemi Masarıfat Mukayyidliği	-400
		-Memur	-Tahrir-i Emlak Muharrirliği	-750
		-Memur	-Tahrir-i Emlak Baş Muharrirliği	-1660
		-Memur	-Tuzla Kazası Mal Müdürlüğü	-710
		-Müdür	-Lefke Nahiyesi Müdürlüğü	-610
		-Müdür	-Tuzla Mal Müdüriyeti	-1710
		-Memur	-Kıbrıs Tahrir-i Emlak Muharrirliği	-1200
		-Memur	-Baf Kazası Aded-i Ağnam Memuriyeti	-1000
		-Kâtip	-Kıbrıs Aşar Baş Kitabeti	-1000
		-Muhasebeci	-Urfa Sancağı Muhasebeciliği	-1425
		-Memur	-Zor Sancağı Aşar Baş Memuriyeti	-3000
		-Memur	-Zor Sancağı Ağnam Baş Memuriyeti	-4000
-Müdür	-Menteşe Sancağı Ağnam ve Aşar Müdürlüğü	-1500		
-Muhasebeci	-Bolu Sancağı Muhasebeciliği	-1800		
40	Corci Yorgi Efendi	-Memur	-Aydın Vilayeti Postahanesi	-Mülazemet
		-Memur	-Aydın Vilayeti Postahanesi Tefrik Memuriyeti	-250
41	Dimokilo Efendi	-Polis	-İzmir Polis Memurluğu	-300
42	Fedon Bey	-Memur	-Bab-ı Ali Tahrirat hariciye Kalemi	-Mülazemet
		-Memur	-Evkaf-ı Hümayun Nezaret-i Celilesi Sicill-i Ahvâl ve İstatistik Kaleminin İstatistik Kısmı	-1000
		-Memur	-Belgrad Sefaret-i Seniyyesi Üçüncü Kitabeti	-1900
		-Kâtip	-Belgrad Sefaret-i Seniyyesi İkinci Kitabeti	-1900
		-Kâtip	-Bükreş Sefaret-i Seniyyesi İkinci Kitabeti	-3000
		-Kâtip	-Çetine Sefareti Seniyyesi Baş Kitabeti	-3000
		-Kâtip	-Londra Sefareti Seniyyesi Baş Kitabeti	-1300
		-Kâtip	-Cebel-i Lübnan Sancağı Tahrirat-ı Ecnebi Kalemi Baş Kitabeti	-1500
		-Memur	-Cebel-i Lübnan Sancağı Tahrirat-ı	-1750

43	Fransuva Zebab Efendi	-Memur -Müdür -Kâtip	Ecnebi Kalemî -Cebel-i Lübnan Sancağı Tahrirat-ı Ecnebi Kalemî Muharrirliği -Cebel-i Lübnan Sancağı Tahrirat-ı Ecnebi Kalemî Müdüriyeti -Merhum Fuad Paşa Maiyeti Kitabeti	-2250 -2250 -2000
44	Hacı Ali Efendi	-Memur -Memur -Kâtip -Memur -Memur -Memur	-Karataş İskelesi Rûsum-ı Sitte Memuriyeti -Akrenk Karyesi Aşar İdaresi Anbar Memuriyeti -Mersin Mahkeme-i Ticaret Baş Kitabeti -Ucuklu Karyesi Aşar İdaresi Anbar Memuriyeti -Payas Kazası Kereste Memuru -Anamur Rûsumat İdaresi Kitabeti	-200 -300 -180 -300 -400 -200
45	Hacı Hafız Mustafa Efendi	-Müdür -Müdür -Müdür -Kaymakam -Kaymakam	-Karlıdağ Kazası Müdürlüğü -Magosa Kazası Müdürlüğü -Anamur Kazası Müdürlüğü -İpek Kazası Kaymakamlığı -Değirmenlik Kazası Kaymakamlığı	-350 -625 -1250 -2500 -1250
46	Hacı Mustafa Haşmet Efendi	-Polis -Memur -Memur -Polis -Polis -Memur -Müfettiş	-Halep Vilayeti Üçüncü Sınıf Polis Komiserliği - Halep Vilayeti Üçüncü Sınıf Polis Komiserliği On Beşinci Teftiş Bölüğünün Sekizinci Neferliği - Halep Vilayeti Üçüncü Sınıf Polis Komiserliği On Dokuzuncu Bölüğün Dördüncü Çavuşluğuna -Hüdavendigar Vilayeti Üçüncü Sınıf Polis Komiserliği Halep Vilayeti Üçüncü Sınıf Polis Komiserliği Devair-i Aliyye Bölüğü Çavuşluğu -İzmir Polis Müfettişliği -Beyoğlu Polis Komiserliği	-400 -300 -350 -400 -350 -1000 -1000
47	Hafız Derviş Bey	-Memur -Memur -Memur -Memur	-Kıbrıs Defter-i Hakani İdaresi -Kıbrıs Harita Ondalığı -Dâhiliye Nezareti İdare-i Umumiye Tahrirat Kalemî -Edirne Vilayeti Zelburnova Tapu Memuriyeti	-36 Lira Senevi -54 Lira Senevi -400 -1500
48	Hafız Halil Efendi	-Memur -Memur -Memur	-Sayda Düyun-ı Umumiye Merkez Memuriyeti Kantarcılığı -Sayda Düyun-ı Umumiye Merkez Memuriyeti Tuz Anbar Memuriyeti -Cünye Düyun-ı Umumiye Memurluğu	-150 -250 -300
49	Hafız Hamdi Efendi	-Müdür -Kâtip -Memur -Memur -Kâtip -Memur	-Limson Rûsumat Müdüriyeti -Gilan Nahiyesi Müdürlüğü Kitabeti -Limson Rûsumat Müdüriyeti Mubsırlığı -Şam Düyun-ı Umumiye Merkez Müdüriyeti İkinci Kitabeti -Beyrut Düyun-ı Umumiye Merkezi Müdüriyeti Tahrirat Kalemî Mukayyidliği	-Mülazemet -235 -300 -350 -400 -1000
		-Memur	-Evkaf-ı Hümayun Nezareti Celilesi Sicill ve İstatistik İdaresi	-100

50	Hafız Mehmed Ata Efendi	-Memur	-Defter-i Hakani Nezaret-i Celilesi Muhasebe Kalemi	-200
		-Memur	-Defter-i Hakani Nezaret-i Encümen Kalemi	-270
		-Memur	-Adliye Nezaret-i Celilesi İ'lamat Nizamiye İcra Diresi	-300
		-Kâtip	-Adliye Nezaret-i Sicill-i Memurin Müdüriyeti Kalemi Beşinci Sınıf Kâtipliği	-300
51	Hanna Yanko Efendi		-Beyrut Telgrafhanesi Lisan-ı Ecnebi Muhaebere Memuriyeti	-300
52	Hasan Hakkı Efendi	-Memur	-Selanik Emtia-i Ecnebiye Gümrüğü Müdüriyeti	-300
		-Memur	-Selanik Rüsûmat Nezaret-i Tahrirat Mukayyidliği	-400
		-Memur -Kâtip	-Selanik Rüsûmat Nezaret-i -Trabzon Rüsûmat Müdüriyeti Muhasebe Baş Kitabeti	-800 -1800
53	Hasan Hamid Efendi	-Memur	-Lefkoşa Kazası Litoğrafya Memuriyeti	-133
		-Kâtip	-Magosa Kazası Tapu Kitabeti	-420
		-Kâtip	-Defter-i Hakani Kalemi Baş Kitabeti	-720
		-Memur	-Mardin Sancağı Defter-i Hakani Memuriyeti	-600
54	Hasan Hilmi Efendi	-Memur	-Adliye Nezareti Celilesi İstinaf Müdde-i Umumiliği Kalemi	-50
		-Memur	-Adliye Nezareti Celilesi İstinaf Müdde-i Umumiliği Kalemi	-380
55	Hasan İffet Efendi	-Kâtip	-İçil Rüsûmat İdaresi Baş Kitabeti	-400
		-Memur	-Yafa Rüsûmat İdaresi Memuriyeti	-450
		-Memur	-Gilan Rüsûmat İdaresi Memuriyeti	-500
		-Memur	-Evdim Rüsûmat İdaresi Memuriyeti	-500
		-Memur	-Şamiye Rüsûmat İdaresi Memuriyeti	-240
		-Memur	-Cünye Rüsûmat İdaresi Memuriyeti	-400
		-Kâtip	-Beyrut Müdüriyeti İthalat İskele Kitabeti	-250
		-Memur	-Beyrut Rüsûmat İdaresi Memuriyeti	-400
		-Memur	-Cünye İskelesi Rüsûmat Memuriyeti	-500
-Memur	-Şamiye İskelesi Rüsûmat Memuriyeti	-600		
56	Hasan Kâşif Efendi	-Memur	-Tırnova ve Tuzluk Kazaları Niyaebetleri	-Mülazemet
		-Kethüda	-Anadolu Kazaskerliği Memuriyeti	-Mülazemet
		-Memur	-Kereste Gümrüğü Nezareti	-2250
57	Hasan Nef'i Efendi	-Memur	-Kıbrıs Mal Kalemi	-Mülazemet
		-Müdür Yardımcısı	-Magosa Kazası Mal Müdüriyeti	-190
		Kâtip	-Magosa Rüsûmat Kitabeti	-300
		-Müdür	-Magosa Mal Müdürü	-570
		-Memur	-Şura-yı Devlet Dördüncü Sınıf Mülazımlığı	-500
		-Memur	-Şura-yı Devlet Birinci Sınıf Mülazımlığı	-1000
		-Memur	-Şura-yı Devlet Muavinliği	-1250
		-Memur	-Şura-yı Devlet Dâhiliye Dairesi Baş Muavinliği	-2750
		-Üye	-İntihab-ı Memurin Komisyonu	-2950
		-Üye	Muvakkat Azalığı	
-Kâtip	-Sicill-i Ahvâl Komisyonu Umumiyesi Azalığı	-4000		
	-Memurin-i Mülkiye Komisyonu Baş	-4000		

		-Üye	Kitabeti -Şura-yı Devlet Tanzimat Dairesi Azalığı	-4000
58	Hasan Nesib Efendi	-Memur -Memur -Memur -Polis -Memur -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Kâtip	-Lefkoşa Tahrirat Kalemî Mukayyidliği -Lefkoşa Tahrir-i Emlak Dairesi Komisyon Mukayyidliği -Beyrut Kalemî Mukayyidliği -Polis Memurluğu -Beyrut Rüsûmat Nezareti Tahrirat Refik-i Salisi -Beyrut Rüsûmat Müdüriyeti Tahrirat Kâtibi -Beyrut Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti -Dedeâğaç Rüsûmat Baş Müdüriyeti Tahrirat Baş Kitabeti -Yemen Rüsûmat Baş Müdüriyeti Tahrirat Baş Kitabeti	-235 -250 -275 -300 -400 -500 -1080 -1080 -1800
59	Hasan Raif Efendi	-Memur -Kâtip -Memur -Kâtip -Kâtip -Memur -Kâtip -Kâtip -Müdür -Memur -Kâtip -Müdür Yardımcısı -Memur -Memur -Kâtip -Müdür Yardımcısı -Müdür	-Limson Rüsûmat Müdüriyeti Mubassır Refakati Mukayyidliği -Limson Rüsûmat Müdüriyeti Mubassır İdaresi Kâtib-i Saniliği -Limson Sandık Emaneti -Limson Sandık Emaneti Baş Kitabeti -Limson Gümrük Baş Kitabeti -Tuzla Gümrüğü Sandık Eminliği -Sayda Rüsûm-ı Sitte Müdüriyeti Baş Kitabeti -Beyrut Düyun-ı Umumiye Müdüriyeti Baş Kitabeti -Yafa Düyun-ı Umumiye Müdürlüğü -Trablusşam Düyun-ı Umumiye Merkez Memurluğu -Cumaayn Kazası Tahrirat Kitabeti -Cenin Kazası Mal Müdürlüğü -Hayfa Kazası Nüfus Memurluğu -Taberya Kazası Nüfus Memurluğu -Kırkağaç Kazası Tahrirat Kitabeti -Buldan Kazası Mal Müdürlüğü -Mercidan Kazası Mal Müdürlüğü	-200 -340 -490 -600 -4,5 İngiliz Lirası -6 İngiliz Lirası -450 -520 -700 -500 -500 -200 -250 -250 -240 -500 -500
60	Hasan Sabri Efendi	-Memur -Kâtip -Kâtip -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur	-Evkaf-ı Hümayun Nezaret-i Varidat Odası -Tahrirat Evrak Kitabeti -Kordon Evkaf Kitabeti -Evkaf-ı Hümayun Masarifat İdare-i Umumiyesi -Evkaf-ı Hümayun Masarifat İdaresi Taşra Şubesi Mukabeciliği -Evkaf-ı Hümayun Masarifat İdaresi Taşra Şubesi Tedkik-i Muhasebat Mukayyidliği -Masarifat İdaresi Vilayet Kısmı Mübeyyizliği -Evkaf-ı Hümayun Nezaret-i Sicill Şubesi	-Mülazemet -170 -300 -660 -680 -1030 -1180 -1250

		-Müdür -Memur -Memur -Memur -Memur	-Dersâdet Yedinci Daire-i Vakfiye Müdüriyeti -Mukarebe Kalemi Mübeyyiz-i Saniliği -İstanbul Evkaf Müdüriyeti Mahlulat Mühemminliği -Emval ve Emlak Vakfiye İdaresi Mahlulat Mühemminliği -Akarat-ı Vakfiye Evrak Mühemminliği	-1500 -1500 -1500 -1500 -1500
61	Hasan Şevki Efendi	-Müdür -Müdür -Muhasebeci -Muhasebeci -Muhasebeci -Memur -Muhasebeci -Muhasebeci	-Kudüs'ü Şerif Evkaf Müdürlüğü -Beyrut Evkaf Müdürlüğü -Kütahya Sancağı Evkaf Muhasebeciliği -Selanik Sancağı Evkaf Muhasebeciliği -Hüdavendigar Sancağı Evkaf Muhasebeciliği -Evkaf-ı Hümayun Sicill-i Ahvâl İstatistik Kalemi -Kastamonu Vilayeti Evkaf Muhasebeciliği -Konya Vilayeti Evkaf Muhasebeciliği	-5'te 1 Aidat -5'te 1 Aidat -1000 -2500 -2500 -2000 -2250 -2250
62	Hasan Tahsin Efendi 1	-Memur -Memur -Memur	-Lefkoşa Tahrirat Kalemi -Tuzla İskeleyi Rüsûmat Müdüriyeti Mubsırlığı -Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi Mukayyidliği	-Mülazemet -200 -250
63	Hasan Tahsin Efendi 2	-Arabacı -Müfettiş -Müfettiş -Memur -Memur -Tahsildar -Tahsildar -Memur	-Beyrut Rüsûmat Müdüriyeti Arabacısı -Pafullı Kazası Aşar Müfettişi -Limson Kazası Aşar Müfettişi -Palimar Rüsûmat İdaresi Mubsırlığı -Petre Rüsûmat İdaresi -Yalova Aşar ve Ağnam Bakayası Tahsildarlığı -Karamürsel Aşar ve Ağnam Bakayası Tahsildarlığı -Makrıköy Rüsûmat İdaresi	-300 -1000 -1000 -200 -300 -400 -400 -300
64	Hasan Vahab Efendi	-Kâtip -Memur -Kâtip -Müdür -Müdür -Memur -Müdür -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Müdür -Muhasebeci -Muhasebeci -Muhasebeci -Defterdar -Defterdar -Defterdar	-Lefkoşa Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti -Lefkoşa Rüsûmat Müdüriyeti -Gelibolu Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti -Burgos Rüsûmat Müdürlüğü -Kalaba Rüsûmat Müdürlüğü -Sason Rüsûmat Nezareti Muavinliği -Ayıntab Rüsûmat Müdürlüğü -Bab Kazası Kaymakamlığı -Aşare Kazası Kaymakamlığı -Elbistan Kazası Kaymakamlığı -Maraş Sancağı Ağnam ve Aşar Müdüriyeti -Karahisar-ı Şarki Muhasebeciliği -Maraş Sancağı Muhasebeciliği -Karesi Sancağı Muhasebeciliği -Yemen Vilayeti Defterdarlığı -Trablusgarp Vilayeti Defterdarlığı -Bağdad Vilayeti Defterdarlığı	-500 -800 -1200 -800 -1100 -2000 -900 -1600 -1250 -1750 -1750 -2250 -2250 -2600 -6000 -6000 -5400

65	Hasan Zeyneddin Efendi	-Memur -Kâtip -Memur -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Müdür -Memur	-Kıbrıs Karantina İdaresi -Kıbrıs Karantina İdaresi Kitabeti -İzmir Aşar Yemiş Çarşısı Muharrirliği -Mezbaa-i Ağnam Memurluğu -İzmir Evrak Mkayyidliği -Yüncüler Kışlası Hayvanat Tahrirliği -Evkaf İdaresi Üçüncü Kitabeti -Evkaf İdaresi İkinci Kitabeti -Evkaf İdaresi Birinci Kitabeti -Pirezrin Sancağı Evkaf Müdürlüğü -Şile Kazası Evkaf Memurluğu	-Mülazemet -140 -350 -300 -120 -300 -100 -250 -300 -400 -500
66	Hüsameddin Efendi	-Tahsildar -Kâtip -Kâtip -Memur	-Nablus Jandarma Tabur Tahsildarlığı -Taşoz Adası Rumca Kitabeti -Taiz Kordon Rüsûmat Müdüriyeti Tahrirat Kitabeti -Yemen Düyun-ı Umumiye Nezareti Muhasebe Refik-i Evvelliği	-180 -4 Mısır Lirası -500 -500
67	Hüseyin Hamid Bey	-Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Üye -Müfettiş -Memur -Üye -Memur -Kâtip	-Kıbrıs Tahrirat Kalemi -Arazi Kalemi -Şifreli Telgraf Muhaberatı -Mektubî Sadrali Mühimme Odası -Cezair-i Bahr-i Sefid Tahrir-i Emlak Mümeyyizliği -Birinci Sınıf Hulefa Silki -İstinaf Hukuk Kısmı Azalığı -Muhakeme-i Cinayet Azalığı -Hüdavendigâr Vilayeti Adliye Müfettişliği -Dersâadet İstinaf Mahkemesi Cünha Dairesi -Mahkeme-i Temyiz Azası -İntihab-ı Memurin Komisyonu -Kıbrıs Tapu Kitabeti	-Mülazemet -250 -2500 -2500 -3000 -1400 -4750 -4750 -7000 -4000 -5000 -9000 -250
68	Hüseyin Hilmi Efendi	-Polis -Polis -Komiser	-Kıbrıs Polis Neferliği -İzmir Polis Silki -İzmir Polis Silki Üçüncü Komiserliği	-Mülazemet -300 -600
69	Hüseyin Hüsnü Efendi 1	-Memur -Memur -Memur -Memur -Kâtip -Memur -Memur	-Telgraf Nezareti Mektebi -Muhasebe Kalemi -Mübayaat Müdüriyeti Odası Mukayyidliği -Eşya Kalemi -Eşya Kalemi Anbar Kitabeti -Telgraf ve Posta Sicill Şubesi -Resm-i Tahlif Memuriyeti	-Mülazemet -50 -400 -500 -725 -850 -1050
70	Hüseyin Hüsnü Efendi 2	-Memur -Kâtip -Kâtip -Memur -Memur -Muhasebeci -Kâtip -Kâtip	-Ayyalık Kazası Tahrirat Kalemi -Kula Kazası Emanet Aşar Baş Kitabeti -Kula Kazası Tahrir Kitabeti -Muhacirin Komisyonu Riyaseti -Selendi Emanet-i Aşar Kol Memurluğu -Urla Kazası Ziraat Bankası Sandığı Muhasebeciliği -Seferihisar Kazası Banka Sandığı Muhasebe Kitabeti -Çal Kazası Ziraat Bankası Muhasebe	-Mülazemet -600 -300 -? -400 -300 -400 -500

			Kitabeti	
71	Hüseyin Şevket Efendi	-Memur -Memur -Mukayyid	-İzmir Düyun-ı Umumiye Nezareti Muhasebe Kalemi -Kırkağaç Düyun-ı Umumiye İdaresi Aşar Kitabeti -Saruhan Düyun-ı Umumiye İdaresi Tahrirat Mukayyidliği	-Mülazemet -250 -333
72	İbrahim Efendi 1	-Kâtip -Kâtip -Muhasebeci -Kâtip -Kâtip -Memur -Memur -Memur -Memur -Kolcu -Memur -Kâtip -Kâtip -Memur	-Kıbrıs Tütün Kitabeti -Kıbrıs Tütün Kitabeti Saniliğine -Beyrut Gümrüğü İthalat Muhasebeciliği -Ser Mubsırlık ve İcmal Kitabeti -Kıbrıs Tütün İskelesi Gümrük Baş Kitabeti -Tuzla İskelesi -Tuzla Fabrikası -Baniyas Düyun-ı Umumiye Memuriyeti -Beka'ül Aziz Rüsûmat Memuriyeti -Genç Rüsûmat Kolculuğu -İrve Rüsûmat Memuriyeti -İzmit Sancağı Rüsûmat Müdüriyeti İkinci Kitabeti -Emruz Rüsûmat Memuriyeti Kitabeti -Selori Rüsûmat Merkez Memuriyeti	-400 -550 -565 -565 -600 -400 -2,5 İngiliz Altını -300 -300 -300 -300 -300 -250 -200 -250
73	İbrahim Efendi 2	-Kolcu -Kolcu -Kolcu -Kolcu	-İstanköy Rüsûmat Kolculuğu -Kalimnos Rüsûmat Kolculuğu -Plomari Rüsûmat Kolculuğu -Midilli Rüsûmat Müdüriyeti Kolculuğu	-100 -100 -150 -300
74	İbrahim Hilmi Efendi	-Memur -Memur -Kâtip	-Mersin Bidayet Mahkemesi Kalemi -Mersin Kazası Aşar Muharrirliği -Mersin Bidayet Mahkemesi İkinci Kitabeti	-Mülazemet -1350 (Maktu) -225
75	İbrahim Hulusi Efendi	-Memur -Memur -Memur -Müfettiş -Müdür -Memur -Memur	-Limson Hükümet Dairesi Tezkire Yoklamacılığı -Limson Rüsûmat Müdüriyeti Mubsırlığı -Limson Rüsûmat Müdüriyeti Duhan Fabrikası -Beyrut Rüsûmat Müdüriyeti Ser Muayeneciliği -Hırsofi Nahiyesi Müdüriyeti -Galata Rüsûmat Dairesi -Gelibolu Rüsûmat Müdüriyeti Anbar Memuriyeti	-50 -200 -400 -600 -500 -300 -250
76	İbrahim Tevfik Efendi	-Memur -Memur -Memur	-İslahiye Kazası Rüsûmat İdaresi Mubassırlığı -İslahiye Muhakemesi Müstantık Muavinliği -Bulanık Kazası Müstantıklığı	-300 -300 -300
77	İsmail Hakkı Efendi	-Kâtip -Kâtip -Kâtip -Memur -Memur	-Çermik Kazası Vergi Kitabeti -Midyat Kazası Vergi Kitabeti -Ilca-i Bergama Vergi Kitabeti -Maden Sancağı Meclis İdaresi -Diyarbakir Vilayeti Meclis İdaresi	-500 -500 -300 -300 -300

78	İsmail Niyazi Efendi	-Memur -Memur -Mukayyid -Mukayyid -Mukayyid -Memur	-Defterhane-i tuyor Muharrirliği -Rüşûmat Emaneti Tahrirat Kalemi -Evrak Odası Mukayyidliği -Rüşum-ı Sitte Nezareti Evrak Kalemi Mukayyidliği -Dersaadet Müskirat Resm-i Miri Vesika Müdüriyeti Mukayyidliği -Düyün-ı Umumiye-i Osmaniye Memuriyet Kalemi	-Mülazemet -Mülazemet -150 -400 -300 -350
79	İsmail Sükûti Efendi 1	-Memur -Müdür -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Memur	-Tahrir-i Emlak Komisyonlukları -Meserya Nahiyesi Müdürlüğü -Tuzla Kazası Muvakkat Çekirge Nezareti -Meis Adası Kaymakamlığı -Yunda Adası Kaymakamlığı -Evkaf-ı Hümayun Nezareti Celilesi Kalemi Tahkikat Memurluğu	-Mülazemet -600 -750 -1750 -250 -550
80	İsmail Sükûti Efendi 2	-Memur -Müdür -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam	-İane-i Kavaim ve Çekirge Tahrir-i Emlak Komisyonları -Meserya Nahiyesi Müdürlüğü -Dobruca Merkez Vilayeti Memurluğu -Meis Kazası Kaymakamlığı -Kaşut Kaymakamlığı -Yunda Kazası Kaymakamlığı	-Mülazemet -600 -750 -1350 -1000 -1250
81	Kâmil Efendi	-Memur -Müdür -Memur -Üye -Üye -Üye -Memur -Müfettiş -Üye -Üye -Memur	-Meclis-i Vala Mektupçu Odası -Mülazım Odası Müdürlüğü -Mektubî Sadralî Mühimme Odası -İmalat Bahriye Azalığı -Düyün-ı Muhasebat Maliye Azalığı -Tuna Vilayeti Aşar Komisyonu Azalığı -Divan-ı Temyiz Riyaseti -İşkodra Vilayeti Aşar Müfettişliği -Şehremaneti Encümen Memuriyet Azalığı -Tedkik İhtilâsât Komisyon Azalığı -Muhasebat-ı Atika Kalemi Mümeyyizliği	-Mülazemet -500 -750 -1750 -3000 -3000 -4750 -7500 -2500 -2000 -2000
82	Mahmud Nedim Bey	-Memur -Memur	-Dersaadet İ'lamat Nizamiye İcra Dairesi -Dersaadet Bidayet Mahkemesi Riyaseti	-Mülazemet -300
83	Mahmud Talat Efendi	-Memur	-Kızıldize Pasaport Muayene Memuriyeti	-300
84	Mehmed Ali Efendi 1	-Memur -Memur -Müdür	-Adliye Nezareti Celilesi Muhasebe Kalemi -Adana Vergi Kalemi -Anamur Kazası Mal Müdüriyeti	-Mülazemet -Mülazemet -500
85	Mehmed Ali	-Müdür -Memur -Memur -Memur -Memur -Üye	-Mezahib Müdüriyeti -Adliye Nezaret-i Celilesi İstatistik Kalemi -Adliye Nezareti Umur-ı İcra Kalemi -İcra Kalemi Mümeyyizliği -Adliye Nezareti Sicill Kalemi Mümeyyizliği -Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Hukuk	-Mülazemet -200 -350 -1000 -1100 -2000

	Efendi 2	-Müfettiş -Müfettiş -Müfettiş -Müfettiş -Müdür -Müfettiş	Dairesi Azalığı -Ankara Vilayeti Adliye Müfettişliği -Konya Vilayeti Adliye Müfettişliği -Selanik Vilayeti Adliye Müfettişliği -Edirne Vilayeti Adliye Müfettişliği -Adliye Nezaret-i Celilesi Sicill Müdürlüğü -Maarif Nezaret-i Celilesi Müfettişliği	-5000 -5000 -4500 -4500 -4200 -5000
86	Mehmed Ali Efendi 3	-Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Öğretmen -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Memur -Kaymakam -Kaymakam	-Kantara Kazası Mektebi Rüşdisi Muallim-i Saniliği -Duma Kasabası Mektebi İptidaisi Muallim-i Evveliğine -Muallaka Kasabası Mektebi İptidaisi Muallimliği -Rum Ortodoks Mektebi Türkçe Muallimliği -Hama Mektebi İdadisi Hesap Muallimliği -Hama Mektebi İdadisi Coğrafya Muallimliği -Hama Mektebi İdadisi Hendese Muallimliği -Kaya Nahiyesi Müdüriyeti -Hassa Nahiyesi Müdürlüğü -Yumba Nahiyesi Müdüriyeti -Salum Nahiyesi Müdüriyeti -Derne Duhan Reji Memuriyeti -Amadiye Kazası Kaymakamlığı -Kelmiz Kazası Kaymakamlığı	-Mülazemet -300 -250 -370 -180 -200 -135 -500 -500 -625 -1000 -500 -1500 -1500
87	Mehmed Ali Rıza Bey	-Memur -Mukayyid -Kâtip -Müdür	-Aydın Vilayeti Rüsûmat Nezareti Dairesi -Aydın Vilayeti Aşar Müdüriyeti Mukayyidliği -Aydın Vilayeti Aşar Müdüriyeti Üçüncü Kitabetine -Bergama Nahiyesi Müdüriyeti	-150 -300 -400 -480
88	Mehmed Asaf Bey	-Müdür -Kâtip -Müdür Yardımcısı -Müdür -Memur -Müdür -Müdür	-Kıbrıs Tahrirat Müdüriyeti -Tahkik Usulü Zımında Ağram Hizmet Kitabeti -Sadareti Mektubî Kalemî Müdür Muavinliği -Sadareti Mektubî Kalemî Müdüriyeti -Sadareti'ül Uzma Mektupçuluğu -Amedi Divan-ı Hümayun Müdüriyeti -Divan-ı Hümayun Dairesi Müdüriyeti	-400 -780 -3500 -4450 -9000 -11000 -5000
89	Mehmed Derviş Efendi	-Kâtip -Kâtip -Kâtip -Memur -Müdür	-Baf Kazası Tahrirat Kitabeti -Lefkoşa Kasabası Devai Muhakemesi Zabt Kitabeti -Kordon Evkaf Kitabeti -Evkaf-ı Hümayun Masarifat-ı Umumi İdaresi -Evkaf-ı Hümayun Nezareti Sicill-i Ahvâl Şubesi Müdüriyeti	-235 -48 İngiliz Lirası -300 -970 -2000
		-Memur -Memur -Memur -Memur	-Trabzon Vilayeti Mektubi Kalemî -Beyrut Vali Maiyeti -Umur-ı Şehbenderi Kalemî -Beyrut Şehbenderi Vekâleti	-236 -1000 -Mülazemet -2000

90	Mehmed Erşed Bey	-Kâtip -Kâtip -Kâtip -Kâtip	-Bükreş Sefaret-i Seniyyesi İkinci Kitabeti -Madrid Sefareti Seniyyesi İkinci Kitabeti -Madrid Sefareti Baş Kitabeti -Bükreş Sefareti Seniyyesi Baş Kitabeti	-1009 -1710 -2700 -2700
91	Mehmed Faik Bey	-Üye -Kâtip -Memur -Tercüman -Üye	-Cemiyet-i Rüşumiye Azalığı -Kıbrıs Evkaf İdaresi Kitabeti -Kıbrıs Maliye Müfettişliği Dairesi -Kıbrıs Ahali-i İslamiye Evkaf İdaresi Tercümanlığı -Meclis Rüşûmat Azalığı	-5000 -300 -600 -1800 -5000
92	Mehmed Fatih Efendi	-Müvezzi -Müdür -Müdür	-Adana Vilayeti Matbuası Gazete Müvezziligi -Dâhiliye Nezareti Nüfus Umumiye Müdüriyeti -Havi Vilayeti Matbaa Müdüriyeti	-100 -125 -125
93	Mehmed Fuad Efendi	-Memur -Memur -Kâtip -Memur -Memur	-Dersâadet Bidayet Mahkemesi Birinci Ceza İdaresi Kalemi -Müdde-i Umumi Kalemi -Müdde-i Umumi Kalemi Baş Kitabeti -Üsküdar Bidayet Mahkemesi Muka Muharrerliği -Dersaadet Bidayet Mahkemesi Mukavelat	-Maaşız -250 -300 -Aidatla -1800
94	Mehmed Halid Bey	-Memur -Memur -Mukayyid -Memur -Memur -Memur -Müdür -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Vali -Üye -Vali	-Kıbrıs Rüşûmat Nezareti Tahrirat Odası -Mektubi Odasının Kıbrıs Müsevvidliği -Muhasebe-i Vilayet-i Mukayyidliği -Aydın Vilayeti Tahrirat Kalemi Mübeyyizliği -Münşa-i Kitap Müdürü -Tahkik Komisyonu Kalemi Müsevvid-i Evvel -Sinop Sancağı Tahrirat Müdüriyet -Sinop Sancağı Gazete Muharrirliği -Suriye Vilayeti Mektupçuluğu -Van Vilayeti Mektupçuluğu -Kosova Müdde-i Umumlikleri -Yanya Vilayetleri Müdde-i Umumlikleri -Diyarbakır Vilayeti İstinaf Ceza Dairesi -Dersâadet Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi -Dersâadet İstinaf Mahkemesi Müdde-i Umumiliği -Muhakeme-i İstinaf Riyaset-i Evveliği -Diyarbakır Vilayeti Valiliği -Şurayı Devlet Mülkiye Dairesi Azalığı -Mameratü'l Aziz Vilayeti Valiliği	-Mülazemet -1000 -400 -1000 -1000 -1600 -1250 -1300 -4500 -3500 -4000 -3000 -3500 -3000 -4000 -7500 -20000 -9000 -20000
95	Mehmed Haşim Efendi	-Memur -Kâtip -Memur -Memur	-Bağdad Vilayeti Muhasebe Kalemi -Muhasebe Kalemi Varidat Kısmı Kitabeti -Menbiç Kazası Sandık Eminliği -Ayıntab Kazası Maliye Müdür Muavinliği	-Mülazemet -300 -360 -500

96	Mehmed Hulusi Efendi	-Memur -Memur	-Kantar İdaresi Kantarcılığı -Beşiktaş Daire-i Belediyesi Kantarcılığı	-150 -250
97	Mehmed İzzet Bey	-Memur	-Mürefte Kazası Bidayet Mahkemesi Müdde-i Umumi Muavinliği	-1000
98	Mehmed Kâmil Bey	-Memur -Kaymakam Vekili -Kaymakam -Kaymakam	-Aydın Vilayeti Maiyet Memurluğu -Milas Kazası Kaymakamlığı -Geyve Kazası Kaymakamlığı -Taşköprü Kazası Kaymakamlığı	-500 -725 -1120 -1120
99	Mehmed Kâmil Paşa	-Memur -Müdür -Kaymakam -Muhasebeci -Muhasebeci -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Üye -Memur -Sadrazam -Sadrazam -Vali -Sadrazam	-Mısır Hidiviye Baş Tercümanlık ve Muavinlik Hizmeti -Kıbrıs Evkaf Müdürlüğü -Tuz Kazası Kaymakamlığı -Kıbrıs Muhasebeciliği -Mısır Muhasebeciliği -Mısır Merkez Mutasarrıflığı -Beyrut Mutasarrıflığı -Trablusşam Mutasarrıflığı -Halep Vilayeti Merkez Mutasarrıflığı -Filibe Kadı Mutasarrıflığı -Hersek Sancağı Bidayet Mutasarrıflığı -Kudüs Mutasarrıflığı -Halep Vilayeti Memurluğu -Dâhiliye Nezareti Müsteşarlığı İntihab-ı Memurin-i Mülkiye Komisyonu -Evkaf Nezareti -Maarif Nezareti -Umur-ı Nafia Komisyonu Azalığı -Evkaf Nezareti -Mesned-i Celil-i Sadaret-i Azim -Sadaret-i Azim -Aydın Vilayeti Valiliği -Sadaret-i Uzma	-Mülazemet -4000 -4000 -4000 -10000 -10000 -10000 -10300 -10000 -19000 -12500 -15000 -25000 -13500 -20000 -20000 -10000 -20000 -75000 -85000 -30000 -76500
100	Mehmed Nazım Bey	-Memur -Öğretmen -Memur -Öğretmen -Memur -Kaymakam Vekili -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam	-Aydın Vilayeti Meb'as Memurluğu -İzmir Mektebi İdadisi Tarih Muallimliği -Soma Kazası İnşaat Komisyonu -İzmir Mektebi İdadisi Muavini Saniliği -Tedkik Memuriyeti -Gördes Kazası Kaymakamlığı -Soma Kazası Kaymakamlığı -Menlik Kazası Kaymakamlığı -Petriç Kazası Kaymakamlığı -Kırçova Kazası Kaymakamlığı -Anamur Kazası Kaymakamlığı	-500 -550 -500 -450 -450 -562 -1125 -1125 -1750 -2000 -2000
101	Mehmed Nidai Efendi	-Polis -Mübeyyiz -Memur -Kâtip	-Adana Vilayeti Polis Neferliği -Kala-i Sultaniye Rüsûmat Müdüriyeti Mübeyyizliği -Kala-i Sultaniye Rüsûmat Müdüriyeti Muharrerliği -Kala-i Sultaniye Rüsûmat Müdüriyeti Kâtip-i Saniliği	-300 -200 -200 -450
102	Mehmed Rafet Bey	-Memur	-Matbuat-ı Ecnebiye Kalemî İngilizce Mütercimliği	-1000

		-Kâtip -Kâtip -Şehbender -Şehbender -Şehbender -Şehbender -Şehbender	-Bükreş Sefareti Seniyyesi İkinci Kitabeti -Atina Sefaret-i Seniyyesi İkinci Kitabeti -Köstence Şehbenderliği -Tebriz Baş Şehbenderliği -Malta Baş Şehbenderliği -Tiflis Baş Şehbenderliği -Londra Baş Şehbenderliği	-1900 -1900 -2000 -2700 -2700 -2700 -2700
103	Mehmed Ragıp Bey	-Memur -Şehbender -Memur -Şehbender -Kâtip -Vali Vekili -Vali Vekili -Vali Vekili -Müdür -Memur	-Dersaadet Muhakeme-i İstinaf Ticaret Kısmı Kalemi -Köstence Baş Şehbenderhanesi -Kırmanşah Memuriyeti -Podgoriçe Şehbenderliği -Petersburg Sefaret Seniyyesi İkinci Kitabeti -Basra Vilayeti Mektupçuluğu -Kosava Vilayeti Mektupçuluğu -Hicaz Vilayeti Mektupçuluğu -Mekke-i Mükerrerme Şerifi Müdüriyeti -Trablusşam Sancağı Mutasarrıflığı	-30 -900 -900 -1800 -1710 -2700 -300 -3500 -4500 -5000
104	Mehmed Ramiz Efendi	-Müdür -Müdür -Müdür -Kaymakam Vekili -Kaymakam Vekili -Kaymakam Vekili -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam	-Seferihisar Nahiyesi Müdüriyeti -Yenice Kale Nahiyesi Müdüriyeti -Göksun Nahiyesi Müdüriyeti -Zeytun Kazası Kaymakamlığı -Andırın Kazası Kaymakamlığı -Pazarcık Kazası Kaymakamlığı -Maarra Kazası Aşar Memuriyeti -Sason Kazası Kaymakamlığı -Cizre Kazası Kaymakamlığı -Morşin Kazası Kaymakamlığı	-400 -400 -400 -200 -1250 -1250 -1000 -1250 -1500 -1500
105	Mehmed Rasih Efendi	-Memur -Mukayyid -Memur -Memur -Kâtip -Memur -Kâtip -Memur -Memur -Kâtip -Memur -Kâtip -Memur -Memur -Memur	-Suriye Vilayeti Tahrir-i Emlak Beşinci Fırka Muharrirliği -Kıbrıs Tahrir-i Emlak Mukayyidliği -Suriye Vilayeti Tahrir-i Emlak Muharrirliği Salisliği -Kıbrıs Omurga Rüsûmat Memuriyeti -Limson Kazası Kitabeti -Cezair-i Bahr-i Sefid Vilyaeti İkinci Seyyar Tahrir Fırkası Muavinliği -Midilli Tahrir Baş Kitabeti -Rodos İkinci Fırka Memuriyeti -Suriye Vilayeti Yedinci Fırka Memuriyeti -Akka Tahrir Baş Kitabeti -Havran Sancağı Defterihakani Memuriyeti -Trablusşam Sancağı Aşar ve Ağnam Müdüriyeti Baş Kitabeti -Bingazi Birinci Tahrir Fırkası Muharrer-i Evvelliği -İçil Sancağı Vergi Memuriyeti	-400 -510 -760 -400 -570 -475 -750 -1200 -1200 -475 -760 -640 -1000 -600
		-Memur -Memur -Memur	-Trabzon Vilayeti Mektubi Kalemi -Beyrut Vali Maiyeti -Umur-ı Şehbenderi Kalemi	-236 -1000 -Mülazemet

106	Mehmed Raşid Bey	-Memur -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Kâtip	-Beyrut Şehbenderi Vekâleti -Bükreş Sefaret-i Seniyyesi İkinci Kitabeti -Madrid Sefareti Seniyyesi İkinci Kitabeti -Madrid Sefareti Baş Kitabeti -Bükreş Sefareti Seniyyesi Baş Kitabeti	-2000 -1009 -1710 -2700 -2700
107	Mehmed Rifat Efendi	-Öğretmen -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Müdür -Memur -Memur -Memur	-Hakkiyat-ı Cedide Muallimliği -Aydın Vilayeti Evzan Memuriyeti -Sivas Vilayeti Fırka-i Seyyare Muharrer-i Saniliği -Dolap Mahallesi Baş Kitabeti -Sarımsak Mahallesi Baş Kitabeti -Dedeğaç Kazası Emlak Vukuat Kitabeti -Dedeğaç Kazası Mal Müdürlüğü -Tırnova Kazası Tahrir Memuriyeti -Ahtebolu Kazası Tahrir Memuriyeti -Sakız Sancağı Defterihakani Memuriyeti	-Mülazemet -1000 -500 -750 -750 -400 -500 -800 -800 -900
108	Mehmed Sadi Efendi	-Memur -Mukayyid -Kâtip -Müdür -Müdür -Kâtip -Müdür -Kâtip -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Müdür -Kâtip -Kâtip	-Kıbrıs Rüsûmat Nezareti Muhasebe Kalemi -Kıbrıs Rüsûmat Nezareti Muhasebe Kalemi Mukayyidliği -Kıbrıs Rüsûmat Nezareti Muhasebe Kalemi Baş Kitabeti -Tuzla Rüsûmat Müdüriyeti -Limson Rüsûmat Müdüriyeti -Beyrut Rüsûmat Müdüriyeti Muhasebe Baş Kâtipliği -Magosa Aşar Müdüriyeti -Sakız Rüsûmat Nezareti Tahrirat Baş Kitabeti -Dersâadet Emtia-i Ecnebiye Gümrüğü -Emtia-i Dâhiliye Gümrüğü Muhasebe Baş Kitabeti -Galata Gümrük Muhasebe Baş Kitabeti -Dersâadet Rüsûmat Nezareti Muhasebe Baş Kitabeti -Selanik Rüsûmat Müdüriyeti -Dersâadet Rüsûmat Nezareti Muhasebe Baş Kitabeti -Mire Gümrüğü Nezareti Muhasebe Baş Kitabeti	-Mülazemet -400 -500 -1160 -1160 -1660 -1500 -1500 -1200 -1200 -1750 -1750 -2500 -1850 -1575
109	Mehmed Salih Efendi	-Muhasebeci -Kâtip -Müdür -Müdür -Muhasebeci -Muhasebeci -Muhasebeci	-Kıbrıs Maliye Anadolu Masarifat Muhasebesi -Adana Masarifat Kitabeti -İstanköy Mal Müdürlüğü -Muğla Mal Müdürlüğü -Kala-i Sultaniye Merkez Muhasebeciliği -Midilli Merkez Muhasebeciliği -Hüdavendigar Vilayeti Merkez Muhasebeciliği	-80 -1500 -1500 -1500 -4000 -4000 -6000

		-Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur	-Hüdavendigâr Vilayeti Mutasarrıflığı -Sivas Vilayeti Mutasarrıflığı -Karahisar-ı Şarki Mutasarrıflığı -Midilli Mutasarrıflığı -Rodos Mutasarrıflığı Saruhan Mutasarrıflığı	-7500 -6000 -7500 -8000 -8000 -7100
110	Mehmed Sami Efendi	-Kâtip -Müfettiş -Müfettiş -Müfettiş -Memur -Kâtip -Müdür	-İzmir Deavi Kitabeti -Çeşme Kazası Tahsilat Müfettişliği -Urla Tahsilat Müfettişliği -Seferihisar Tahsilat Müfettişliği -Bergama Kazası Tahsil Memurluğu -Aydın Vilayeti Nasiha-i Bakaya Baş Kitabeti -Kasaba Kazası Mal Müdürlüğü	-? -500 -500 -500 -500 -600 -540
111	Mehmed Şakir Bey	-Memur -Kâtip -Kâtip -Mukayyid -Kâtip -Kâtip -Memur	-Beyrut Rûsûmat İdaresi İthalat Mubsırlığı -Beyrut Dâhiliye Gümrüğü Tezkire Kâtibi -Cisr-i Mustafa Paşa Rûsûmat İdaresi İkinci Kâtibi -Kıbrıs Hükümet-i Mahaliyece Defterihakani Mukayyidliği -Gelibolu Sancağı Rûsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti -Mersin Sancağı Rûsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti -Trabzon Manifesto Memurluğu	-400 -400 -600 -400 -800 -800 -900
112	Mehmed Şefik Efendi	-Memur -Kâtip -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur	-Mahfil-i Şeriat Kalemî -İstinaf Kitabeti -Yaşlılar Odası -Nasıra Kazası Niyabet Şeriasi -Bozcaada Kazası Niyabet Şeriasi -Divaniye Sancağı Niyabeti -Cidde Ticaret Mahkemesi	-Mülazemet -150 -1250 -1250 -1250 -1500 -2500
113	Mehmed Şem'i Efendi	-Memur -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam	-Mektubi Maliye Muhasebe Kalemî -Beyrut Vilayeti Memduha-i Nizamiyesi -Mecidiye Kazası Kaymakamlığı -Cizre Kazası Kaymakamlığı -Beşiri Kazası Kaymakamlığı -Lice Kazası Kaymakamlığı -Seydişehir Kazası Kaymakamlığı	-250 -500 -1125 -1350 -2000 -2000 -1100
114	Mehmed Şevki Bey	-Mülazım-ı Sani -Memur -Memur -Mühendis -Müdür -Müdür -Müfettiş	-İkinci Ordu-yı Hümayun Birinci Taburunun Yedinci Bölüğü -Hazine-i Hassa-i Hümayun Orman Muavinliği -Trablusgarb ve Bingazi Zeytinlik ve Orman Haritaları Tanzimi -Edirne Emlak Komisyonu Müfettiş ve Ser Mühendisliği -Mihalîç Çiftlikat Hümayun İdaresi Müdüriyeti -Ak Köprü Kuru-i Hümayun İdaresi Müdüriyeti -Edirne Emlak-ı Hümayun Komisyonu Müfettişliği	-Mülazemet -300 -2900 -1000 -1500 -1750 -1400

115	Mehmed Şükrü Bey 1	-Memur	-Beyrut Rüsûmat İdaresi İthalat Mubassarı	-400
		-Kâtip	-Beyrut Dâhiliye Gümrüğü Tezkire Kâtibi	-400
		-Kâtip	-Sabır Mustafa Paşa Rüsûmat İdaresi İkinci Kâtibi	-600
		-Mukayyid	Kıbrıs Hükümeti Mahaliyece Defterihakani Mukayyidliği	-4 Lira
		-Kâtip	-Gelibolu Sancağı Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti	-800
		-Kâtip	-Mersin Sancağı Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti	-720
		-Memur	-Trabzon Manifesto Memurluğu	-900
116	Mehmed Şükrü Bey 2	-Memur	-Saruhan Sancağı Tahrirat Kalemî	-90
		-Memur	-Saruhan Manifesto Kalemî	-250
		-Memur	-Saruhan Manifesto Kalemî Mümeyyizliği	-930
		-Müdür	-Muhafaza-i Müdüriyet	-1200
		-Kâtip	-Müdüriyet-i Umumiye İstatistik Kalemî Birinci Sınıf Kitabeti	-1050
117	Mehmed Tahir Efendi	-Memur	-Mahmudiye Kalyon-ı Hümayun	-400
		-Kâtip	-Tahrir-i Bahri Nam Fırkateyn Hümayun Kitabeti	-125
		-Kâtip	-Mesudiye Nam Zırhlının Kâtibi	-250
		-Memur	-Bahriye Yoklaması	-400
		-Müdür	-Jurnal Müdüriyeti	-1707,5
118	Mehmed Tayyib Efendi	-Yönetici	-Yanya Vilayeti Umur-ı Nafia Kondüktörlüğü	-500
119	Mehmed Tevfik Efendi 1	-Memur	-Emniyet Sandığı Tahsilat Memurluğu	-1110
120	Mehmed Tevfik Efendi 2	-Müdür	-Rüsûmat Emanet-i Celilesi Muhafız Müdüriyeti	-Mülazemet
		-Memur	-Tarabya Kireç Burnu Muhafız Memurluğu	-250
		-Memur	-Tercisriye Gümrüğü Nezareti Seyyar Memurluğu	-250
		-Memur	-Duhan Reji Rüsûm-ı Nezareti	-300
		-Memur	-Beykoz Rüsûm-ı Sitte İdaresi Memurluğu	-425
		-Müfettiş	-Dersââdet Müskirat Resm ve Bakiye Müdüriyeti Müfettişliği	-300
		-Memur	-Müskirat Resm Tahsildarlığı	-500
121	Mehmed Ziya Efendi	-Memur	-Tuzla Kasabası Tahrir-i Emlak Muharir-i Saniliği	-500
		-Kâtip	Ma'tahrir Vergi Katib-i Saniliği	-200
		-Kâtip	-Tuzla Kazası Muhakeme-i Şer'iyeye Baş Kitabeti	-400
		-Öğretmen	-Halep Vilayeti Mekatib-i İptidaiye Muallimliği	-600
		-Müdür	-Beyrut Rüsûmat Müdüriyeti	-300
		-Kâtip	-Lazkiye Sancağı Defterihakani Baş Kitabeti	-400
		-Kâtip	-Bilka Sancağı Defterihakani Kalemî Baş Kitabeti	-400
		-Kâtip	-Akka Defterihakani Kalemî Baş Kitabeti	-400

		-Memur -Memur -Memur -Müdür	-Mersin Defterihakani Memuriyeti -Basra Vilayeti Defter-i Hakani Memuriyeti -Hama Sancağı Defterihakani Memuriyeti -Halep Vilayeti Defterihakani Müdüriyeti	-680 -1800 -1000 -2500
122	Melkiyan Efendi	-Memur -Mukayyid -Müdür -Üye -Memur -Memur -Memur -Memur	-Kıbrıs Tahrirat Kalemi -Kıbrıs Tahrirat Kalemi Evrak Mukayyidliği -Tahrirat Kalemi Müdüriyeti Refik-i Evveliği -Kıbrıs Temyiz Hukuk Azalığı -Herse Ceziresi Bidayet Mahkemesi -Kavala Ticaret Mahkemesi -Hüdavendigar Vilayeti Ticaret Muhakemesi -Sakız Sancağı Ticaret Mahkemesi	-Mülazemet -380 -575 -380 -1200 -1400 -2500 -1500
123	Muhyiddin Efendi	-Memur -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Müdür -Kâtip	-Ordu-yı Hümayun Meclis Kalemi -Jurnal Kalemi -Suriye Vilayeti Mutasarrıflığı Tahrirat Kalemi -Nebek Kazası Tahrirat Kitabeti -Aclun Kazası Tahrirat Kitabeti -Havran Sancağı Tahrirat Müdüriyeti -Maan Kazası Tahrirat Kitabeti	-Mülazemet -100 -200 -225 -175 -500 -500
124	Mustafa Efendi	-Müdür -Kolcu -Kolcu -Kolcu -Kolcu -Memur	-Antalya Düyun-ı Umumiye Müdüriyeti -Çırdak Muhafaza-i Piyade Kolculuğu -Finike Seyyar Kolculuğu -Piyade Kolculuğu -Düyun-ı Umumiye Müdüriyeti Daimi Kolculuğu -Temre Düyun-ı Umumiye Seyyar Muhafaza Memurluğu	-Mülazemet -150 -280 -150 -280 -350
125	Mustafa Faik Bey	-Memur -Kâtip -Kâtip	-Meclis Rüsûmat Kalemi -Manifesto Sınıf-ı Salis Kitabeti -Muharerat Kalemi Sınıf-ı Salis Kitabeti	-20 -350 -400
126	Mustafa Hamdi Efendi	-Memur -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Memur	-Kıbrıs Tahrirat Kalemi -Karaağaç Kazası Kaymakamlığı -Kaş Kazası Kaymakamlığı -Tefenni Kazası Kaymakamlığı -Ilgın Kazası Kaymakamlığı -Yalvaç Kazası Kaymakamlığı -Tercan Kazası Kaymakamlığı -Tavas Kazası Kaymakamlığı -Kozani Kazası Kaymakamlığı -Ürgüp Kazası Kaymakamlığı -Buldan Kazası Kaymakamlığı -Seferihisar Kazası Kaymakamlığı -Karaağaç Kazası Kaymakamlığı -Köyceğiz Kazası Kaymakamlığı -Manisa Sancağı İdare Meclisi	-Mülazemet -1250 -1250 -1720 -1720 -1800 -1250 -1750 -1250 -1800 -1125 -1125 -1125 -907,5 -1125 -1325
127	Mustafa İhsan Efendi	-Memur -Memur -Mukayyid	-Şura-yı devlet Hizmet Odası -İkinci Sınıf Hulefalığı -Tanzimat Dairesi Mukayyid-i Refikliği	-Mülazemet -200 -300

128	Mustafa İrfan Efendi	-Memur -Kâtip -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur	-Dersâdet Rüşdi Kavaid-i Osmaniye Muallimliği -Dersâdet Bidayet Mahkemesi İkinci Hukuk Dairesi Zabıt Kitabeti -Ergani Sancağı Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi -İzmit Sancağı Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi -Maraş Sancağı Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi -Diyarbakır Vilayeti Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi -Halep Vilayeti İstinaf Mahkemesi Ceza Dairesi -Cezair-i Bahr-i Sefid Merkez Bidayet Hukuk Reisliği	-250 -Maaşsız -1400 -1400 -1400 -2000 -3500 -2500
129	Mustafa Nuri Efendi 1	-Polis -Komiser -Polis	-İzmir Polis Memurluğu -Üçüncü Sınıf Komiserliği -İzmir İkinci Sınıf Polis Komiserliği	-300 -300 -750
130	Mustafa Nuri Efendi 2	-Memur -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Müfettiş -Kâtip	-Kıbrıs Tahrirat ve Matahriir Vergi Kalemleri -Magosa Kazası Nüfus Memuriyeti -Kıbrıs Mühendislik Memuriyeti -Magosa Kazası Tapu Kâtipliği -Baf Kazası Tapu Kitabeti -Mersin Ağnam Ta'dad Müfettişliği -Mersin Sancağı Merkez Tapu Kitabeti	-Mülazemet -300 -300 -200 -500 -800 (Maktua) -?
131	Mustafa Nuri Efendi 3	-Memur -Memur -Memur	-Adliye Nezareti Rüşumat İstinaf Müdde-i Umumiliği Kalem -Evkaf-ı Hümayun Nezareti Duhan İdaresi -Trablusşam Evkaf Memurluğu	-50 -660 -1000
132	Mustafa Nuri Efendi 4	-Asker -Memur -Memur	-Silki Askeriye -Dersâdet Postahanesi Tefrik Odası -Kıbrıs Muhakeme Memuriyeti	-Mülazemet -500 -300
133	Mustafa Sabit Efendi	-Memur -Memur -Memur	-Raşya, Selimiye, Adana Vilayetleri Telgrafhaneleri -Bartın Telgraf ve Posta Merkezi Muhaebere Memuriyeti -Samsun Telgraf ve Posta Merkezi Muhaebere Memuriyeti	-Mülazemet -300 -380
134	Mustafa Safvet Efendi	-Kâtip -Kâtip -Memur -Mukayyid -Muhasebeci -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Müdür	-Kıbrıs Masarifat Kitabeti -Kıbrıs Yevmiye Tahsilat Kitabeti -Kıbrıs Muhasebe Kalem -Beyrut Rüşumat Müdüriyeti Tezkire Mukayyidliği -Beyrut Rüşumat Nezareti Muhasebeciliği -Beyrut Rüşumat Müdüriyeti Kıymhane Baş Kitabeti -Beyrut Rüşumat Müdüriyeti Kıymhane Ser Kâtibi -Yafa Rüşumat Müdüriyeti Baş Kitabeti -Şam-ı Şerif Rüşumat Müdüriyeti Baş Kitabeti -Yafa Rüşumat Müdürlüğü	-200 -300 -400 -300 -500 -600 -730 -1000 -920 -900

		-Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Müdür -Memur	-Trablusşam Rüsûmat-ı Sitte Müdüriyeti -Karamürsel Rüsûmat İdaresi Müdürlüğü -İzmit Rüsûmat Müdüriyeti -Gelibolu Osmanlı Gümrüğü Müdüriyeti -İzmit Osmanlı Gümrüğü Müdüriyeti -İzmit Efranci Gümrüğü Müdüriyeti -Sason Emtia Dâhiliye Gümrüğü Müdüriyeti -Kale-i Sultani Emtia Dâhiliye Gümrüğü Müdüriyeti -İzmit Emtia Dâhiliye Gümrüğü Müdüriyeti -Mudanya Rüsûmat Müdüriyeti -Cedide Rüsûmat Nezareti	-1000 -800 -1000 -1500 -2000 -2500 -2250 -2000 -2000 -1800 -5400
135	Mustafa Sami Efendi 1	-Polis -Komiser Vekili -Komiser	-Suriye Vilayeti Polis Neferliği -Komiser Muavinliği -Suriye Vilayeti Üçüncü Sınıf Polis Komiserliği	-400 -500 -600
136	Mustafa Sami Efendi 2	-Polis -Polis -Polis -Komiser -Memur -Kâtip	-Dersaadet Polis Silki -İzmir Polis Silki -Dersaadet Polis Silki -Girit Vilayeti Polis Komiserliği -Silivri Bidayet Mahkemesi Müstantık Muavinliği -Silivri Bidayet Mahkemesi Birinci Kitabeti	-300 -300 -300 -500 -300 -400
137	Mustafa Sami Efendi 3	-Memur -Kâtip -Kâtip -Memur -Müdür -Memur	-Sarayı Hümayun Erzak-ı Anbar İdaresi Kalemi -Sarayı Hümayun Matbahı Kiler Kitabeti -Harem-i Hümayun Matbahı Kilerciliği -Matahı Amire İdare Kalemi -Erzak Anbarı Müdür Muavinliği -Hazine-i Hassa-i Şahane Evrak Kalemi	-200 -400 -1000 -600 -1000 -1300
138	Mustafa Sıdkı Efendi	-Memur -Memur -Memur -Memur -Müdür -Müdür -Memur -Memur -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Memur -Mukayyid	-İskenderun Rüsûmat İdaresi -İstimator Vekâleti -Arabacı Vekâleti -Mubsır Vekâleti -İskenderun Reji Müdürlüğü -Ayıntab Reji Müdürlüğü -İdlib Reji Memuriyeti -Kilis Reji Memuriyeti -Birecik Reji Memuriyeti -Beyrut Ziraat Bankası Şubesi -Adana Ziraat Bankası -Kilis Reji Memuriyeti -İkrazat Mukayyidliği	-Mülazemet -250 -130 -200 -300 -300 -500 -500 -500 -400 -500 -500 -500
		-Müdür -Müdür -Muhasebeci -Muhasebeci -Muhasebeci -Muhasebeci -Muhasebeci -Mukayyid -Kâtip -Muhasebeci	-Sayda Kazası Mal Müdürlüğü -Değirmenlik Kazası Mal Müdüriyeti -Cebel-i Garbi Sancağı Muhasebeciliği -Kengri Sancağı Muhasebeciliği -Niğde Sancağı Muhasebeciliği -Preveze Sancağı Muhasebeciliği -Kıbrıs Rüsûmat Nezareti Mukayyidliği -Lefkoşa Rüsûmat Müdüriyeti -Lefkoşa Rüsûmat Nezareti	-680 -400 -2000 -1800 -1800 -1800 -300 -300 -470

139	Mustafa Şevki Efendi	-Kâtip -Kaymakam Vekili -Müfettiş -Müfettiş -Muhasebeci	-Maraş Sancağı Muhasebe Kalemi -Pazarcık Kazası Kaymakamlığı -Zilan Kazası Hayvan Sayımı Müfettişliği -Antep Kazası Mal Müdüriyeti -Serfice Sancağı Muhasebeciliği	-600 -600 -1500 (Maktu) -400 -2700
140	Mustafa Şükrü Efendi	-Memur -Kâtip -Kâtip -Memur -Kâtip -Muhasebeci -Kâtip -Kâtip -Memur	-Lefkoşa muhasebe Kalemi -Magosa Kazası Nüfus Kitabeti -Lefkoşa Tahrir-i Emlak Kalemi Muvakkat Kitabeti -Basmahane Aşar Muharirliği -İzmir İncir Öşrü İdaresi Kâtibi -Aydın Aşar Nezareti Muhasebeciliği -İzmir İskeles, Aşar İdaresi İkinci Kitabeti -Aydın Vilayeti Aşar Nezareti Kitabeti -İşkodra Vilayeti Muhasebe Mümeyyizliği	-Mülazemet -400 -400 -300 -400 -400 -400 -900 -1200
141	Mustafa Vasıf Efendi	-Öğretmen -Kâtip -Öğretmen -Kâtip -Kâtip -Kâtip -Memur	-Mekteb-i Sanayi ve Tatbikat-ı Muallimliği -Orman Heyet-i Fenniyesi Kitabeti -Trigonometri Muallimliği -Orman Müdüriyeti Umumiyesi Heyet-i Tahririyesi Kitabeti -Elektrik-i Sanayi Muallimliği -Orman Müdüriyeti Üçüncü Sınıf Kitabeti -Elektrik Şubesi Mümeyyizliği	-325 -95 -400 -400 -100 -600 -1500
142	Mustafa Vedid Efendi	-Memur -Memur	-Beyrut Rüsûmat Nezareti Tahrirat Kalemi -Tahrirat Kalemi Mübeyyiz-i Evveliği	-200 -350
143	Mühtedi Abid Efendi	-Memur	-Beyrut Vilayeti Postahanesi Matbuatı Ecnebiye Muayene Memuriyeti	-800
144	Naim Efendi	-Memur -Kâtip -Kâtip -Mukayyid -Kâtip -Kâtip -Muhasebeci -Muhasebeci -Muhasebeci -Defterdar -Muhasebeci -Muhasebeci -Kaymakam -Muhasebeci -Memur -Defterdar -Vali Vekili -Defterdar	-Kıbrıs Tahrir-i Emlak Kalemi -Kıbrıs Üçüncü Arazi Kitabeti -Kıbrıs Arazi Kâtipliği -Kıbrıs Varidat Mukayyidliği -Denizli Sancağı Mal Baş Kitabeti -Manisa Sancağı Mal Baş Kitabeti -Rodos Muhasebeciliği -Midilli Muhasebeciliği -Cezair-i Bahr-i Sefid Vilayeti Muhasebeciliği -Cezair-i Bahr-i Sefid Vilayeti Defterdarlığı -Selanik Vilayeti Muhasebeciliği -Görice Vilayeti Muhasebeciliği -Manastır Vilayeti Kaymakamlığı -Gelibolu Sancağı Muhasebeciliği -Kosova Vilayeti Aşar ve Ağnam Nezareti -Kosova Vilayeti Defterdarlığı -Vali Vekâleti -Trabzon Vilayeti Defterdarlığı	-80 -250 -300 -500 -1960 -2400 -2500 -2500 -3500 -2375 -2500 -2500 -2375 -2375 -3500 -5000 -3400 -4000

		Defterdar	-Selanik Vilayeti Defterdarlığı	-5000
145	Nuri Şeyda Bey	-Memur -Kâtip -Müfettiş -Müfettiş -Müfettiş -Müfettiş -Memur -Memur	-İzmir İstinaf Ceza Muhaekemesi Kalemi -Kara Beyrut Kazası Bidayet Muhakemesi İkinci Kitabeti -Nif Tahsilat Müfettişliği -Eşme Tahsilat Müfettişliği -İzmir Tahsilat Müfettişliği -Menemen Tahsilat Müfettişliği -Nif, Eşme, İzmir, Menemen Tahsil Memurlukları -Urla Kazası Tahsil Memurluğu	-Mülazemet -225 -500 -500 -500 -500 -250 -500
146	Osman Efendi	-Memur -Memur -Memur -Memur	-Defterihakani Tapu Kalemi -Arazi-i mevkufe Tatbik Kalemi -Emlak Tatbik Kalemi -Dışarı Senedat Kalemi	-Mülazemet -200 -470 -540
147	Osman Tahsin Bey	-Memur -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Müdür -Müdür -Müdür -Müfettiş	-Adliye Nezareti Hukuk Kalemi -Seydişehir Kazası Bidayet Mahkemesi -Beyşehir Kazası Bidayet Mahkemesi -Konya Vilayeti Ziraat Bankası Muhasebe Kitabeti -Nafia Komisyonu Kitabeti -Bozkır Kazası Mal Müdürlüğü -Karaman Kazası Mal Müdürlüğü -Akşehir Kazası Mal Müdürlüğü -Şehr Emaneti kaza İdaresi Müfettişliği	-Mülazemet -225 -225 -400 -500 -600 -600 -800 -1100
148	Rifat Efendi	-Memur -Müdür -Kâtip -Memur -Müdür -Memur -Memur -Kâtip -Memur -Kâtip -Kâtip	-Suriye Vilayeti Tapu Müfettişliği -Cenin Kazası Mal Müdürlüğü -Nebek Kazası Aşar Baş Kitabeti -Ordu Kazası Aşar Memurluğu -Raşya Kazası Mal Müdürlüğü -Arazi-i Garbiye Memurluğu -Bünyan Emlak-ı Hümayun İdaresi Malkara Şubesi Baş Kitabeti -Suriye Muhasebe Kalemi -Süleymaniye Şubesi Kitabeti -Humus Emlak-ı Hümayun İdaresi	-280 -500 -600 -1000 -450 -500 -500 -600 -400 -500 -450
149	Sadık Bey	-Kaymakam -Kaymakam -Memur -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam	-Kudüs-ü Şerif Sancağı Merkez Kaymakamlığı -Humus Kazası Kaymakamlığı -Biga Sancağı Mutasarrıflığı -Yafe Kazası Kaymakamlığı -Sayfa Kazası Kaymakamlığı -Sayda Kazası Kaymakamlığı -Sayfa Kazası Kaymakamlığı	-500 -2500 -3150 -2700 -1800 -3000 -2800
150	Salih Haşmet Bey	-Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Memur -Memur	-Foçateyn Kazası Kaymakamlığı -Mudanya Kazası Kaymakamlığı -Küçük Çekmece Kazası Kaymakamlığı -Adalar Kazası Kaymakamlığı -Gelibolu Sancağı Mutasarrıflığı -Rüsûmat Emaneti Celilesi	-1250 -1750 -1750 -2500 -5000 -5600

151	Salih Niyazi Efendi	-Memur -Memur -Memur -Kâtip -Öğretmen -Memur -Müdür -Kâtip -Müdür -Müdür -Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Mukayyid -Memur -Memur	-Lefkoşa Kazası Tahrirat Kalemi -Tuzla Kazası Rüsûmat Mubassırlığı -Değirmenlik Nahiyesi Müskirat Memuriyeti -Değirmenlik Nahiyesi Kitabeti -Kıbrıs Sancağı İkinci Fırka-i Tahririyesi Muallimliği - İkinci Fırka-i Tahririyesi Mukayyidliği -Magosa Rüsûmat Müdüriyeti -Mesarye Nahiyesi Kitabeti -Lefkoşa Kazası Rüsûmat Müdüriyeti -Tuzla Rüsûmat Müdüriyeti -Beyrut Sancağı Rüsûmat Müdüriyeti Mubassırlığı -Lefkoşa Duhan Fabrikası Memuriyeti -Limson Kazası Arazi Emlak Yoklama Kitabeti -Tuzla Kazası Tapu Kitabeti -Suriye Vilayeti Defterihakani Müfettişlik Kalemi Mukayyidliği -Suriye Vilayeti Defterihakani Kalemi -Lazkiye Defterihakani Memuriyeti	-Mülazemet -250 -400 -200 -350 -400 -400 -235 -350 -400 -500 -500 -? -? -700 -400 -450
152	Sami Mevlüd Efendi	-Kâtip -Memur -Memur -Kâtip	-Çanorlûkdar? Yoklama Kitabeti -Emanet Aşarı -Aşar Muharrirliği -Herekyet Nahiyesi Tahrirat Kitabeti	-Mülazemetle -250 -200 -150
153	Süleyman Hulusi Efendi	-Kâtip -Memur -Kâtip	-Çeşme Kazası Filogra Kitabeti -İzmir Banka Sandığı Şubesi -Çeşme Kazası Banka Sandığı Muhasebe Kitabeti	-300 -Mülazemet -300
154	Şakir Bey	-Asker -Kaymakam -Kaymakam -Kaymakam -Belediye Başkanı -Memur -Memur -Memur -Memur -Memur -Vali -Memur	-Mısır Hizmet-i Askeriyesi -Baalbek Kaymakamlığı -Bikâü'l Aziz Kaymakamlığı -Sayda Kaymakamlığı -Şam-ı Şerif Daire-i Belediyesi Riyaseti -Trablusşam Mutasarrıflığı -Hudeyde Mutasarrıflığı -Malatya Sancağı Mutasarrıflığı -Belka Sancağı Mutasarrıflığı -Saruhan Sancağı Mutasarrıflığı -Adana Vilayeti Valiliği -Maliye Nezareti Celilesi	-Mülazemet -4500 -4500 -4500 -3000 -9000 -12500 -6000 -6000 -7500 -17000 -3000
155	Şevki Efendi	-Kâtip -Kâtip -Memur -Memur	-Akçeyi Rüsûmat İdaresi Kitabeti -İzmir Emtia Dâhiliye Gümrüğü Muayene Kitabeti -İzmir Emtia-i Ecnebiye Kalemi -Ecnebiye Gümrüğü Muayene Kitabeti	-300 -200 -400 -400
156	Tevfik Efendi	-Memur -Memur -Kâtip -Kâtip -Kâtip	-Rüsûmat Emaneti Muhasebe Kalemi -Rüsûmat Emaneti Muhasebe Sicill-i Ahvâl Kalemi -Rüsûmat Emaneti Muhasebe Kuyd-ı Umumiye Kitabeti - Rüsûmat Emaneti Muhasebe Dışarı Mesarifat Kitabeti -Sicill-i Ahvâl Kalemi Bütçe Varidat	-Mülazemet -100 -150 -200 -350

		-Kâtip -Kâtip	Kitabeti -Vilayat Gümrükleri Maaşat Kitabeti -Meyve Gümrüğü Kontrol Memuriyeti Muhasebe Baş Kitabeti	-700 1600
157	Yakup Kemal Efendi	-Öğretmen -Kâtip -Müdür -Memur -Öğretmen	-Darü'l İrfan Mekteb-i Hususi Muallimliği -Kasaba Ziraat Banka Sandığı Turuk ve Meabir Tahakkuk Kitabeti -Eşme Nahiyesi Müdüriyeti -Makri Kazası Meclisi İdaresiyle Kasaba Nüfus Ziraat Bankası -Diyarbakir Mekteb-i İdadisi Türkçe Muallimliği	-300 -200 -400 -500 -800

BÖLÜM-3

KIBRISLI MEMURLARIN ALDIĞI ÖDÜLLER VE CEZALAR

KIBRISLI MEMURLARIN ALDIĞI ÖDÜLLER

3.1.Rütbeler

Osmanlı Devleti'nde memurlar arasındaki kıyaslamayı ifade etmek için kullanılan bir tabir olan “rütbe” kelimesinin sözlük anlamı sıra, derece, basamak olup¹⁶² üstün alta emir vermeye “memur”, altın üste baş eğmesine “mecbur” olan askeriye için oluşturulmuştur¹⁶³. III. Selim döneminde Yeniçeri Ocağı için meydana getirilen rütbe usulü daha sonraki dönemlerde ulema sınıfı üzerinde uygulanmıştır¹⁶⁴. Kadroların modernleşmesinden önce mülkiye memurları arasındaki rütbe çeşitleri “Hocalık”, “Kapıcıbaşılık”, “Mir-i Miranlık” ve “Vezirlik”ten oluşmaktaydı¹⁶⁵. II. Mahmud döneminde personel politikasının temelleri atılmış¹⁶⁶ ve gerçekleştirilen modernleşmeyle birlikte memuriyete özgü “Ûla”, “Saniye”, “Salise” ve “Rabia rütbeleri oluşturulmuştur¹⁶⁷. Bürokraside meydana gelen artışla birlikte Sultan Abdülaziz devrine kadar rütbelerin sayısında da artış görülmüştür¹⁶⁸.

Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtlarına göre 45 memur rütbe alma başarısına ulaşmıştır. Memurlardan 7'si Rütbe-i Salise, 2'si Rütbe-i Rabia, 19'u Rütbe-i Saniye ve 16'sı da Rütbe-i Evvel'e nail olmuştur. Rütbe tevcih edilmiş olan 45 memurdan “Mehmed Tahir Efendi” Rütbe-i Hamse; “Hasan Nef'i Efendi”, “Hüseyin Hamid Bey” ve “Mehmed Halid Bey”ler ise Rütbe-i Bâlâ almışlardır. Rütbe-i Hamse rütbeler arasındaki en son dereceyi ifade ederken Rütbe-i Bâlâ ise en yüksek rütbeyi temsil

¹⁶² Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara 2012, s. 1054.

¹⁶³ Nazir Çetin, *a.g.t.*, s. 100.

¹⁶⁴ Uğurlu, *a.g.e.*, s. 61.

¹⁶⁵ Mehmet Zeki, Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri Ve Terimleri Sözlüğü*, C. 3, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993, s. 68.

¹⁶⁶ Çavdar, “Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Devleti'nin Son Döneminde Muşlu Memurlar (1879-1909)”, s. 273.

¹⁶⁷ Ali Gazel, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Osmanlı Dönemi'nde Görev Yapan Anamurlu Memurlar”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 32, 2007, s. 208.

¹⁶⁸ Ahmet Gündüz, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurların Aldıkları Madalya, Rütbe ve Nişanlar (M. 1879-1909)”, *History Studies*, C. 3, S. 3, 2011, s. 134.

etmektedir. Memurlar arasında tek rütbe verilen memurlar ve rütbeleri şu şekildedir: Ahmed Nazif Efendi, rütbe-i salise; Hacı Mustafa Haşmet Efendi, Rütbe-i Salise; Mehmed Ragıp Bey, Rütbe-i Salise; Mehmed Sadi Efendi, Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi; Mehmed Tevfik Efendi 1, Rütbe-i Rabia; Mustafa Nuri Efendi 3, Rütbe-i Salise; Sadık Bey, Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi.

Tablo 3.1: Kıbrıslı Memurların Aldığı Rütbeler

Sıra	Memurun Adı	Rütbenin Verildiği Tarih (Hicri/Miladi)	Rütbenin Çeşidi	Rütbenin Veriliş Sebebi
1	Abdülnâfi Efendi	-H. 1304 (M. 1886-1887) -H. 1311 (M. 1893-1894) -H. 1315 (M. 1897-1898) -H. 1316 (M. 1898-1899) -H. 1317 (M. 1899-1900)	-Rütbe-i Salise -Mümeyyiz-i Sani -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Mümeyyiz-i Evveli	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
2	Ahmed Mümtaz Efendi	-H. 1284 (M. 1867-1868) -H. 1291 (M. 1874-1875) -H. 1300 (M. 1882-1883) -H. 1302 (M. 1884-1885)	-Rütbe-i Rabia -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Mütamayız -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
3	Ahmed Nazif Efendi	-H. 1307 (M. 1889-1890)	-Rütbe-i Salise	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
4	Ahmed Ragıp Bey	-H. 1284 (M. 1867-1868) -H. 1302 (M. 1884-1885)	-Rütbe-i Rabia -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
5	Ahmed Şevket Bey 1	-H. 1303 (M. 1885-1886)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayızı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
6	Ahmed Şevket Bey 2	-H. 1312 (M. 1894-1895) -H. 1313 (M. 1895-1896) -H. 1315 (M. 1897-1898) -H. 1317 (M. 1899-1900)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Sınıf-1 Mütamayızı -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
7	Ahmed Tevfik Efendi 1	-H. 1306 (M. 1888-1889) -H. 1308 (M. 1890-1891) -H. 1312 (M. 1894-1895)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Sani Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayızı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
8	Fedon Bey	-H. 1304 (M. 1886-1887) -H. 1307 (M. 1889-1890)	-Rütbe-i Salise -Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve

		-H. 1319 (M. 1901-1902)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi	Başarı
9	Fransuva Zebab Efendi	-H. 1281 (M. 1864-1865) -H. 1284 (M. 1867-1868) -H. 1305 (M. 1887-1888)	-Rütbe-i Salise Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
10	Hacı Mustafa Haşmet Efendi	-H. 1326 (M. 1908-1909)	-Rütbe-i Salise	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
11	Hafız Mehmed Ata Efendi	-H. 1319 (M. 1901-1902) -H. 1320 (M. 1902-1903)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Salise	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
12	Hasan Hamid Efendi	-H. 1308 (M. 1890-1891) -H. 1301 (M. 1883-1883) -H. 1322 (M. 1904-1905)	-Rütbe-i Rabia -Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
13	Hasan Kâşif Efendi	-H. 1300 (M. 1882-1883) -H. 1306 (M. 1888-1889) -H. 1309 (M. 1891-1892) -H. 1312 (M. 1894-1895)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi -Rütbe-i Evvel-i Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Evvel-i Sınıf-1 Evvel	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
14	Hasan Nef'i Efendi	-H. 1294 (M. 1877-1878) -H. 1298 (M. 1880-1881) -H. 1299 (M. 1881-1882) -H. 1304 (M. 1886-1887) -H. 1307 (M. 1889-1890) -H. 1310 (M. 1892-1893) -H. 1320 (M. 1902-1903)	-Rütbe-i Rabia -Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Evveli -Rütbe-i Bâlâ	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
15	Hasan Sabri Efendi	-H. 1313 (M. 1895-1896) -H. 1315 (M. 1897-1898) -H. 1316 (M. 1898-1899) -H. 1319 (M. 1901-1902)	-Rütbe-i Rabia -Rütbe-i Salise -Mümeyyiz -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
16	Hasan Şevki Efendi	-H. 1273 (M. 1856-1857) -H. 1291 (M. 1874-1875) -H. 1304 (M. 1886-1887) -H. 1311 (M. 1893-1894) -H. 1314 (M. 1896-1897)	-Rütbe-i Salise Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Evveli	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
17	Hasan Vahab	-H. 1307 (M. 1889-1890)	-Rütbe-i Saniye	Memuriyetinde

	Efendi	-H. 1308 (M. 1890-1891) -H. 1309 (M. 1891-1892) -H. 1315 (M. 1897-1898)	Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Salise Sınıf-1 Mütamayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Evveli	Gösterdiği Gayret ve Başarı
18	Hüseyin Hamid Bey	-H. 1277 (M. 1860-1861) -H. 1279 (M. 1862-1863) -H. 1283 (M. 1866-1867) -H. 1291 (M. 1874-1875) -H. 1299 (M. 1881-1882) -H. 1304 (M. 1886-1887)	-Rütbe-i Rabia -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Evveli -Rütbe-i Bâlâ	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
19	Hüseyin Hüsnü Efendi 1	-H. 1312 (M. 1894-1895) -H. 1317 (M. 1899-1900)	-Rütbe-i Rabia -Rütbe-i Salise	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
20	Kâmil Efendi	-H. 1283 (M. 1866-1867) -H. 1283 (M. 1866-1867) -H. 1284 (M. 1867-1868) -H. 1295 (M. 1878-1879)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarıdan Dolayı
21	Mehmed Ali Efendi 2	-H. 1305 (M. 1887-1888) -H. 1309 (M. 1891-1892) -H. 1318 (M. 1900-1901) -H. 1321 (M. 1903-1904)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
22	Mehmed Asaf Bey	-H. 1294 (M. 1877-1878) -H. 1295 (M. 1878-1879) -H. 1297 (M. 1879-1880) -H. 1303 (M. 1885-1886) -H. 1308 (M. 1890-1891)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Salise Sınıf-1 Sanisi -Sınıf-1 Mütamayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Evveli	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
23	Mehmed Derviş Efendi	-H. 1310 (M. 1892-1893) -H. 1315 (M. 1897-1898) -H. 1316 (M. 1898-1899)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayizi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
24	Mehmed Erşed Bey	-H. 1312 (M. 1894-1895) -H. 1319 (M. 1901-1902)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayizi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı

25	Mehmed Faik Bey	-H. 1310 (M. 1892-1893) -H. 1312 (M. 1894-1895) -H. 1318 (M. 1900-1901)	-Rütbe-i Saniye -Rütbe-i Mütemayiz -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
26	Mehmed Halid Bey	-H. 1291 (M. 1874-1875) -H. 1293 (M. 1876-1877) -H. 1303 (M. 1885-1886) -H. 1306 (M. 1888-1889) -H. 1307 (M. 1889-1890) -H. 1311 (M. 1893-1894)	-Rütbe-i Saniye -Rütbe-i Saniye -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Evveli -Rütbe-i Bâlâ	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
27	Mehmed Kâmil Paşa	-H. 1280 (M. 1263-1264) -H. 1292 (M. 1875-1876) -H. 1317 (M. 1899-1900)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye -Rütbe-i Rabia	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
28	Mehmed Rafet Bey	-H. 1306 (M. 1888-1889) -H. 1322 (M. 1904-1905)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
29	Mehmed Ragıp Bey	-H. 1318 (M. 1900-1901)	-Rütbe-i Salise	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
30	Mehmed Raşid Bey	-H. 1312 (M. 1894-1895) -H. 1319 (M. 1901-1902)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
31	Mehmed Rifat Efendi	-H. 1313 (M. 1885-1886) -H. 1312 (M. 1894-1895)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
32	Mehmed Sadi Efendi	-H. 1312 (M. 1894-1895)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
33	Mehmed Salih Efendi	-H. 1280 (M. 1863-1864) -H. 1283 (M. 1866-1867) -H. 1294 (M. 1877-1878)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
34	Mehmed Şükrü Bey 2	-H. 1305 (M. 1887-1888) -H. 1317 (M. 1899-1900)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
35	Mehmed Tahir Efendi	-H. 1253 (M. 1837-1838) -H. 1290 (M. 1873-1874)	-Rütbe-i Hamse -Rütbe-i Salise	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
36	Mehmed Tevfik Efendi 1	-H. 1315 (M. 1897-1898)	-Rütbe-i Rabia	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
37	Mehmed Ziya Efendi	-H. 1311 (M. 1893-1894) -H. 1317 (M. 1899-1900)	-Rütbe-i Rabia -Rütbe-i Salise	Memuriyetinde Gösterdiği

		-H. 1322 (M. 1904-1905)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Gayret ve Başarı
38	Melkiyan Efendi	-H. 1297 (M. 1879-1880) -H. 1305 (M. 1887-1888)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
39	Mustafa Nuri Efendi 3	-H. 1318 (M. 1900-1901)	-Rütbe-i Salise	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
40	Mustafa Safvet Efendi	-H. 1305 (M. 1887-1888) -H. 1308 (M. 1890-1891)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
41	Mustafa Sami Efendi 3	-H. 1301 (M. 1883-1884) -H. 1317 (M. 1899-1900)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
42	Naim Efendi	-H. 1285 (M. 1868-1869) -H. 1294 (M. 1877-1878) -H. 1299 (M. 1881-1882) -H. 1303 (M. 1885-1886)	-Rütbe-i Salise -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
43	Sadık Bey	-H. 1296 (M. 1878-1879)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
44	Salih Haşmet Bey	-H. 1303 (M. 1885-1886) -H. 1304 (M. 1886-1887)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
45	Şakir Bey	-H. 1285 (M. 1868-1869) -H. 1294 (M. 1877-1878) -H. 1298 (M. 1880- 1881)	-Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi -Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütamayizi -Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı

3.2. Nişanlar

Nişan kelimesi sözlükte “iz, belirti, alamet” anlamlarına gelmekte iken¹⁶⁹ Osmanlı Devleti’nde personellerin üstün başarıları karşılığında memurların göğüs ve boyunlarına astıkları süslü nesnelere verilen isimdir¹⁷⁰. III. Selim Dönemi’nde, 1798 tarihinde, Ebukır’da Fransız donanmasını yakan İngiliz Amiral Nelson’a gönderilen

¹⁶⁹ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 984.

¹⁷⁰ Pakalın, *a.g.s.*, C. II, s. 694.

mücevherli çelenk, Osmanlı Devleti'nde kullanılan ilk nişan örneği olarak sayılmaktadır¹⁷¹. İskenderiye savaşlarında başarı gösteren İngiliz kaptan Hacenson'a, ay şeklinde nakış ve elmaslarla döşenerek verilen nişan ise daha evvel sözü geçen nişanın kısa süre sonrasında verilmesi sebebiyle önemlidir¹⁷². II. Mahmud Dönemi'nde memurlara verilmek üzere ilk nişan örneği 1832 yılında ihdas olunmuştur.¹⁷³ Bu nişanlar sırasıyla “ûlâ, saniye, salise, rabia”da derecelerinden oluşmuştur¹⁷⁴. Memurların kariyer yaşantısını gözler önüne sermekte olan nişanlar; mesleki ilerlemeler neticesinde verilen nişanlar, herhangi bir vesileyle verilen nişanlar, yakınlık münasebetiyle verilen nişanlar ve yabancı devletler tarafından verilen nişanlar olarak sıralanabilmektedir¹⁷⁵. Nişanlar, devlet personelinin yahut halktan kişilerin gösterdikleri üstün başarılarla karşılık olarak kişileri onurlandırmak için verilmiş amaçlarını açıklayıcı bir pusula beraberinde padişahın beratı vasıtasıyla törenle takdim edilmekteydi¹⁷⁶. Osmanlı Devleti'nde muhtelif dönemlerde muhtelif nişanlar tesis olunmuştur¹⁷⁷. Bunlardan bazıları; “Mecidî Nişanı”, “Nişan-ı Âli Osmanî”, “Ertuğrul Nişanı”, “Maarif Nişanı”, “Şefkat Nişanı”, “Meziyet Nişanı”, “Ziraat Liyakat Nişanı”, “Nişan-ı İmtiyaz”, “Hanedan-ı Âli Osman Nişanı”dır.

Sicill-i Ahvâl defterlerinde kayıtlı Kıbrıslı 157 memurdan 31'inin bu nişanlara layık görüldüğü tespit edilmiştir. Meslekî hayatı boyunca gösterdiği gayret ve başarılarından dolayı 17 adet nişan alması hasebiyle memurlar arasında en fazla nişan alan kişi Mehmed Kâmil Paşa olmuştur. Kıbrıslı memurlara sayıca en fazla verilen nişanların “Mecidî Nişanı” ve “Nişan-ı Âli Osman” olduğu görülmektedir. Mecidî Nişanı'nın 33 kez verildiği, Nişan-ı Âli Osman'ın ise 31 kez verildiği tespit edilmiştir. “Mecidî Nişanı” 1852 yılında Sultan Abdülmecid adına hazırlanmış olan 70 yıl kullanılması hasebiyle en uzun kullanılan nişan örneğidir¹⁷⁸.

¹⁷¹ Uğurlu, *a.g.e.*, s. 61

¹⁷² Gündüz, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurlar ...”, s. 135.

¹⁷³ Uğurlu, *a.g.s.*, s. 61.

¹⁷⁴ Pakalın, *a.g.s.*, C. II, s. 694.

¹⁷⁵ Oliver Bouquet, *Sultanın Paşaları (1839-1909)*, Çev: Devrim Çetinkasap, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016, s. 197-200.

¹⁷⁶ Sunay, *a.g.m.*, s. 123.

¹⁷⁷ Findley, *a.g.e.*, s. 330.

¹⁷⁸ <http://ismek.ist/blog/icerik.aspx?p=1202> (05.09.2019).

Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtlarına göre memurlara bazı yabancı devletler tarafından da nişanlar verilmiştir. Bu nişanlar arasında Romanya Devleti'nin "Kron Dö Romani" ve "Etval Dö Romani", Sırbistan Hükümeti'nin "Takova Nişanı", İspanya Hükümeti'nin "İzabella Katolik Nişanı" ve "3. Şarl Nişanı", Avusturya Devleti'nin "Fransuva Jozef Nişanı" ve "Saint Etienne Nişanı", Rusya Devleti'nin "Saint Stanislas Nişanı", Almanya Devleti'nin "Kırmızı Kartal Nişanı" ve "Eagle Grand Kordonu", Japonya Devleti'nin "Sulilivan Nişanı", İran Devleti'nin "Murassa Şir-ü Hurşid Nişanı", İtalya Hükümeti'nin "Saint Morris Lazar Nişanı" Karadağ Hükümeti'nin "Danilo Nişanı", Yunan Hükümeti'nin "Süvar Nişanı", Flemenk Hükümeti'nin "Leon Netherland Nişanı" ve Mikelamburg Grandükalığı'nın "Gran Kordonu" yer almıştır.

Kıbrıslı memurlara verilen nişanlardan bazılarının "murassa" olarak ifade edildiği görülmektedir. Kıymetli taşlarla bezenmiş nesne¹⁷⁹ anlamına gelen murassa nişanının, "Hüseyin Hamid Bey", Mehmed Halid Bey" ve "Mehmed Kâmil Paşa"ya verildiği belirlenmiştir. "Hüseyin Hamid Bey"e (H. 1321) M. 1884'te "Murassa Mecidi Nişanı" ve "Murassa Nişan-ı Âli Osman", "Mehmed Halid Bey"e (H. 1315) M. 1897'de "Murassa Nişan-ı Âli Osman" ve "Mehmed Kâmil Paşa"ya (H. 1305) M. 1888'de "Murassa Nişan-ı Âli Osman" ve (H. 1307) M. 1890'da "Murassa Nişan-ı Âli" verildiği tespit edilmiştir. Kıbrıslı memurların aldığı nişanların sonuna eklenmiş bulunan "zişan" kelimesi "canlı, şerefli"¹⁸⁰ anlamına gelmesiyle beraber memurlara verilen nişanların meşhurluğunu artırması açısından önemlidir. Sultan II. Mahmud zamanında çıkarılmış olan "İftihar Nişanı"¹⁸¹na Kıbrıslı memurlar arasında sadece "Mehmed Tahir Efendi'nin layık görüldüğü tespit edilmiştir.

Memurlardan Ahmed Mümtaz Efendi, Ahmed Tevfik Efendi 1, Fransuva Zebab Efendi, Hasan Kâşif Efendi, Hasan Vahab Efendi, Mehmed Şevki Bey ve Salih Haşmet Bey'in 2 defa nişana layık görülmüşlerdir. Kâmil Efendi, Mehmed Erşed Bey ve Mehmed Raşid Bey 4 kez nişan almışlardır. Hasan Nef'i Efendi, Mehmed Asaf

¹⁷⁹ Devellioğlu, *a.g.s.* s. 798.

¹⁸⁰ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 1386.

¹⁸¹ Nişan-ı İftihar: Altın ve gümüş mamul edilmiş olan elmaslarla süslenmiş nesnelere verilen isimdir. 1812 yılında Sultan II. tarafından eski tip nişanların kaldırılmasının ardından yeni düzene göre hazırlanan nişandır. [http://hakkindabilgial.com/nisan-i-iftihar/\(23.09.2019\);](http://hakkindabilgial.com/nisan-i-iftihar/(23.09.2019);) Devellioğlu, 2012, 984.

Bey, “Mehmed Halid Bey ve Mehmed Rafet Bey 3 kez nişan almışlardır. Fedon Bey ve Şakir Beyler’in 5 kez nişan aldığı görülürken Hüseyin Hamid Bey’in ise 9 kez nişan aldığı tespit edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda görev hayatları boyunca “Mehmed Kâmil Paşa’yı; en fazla nişan alan ikinci kişi olarak “Hüseyin Hamid Bey” takip etmiştir.

3.2.1. Mecidî Nişanı

Sultan Abdülmecid’in ismini taşıyan “Mecidî Nişanı”nın adına 29 Ağustos 1852 tarihinde nizamname yayınlanmış ve nizamnamenin ardından nişan 18 Eylül 1852 tarihinde beş dereceli olarak ihdas olunmuştur¹⁸². Yayımlanan nizamnameye göre birinci derecesi 50 adet, ikinci derece 150 adet, üçüncü derecesi 800 adet olmak üzere boyna asılması suretiyle verilmekteyken dördüncü derecesi 3000 adet ve beşinci derecesi 6000 adet olmak üzere göğsün sol tarafına asılması suretiyle tahsis edilmiştir¹⁸³. İlimiye ve Mülkiye’de en az 20 sene hizmette bulunmuş olan ve ömür boyu şartıyla memurlara verilen Mecidî Nişanları’nın tüm derecelerinin genel toplamının 10.000 olduğu bilinmektedir¹⁸⁴. Kıbrıslı memurlar arasında “Ahmed Mümtaz Efendi”, “Ahmed Tevfik Efendi 1”, “Fedon Bey”, “Fransuva Zebab Efendi”, “Hacı Mustafa Haşmet Efendi”, “Hasan Kâşif Efendi”, “Hasan Nef’i Efendi”, “Hasan Vahab Efendi”, “Hüseyin Hamid Bey”, “Kâmil Efendi”, “Mehmed Ali Efendi 3”, “Mehmed Asaf Bey”, “Mehmed Erşed Bey”, “Mehmed Halid Bey”, “Mehmed Rafet Bey”, “Mehmed Ragıp Bey”, “Mehmed Raşid Bey”, “Mehmed Şevki Bey”, “Mustafa Sami Efendi 3”, “Salih Haşmet Bey” ve “Şakir Bey” Mecidî Nişan-ı Zîşanı almaya layık görülmüştür.

3.2.2. Nişan-ı Osmanî

Sultan Abdülaziz döneminde, 12 Aralık 1861 tarihinde, üst düzey görevlilerin gösterdikleri üstün gayret ve başarılarının karşılığı olarak verilmek üzere ihdas olunmuştur¹⁸⁵. Mecidî Nişanı’ndan farklı olarak 3 dereceye ayrılan bu nişanın “Mecidî

¹⁸² Kemal Hakan Tekin, “Osmanlı Devletinde Gelenekten Yeniliğe Geçişin Anlamlı Bir Sembolü: Mecidi Nişanları”, *The Journal Of Academic Social Science Studies*, S. 28, 2014, s. 400.

¹⁸³ İbrahim Artuk, “Nişan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 27, Ankara 2003, s. 154-155.

¹⁸⁴ Sıraç Aktürk, “Abdürrezzak Efendizâde Mehmet Sâdık Efendi (6 Mayıs 1832-9 Nisan 1899)”, *Çukurova Araştırmaları Dergisi*, C. 4, S. 1, 2018, s. 20; Pakalın, *a.g.s.*, C. II, s. 428.

¹⁸⁵ Artuk, *a.g.m.*, s. 154-155.

Nişanı'nın hemen ardından gelen ikinci önemli nişan olduğu bilinmektedir¹⁸⁶. Yedi kollu yıldız şeklinde tasarlanan nişan her kolunun arasında küçük birer küreciklerle süslenmiş, kırmızı ve yeşil ile renklendirilmiştir¹⁸⁷. Nişan'ın daha sonraki yıllarda rütbesinin dörde yükseltildiği ve ilk ikisinin göğse sağdan sola bağlandığı, üçüncü nişanın kendisine özel kordonu ile boyna asıldığı, sonuncunun ise göğsün sol tarafına bağlandığı bilinmektedir¹⁸⁸. Kıbrıslı memurlardan “Ahmed Şevket Bey 2”, “Fedon Bey”, “Hasan Kâşif Efendi”, “Hasan Nef'i Efendi”, “Hasan Sabri Efendi”, “Hasan Vahab Efendi”, “Hüseyin Hamid Bey”, “Kâmil Efendi”, “Mehmed Ali Efendi 2”, “Mehmed Asaf Bey”, “Mehmed Erşed Bey”, “Mehmed Halid Bey”, “Mehmed Kâmil Paşa”, “Mehmed Rafet Bey”, “Mehmed Raşid Bey”, “Mehmed Şevki Bey”, “Mustafa İrfan Efendi”, “Mustafa Nuri Efendi 3”, “Mustafa Şevki Efendi”, “Salih Haşmet Bey” ve “Şakir Bey”in Nişan-ı Osmanî'nin çeşitli rütbelerine layık görüldükleri tespit edilmiştir.

Tablo 3.2: Kıbrıslı Memurların Aldığı Nişanlar

Sıra	Memurun Adı	Nişanın Verildiği Tarih	Nişanın Türü	Nişanın Veriliş Sebebi
1	Abdülhak Hakkı Bey	-H.1331 (M.1912-1913)	-4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
2	Ahmed Mümtaz Efendi	-H.1304 (M. 1887-1888) -H.1324 (M. 1906-1907)	-3. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı -2. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
3	Ahmed Şevket Bey 2	-H.1319 (M. 1901-1902)	-2. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
4	Ahmed Tevfik Efendi 1	-H.1306 (M. 1888-1889) -H.1308 (M. 1892-1893)	-4. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı -4. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
5	Fedon Bey	-H.1306 (M. 1888-1889) -H.1305 (M. 1887-1888) -H.1310 (M. 1892-1893)	-Sırbistan Hâkimi Tarafından Takova Nişanının 4. Rütbesi -5. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı -Romanya Hükümeti	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı

¹⁸⁶ <https://www.ankaraantikacilik.com/urun/840020/nisan-i-%C3%83%C2%A2li-osman> (05.09.2019).

¹⁸⁷ <https://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=293935> (05.09.2019)

¹⁸⁸ Filiz Yıldırım, “Sicill-i Osmanî'ye Göre Harput Ünlüleri”, *Tarihten Günümüze Elazığ Uluslararası Kongresi*, 17-19 Kasım 2014, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2015, s. 186.

		-H.1311 (M. 1893-1894) -H.1325 (M. 1907-1908)	Tarafından 4. Rütbeden Koron dö Romani Nişanı. -4. Rütbedne Nişan-ı Âli Osmanî -3. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı	
6	Fransuva Zebab Efendi	-H.1301 (M. 1884-1885) -H.1309 (M. 1893-1894)	-4. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı -4. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
7	Hacı Mustafa haşmet Efendi	-H.1323 (M. 1905-1906)	-5. Mecidî Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
8	Hasan Kâşif Efendi	-H.1300 (M. 1883-1884) -H.1301 (M. 1884-1885)	-4. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı -4. Rütbeden Osmanî Nişanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
9	Hasan Nef'î Efendi	-H.1306 (M. 1888-1889) -H.1312 (M. 1894-1895) -H.1314 (M. 1896- 1897) -H.1315 (M. 1898-1899)	-3. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı -2. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı -2. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî -1. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
10	Hasan Sabri Efendi	-H.1317 (M. 1899-1900)	-4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
11	Hasan Vahab Efendi	-H.1307 (M. 1889-1890) -H.1311 (M. 1893-1894)	-4. Rütbeden Osmanî Nişanı -2. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
12	Hüseyin Hamid Bey	-H.1285 (M. 1868-1869) -H.1296 (M. 1878-1879) -H.1298 (M. 1881-1882) -H.1299 (M. 1882-1883) -H.1303 (M.1886-1887) -H.1305 (M. 1888-1889) -H.1309 (M. 1892-1893) -H.1316 (M. 1899-1900) -H.1321 (M. 1884-1885)	-4. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı -İran'ın Şir-i Hurşid Nişanı'nın 3. Rütbesi -3. Rütbe Nişan-ı Âli Osmanî -Rusya'nın Saint Stanislas Nişanı -2. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı -1. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı -1. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî -Murassa Mecidî Nişanı -Murassa Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı

13	Kâmil Efendi	-H.1295 (M. 1878-1879) -H.1295 (M. 1878-1879) -H.1295 (M. 1878-1879)	-4. Rütbeden Mecidi Nişanı -4. Rütbeden Osmanî Nişanı -3. Rütbeden Osmanî Nişanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
14	Mehmed Ali Efendi 2	-H.1319 (M. 1901-1902)	-3. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
15	Mehmed Ali Efendi 3	-H.1323 (M.1905-1906)	-5. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
16	Mehmed Asaf Bey	-H.1301 (M. 1883-1884) -H.1306 (M. 1888-1889) -H.1314 (M. 1897-1898) -H.1316 (M. 1898-1899)	-3. Rütbeden Nişan-ı Ali Osmanî -2. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı -2. Rütbe Osmanî -1. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
17	Mehmed Erşed Bey	-H.1316 (M. 1898-1899) -H.1319 (M. 1901-1902) -H.1319 (M. 1901-1902)	-4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî -3. Rütbeden Mecidi Nişanı -İspanya'nın İzabella Nişanı'nın 2. Rütbesi	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
18	Mehmed Halid Bey	-H.1307 (M. 1889-1890) -H.1310 (M. 1892-1893) -H.1314 (M. 1896-1897) -H.1315 (M. 1897-1898)	-2. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı -2. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî -1. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî -Murassa Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
19	Mehmed Kâmil Paşa	-H.1285 (M. 1868-1869) -H.1285 (M. 1868-1869) -H.1285 (M. 1868-1869) -H.1297 (M. 1880-1881) -H.1302 (M. 1884-1885) -H.1303 (M. 1885-1886) -H.1303 (M. 1885-1886) -H.1305 (M. 1888-1889)	-Almanya'nın Kırmızı Kartal Nişanı'nın 1. Rütbesi -Rusya'nın Saint Stanislas Nişanı'nın Gran Kordonu -Mikelamburg Grandükalığı Nişanı'nın Gran Kordonu -1. Rütbeden Mecidi Nişanı -1. Rütbeden Osmanî Nişanı -Murassa Nişan-ı Âli Osmanî -Karadağ Prensi Tarafından Danilo Nişanı'nın 1. Rütbesi -Romanya Hükümeti Tarafından Etval Dö Romani Nişanı'nın 1.	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı

		<p>-H.1306 (M. 1888-1889)</p> <p>-H.1306 (M. 1888-1889)</p> <p>-H.1303 (M. 1885-1886)</p> <p>-H.1307 (M. 1889-1890)</p> <p>-H.1305 (M. 1888-1889)</p> <p>-H.1307 (M. 1890-1891)</p> <p>-H.1308 (M. 1890-1891)</p> <p>-H.1308 (M. 1890-1891)</p> <p>-H.1309 (M. 1891-1892)</p>	<p>Rütbesi</p> <p>-İran Devleti'nden 1. Rütbeden Murassa Şîr-i Hurşid Nişanı</p> <p>-Yunan Devleti Tarafından 1. Rütbeden Süvar Nişanı</p> <p>-Almanya Devleti Tarafından Eigel Nişanı'nın Gran Kordonu</p> <p>-Japonya İmparatoru Tarafından 1. Rütbeden Sulillivan Nişanı</p> <p>-İspanya Devleti Tarafından 3. Şarl Nişanı</p> <p>-İtalya Hükümeti Tarafından Saint Morris Lazar Nişanı'nın Gran Kordonu</p> <p>-Portekiz Devleti Tarafından 1. Rütbeden La Torre Nişanı</p> <p>-Avusturya Devleti Tarafından Saint Etienne Nişanı</p> <p>-Felemenk Hükümeti Tarafından 1. Rütbeden Leon Netherland Nişanı</p>	
20	Mehmed Rafet Bey	<p>-H.1309 (M. 1901-1902)</p> <p>-H.1311 (M. 1893-1894)</p> <p>-H.1313 (M. 1897-1898)</p> <p>-H.1315 (M. 1897- 1898)</p>	<p>-4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî</p> <p>-Romanya Hükümeti Tarafından 4. Rütbeden Kron Dö Romani Nişanı</p> <p>-4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî</p> <p>-3. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı</p>	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
21	Mehmed Ragıp Bey	-H.1316 (M. 1899-1900)	-4. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
22	Mehmed Raşid Bey	<p>-H.1316 (M. 1898-1899)</p> <p>-H.1319 (M. 1901-1902)</p> <p>-H.1319 (M. 1901-1902)</p>	<p>-4. Rütbeden Nişan-ı Ali Osmanî</p> <p>-3. Rütbeden Mecidi Nişanı</p> <p>-İspanya Hükümeti Tarafından 2. Rütbeden İzabella Nişanı</p>	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı

23	Mehmed Şevki Bey	-H.1300 (M. 1884-1885) -H.1312 (M. 1894-1895)	-4. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı -4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
24	Mehmed Tahir Efendi	-H.1250 (M. 1834-1835)	-İftihar Nişanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
25	Mustafa İrfan Efendi	-H.1310 (M. 1892-1893)	-4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
26	Mustafa Nuri Efendi 3	-H.1318 (M. 1900-1901)	-4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
27	Mustafa Sami Efendi 3	-H.1318 (M. 1901-1902)	-4. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
28	Mustafa Şevki Efendi	-H.1316 (M. 1899-1900)	-4. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
29	Sadık Bey	-H.1296 (M. 1878-1879)	-Avusturya Devleti Tarafından 3. Rütbeden Fransuva Jozef Nişanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
30	Salih Haşmet Bey	-H.1303 (M. 1886-1887) -H.1304 (M. 1887-1888)	-3. Rütbeden Mecidi Nişanı -3. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı
31	Şakir Bey	-H.1285 (M. 1868-1869) -H.1303 (M. 1885-1886) -H.1305 (M. 1887-1888) -H.1305 (M. 1887-1888)	-3. Rütbeden Taç Nişanı -2. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı -2. Rütbeden Nişan-ı Âli Osmanî -1. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı	Memuriyetinde Gösterdiği Gayret ve Başarı

3.3. Madalyalar

İtalyanca “Medaglia”dan gelen “Madalya” altın, gümüş, bakır ve nikel gibi madenlerden hazırlanan resmî veya gayri resmî olarak muhtelif durumlarda üstün başarı gösteren şahıslara başarılarının hatırası olarak bir defaya mahsus olmak üzere verilen şeref armağanıdır¹⁸⁹. Madalyalar şahısların savaşlardaki üstün başarılarına ek olarak barış dönemlerinde de gösterdikleri gayret ve başarılarının karşılığında

¹⁸⁹ Gündüz, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurlar ...”, s. 127.

verilmiştir¹⁹⁰. Tarihçesi Eski Yunan ve Romalılara dayanan madalya isminin o dönemlerin başlarında madenî para için kullanılmışken daha sonraki dönemlerde kıymetli takılara verilen isim olmuştur¹⁹¹. Sadece Batı Dünyası'nda değil İslâm aleminde de çoğunlukla başarıların karşılığı olarak ön plana çıkmıştır¹⁹². Nişanlardan daha önce ihdas olunmuş olan madalyaların ilki 1730 yılında I. Mahmud döneminde çıkarılan “Ferahi” ismini taşıyan altın madalyadır¹⁹³. 1754 yılına gelindiğinde “Sikke-i Cedid”, 1801 yılında “Vak’a-i Mısriyye”, 1824 yılında “Hilâl-i Osmanî”, 1831 yılında “İşkodra” 1833 yılında “Hünkâr İskelesi” ve 1839 yılında “İftihar” madalyalarının basıldığı bilinmektedir¹⁹⁴.

Sicill-i Ahvâl defterlerinde kayıtlı Kıbrıslı 157 memurdan 10'unun madalyaya layık olduğu görülmektedir. Bu şahıslardan “Hasan Nef’i Efendi”, “Hüseyin Hamid Bey”, “Mehmed Halid Bey” ve “Mehmed Kâmil Paşa”nın birden fazla madalya aldığı tespit edilmiştir. “Mehmed Kâmil Paşa” ve “Hüseyin Hamid Bey” tıpkı nişanlarda olduğu gibi madalyalar hususunda da en fazla madalyaya layık görülen şahıslar olarak tespit edilmiştir. Şahısların her birisine muhtelif türlerde nişanlar ihdas buyrulmuştur. Bu madalyalardan 2 defa Yunan Muharebe Madalyası, 2 defa Gümüş Liyakat Madalyası, 2 defa Altın Liyakat Madalyası, 3 defa Altın İmtiyaz Madalyası, 2 defa Gümüş İmtiyaz Madalyası, 2 defa Nikelden Mamul Hamidiye Hicaz Demiryolu Madalyası, 2 defa Girit Altın Madalyası ve 1 defa Tahlisiye Madalyası takdim buyrulmuştur.

3.3.1. İmtiyâz Madalyası

Başkalarından ayrılma, farklı olma, ayrıcalık gibi anlamlara gelen “imtiyâz¹⁹⁵” kelimesi Osmanlı Devleti’nde genel düzen ve kalitedeki en kıymetli madalyalara verilen isim olarak kullanılmıştır. Devlet ve millet adına üstün başarı sergileyen ve

¹⁹⁰ Ömer Ferit İmlak, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Eğinli (Kemaliyeli) Devlet Adamları (1820-1854)*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan 2012, s. 103.

¹⁹¹ Uğurlu, *a.g.e.*, s. 60.

¹⁹² İbrahim Artuk, “Madalya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 27, Ankara 2003, s. 301-302.

¹⁹³ Çetin, *a.g.t.*, s. 105.

¹⁹⁴ Pakalın, *a.g.s.*, C. II, s. 378.

¹⁹⁵ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 500.

fayda gösteren şahıslara verilmek üzere açıklayıcı bir nizamname ile çıkarılmıştır¹⁹⁶. Kıbrıslı memurların sicill kayıtlarında da görüldüğü üzere Sultan II. Abdülhamid döneminde büyüklü ve küçüklü şekillerde ihdas olunan madalya altın ve gümüş madenlerinden imal edilmiştir¹⁹⁷. 1879 yılında çıkarılan madalyanın ön yüzünde “sadakat”, “hamiyyet” “gayret” ve “şecaat” kelimeleri ile 1300 tarihi; arka yüzünde ise zeytin ve defne dallarının birleşiminden meydana gelen çelenk içindeki ay-yıldız formu bulunmaktadır¹⁹⁸. Üzerindeki formlardan dolayı zaman zaman “Sadakat ve Şecaat Madalyası” olarak da adlandırılan madalyanın bu şekilde adlandırılması iki ayrı madalya zannedilmesine imkân vermiştir¹⁹⁹. Kıbrıslı memurlar arasında (H. 1311) M. 1895’te “Hasan Nef’i Efendi”, (H. 1311) M. 1895’te “Hüseyin Hamid Bey” ve (H. 1300) M. 1883’de “Mehmed Kâmil Paşa” Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyası’na layık görülmüşlerdir. Madalyaların altın olanı 830 ayarında, 11 dirhem, 4 kirat ağırlığında, 37 milimetre kutrunda iken gümüş olanı ise 916, 5 ayarında 7 dirhem, 8 kirat ve 37 milimetre kutrunda²⁰⁰.

3.3.2. Tahlisiye Madalyası

Tahlis, “halas etmek” kelimesinden türetilmiş olup tahlisiye “cankurtaran” anlamına gelmektedir²⁰¹. Osmanlı Devleti’nde yangın, deprem, sel gibi muhtelif doğal afetler karşısında ölümle karşı karşıya gelen şahısların canlarını kurtaranlara mükâfat olarak verilen madalyanın ismi olduğu bilinmektedir²⁰². Bu doğal afetlere ek olarak yüzme bilenlerin az olması sebebiyle boğulmaların meydana geldiği görülmüş ve olumsuz sonuçları önlemek amacıyla şahısların özel alanlar dışındaki bölgelerde yüzmeleri yasaklanmış, boğulanların kurtarılmasını teşvik etmek amacıyla “Tahlisiye” ya da “Tahlis-i can” olarak adlandırılan madalya verilmiştir²⁰³. Madalyanın kelime anlamının “cankurtaran” olması hasebiyle madalya “Cankurtaran Madalyası” olarak

¹⁹⁶ II. Abdülhamid Döneminde İmtiyaz Madalyası İlgili Nizamname İçin bkz., *Düstur*, C. 4, Mahmud Bey Matbaası, İstanbul 1299, s. 60-63.

¹⁹⁷ Filiz Karaca, “İmtiyaz Madalyası”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 22, İstanbul 2000, s. 240.

¹⁹⁸ Gündüz, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurlar ...”, s. 130.

¹⁹⁹ [http://www.tarihbilinci.com/konular/imtiyaz-madalyasi.13504/\(07.09.2019\)](http://www.tarihbilinci.com/konular/imtiyaz-madalyasi.13504/(07.09.2019)).

²⁰⁰ Pakalın, *a.g.s.*, C. II, s. 64.

²⁰¹ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 1190.

²⁰² Mehmet Akgün, *Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Bosna Doğumlu Memurlar*, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa 2017, s. 60.

²⁰³ [https://www.dusuncemektebi.com/m/24976/osmanlinin-cankurtaran-madalyasi\(07.09.2019\)](https://www.dusuncemektebi.com/m/24976/osmanlinin-cankurtaran-madalyasi(07.09.2019)).

da adlandırılmıştır. Madalyalar arasında bu özelliği ile oldukça dikkat çeken Tahlisiye Madalyası Sultan Abdülmecit Dönemi'nde çıkarılmış ancak II. Abdülhamid döneminde daha çok yaygınlaşmıştır²⁰⁴. Madalya'nın nizamnâmesi 16 Kasım 1892 tarihinde yayımlanmıştır²⁰⁵. Nizamnâmenin içeriğine göre madalya her başvuran şahsa verilmeyecek olup sadece kendi hayatını da tehlikeye atan kişilere bu durumu teferruatlı bir şekilde belgelediği takdirde madalyanın dört derecesinden birisi takdim edilmiştir²⁰⁶. Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtlarında sadece “Mehmed Nidai Efendi”nin (H. 1309) M. 1891 yılında Tahlisiye Madalyası'na layık görüldüğü tespit edilmişken madalyanın derecesi ile ilgili olarak herhangi bir bilgi verilmemiştir.

3.3.3. Yunan Muharebe Madalyası

Osmanlı-Rus Savaşı'nın (1828-1829) ardından gerçekleştirilen Edirne Antlaşması'yla birlikte Mora Yarımadası'nda Yunanistan Devleti kurulmuştur. Bağımsızlığını ilan eden ve devlet kuran Yunanlılar rahat durmayarak Fransa, Rusya, İngiltere'nin yardımları vasıtasıyla Girit'te isyanlar çıkarmışlardır. İsyancılar, daha da büyüyerek 1897 yılında Osmanlı-Yunan Savaşı'na sebebiyet vermiştir²⁰⁷. Sultan II. Abdülhamid Devri'nde meydana gelen 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı'na katılanlara ve savaşta başarı gösterenlere “Yunan Muharebe Madalyası” takdim buyrulmuştur²⁰⁸. Memurlardan madalya almaya layık görülen 10 memur içerisinden (H. 1311) M. 1895-1896 “Aziz Efendi” ve (H. 1315) M. 1897-1898 “Hüseyin Hamid Bey”in az evvel bahsi geçen “Yunan Muharebe Madalyası” ile ödüllendirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 3.3: Kıbrıslı Memurların Aldığı Madalyalar

Sıra	Memurun Adı	Madalyanın Verildiği Tarih (Hicri/Miladi)	Madalya Adı
1	Aziz Efendi	-H.1311 (M.1895-1896)	-Yunan Muharebe Madalyası
2	Fedon Bey	-H.1325 (M.1907-1908)	-Gümüş Liyakat Madalyası
3	Hasan Nef'i Efendi	-H.1318 (M.1900-1901)	-Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyaları
4	Hasan Sabri Efendi	-H.1322 (M.1904-1905)	-Nikelden Mamul Hamidiye Hicaz Demiryolu Madalyası

²⁰⁴ Gündüz, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurlar ...”, s. 129.

²⁰⁵ Gündüz, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurlar ...”, s. 129.

²⁰⁶ [https://www.dusunmecmektebi.com/m/24976/osmanlinin-cankurtaran-madalyasi\(07.09.2019\)](https://www.dusunmecmektebi.com/m/24976/osmanlinin-cankurtaran-madalyasi(07.09.2019)).

²⁰⁷ Cemal Tukin, “Girit”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 14, İstanbul 1996.

²⁰⁸ Necati Çavdar, *Son Osmanlı Sadrazamı Tevfik Paşa*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmış Doktora Tezi, Samsun 2010, s. 23.

5	Hüseyin Hamid Bey	-H.1311 (M.1894-1895) -H.1313 (M.1895-1896) -H.1315 (M.1897-1898)	-Altın İmtiyaz Madalyası -Altın Liyakat Madalyası -Yunan Muharebe Madalyası
6	Hüseyin Hüsni Efendi 1	-H.1321 (M.1903-1904)	-Nikelden Mamul Hamidiye Hicaz Demiryolu Madalyası
7	Mehmed Faik Bey	-H.1323 (M.1907-1908)	-Altın Liyakat Madalyası
8	Mehmed Halid Bey	-H.1307 (M.1889-1890) -H.1310 (M.1892-1893)	-Gümüş Liyakat Madalyası -Girid Altın Madalyası
9	Mehmed Kâmil Paşa	-H.1300 (M.1883-1884) -H.1301 (M.1884-1885) -H.1308 (M.1890-1891)	-İmtiyaz Altın Madalyası -İmtiyaz Gümüş Madalyası -Girid Altın Madalyası
10	Mehmed Nidai Efendi	-H.1309 (M.1891-1892)	-Tahlisiye Madalyası

KIBRISLI MEMURLARA İSNAT EDİLEN SUÇLAR VE VERİLEN CEZALAR

Osmanlı Devlet memurları görev hayatları esnasında gösterdikleri gayret ve üstün başarılarından dolayı rütbe, nişan, madalya ve maaş artışı gibi hususlarla ödüllendirildikleri gibi aynı zamanda işledikleri suçlardan dolayı da cezalandırılmışlardır. Suç olgusu genel tabiriyle memur olsun olmasın devlet düzenine, ahlâk kurallarına, şahısların özgürlüğüne ve malına karşı yasaların öngördüğü yaptırımların tersi durumlarıyla karşılaşma hali olarak açıklanabilmektedir²⁰⁹. Bir şahsın toplum düzenini yahut kurum düzenini bozucu davranışlarına karşılık “ceza” yaptırımını uygulanmaktadır²¹⁰. Bu minvalde şahısların işlendiği suçların neticesinde uygulanacak muamelelerin tümüne “cezai işlem” adı verilmektedir. Genel manası ile Osmanlı Devleti’nde memurların suç işleme potansiyeli yüksek olan durumlar rüşvet ve can-mal saldırıları olarak tespit edilmiş olmasıyla beraber bu durumların olasılığını azaltmak amacıyla bir takım önlemler alınmıştır. Bahsi geçen önlemlerin en kapsamlısı 3 Kasım 1839 tarihinde yayımlanan “Tanzimat Fermanı” ile oluşturulmuştur. Fermana göre 3 Mayıs 1840 tarihinde yayınlanan ceza kanunu ile memurların işledikleri suçun derecesine göre görevlerinden atılmaları, kürek cezaları gibi cezalara çarptırılmaları kararlaştırılmıştır. Osmanlı hukuk kaynağı iki ana temel noktaya dayanmaktadır. Bunlardan ilki gücünü Kur’an-ı Kerim’den alan Şer’i Hukuk diğeri ise gücünü toplumdan alan Örfi

²⁰⁹ [https://nedir.ileilgili.org/su%C3%A7\(08.09.2019\)](https://nedir.ileilgili.org/su%C3%A7(08.09.2019)).

²¹⁰ Aziz Dinlen, *Devlet Memurları Kanununa Göre Disiplin Suç ve Cezaları*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1987, s. 20.

Hukuk'tur. XIX. yüzyıla kadar Osmanlı Devleti'nin her alanında olduğu gibi ceza usüllerinin belirlenmesinde de Şer'i Hukuk etkin rol oynamıştır. Bu minvalde işlenen suçlara karşılık olarak ön görülen cezalar "Had Cezaları", Ta'zir Cezaları" ve Kisas Cezaları" genel başlıkları altında toplanmıştır²¹¹. Had Cezası, kamu düzenini bozan suçları, ta'zir cezası vücut bütünlüğünü bozan suçları, kısas cezası ise failin işlediği suçun aynısını kapsamaktadır. Batılılaşmanın etkisi ile memurların yargılanmalarına dair ilk kanunname 1838 yılında "Memurîne Mahsus Ceza Kanunâmesi" adı ile yürürlüğe girmiştir. Kanunnâmeye göre devlet personellerinin işleyebileceği suç türleri ve suçlara karşı alacakları cezalardan bahsedilmiştir. 23 Mayıs 1871 tarihine gelindiğinde memurların yargılanmaları ile ilgili olarak ilk nizamnâme yayımlanmıştır. Nizamnâmenin içeriği Memurların işlediği suçun sorgulanması, tutanak tutulması, tutanağın imzalatılması, sorgu özetini açıklayan bir belge hazırlanması gibi dokuz maddeden oluşmuştur. Kanunların tam tersi yönde suç işlenmesi durumunda verilecek cezanın "rütbeye ve hatır gönüle bakılmayarak" ulema ve vüzera üzerinde ekseriyetle yoğunlaşması çıkarılan kanun ve nizamnâmelerin adalet olgusuna bağlı olarak geliştiğinin bir kanıtını göstermektedir²¹².

Tetkik ettiğimiz Kıbrıs Sicill-i Ahvâl Defterleri'nde 157 Kıbrıslı memurdan 22'sinin muhtelif suçları işledikleri tespit edilmiştir. Bu suçlar arasında Firar etme, izinsiz olarak işini bırakarak gezmeye gitme, maaşından fazla para alma, kayıtları düzenli olarak tutmama, gerçekleştirilen sayımlar esnasında hayvanat sayısını eksik yazma, dâhil olunmaması gereken işlere karışma, görevini yerine getirmeme, huzursuzluk çıkarma, görevinde tembellik gösterme, görev arkadaşlarıyla tartışma, tahsilatta rehabet gösterme, kanuna aykırı kararlar alma, görev zamanını eğlence mekânlarında geçirme, görevden el çektirilmesine rağmen görevdeymiş gibi devletten maaş alma, görevdeki memura gizli mektup yazarak edebe yakırı sözler kullanma, şikâyet gibi suç ve kabahatler yer almaktadır. Suç işledikleri tespit edilen memurlar; "Abdülhak Hakkı Bey", "Ahmed Memiş Efendi", "Ahmed Mümtaz Efendi", "Ahmed Seyyid Efendi", "Ahmed Tevfik Efendi", "Hacı Ali Efendi", "Hasan İffet Efendi",

²¹¹ Ahmet Erdoğan, *Suç Ve Ceza: Osmanlı Toplumunda Bireysel Suçlar Ve Cezalar (1559-1609)*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas 2019, s. 12.

²¹² Gültekin Yıldız, *Mapusâne Osmanlı Hapishanelerinin Kuruluş Serüveni (1839-1908)*, Kitapevi, İstanbul 2012, s. 67.

“Hasan Raif Efendi”, “Hasan Vahab Efendi”, “Mehmed Ali Efendi 3”, “Mehmed Nazım Bey”, “Mehmed Rasih Efendi”, “Mehmed Şakir Bey”, “Melkiyan Efendi”, “Mustafa Hamdi Efendi”, “Mustafa İrfan Efendi”, “Mustafa Safvet Efendi”, “Mustafa Sami Efendi 2”, “Mustafa Şevki Efendi”, “Osman Tahsin Bey”, “Rifat Efendi” ve “Şakir Bey”dir. Bu suçların bazıları kalabendlik, bir aylık maaş kesintisi, bulunduğu görev yerinden alınarak başka bir yere nakil edilmesi gibi cezalarla neticelenirken geri kalanı ise ekseriyetle “görevden azletme” cezasına çarptırılmıştır. Azl, “işinden çıkarma, yol verme²¹³” anlamına gelmekle beraber Osmanlı Devleti’nde de bizzat bu anlamda kullanılmış ve memurların işledikleri suçlar karşısında uygulanmıştır. Memurlardan “Ahmed Tevfik Efendi 1” ve “Mustafa Hamdi Efendi” azl cezasına ilaveten başkaca cezalarda almışlardır. Kıbrıslı memurlardan görevinde rehavet göstererek işini aksatan memurlara bakacak olursak bunlardan ilki “Ahmed Memiş Efendi”dir.

“Ahmed Memiş Efendi” (H. 10 Cemaziyelevvel 1321) M. 4 Ağustos 1903 tarihinde Lekobin telgraf merkezi muhabere memuriyetinde 200 kuruş maaş ile çalışırken (H. 24 Zilkade 1321) M. 4 Mart 1902 tarihinde yine 200 kuruş maaş ile geçici olarak Alasonya telgraf ve posta merkezi muhabere memuriyetine atanmış ve (H. 16 Recep 1322) M. 26 Eylül 1904 tarihinde görevinde şiddetli lisan kullanması, işini aksatması ve bunun yanı sıra işinde burnunun dikine giderek (hodbehot) görev saatleri esnasında işini aksatarak sahil kenarına gittiğinden dolayı açığa çıkarılmıştır.

“Ahmed Tevfik Efendi 1” görevinde tembellik göstererek işini aksatan bir diğer memurdur. Akşehir kazası kaymakamı olan şahsın 150 baş hayvanın bedeli olan 7300 kuruşu alması gerekirken mecdiye ile değiştirdiği, akçeyi çaldığına ve hediye görünümlü beş davarı rüşvet olarak aldığına dair gelen şikâyetlerin (H. 19 Teşrin-i evvel 1309) M. 31 Ekim 1893 tarihinde Konya Vilayeti Meclis İdaresince muhakemesine başlanmış şikâyetçilerin yazılı ifadelerinden başka ispatları bulunmadığından ve Cihan Beyli nahiyesinde 40 bin hayvanı sakladığı ve bu durumu gizli tutmak için sayım memurunu değiştirdiğinin haber alınmasından dolayı kazaya bizzat kendisinin gitmesi ya da müfettiş göndermesi gerekiyorken bu söylemleri

²¹³ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 65.

önemsemediği ve saklandığı söylenen hayvanatın defterini gözden geçirmedeği gibi adı geçen kaza yerine bir başka karyenin hayvanatını saydırarak vilayet merkezine karyenin hayvanat sayısını bildirmesi ve bu durumla ilgili olan 200 bin kuruşun gönderileceğini yazılı bir şekilde beyan etmemesi sebebiyle vazifesinde tembellik gösterdiği, işini aksattığı ispat edildiğinden dolayı ceza kanununun 102. Maddesi gereğince (H. 9 Teşrin-i sani 1309) M. 21 Kasım 1893 tarihinde bir aylık maaşının nakit olarak kendisine verilmemesi kararlaştırılmıştır.

Görevinde rehabet gösterdiği tespit edilen bir diğer şahıs “Mehmed Nazım Bey”dir. (H. 1 Eylül 1326) M. 14 Eylül 1910 tarihinde 2000 guruş maaş ile Kırçova Kazası Kaymakamlığı’na atanan “Mehmed Nazım Bey” (H. 26 Zilkade 1326) M. 8 Kasım 1910 tarihinde yine 2000 guruş maaş ile Anamur Kazası Kaymakamlığı’na atanmıştır. Kaza’daki kaymakamlık görevi esnasında devlet işlerinde kanuna ve usule uymayan davranışlar sergilemesi, işinde gösterdiği gevşeklik ve hükümetin otoritesini korumada lakayt davrandığının anlaşılmasıyla beraber Adana Vilayeti’nden gelen ilmühaber ile şahsın kaymakamlık görevini sürdürmesinin mümkün görülmediğinin kararlaştırılması üzerine Mehmed Nazım Bey görevinden azl edilmiş ve (H. 13 Cemaziyelevvel 1332) M. 9 Nisan 1914 tarihinde bulunduğu Anamur Kazası Kaymakamlığı’na bir başkası atanmıştır.

“Mustafa Hamdi Efendi” (H. 27 Safer 1305) M. 14 Kasım 1887 tarihinde 1250 guruş maaş ile Erzurum Vilayeti dâhilinde bulunan Tercan Kazası Kaymakamlığı’na atanmıştır. Efendi’nin görevi esnasında şahıslara karşı verdiği emirlerde serbestiyet göstermesi bu serbestiyetlikten dolayı kaza merkezinde meydana gelen gevşeklik ve işlerin boşlanması neticesinde (H. 27 Zilhicce 1305) M. 4 Eylül 1888 tarihinde görevinden azl edilmiştir. Bir yıl açıkta kalan Mustafa Hamdi Efendi (H. 11 Şevval 1306) M. 10 Haziran 1889 tarihinde 1750 guruş maaş ile Aydın Vilayetine bağlı olan Tavas Kazası Kaymakamlığı’na memur edilmiştir. Mustafa Hamdi Efendi’nin görevindeki iktidarsızlığı hakkındaki şikâyetlerin artması ve süreklilik göstermesine ilaveten görevinin bir parçası olan tahsilat işlerinde de rehabet göstermesi üzerine Memurin-i Mülkiye Komisyonu’nun bizzat verdiği karar ve Padişah’ın irade-i

seniyyesi gereğince (H. 26 Cemaziyelevvel 1326) M. 26 Haziran 1908 tarihinde azl edilmiştir.

“Mustafa Sami Efendi 2” memuriyeti esnasında meyhanelerde içki kullanması neticesinde kendi şahsına gölge düşürecek derecede görevini boşlamasından dolayı muhakemeye alınmış ve görevini bu şekilde suistimal etmesi sebebiyle Encümen-i İntihab-ı Adliye'nin verdiği karar üzerine (H. 22 Recep 1317) M. 26 Kasım 1899 tarihinde azl edilmiştir.

Kıbrıslı memurlar arasında işlediği suç açısından ilginç bulunan bir diğer memur “Mehmed Şakir Bey”dir. M. Şakir Bey'in, Gelibolu Sancağı Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabetinde görevde bulunduğu esnada karşılıklı yer değiştirme suretiyle (becayış) (H. 20 Teşrin-i Sani 1316) M. 3 Aralık 1900 tarihinde Mersin Sancağı Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabetine nakil edilmiş ise de sarhoş olarak avlanmaya çıktığı birgün tüfeği ile bir kuşu vurmak istediği sırada çıkan saçmaların arkadaşına tesadüf etmesi ile arkadaşının vefatına sebebiyet vermesi üzerine Dâhiliye Nezareti'nin yazılı kararı ile görevinden azl edilmesine karar verilmiştir.

Görevi esnasında kanuna aykırı kararlar alması sebebiyle azl edilen bir diğer memur “Mustafa İrfan Efendi”dir. Halep Vilayeti İstinaf Mahkemesi Ceza Dairesi Başkanlığına (H. 18 Zilhicce 1308) M. 25 Temmuz 1891 tarihinde 3500 guruş maaş ile nakil edilmiştir. Uzun zamandır kanuna aykırı kararlar vererek şahsi çıkarlarını ön planda tutmasından dolayı mahkemeye çıkarılmıştır. Mahkeme kararı sonucunda kanuna aykırı davranışlar sergilemesinin sebebinin Savcı olarak görev yapan Hasan Sami Efendi'nin yanlış davranışlarına ayak uydurması ve göz yummasından kaynaklandığı anlaşılmış ve İrfan Efendi'nin tüm bu yanlışlarına karşılık olarak (H. 4 Cemaziyelevvel 1314) M. 11 Ekim 1896 tarihinde Encümen-i İntihab-ı Memurin-i Adliye görevinden azl edilmesi kararını almıştır.

Görevinden el çektirilmesine rağmen görevdeymiş gibi devletten para aldığı bilinen “Osman Tahsin Bey”, görevde bulunduğu Bozkır, Karaman, Akşehir kazaları mal müdürlüklerinden el çektirildiği esnada devlet hazinesinde memuriyetinin

kaydının bulunmadığının ancak maaş almaya devam ettiğinin fark edilmesinin üzerine maliyeye sorulan sorular neticesinde iki senenin maaşını aldığı tespit edilmiştir. Bu durum karşısında Bozkır, Karaman ve Akşehir kazalarından aldığı maaşların belirlenmesi ve emirlere aykırı olarak aldığı maaşların geri ödenmesinin 10 bin 90 guruş 10 paranın gerektiği durumda Konya Vilayeti defterdarlığına ödenmesi tebligat ile kesinleştirilmiştir.

Sicill-i Ahvâl kayıtlarına göre Kıbrıslı memurlar arasından meslektaşına yazdığı gizli mektup ve edebe aykırı sözlerinden dolayı “Rifat Efendi” azl cezası alan memurlardan birisidir. Humus Arazisi İdaresine bağlı bulunan Arazi-i Garbiye Memurluğuna atanan Rifat Efendi, 500 guruş maaş ile Bünyan Emlak-ı Hümayun İdaresi Memurluğuna nakil olunmuş ve burada işe başlamasının ardından (H. 1 Kanun-i evvel 1308) M. 13 Aralık 1892 tarihinde Bünyan İdaresi Müdür Muavini Veli Efendi’ye; lisan-ı edebe yakışmayan cümlelerden oluşan gizli bir mektup kaleme almış ve bunun neticesi olarak görevinden azl edilmiştir. Memurun boşta geçirdiği birkaç senenin ardından (H. 12 Rebiulevvel 1312) M. 29 Eylül 1310 tarihinde 600 guruş maaşla Edirne Emlak-ı Hümayun Komisyonu’na bağlı olan Malkara Şubesi Baş Kitabetine atandığı esnada görevinde kefil gösterememesinden dolayı azl edilmesi kararlaştırılmıştır.

Memurlar içerisinde mülazemet ile başladığı Rüsûmat Kalemünde çalışan “Abdülhak Hakkı Bey”in görevde olduğu esnada Kıbrıs’a firar etmek suretiyle gittiği haberinin Kalem Müdürlüğü’ne ulaşması üzerine Dersaadet’te Mahkeme-i Cinayette üç sene boyunca sürmek şartıyla kalabendlik cezasına çarptırılmıştır. Ancak (H. 28 Mart 1323) M. 10 Nisan 1907 tarihinde mahkemenin olumlu neticelenmesi üzerine alınan kararlar ile Abdülhak Hakkı Bey’in beratına karar verilmiştir.

“Ahmed Mümtaz Efendi” 3 bin 150 guruş maaş ile Tarsus Kazası Kaymakamlığı’nda iken (H. 20 Ramazan 1293) M. 9 Ekim 1876 tarihinde azl olunmuş (H. 14 Rabiulahir 1294) M. 28 Nisan 1877 tarihinde 2250 guruş maaş ile Halep Vilayeti İdlip Kazası Kaymakamı olmuş (12 Cemaziyelahir 1297) M. 22 Mayıs 1880’e kadarr süls hesabı üzerinden 2333 guruş maaş ile iki defa Urfa Sancağı Mutasarrıflığı

Vekâletinde bulunmuştur. Ahmed Mümtaz Efendi daha sonraki yıllarda Necid Sancağı Mutasarrıflığına Basra Vilayeti Vali Vekâletinde bulunduğu esnada 3500 guruş zammı maaşla çalıştığı sırada Mümtaz Efendi'nin hakkında şikâyet vukubulmasından dolayı Dâhiliye Nezareti'nden çıkan yazı ve Padişah'ın irade-i seniyyesi gereğince (H. 16 Cemaziyelevvel 1327) M. 23 Mayıs 1325 tarihinde görevinden azl edilmiş ondan arda kalan boş göreve bir başkası tayin edilmiştir.

“Hacı Ali Efendi” (H. 16 Safer 1303) M. 24 Kasım 1885 tarihinde 100 guruş maaş ile Payas Kazası Kereste Memuru olmuş bundan iki ay sonrasında adı geçen memuriyet eski memura iade edilmiş bunun üzerine Hacı Ali Efendi bir süre açıkta kalmış ve (H. 7 Şevval 1303) M. 9 Temmuz 1886 tarihinde 200 guruş maaş ile Anamur Rüsûmat İdaresi Kitabetine memur olmuştur. Bu memuriyette görevini sürdürdüğü esnada yedi baş eşek ve bir baş katırın toplamının tümünü eşek olarak yazması ve hayvanların fiyatlarını olması gereken ücretten düşük göstermesinden dolayı (H. 3 Ramazan 1304) M. 26 Mayıs 1887 tarihinde azl edilmiştir.

“Hasan İffet Efendi” (H. 14 Cemaziyelevvel 1298) M. 14 Nisan 1881 tarihinde 240 guruş maaş ile Şamiye, (H. 13 Zilhicce 1298) M. 6 Kasım 1881 tarihinde 400 guruş maaş ile Cünye Rüsûmat İdareleri Memuriyetlerine girmiş ve (H. 2 Recep 1299) M. 20 Mayıs 1882 tarihinde azl edilmiş ve yine (H. 6 Zilhicce 1299) M. 19 Ekim 1882 tarihinde 250 guruş maaş ile Beyrut Müdüriyeti İthalat İskele Kitabetine atanmış ve bir yıl sonrasında (H. 28 Şaban 1300) M. 4 Temmuz 1883 tarihinde 400 guruş maaş ile Beyrut Rüsûmat İdaresi Memuriyeti'ne katılmış ancak azl edilmiştir. Azl edildiği halde vapura bindirilirken ele geçirilen sefirlerin ruhsat durumlarının müdüriyete bildirilmemiş olmasıyla alaka olan konuya İffet Efendi'nin söz hakkı olmayan işlere karışması ve müdahale etmesinden dolayı Efendi'nin azl durumu bir kez daha açıklanmıştır.

“Hasan Raif Efendi” 700 guruş maaşla Yafa Düyun-ı Umumiye Müdürlüğü'nde görev yaptığı esnada (H. 2 Nisan 300) M. 14 Nisan 1884 tarihinde 500 guruş maaş ile Trablusşam Düyun-ı Umumiye Merkez Memurluğuna nakil edilmiş ve

(H. 1 Eylül 300) M. 13 Eylül 1884 tarihinde devlet sandığından 1900 guruş borç almasından dolayı ve görevi olan tuz ihracatına bakmamasından dolayı azl edilmiştir.

Kıbrıslı memurlar arasından (H. 19 Muharrem 1307) M. 15 Eylül 1889 tarihinde 2600 guruş maaş ile Karesi Sancağı Muhaebeciliğine atanan “Hasan Vahab Efendi”nin ahalinin arasını karıştırdığına dair olan, ahali tarafından merkez mutasarrıflığa yazılan şikâyetnameden dolayı (H. 6 Rabiulevvel 1308) M. 20 Ekim 1890 tarihinde azl edilmiştir.

“Mehmed Rasih Efendi” Havran Sancağı Defterihakani Memuriyeti’nde 760 guruş maaşla çalıştığı esnada defterihakani nezaretince asaletinin onaylanmamasından dolayı görevinden ayrılmış, (H. 8 Recep 1301) M. 4 Mayıs 1884 tarihinde 640 guruş maaş ile Trablusşam Sancağı Aşar ve Ağnam Müdüriyeti Baş Kitabetine atanmış ancak (H. 10 Şevval 1303) 12 Temmuz 1886 tarihinde Müdüriyetin kaldırılması sebebiyle açıkta kalmış ve (H. 25 Safer 1308) M. 10 Ekim 1890 tarihinde 1000 guruş maaş ile Bingazi Birinci Tahrir Fırkası Muharrer-i Evvelliğine atanmış Mehmed Rasih Efendi’nin bu görevi sırasında arkadaşlarıyla arasında çıkan tartışmadan dolayı Efendi’nin arkadaşları aleyhinde söylediği sözler sebebiyle (H. 8 Cemaziyelahir 1309) M. 9 Ocak 1892 tarihinde azl edilmiştir.

Kıbrıslı memurlardan “Melkiyan Efendi” 1500 guruş maaş ile (H. 2 Muharrem 1315) M. 3 Haziran 1897 tarihinde Sakız Sancağı Ticaret Mahkemesi Başkanlığı’na atanmıştır. Görevde bulunduğu esnada arkadaşı Bartınlı Osman Rüşdi’nin aleyhine açılan dava da kanunu sebepsiz geciktirdiği için Adliye Müfettişliği’nden aldığı öğütlere rağmen işini yine yapmadığını ve işinde karışıklık bıraktığı Londra’da ikamet eden deri tüccarlarından Smith tarafından Simond Bankası adına hayır ve poliçe meselesinden dolayı ticaret odasının raporundan dolayı zarar görmesine sebebiyet veren karar ile gayrimeşru hizmet yolundan alınan haberlerin şahitliğinin anlaşılması üzerine Adliye Nezareti’nden yazılan yazı ile Padişah’ın irade-i seniyyesi gereğince (H. 5 Şevval 1318) M. 26 Ocak 1901 tarihinde azl edilerek bulunduğu göreve bir başkası atanmıştır.

“Şakir Bey” (H. 26 Şubat 1301) M. 10 Mart 1886 tarihinde 500 guruş maaş ile Saruhan Sancağı Mutasarrıflığı’nda çalıştığı yılların ardından (H. 23 Cemaziyelevvel 1307) M. 15 Ocak 1890 tarihine gelindiğinde 17 bin guurş maaş ile Adana Vilayeti Valiliğine nakil edilmiştir. Şakir Bey’in hakkında şikâyetlerin süregelmesi neticesinde (H. 29 Rabiulevvel 1309) M. 2 Kasım 1891 azl edilmiştir.

Bir diğer azil cezası alan memur da Mustafa Şevki Efendi’dir. Hakkında ileri sürülen iddia ise sorumlu lduğu kurumun bütçesinden, sorumluluk sınırları dışına çıkarak harcama yapmak suretiyle devleti zarar uğratmaktır. Bu durumun Hudud Kumandanlığınca Maliye Nezareti’ne şikâyet edilmesi üzerine, Defterdar’ın talebi üzerine 3 Şubat 1903 tarihinde Maliye Nezareti tarafından Mustafa Şevki Efendi azledilmiştir. Bu karar 15 Mart 1903 tarihinde Padişah iradesince onaylanmıştır.

Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtlarından “Mustafa Safvet Efendi’nin (H. Şevval 1298) M. Ağustos/Eylül 1881 tarihinde 1100 guruş aylıkla Trablusşam Rüsûm-ı Sitte Müdüriyetine nakil edilmiş ve (H. Zilkade 1300) M. Eylül/Ekim 1883 tarihinde azl edilmiş ve (H. Şaban 1303) M. Mayıs/Haziran 1886 tarihinde 800 guruş aylım maaş ile Karamürsel Rüsûmat İdaresi Müdürü olmuştur. Trablusşam Rüsûmat Müdüriyeti’nden azl edilmesinin sebebi bazı acayip şeylerden meydana gelmiş ise de bu durum daha sonra bu durumun araştırılmasının neticesinde (H. 16 Teşrin-i sani 1304) M. 28 Kasım 1888 tarihinde Rüsûmat İdare-i Umumiyesi’nin mazbatasından anlaşılmıştır.

Tablo 3.2.1: Memurlara İsnat Edilen Suçlar ve Verilen Cezalar

Sıra	Memurun Adı	İsnat Edilen Suçlar	Cezanın Verildiği Tarih	Aldığı Cezalar
1	Abdülhak Hakkı Bey	- Firar Etmek	-H.1323 (M.1907-1908)	-Kalabendlik Cezası
2	Ahmed Memiş Efendi	-İşini Aksatarak Görev yerini Ter Etmek	-H.1320 (M.1904-1905)	-Açığa Alma
3	Ahmed Mümtaz Efendi	-Hakkında şikâyet vuku bulması	H.1325 (M.1907-1908)	-Azil
4	Ahmed Seyyid Efendi	-Görevini layıkıyla icra etmemesi ve hakkında vuku bulan şikâyet	H.1323 (M. 1905-1906)	-Azil
5	Ahmed Tevfik Efendi	-Devlet Kayıtlarını Düzenli Tutmamak -Görevi Aksatmak	-H.1292 (M.1875-1876) -H.1309 (M.1893-1894)	-Azil -Bir Aylık

		-Kaza İdaresi ve Ahalisi İle Anlaşmamak	-H.1320 (M.1904-1905)	Maaş Kesintisi - Azil
6	Hacı Ali Efendi	-Hayvan Sayımını Eksik Yazmak	-H.1304 (M.1887-1888)	-Azil
7	Hasan İffet Efendi	-Dâhil Olmaması Gereken İşlere Karışmak	-H.1299 (M.1882-1883)	-Azil
8	Hasan Raif Efendi	-Trablusşam Düyûn-ı Umumiye Merkez Sandığı'ndan borç olarak aldığı 1900 guruş parayı geri ödememek. Tuz ihracatı işini layıkıyla Yerine Getirememek	-H.1300 (M.1884-1885)	-Azil
9	Hasan Vahab Efendi	-Ahalinin Arasını Karıştırmak	-H.1308 (M.1890-1891)	-Azil
10	Mehmed Ali Efendi 3	-Başkasının Üzerine Arazi Geçirmek ve Rüşvet Almak	-H.1329 (M.1911-1912)	-Azil
11	Mehmed Nazım Bey	-Görevinde Tembellik Göstermek	-H.1332 (M.1913-1914)	-Azil
12	Mehmed Rasih Efendi	-İş Arkadaşlarıyla Tartışmak	-H.1309 (M.1892-1893)	-Azil
13	Mehmed Şakir Bey	-Tüfeğiyle Kuş Vurmak İsterken Arkadaşını Vurmak	-H.1323 (M.1905-1906)	-Azil
14	Melkiyan Efendi	-İşini düzgün yapmamak ve evrak karışıklığına neden olmak	-H.1318 (M.1901-1902)	-Azil
15	Mustafa Hamdi Efendi	-İşinde Tembellik Göstermek. -Köylüye İşkence Yapmak, Köylüden Fazla Para Almak -Depremden Etkilenen Ahalinin İhtiyaçlarını Karşılama Konusunda Vurdumduymaz Davranmak. -Tahsilatta Rehavet Göstermek	-H.1305 (M.1888-1889) -H.1307 (M.1889-1890) -H.1317 (M.1899-1900) -H.1326 (M.1908-1909)	-Azil -Azil -Bulunduğu Görev Yerinden Alınarak Başka Yere Nakil -Azil
16	Mustafa İrfan Efendi	-Kanuna Aykırı Kararlar Vermek	-H.1314 (M.1896-1897)	-Azil
17	Mustafa Safvet Efendi	-Bazı acayip işlere karışmak	-H.1304 (M.1888-1889)	-Azil
18	Mustafa Sami Efendi 2	-Zamanını Meyhanelerde Eğlence Vaktiyle Geçirmek ve Görevini Aksatmak	-H.1315 (M.1899-1900)	-Azil
19	Mustafa Şevki Efendi	-Asâkir-i Şâhane Erzâkı konusunda Yolsuz Harcama Yapmak	-H.1317 (M.1899-1900)	-Azil -Belirtilmemiş
20	Osman Tahsin Bey	-Görevden El Çektirilmesine Rağmen Görevdeymiş Gibi	-H.1313 (M.1895-1896)	-Aldığı Parayı Geri Ödemek

		Devletten Para Almak		
21	Rifat Efendi	-Görevdeki Memura Yazdığı Gizli Mektupta Edebe Aykırı Sözler Kullanmak. -Görevdeyken Kefillerin Arasını Yapamamak	-H.1308 (M.1892-1893) -H.1313 (M.1895-1896)	-Azil -Azil
22	Şakir Bey	-Hakkında Şikâyet Olması	-H.1309 (M.1891-1892)	-Azil

SONUÇ

Sicill-i Ahvâl Belgelerine göre Osmanlı Devleti bürokrasisinde görev yapan Kıbrıslı memurların incelendiği bu çalışmada, öncelikle Sicill-i Ahvâl Komisyonu'nun kurulmasından kaldırılmasına kadar geçen süreç incelenmiştir. Osmanlı bürokrasisinde hizmet veren 92 bin memur içerisinde, 157 adet Kıbrıslı memurun kaydı tespit edilmiştir. Çalışmamız tetkik edilen memurların biyografilerini oluşturmayı amaçlamıştır. Memurların biyografilerinden oluşan bu defterler ile eğitimlerinin takibi, devletin memur politikası, atama süreçleri, ödül-ceza siteminin işleyişi ve Kıbrıs Adası'nın sosyal ve ekonomik durumları ortaya konulmaya çalışılmıştır. 157 Kıbrıslı memur içerisinde 7 tanesinin gayrimüslim olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Müsliman memurlardan “Hasan Nef'i Efendi” II. Abdülhamid Dönemi'nin önemli ailelerinden olan “Lala Mustafa Paşa” sülalesine mensup olması bakımından önemlidir. Yine sicill-i ahval belgesini okuyup değerlendirdiğimiz Kıbrıslı memurlar arasında, II. Abdülhamid Devri'nde sadrazamlık ve nazırlık yapmış olan Mehmed Kâmil Paşa da yer almaktadır. Müsliman memurlar için söylenebilecek bir başka önemli nokta ise ekseriyetle birden fazla dil bilmeleridir. Memurların gitmiş oldukları okullarda gördükleri eğitimin niteliği birden fazla dil bilmelerine imkân vermiştir.

Sicill-i Ahvâl Defterleri, XIX. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar geçen süreçte Osmanlı Devleti'nin bürokratik işleyişinin geçirdiği gelişim ve değişim safhalarını sunmaktadır. Tanzimat'ın ilan edilmesi ve getirdiği reform sürecine kadar memurlarla ilgili yapılan düzenlemeler kanunnâme, tarifnâme ve nizamnâmeler ile sağlanmıştır. Sultan II. Abdülhamid Devri ile bu düzenlemeler sistemleştirilmiş ve memurların istihdamı, meslek yaşantıları ve denetlenmeleri amacıyla 1879 yılında kurulan Sicill-i Ahvâl Komisyonu ile sağlanmıştır. Osmanlı bürokratik yaşantısını ihtiva eden komisyonun varlığı 1879 yılından 1909 yılına kadar geçen süreci kapsamaktadır. II. Abdülhamid Devri'nde otoriteyi sağlamlaştırmak amacıyla kurulan bu komisyon ve komisyon tarafından tutulan memur kayıtları, memurların bizzat kendilerinin doldurdıkları defterlerden meydana getirilmiştir.

157 Kıbrıslı memurun doğum tarihleri tetkik edildiğinde, (H. 1308) M. 1890-1891 yılında “Sami Mevlüd Efendi” en erken doğan memur iken (H. 1230) M. 1814-

1815 yılında “İsmail Sükûti Efendi 1”nin ise en geç doğan memur olduğu belirlenmiştir. Bu memurların baba mesleklerine bakıldığında, 66 memurun baba mesleklerinin bilgisi verilmezken 91 memurun babalarının mesleklerine dair bilgi verilmiştir.

Memurların isimlerine yönelik yaptığımız incelemelerde, 18 memurun tek isim taşıdığı tespit edilirken 139 memurun ise çift isim taşıdığı tespit edilmiştir. Çift isimliler arasında en fazla Mehmed ve Ahmed ön isimli memurlar göze çarparken, tek isimlilerden ise İbrahim isminin en fazla kullanıldığı görülmüştür. Çift isimlerden “Mustafa Nuri” dört memurun ortak adıdır. Tek isimlilerde ise en fazla benzerlik durumu İbrahim Efendi'lere aittir. Bu memurların sayısı 2'dir. Buna ilaveten 122 şahıs için Efendi lakabı, 28 şahıs için Bey lakabı, 8 kişi için ise Hacı ve Hafız lakaplarının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kıbrıslı memurların eğitim gördükleri okullarla ilgili yaptığımız tetkik sonucunda 157 memurdan Sibyan ve İptidai Mektepleri dâhil olmak üzere 117 tanesinin ilkokul düzeyinde eğitim aldığı bilgisine ulaşılmıştır. Geri kalan 40 memurun ise ilkokul düzeyinde eğitim alıp almadığı ile ilgili bir bilgiye ulaşılmamıştır. İlkokul düzeyinde eğitimini tamamlayan 117 memurdan sadece 65'inin Rüşdiye'ye (ortaokul) devam ettiği görülürken aynı zamanda ilkokul ve ortaokul eğitiminin ardından İdadi (Lise) eğitimini tamamlayan 30 memur olduğu tespit edilmiştir. 157 memurdan sadece 27 memurun ise Medreseler'den eğitim görerek mezun olduğu belirlenmiştir. Kıbrıslı memurların eğitim durumlarıyla ilgili olarak 99'unun mezuniyet belgesiyle ilgili herhangi bir bilgi verilmezken 6'sının belgelerini alamadığı, 5'inin belge aldıktan sonra kaybettiği, 3'ünün ise mezuniyet belgelerinin olmadığı neticesine ulaşılmıştır. Memurlar arasında Mehmed Sami Efendi'nin “Takdiriye Belgesi” aldığı görülürken Mustafa Vasıf Efendi'nin de “İcazetname”ye layık görüldüğü tespit edilmiştir. Mehmed Ragıp Bey, Ali Lami Bey, Abdülhak Hakkı Bey'in de “Tasdikname” aldığı bilgisine ulaşılmıştır.

Kıbrıslı memurlar içerisinde, 40 tanesinin Kıbrıs hudutları içerisinde bulunan kurumlarda meslekî hayatına başladığı belirlenmişken az sayıdaki memurun ise daha

uzak yerlerde göreve başladığı neticesine ulaşılmıştır. Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtları ışığında memurların Kıbrıs'a uzak olan görev yerlerinin “Mürefte”, “Bağdad”, “Lübnan”, “Dersaâdet”, “Sayda” ve “Trabzon”, “Florina”, “Preşova”, “Bosna-Hersek”, “Zafranbolu”, “Sakız”, “Mecid Özü” gibi yerler olduğu saptanmıştır. Memurlardan 71'inin mülazemetle, 10'unun asaleten işe başladığı tespit edilmiştir. Geriye kalan 76 memurun ise asaleten mi mülazemeten mi işe başladıklarıyla ilgili olarak bir bilgi bulunmamaktadır. Kıbrıslı memurların “mülazemeten” işe başlama yaşları ağırlıklı olarak 11 ile 32 arasında değişiklik göstermektedir. Memurlar içerisinde göreve başlama yaşları tetkik edildiğinde, mülazemeten en erken başlayan memurun 11 yaşındaki “Hasan Tahsin Efendi-1” olduğu Lefkoşa Tahrirat Kalemi'nde ve yine mülazemeten 32 yaşında en geç başlayan “Hasan Şevki Efendi”nin “Kudüs-ü Şerif Evkaf Müdürlüğü”nde işe başladığı tespit edilmiştir. Kıbrıslı memurların aldığı ücretlerle ilgili yaptığımız inceleme sonrasında, asaleten en düşük maaşla Hüsn-i Hat Muallimliği'ne atanmış olan “Ali Rıza Efendi” olduğu ve yine asaleten Akka Sancağı Mutasarrıflığı'na atanan “Ahmed Mümtaz Efendi”nin ise 5000 kuruş alarak en yüksek maaşla göreve başlayan kişi olduğu saptanmıştır.

Kıbrıslı memurların istihdam alanlarında bir standart sağlanmadığı gibi memurların mesleki hayatlarının genel olarak; adliye teşkilatı, askeriye teşkilâtı, emniyet teşkilatı, maarif teşkilâtı, haberleşme teşkilâtı ve maliye teşkilâtı olarak tespit edilmiştir. Bu alanlardan memurların en fazla istihdam edildiği alanın maliye teşkilatı olduğu belirlenmiştir. Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtlarından yola çıkarak idarî ve mülkî alanlarda istihdam edilen memurların 44'ünün “Kaymakam”, “Vali”, “Müdde-i Umumi, dördünün “Mal Müdürü”, ikisinin “Evkaf Nezareti” görevlerinde bulunduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu şekilde gerçekleştirdiğimiz taksimat neticesinde, her memurun kaç yılında ve kaç yaşında göreve başladığı, görev hayatı boyunca ne kadar maaş aldığı, hangi kurumlara atandığı ile ilgili tüm konular tablolar aracılığıyla açıklanmış ve gösterilmiştir. Özellikle “Ahmed Şevket Bey 1”, “Corci Yorgi Efendi”, “Dimokilo Efendi”, “Hanna Yanko Efendi”, “Hasan Hilmi Efendi”, “Mahmud Talat Efendi”, “Mehmed Hulusi Efendi”, “Mehmed İzzet Bey”, “Mehmed Tefvik Efendi 1”, “Mustafa Vedid Efendi” ve “Mühtedi Abid Efendi” Osmanlı bürokrasisinde çok az süre görev alan memurlar olarak tespit edilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde memurların üstün gayret ve başarılarından dolayı çeşitli rütbe, nişan ve madalyayla onurlandırıldığı bilinmektedir. Kıbrıs Sicill-i Ahvâl kayıtlarından 45 memurun rütbe alma şerefine nail olduğu ve bu 45 memurdan sadece Mehmed Tahir Efendi, “Rütbe-i Hamse”; Hasan Nef'i Efendi, Hüseyin Hamid Bey ve Mehmed Halid Bey'in ise Rütbe-i Bala almış olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Kıbrıslı 157 memurdan 31 şahsın nişan aldığı ve bu şahıslardan “Mehmed Kâmil Paşa”nın 17 adet ile en fazla nişan alan şahıs olduğu belirlenmiştir. Memurlara en fazla verilen nişanların “Mecidî Nişanı” ve “Nişan-ı Âli Osmanî” olduğu da bir diğer önemli husus olarak tespit edilmiştir. Kıbrıslı memurlardan 10 şahsın da madalyaya layık görüldüğü belirlenmiştir. Bu şahıslardan “Hasan Nef'i Efendi”, “Hüseyin Hamid Bey”, “Mehmed Halid Bey” ve “Mehmed Kâmil Paşa”nın birden fazla madalya aldığı tespit edilmiştir.

Sicill-i Ahvâl kayıtlarında memurlarla ilgili olarak dikkat çeken bir diğer husus memurların görev süreçleri içerisinde işledikleri suçlara karşın almış oldukları cezalardır. Görevlerinde yapmış oldukları usulsüzlük, görevi suiistimal ve görevinde rehabet gösterme gibi suçlara karşılık memurların haklarında soruşturmalar başlatılmış, suçlu bulunan memurlar muhtelif cezalara çarptırılmışlardır. Kıbrıslı memurlardan suç işlediği için ceza aldığı görülen 22 memurdan 18'inin azl cezası ile cezalandırıldığı tespit edilmiştir. Bu duruma ilaveten görevini hakkıyla yerine getirmeyen memurlara maaştan kesme, kalabendlik, başka bir yere nakil edilme, açığa çıkarılma gibi muhtelif cezalar verilmiştir.

II. Abdülhamid Dönemi'nde sivil bürokrasi üzerinde merkeziyetçi kontrol mekanizmaları kurulmuştur. Şüphesiz Sicill-i Ahvâl Komisyonu ve Komisyon tarafından tutulan Sicill-i Ahvâl Defterleri'nin koleksiyonları merkeziyetçi kontrol mekanizmasını oluşturması bakımından büyük önem arz eden hususlardandır. Aynı zamanda Sicill-i Ahvâl Defterleri, Osmanlı bürokrasisinde görev yapan memurların biyografileri ve dönemin personel politikası bakımından önemli bilgiler veren kaynakların başında gelmektedir.

Çalışmamız neticesinde, Kıbrıslı 157 memurun sicil kayıtları ekseninde, Osmanlı bürokrasisinin işleyişi ve Kıbrıs'ın sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına dair

elde edilen veriler sayesinde Kıbrıs'ın XIX. yüzyıl sonları ve XX. yüzyıl başlarındaki tarihine katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

KAYNAKLAR

1-Arşiv Kaynakları

BOA. (Başbakanlık Osmanlı Arşivi)

BOA. DH. SAİD. d. 00059/ BOA. DH. SAİD. d. 00076 – 00180/ BOA. DH. SAİD. d. 00174/ BOA. DH. SAİD. d. 00081/ BOA. DH. SAİD. d. 00130/ BOA. DH. SAİD. d. 00008/ BOA. DH. SAİD. d. 00006/ BOA. DH. SAİD. d. 00164/ BOA. DH. SAİD. d. 00124/ BOA. DH. SAİD. d. 00022 – 00150/ BOA. DH. SAİD. d. 00087/ BOA. DH. SAİD. d. 00003/ BOA. DH. SAİD. d. 00021/ BOA. DH. SAİD. d. 00106/ BOA. DH. SAİD. d. 00184/ BOA. DH. SAİD. d. 00003/ BOA. DH. SAİD. d. 00044/ BOA. DH. SAİD. d. 00157/ BOA. DH. SAİD. d. 00167/ BOA. DH. SAİD. d. 00128/ BOA. DH. SAİD. d. 00189/ BOA. DH. SAİD. d. 00108/ BOA. DH. SAİD. d. 00002/ BOA. DH. SAİD. d. 00156/ BOA. DH. SAİD. d. 00027/ BOA. DH. SAİD. d. 0072/ BOA. DH. SAİD. d. 00023/ BOA. DH. SAİD. d. 00084/ BOA. DH. SAİD. d. 00188/ BOA. DH. SAİD. d. 00026/ BOA. DH. SAİD. d. 00146/ BOA. DH. SAİD. d. 00125/ BOA. DH. SAİD. d. 00143/ BOA. DH. SAİD. d. 00036/ BOA. DH. SAİD. d. 00096 – 00180/ BOA. DH. SAİD. d. 00191/ BOA. DH. SAİD. d. 0017/ BOA. DH. SAİD. d. 00191/ BOA. DH. SAİD. d. 00003/ BOA. DH. SAİD. d. 00159/ BOA. DH. SAİD. d. 00175/ BOA. DH. SAİD. d. 00010/ BOA. DH. SAİD. d. 00071/ BOA. DH. SAİD. d. 00027/ BOA. DH. SAİD. d. 00010/ BOA. DH. SAİD. d. 00176/ BOA. DH. SAİD. d. 00110/ BOA. DH. SAİD. d. 00106/ BOA. DH. SAİD. d. 00056/ BOA. DH. SAİD. d. 00113/ BOA. DH. SAİD. d. 0070/ BOA. DH. SAİD. d. 00089/ BOA. DH. SAİD. d. 00111/ BOA. DH. SAİD. d. 00068/ BOA. DH. SAİD. d. 00063/ BOA. DH. SAİD. d. 00022/ BOA. DH. SAİD. d. 00025/ BOA. DH. SAİD. d. 00063/ BOA. DH. SAİD. d. 00145/ BOA. DH. SAİD. d. 00028/ BOA. DH. SAİD. d. 00026/ BOA. DH. SAİD. d. 00036/ BOA. DH. SAİD. d. 00063/ BOA. DH. SAİD. d. 00010/ BOA. DH. SAİD. d. 00087/ BOA. DH. SAİD. d. 00122/ BOA. DH. SAİD. d. 00004/ BOA. DH. SAİD. d. 00167/ BOA. DH. SAİD. d. 00005/ BOA. DH. SAİD. d. 00095/ BOA. DH. SAİD. d. 00140/ BOA. DH. SAİD. d. 00063/ BOA. DH. SAİD. d. 00193/ BOA. DH. SAİD. d. 00009/ BOA. DH. SAİD. d. 00024/ BOA. DH. SAİD. d. 00011/ BOA. DH. SAİD. d. 00134/ BOA. DH. SAİD. d. 00105/ BOA. DH. SAİD. d. 00028/ BOA. DH. SAİD. d. 00003/ BOA. DH. SAİD. d. 00010/ BOA. DH. SAİD. d. 000127-000120/ BOA. DH. SAİD. d.

00169/ BOA. DH. SAİD. d. 00043/ BOA. DH. SAİD. d. 00071/ BOA. DH. SAİD. d. 00014/ BOA. DH. SAİD. d. 00158/ BOA. DH. SAİD. d. 00081/ BOA. DH. SAİD. d. 00044/ BOA. DH. SAİD. d. 00085/ BOA. DH. SAİD. d. 00092/ BOA. DH. SAİD. d. 00114/ BOA. DH. SAİD. d. 00032/ BOA. DH. SAİD. d. 00001/ BOA. DH. SAİD. d. 00098/ BOA. DH. SAİD. d. 00195/ BOA. DH. SAİD. d. 00179/ BOA. DH. SAİD. d. 00144/ BOA. DH. SAİD. d. 00004/ BOA. DH. SAİD. d. 00113 – 00180/ BOA. DH. SAİD. d. 00089/ BOA. DH. SAİD. d. 00081/ BOA. DH. SAİD. d. 00074 – 00180/ BOA. DH. SAİD. d. 00013/ BOA. DH. SAİD. d. 00041/ BOA. DH. SAİD. d. 00085/ BOA. DH. SAİD. d. 00002/ BOA. DH. SAİD. d. 00013/ BOA. DH. SAİD. d. 00003/ BOA. DH. SAİD. d. 00158/ BOA. DH. SAİD. d. 00090/ BOA. DH. SAİD. d. 00096/ BOA. DH. SAİD. d. 00113/ BOA. DH. SAİD. d. 00125/ BOA. DH. SAİD. d. 00090/ BOA. DH. SAİD. d. 00087/ BOA. DH. SAİD. d. 00001/ BOA. DH. SAİD. d. 00143/ BOA. DH. SAİD. d. 00104/ BOA. DH. SAİD. ?/ BOA. DH. SAİD. d. 00045/ BOA. DH. SAİD. d. 00092/ BOA. DH. SAİD. ? (muhyiddin)/ BOA. DH. SAİD. d. 00138/ BOA. DH. SAİD. d. 00171/ BOA. DH. SAİD. d. 00010/ BOA. DH. SAİD. d. 00146/ BOA. DH. SAİD. d. 00026/ BOA. DH. SAİD. d. 00175/ BOA. DH. SAİD. d. 00153/ BOA. DH. SAİD. d. 00074/ BOA. DH. SAİD. d. 00032/ BOA. DH. SAİD. d. 00118/ BOA. DH. SAİD. d. 00037/ BOA. DH. SAİD. d. 00192/ BOA. DH. SAİD. d. 00129/ BOA. DH. SAİD. d. 00046/ BOA. DH. SAİD. d. 00145/ BOA. DH. SAİD. d. 00081/ BOA. DH. SAİD. d. 00101/ BOA. DH. SAİD. d. 00169/ BOA. DH. SAİD. d. 00063/ BOA. DH. SAİD. d. 00159/ BOA. DH. SAİD. d. 00001/ BOA. DH. SAİD. d. 00154/ BOA. DH. SAİD. d. 00006/ BOA. DH. SAİD. d. 00069/ BOA. DH. SAİD. d. 00167/ BOA. DH. SAİD. d. 00002/ BOA. DH. SAİD. d. 00002/ BOA. DH. SAİD. d. 00051/ BOA. DH. SAİD. d. 00172/ BOA. DH. SAİD. d. 00097/ BOA. DH. SAİD. d. 00002/ BOA. DH. SAİD. d. 00185/ BOA. DH. SAİD. d. 00015/ BOA. DH. SAİD. d. 00172.

2- Araştırma-İnceleme Eserler

AÇIKSES, Erdal, Ayhan Cankut, “Kıbrıs Meselesinin Tarihsel Gelişimi Ve Uluslararası Hale Gelme Sebepleri”, Turkish Studies, 9/4, Ankara 2014, s. 1241-1259.

- AKGÜN, Mehmet, Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Bosna Doğumlu Memurlar, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa 2017.
- AKPINAR, Ozan Can, 1879-1909 Tarihli Sicil-i Ahval Kayıtlarına Göre Antalya Doğumlu Memurlar, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2017.
- AKTÜRK, Sıraç, “Abdürrezzak Efendizâde Mehmet Sâdık Efendi (6 Mayıs 1832-9 Nisan 1899)”, Çukurova Araştırmaları Dergisi, C. 4, S. 1, 2018, s. 17-26.
- ARDEL, Ayten, “Sicill-i Ahval Defterleri’ndeki 19. Yüzyıl Osmanlı Bürokrasisinde Üsküdar Doğumlu Osmanlı Bürokratlar”, Üsküdar Sempozyumu II Bildirileri, 12-13 Mart 2004, Üsküdar Belediyesi, Üsküdar 2005.
- ARTUK, İbrahim, “Madalya”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 27, Ankara 2003.
- ARTUK, İbrahim, “Nişan”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 27, Ankara 2003.
- ASLAN, Seyfettin, YILMAZ, Abdullah, “Tanzimat Döneminde Osmanlı Bürokratik Yapı Ve Düşüncesinin Değişimi”, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C. 2, S. 1, s. 287-297.
- ATALAY, Talip, Geçmişten Günümüze Kıbrıs İdari Yapılanma ve Din Eğitimi, Mehir Vakfı Yayınları, Konya 2003.
- AVCI, Fuat, DOĞANAY, Zekai, ATUN, Ali Fikret, Kıbrıs Türk Halkının Varoluş Savaşı ve Rauf R. Denктаş, Editör: Zeki Bulunç, Kıbrıs Türk Kültür Derneği Yayını, Ankara 2016.
- AYDIN, H. Veli, “Timar Sisteminin Kaldırılması Süreci Ve Bazı Değerlendirmeler”, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM), 2001, s. 65-104.
- BEYAZIT, Yasemin, “Sicill-i Ahval Defterleri’nin Tahlili Ve Denizli Merkez Doğumlu Memurlar Üzerine Bir Prosopografi Denemesi”, Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri, C.1, Denizli 6-7-8 Eylül 2006.
- BOUQUET, Oliver, Sultanın Paşaları (1839-1909), Çev: Devrim Çetinkasap, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016.

- BOZKURT, Bekir, İngiltere'nin Kıbrıs Adası'nı İlhak Süreci, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2005.
- BULUT, Mehmet, "Osmanlı Ekonomi Politikası'na Yeniden Bir Bakış", Bilig, S. 62, 2012, s. 63-96.
- CAM, Öndal, Anadolu Kokan Kıbrıs, Ankara Yayınevi, Ankara 1966.
- CİCİOĞLU, Hasan, "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ve Eğitim", AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, XVI, 1-2, 1983.
- ÇAKMAK, Zafer, "Kıbrıs'tan Anadolu'ya Türk Göçü (1878-1938)", Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 36, 2008, s. 201-223.
- ÇAVDAR, Necati, Son Osmanlı Sadrazamı Tevfik Paşa, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Samsun 2010.
- ÇAVDAR, Necati, "Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Devleti'nin Son Döneminde Muşlu Memurlar (1879-1909), Tarih ve Kültür Bağlamında Muş Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, ATAM. Yayınları, Ankara 2019, s. 251-283.
- ÇAVDAR, Necati, "Tarihsel Biyografi İnşasında Sübjektiflik Sorunu", Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 60, 2017, s. 627-644.
- ÇELEM, Ramazan, Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Malatya Doğumlu Memurlar (1789-1909), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2014.
- ÇELİK, Ali, Tarihte Kıbrıs ve Hala Sultan, Işık Yayınları, İzmir 2005.
- ÇELİK, Özlem, AKSAN, Gamze, "Demokrasi ve Bürokrasi Arasındaki Gerilim Temelinde Türk Hukukundaki Bazı Düzenlemelere Genel Bir Bakış", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XV, 2011.
- ÇETİN, Atilla, "Sicill-i Ahvâl Defterleri ve Dosyaları Hakkında Bir Araştırma", Vakıflar Dergisi, Ankara 2005, S. 29, s. 87-104.
- ÇETİN, Nazir, Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Antakyalı Devlet Memurları (1879-1909), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat 2015.
- ÇEVİKEL, Nuri, *Kıbrıs Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası (1570-1878)*, 47 Numara Yayıncılık, İstanbul 2006.

- ÇEVİKEL, Nuri, Kıbrıs Eyâleti Yönetim, Kilise, Ayan ve Halk (1750-1800), Doğu Akdeniz Üniversitesi Basımevi, Gazimağusa, KKTC 2000.
- ÇEVİKEL, Nuri, Osmanlı İdaresi altında Kıbrıs'ın Siyasî, Sosyal Ve İktisadî Tarihi (1571-1878), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1994.
- ÇEVİKEL, Nuri, Kıbrıs'ta Osmanlı Mirası (1570-1960), 47 Numara Yayıncılık, İstanbul 2006.
- DALYAN, Murat Gökhan, ÜNİŞEN, Ali, "XIX. Yüzyılda Adıyaman ve Çevresindeki ye Mektepleri", Sosyal Bilimler Dergisi, C. XII, S. 2, 2010.
- DEMİR, Şerif, "XIX. Yüzyıl Osmanlı Eğitim Sisteminde Yaşanan Değişim", Tarih'in Peşinde Dergisi, S. 13, 2015, s. 435-447.
- DEMİRBAĞ, Uğur, "Sıbyan Mektepleri'nde verilen Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi", Türk Ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi, S. 16, 2018, s. 408-419.
- DEMİRTAŞ, Zülfü, "Osmanlı'da Sıbyan Mektepleri Ve İlköğretimin Örgütlenmesi", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 17, S. 1, 2007, s. 173-183.
- DENİZ, Zehra, II. Abdülhamid Dönemi'nde Sinoplu Devlet Adamları (Sicill-i Ahval Defterlerine Göre: 1879-1909), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat 2019.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara 2012.
- DİNÇ, Güven, Osmanlı Yönetiminde Kıbrıs (1800-1839), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya 2010.
- DİNLEN, Aziz, Devlet Memurları Kanununa Göre Disiplin Suç ve Cezaları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1987.
- DÜNDAR, Recep, Mesut Aydın, "Karaman Eyaleti Niğde Kazasından Kıbrıs'a Göçürülen Aileler", Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 47, Erzurum 2012, s. 225-256.
- Düstur, C. 4, Mahmud Bey Matbaası, İstanbul 1299.

- EFE, Aydın, "Sicill-i Ahval Kayıtlarına Göre Payaslı Memurlar", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 10, S. 23, Hatay, 2013, s. 181-194.
- ELDEM, Edhem, "Padişahın Paşaları ve Protopogرافya Hakkında", Toplumsal Tarih, S. 190, 2009, s. 44-48.
- EMİRCAN, Mehmet S., Kıbrıs Türk Toprağıdır Bütün Türklerin Vatanıdır, Türkar Yayınları, C. 1, Ankara 2007.
- ERDEM, Gazi, Osmanlı İmparatorluğu'nda Hıristiyanların Sosyal Ve Dini Hayatları (1856-1876), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2005.
- ERDOĞAN, Ahmet, Suç Ve Ceza: Osmanlı Toplumunda Bireysel Suçlar Ve Cezalar (1559-1609), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas 2019.
- ERDOĞRU, M. Akif, "Kıbrıs'ın Türkler Tarafından Fethi Ve İlk İskân Teşebbüsü", Kıbrıs'ın Dünü-Bugünü Uluslararası Sempozyumu, 28 Ekim-2 Kasım 1991, K.K.T.C. Doğu Akdeniz Üniversitesi ve T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörlükleri Yayınları, Ankara 1993, 45-56.
- ERDOĞRU, M. Akif, "Osmanlı Fethinden Önce Kıbrıs Adasında Türkler", Tunca Kortantamer İçin, (Ed. Yavuz Akpınar), İzmir 2007.
- ERDÖNMEZ, Celal, "Kıbrıs Tarihi Ders Kitaplarında Osmanlı Devrinde Kıbrıs'a Yapılan Sürgünlerle İlgili Bazı Tespitler", Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Mayıs 2007, S. 15, s. 65-90.
- ERYILMAZ, Bilâl, Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme, İşaret Yayınları, İstanbul, 2017.
- FİDAN, Serdal, ŞAHİN, Kamil, ÇELİK, Fikret, "Osmanlı Modernleşmesinin Temel Olgularından Biri: Bürokrasi, Osmanlı Modernleşmesinde Bürokrasinin Etkinliği ve Önemi", SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 23, 2011, s. 113-128.
- FİNDLEY, Carter, Kalemiyeden Mülkiyeye Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi, Çev: Gül Çağalı Güven, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2016.

- GAZEL, Ali , “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Osmanlı Dönemi’nde Görev Yapan Anamurlu Memurlar”, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 32, 2007, s. 203-213.
- GAZİOĞLU, C., Kıbrıs’ta Türkler (1570-1878) 308 Yıllık Türk Dönemine Yeni Bir Bakış, Kıbrıs Araştırma ve Yayın Merkezi, Lefkoşa 1994.
- GENÇOĞLU, Mustafa, “1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma”, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(1), s. 29-50.
- GÖKEL, Ömer, DAĞLI, Gökmen, “Osmanlı’dan Günümüze Kıbrıs Türk Eğitim Sisteminin Geçirmiş Olduğu Evreler”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 8, S. 37, 2015, s. 747-758.
- GÖRÜR DEMİR, Emel, “İnas Rüşdiye Mektepleri: Yanya Hamidiye İnas ye Mektebi Örneği”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 8, S. 36, 2015, s. 311-322.
- GÜL, Abdülkadir, “Osmanlı Devleti Bürokrasisinde Dersimli Memurlar (Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre)”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, S. 6, s. 286-308.
- GÜNDÜZ, Ahmet, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kayserili Müslim ve Gayrimüslim Memurların Aldıkları Madalya, Rütbe ve Nişanlar (M. 1879-1909)”, History Studies, C. 3, S. 3, 2011, s. 123-145.
- GÜNDÜZ, Ahmet, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Kırşehir Doğumlu Memurlar (1879-1909)”, History Studies, C. 3, S. 1, 2011, s. 131-154.
- HALACOĞLU, Yusuf, “Osmanlı Döneminde Kıbrıs’ta İskân Politikası”, Kıbrıs’ın Dünü-Bugünü Uluslararası Sempozyumu, 28 Ekim-2 Kasım 1991, K.K.T.C. Doğu Akdeniz Üniversitesi ve T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörlükleri Yayınları, Ankara 1993.
- İMLAK, Ömer Ferit, Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Eğinli (Kemaliyeli) Devlet Adamları (1820-1854), Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzzincan 2012.
- İPŞİRLİ, Mehmet, “İlmiye”, Türkiye Diyanet İslam Ansiklopedisi, C. 22, İstanbul, 2000, s. 141-145.

- KARA, Adem, ÇELİK, Cemil, “Kıbrıs’ta Vakıf Yönetimi ve Denetimi Sorunu”, *History Studies*, C. 3, S. 3, 2011, s. 161-175.
- KARACA, Filiz, “İmtiyaz Madalyası”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 22, İstanbul 2000.
- KARABULUT, Mustafa, “Tanzimat Dönemi’nde Osmanlı’nın Yenileşme Sürecine Bir Bakış”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 187, 2010, s. 125-138.
- KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi Nizam-ı Cedid Ve Tanzimat Devirleri (1789-1856)*, C. V, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2011.
- Kıbrıs’ın Tarihi Gelişimi, Kıbrıs Türk Kültür Derneği Genel Merkezi, Yenişehir Ankara 1984.
- KODAY, Zeki, “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti’nin Coğrafi Özellikleri”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 2, 1995, s. 17-45.
- KORKMAZER, Sıddık, *Lala Mustafa Paşa Ve Kıbrıs’taki Vakıfları*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa 2014.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, “Sicill-i Ahvâl Defterleri’ni Tamamlayan Arşiv Kayıtları”, *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1998, C. 12, s. 141-157.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, *Tarih Araştırmalarında Usûl*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2014.
- ÖZDEMİR, Hüseyin, *Osmanlı Devleti’nde Bürokrasi*, Okumuş Adam Yayıncılık, İstanbul 2011.
- ÖZGER, Yunus, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Yozgatlı Devlet Adamları*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, Mayıs, 2010.
- ÖZKAN, Selim Hilmi, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Alâiyeli Memurlar (1879-1909)*, Alanya 2014.
- ÖZMEN, Süleyman, “Kıbrıs Türklerinin Kökeni ve Sosyo-Kültürel Özellikleri”, *Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, Mayıs 2018, II/3, s. 21-33.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tatih Deyimleri Ve Terimleri Sözlüğü*, C. III, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tatih Deyimleri Ve Terimleri Sözlüğü*, C. II, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993.

- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Sicill-i Osmanî Zeyli Son Devir Osmanlı Meşhurları Ansiklopedisi*, C. 1-19, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2008.
- PAMUK, Şevket, “Kuruş”, TDVİA, C. 26, İstanbul 2002, s. 549.
- SAMANİ, Hasan, “Tanzimat Döneminde Kıbrıs Ticareti”, Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, C. 6, S. 4, 2017, s. 790-814.
- SAMANİ, Hasan, Tanzimat Devrinde Kıbrıs (1839-1878), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2006.
- SANNAV, Sabri Can, “Tanzimat’ın İlanından Sonra Cezâyir-i Bahr-i Sefid Eyaletinin Yeniden Yapılandırılması Süreci Ve Limni Adası’nın Statüsü”, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 6, S. 1, 2005, s. 174-188.
- SARI, Selçuk, Sicill-i Ahval Kayıtlarına Göre Amasyalı Memurlar, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu, 2013.
- SARIYILDIZ, Gülden, Sicill-i Ahvâl Komisyonu’nun Kuruluşu Ve İşlevi (1879-1909), Der Yayınları, İstanbul 2004.
- SATAN, Ali, “Yeni İngiliz Belgeleri Işığında Kıbrıs Ve Önemi”, Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, 6, 2004, s. 55-70.
- SAVRUN, Ergenekon, “1571 Türk Yönetiminden, 1878-1925 İngiliz Taç Kolonisi’ne; Kıbrıs Üzerinde Enosis Faaliyetleri ve İngiliz Stratejisi”, Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, 2017, C.3, S.1, s. 3-20.
- SAYLAN, Kemal, “Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Gümüşhane Doğumlu Memurlar Hakkında Bazı Tespitler”, Mavi Atlas, S. 7, 2016, s. 76-94.
- SOYDAN, Tarık, Tüncel, “Osmanlı’da İlk Yenileşme Döneminde Eğitimin Kurumsal Ve Yönetimsel Yapısının Oluşumu Ve Gelişimi”, Milli Eğitim, S. 198, 2013, s. 110-125.
- SÖZGÜN, Zenal, “Kıbrıs’ta Osmanlı Dönemindeki Eğitim Sistemine Genel Bir Bakış”, Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi, C. 1, S. 2, 2015.
- SUNAY, Serap, II. Abdülhamid Döneminde Balıkesirli Mülki Görevliler Hakkında Bir İnceleme (Sicill-i Ahval Kayıtlarına Göre 1879-1909), Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2007.

- ŞAFFAK, Tuğba, “Atüt Ve Osmanlı Toplumunu”, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun, 2015.
- ŞANAL, Mustafa, “Osmanlı Devleti’nde Medreselerde Ders Programları, Öğretim Metodu, Ölçme Ve Değerlendirme, Öğretimde İhtisaslaşma Bakımından Genel Bir Bakış”, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 14, 2003, s. 149-168.
- ŞENGÖR, Gökhan, Osmanlıdan Günümüze Kıbrıs Türk Arşivciliği, KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa 2004.
- ŞİMŞEK, İshak, Sicill-i Ahval Defterlerinde Diyarbakirli Yöneticiler, Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mardin, 2013.
- TAŞKIN, Ünal, “Klâsik Dönem Osmanlı Eğitim Kurumları”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 1, S. 3 2008.
- TEKİN, Kemal Hakan, “Osmanlı Devletinde Gelenekten Yeniliğe Geçişin Anlamlı Bir Sembolü: Mecidi Nişanları”, The Journal Of Academic Social Science Studies, S. 28, 2014, s. 393-411.
- TUKİN, Cemal, “Girit”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 14, İstanbul 1996.
- TUTAMAN, Ferda Tuncer, “1489-1570- Kıbrıs’ta Venedik Hâkimiyeti”, Osman Köse, Tarihte Kıbrıs (İlk Çağlardan 1960’a kadar), D9okuz10be5 Matbaacılık, Bursa 2017.
- TÜRKLÜ, Mehmet Emin, “Tanzimat Döneminde Ancemaatin Vergi Uygulaması ve Yaşanan Usulsüzlükler Üzerine Bazı Şikâyetler (1841-1865)”, Curr Res Soc Sci, C. 2, S. 3, 2016.
- UĞURLU, Ümmühan, Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Döneminde Tokatlı Devlet Memurları, Özdilek Yayınları, Tokat, 2014.
- ÜNLÜ, Mucize, “Tanzimat Ve Meşrutiyet Dönemlerinde Kıbrıs’ta Eğitim”, Ed. Osman Köse, Tarihte Kıbrıs (İlk Çağlardan 1960’a kadar), D9okuz10be5 Matbaacılık, Bursa 2017.
- VATANSEVER, Müge, “Kıbrıs Sorunun Tarihi Gelişimi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 12, 2010, s. 1487-1530.

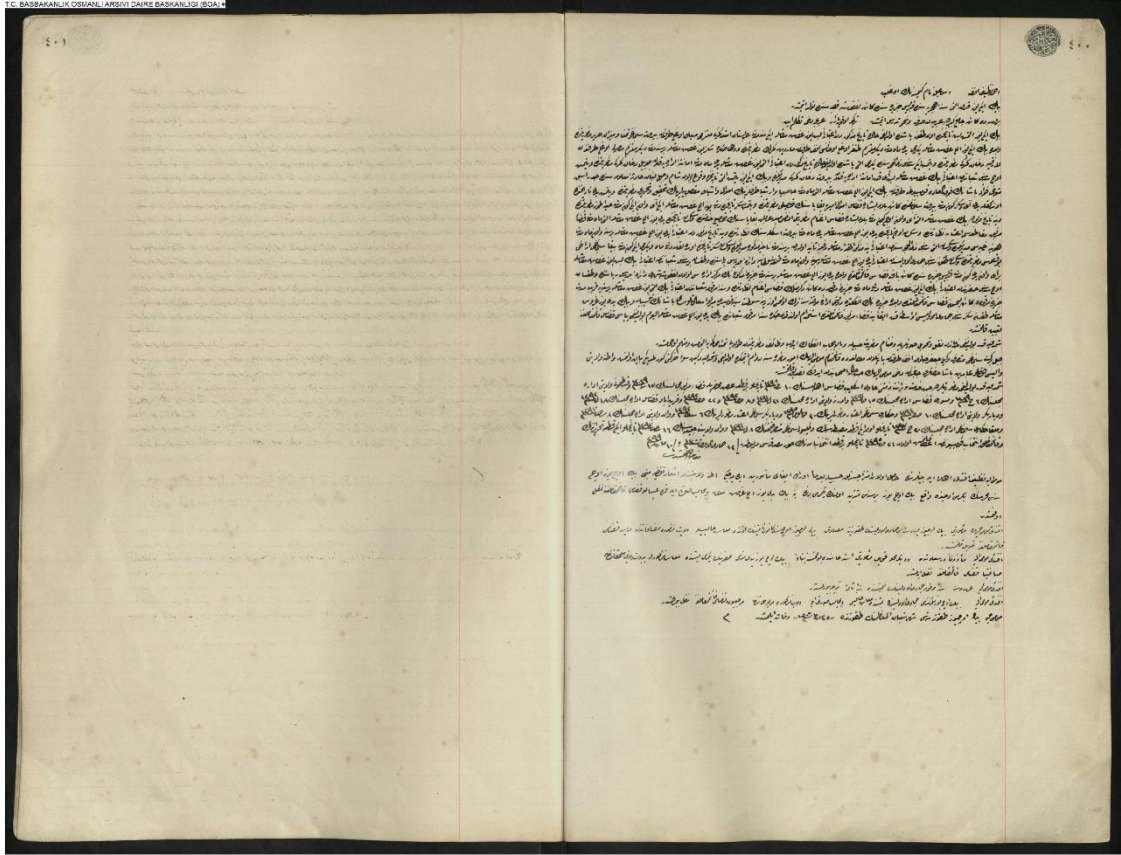
- YADI, Ahmet, “Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Ordu Doğumlu Memurlar”, ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, C. 3, S. 6, Ordu, 2012, s. 300-312.
- YANARDAĞ, M. Özgür, “19. Yüzyıl Osmanlı Devleti Para Düzeni: Kâğıt Para Kullanımına Geçiş Aşamalarının İktisadi Analizi”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 8, S. 36, 2015, s. 918-933.
- YILDIRIM, Filiz, “Sicill-i Osmanî’ye Göre Harput Ünlüleri”, Tarihten günümüze Elazığ Uluslararası Kongresi, 17-19 Kasım 2014, Atatürk Araştırma Merkezi Ankara 2015.
- YILDIRIM, Osman, Osmanlı İdaresinde Kıbrıs (Nüfusu- Arazi Dağılımı Ve Türk Vakıfları), T.C. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Yayın yeri, 2000.
- YILDIZ, Gültekin, Mapusâne Osmanlı Hapishanelerinin Kuruluş Serüveni (1839-1908), Kitapevi, İstanbul 2012.
- YILMAZ, Yiğit, “Osmanlı Devleti’nde Vergi Sistemi ve Vergi Denetimi”, Makaleler, S. 232, 2019, s. 11-22.
- ZEYTİNOĞLU, Erol, Ekonomik Sistemler, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını, İstanbul 1985.

3- Elektronik Kaynaklar

- <http://ismek.ist/blog/icerik.aspx?p=1202> (05.09.2019).
- <https://www.ankaraantikacilik.com/urun/840020/nisani-%C3%83%C2%A2liosman>(05.09.2019).
- <https://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=293935> (05.09.2019).
- <http://www.tarihbilinci.com/konular/imtiyaz-madalyasi.13504> (07.09.2019).
- <https://www.dusuncemektebi.com/m/24976/osmanlinin-cankurtaranmadalyasi>(07.09.2019).
- <https://www.dusuncemektebi.com/m/24976/osmanlinin-cankurtaran-madalyasi>(07.09.2019).
- <https://nedir.ileilgili.org/su%C3%A7>(08.09.2019).
- <http://hakkindabilgial.com/nisan-i-iftihar/>(23.09.2019)

EKLER (Bazı Kıbrıslı Memurların Kimlik Kartları)

Ek 1: Ahmed Nazif Efendi

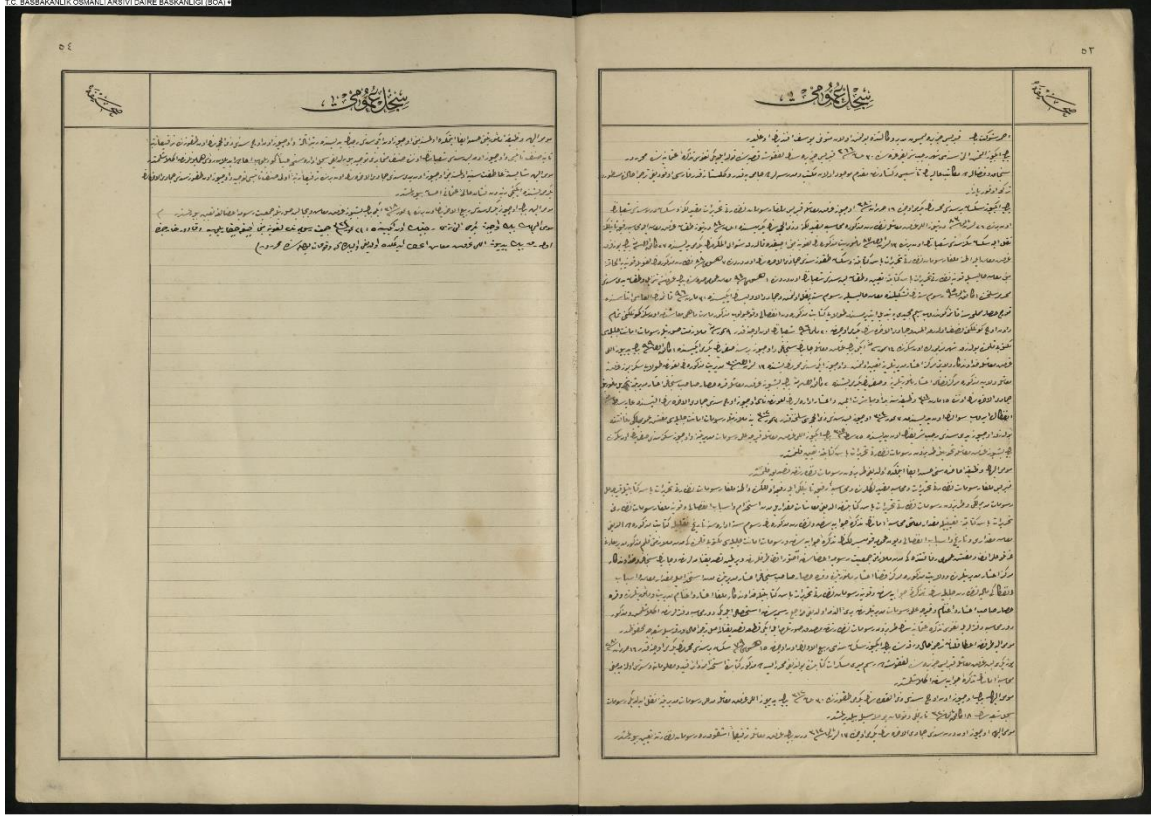

Ek 1: Ahmed Nazif Efendi

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00003
Memurun Adı	Ahmed Nazif Efendi
Doğum Yılı	H.1246- (M.1830-1831)
Doğum Yeri	Lefkoşa
Baba Adı Ve Mesleği	İsmail Nam Kimesne – Belirtilmemiş
Sülale Adı	Belirtilmemiş
Okuduğu Okullar	Bursa Cami-i Kebir
Mezuniyet Durumu	Belirtilmemiş
Bildiği Diller	Türkçe okuryazar ve Arapça konuşur
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	19 Yaş – Memur
İşe Başlama Tarihi	H. 1265 (M. 1848-1849)

Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Beyrut Sancağı Damga ve İpek Düzeni Memuriyetleri Mardin Gümrük Memuriyeti Lazkiye Duhan Gümrüğü Memuriyeti Cübeyl Duhan Gümrüğü Memuriyeti Beyrut Duhan Gümrüğü Müdürlüğü Şam Emval ve Eşya Tahkik ve Tahrir Memuriyeti Bidad'ül Beşare Kazası Tahsil Memuriyeti Sayda Tuz Memuriyeti Bilad'ül Beşare Kazası Ağnam Memuriyeti Bilad'ül Beşare Mukataası Aşar Nezareti Beyrut İskelesi Nezareti Cünye Nahiyesi Müdürlüğü İkinci Defa Cünye Nahiyesi Müdürlüğü Biga Sancağı Arazi Yoklama Memuriyeti Kala-i Sultaniye Daire-i Belediye Riyaseti Baf Kazası Kaymakamlığı Lefkoşa Daire-i Belediye Riyaseti Değirmenlik Kazası Ağnam Nezareti Limson Kazası Kaymakamlığı Payas Kazası Kaymakamlığı Karaisalı Kazası Kaymakamlığı Mersin Kazası Kaymakamlığı
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	Belirtilmemiş
Aldığı Rütbeler	Rütbe-i Salise
İsnat Edilen Suçlar	Belirtilmemiş
Aldığı Cezalar	Belirtilmemiş

Ek 2: Ahmed Şevket Bey 2

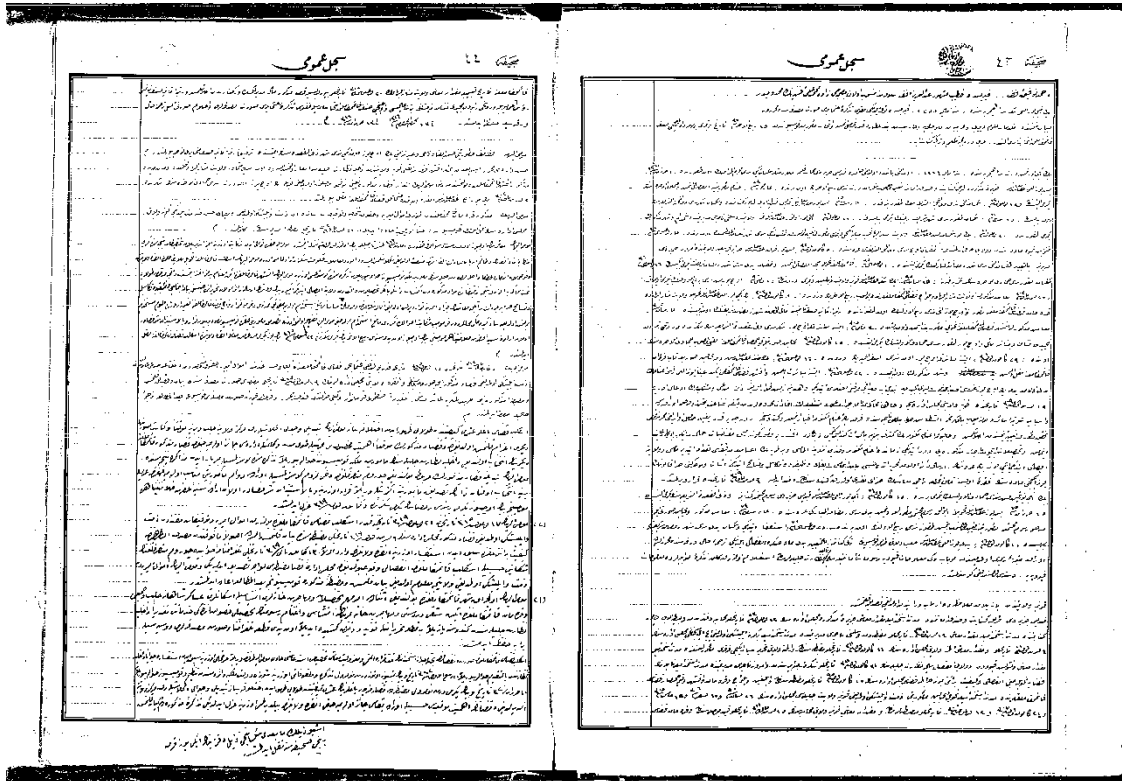

Ek 2: Ahmed Şevket Bey 2

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00156
Memurun Adı	Ahmed Şevket Bey 2
Doğum Yılı	H.1266 - (M. 1850)
Doğum Yeri	Lefkoşa
Baba Adı Ve Mesleği	Yusuf Efendi – Müdür
Sülale Adı	Belirtilmemiş
Okuduğu Okullar	Mektep - Medrese
Mezuniyet Durumu	Belirtilmemiş
Bildiği Diller	Arapça, Farsça okur, Türkçe okuyuzar
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	Belirtilmemiş – Mukayyid
İşe Başlama Tarihi	H.1281 Muharrem 23 (M. 28 Haziran 1864)

Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Kıbrıs Rüşumat Nezareti Tahrirat Mukayyidliği Kıbrıs Rüşumat Nezareti Muhasebe-i Refik-i Sanilığı Adana Rüşumat Nezareti Tahrirat Baş Kitabeti Konya Rüşumat Nezareti Tahrirat Baş Kitabeti Canik Sancağı Merkez Aşar Müdüriyeti Kara Hisar-ı Sahip Sancağı Aşar Müdüriyeti Rüşumat Emaneti Müfettiş Umumiliği Kırcaali Rüşumat Müdüriyeti Trabzon Rüşumat Nezareti Tahrirat Baş Kitabeti Midilli Rüşumat Müdüriyeti İşkodra Rüşumat Nezareti
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	2. Rütbeden Nişan-ı Alî Osmanî
Aldığı Rütbeler	Rütbe-i Salise Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi Sınıf-ı Mütemayızı Rütbe-i Evveli Sınıf-ı Sanisi
İsnat Edilen Suçlar	Belirtilmemiş
Aldığı Cezalar	Belirtilmemiş

Ek 3: Ahmed Tevfik Efendi 1

DH.SAİD_0.0.7.2

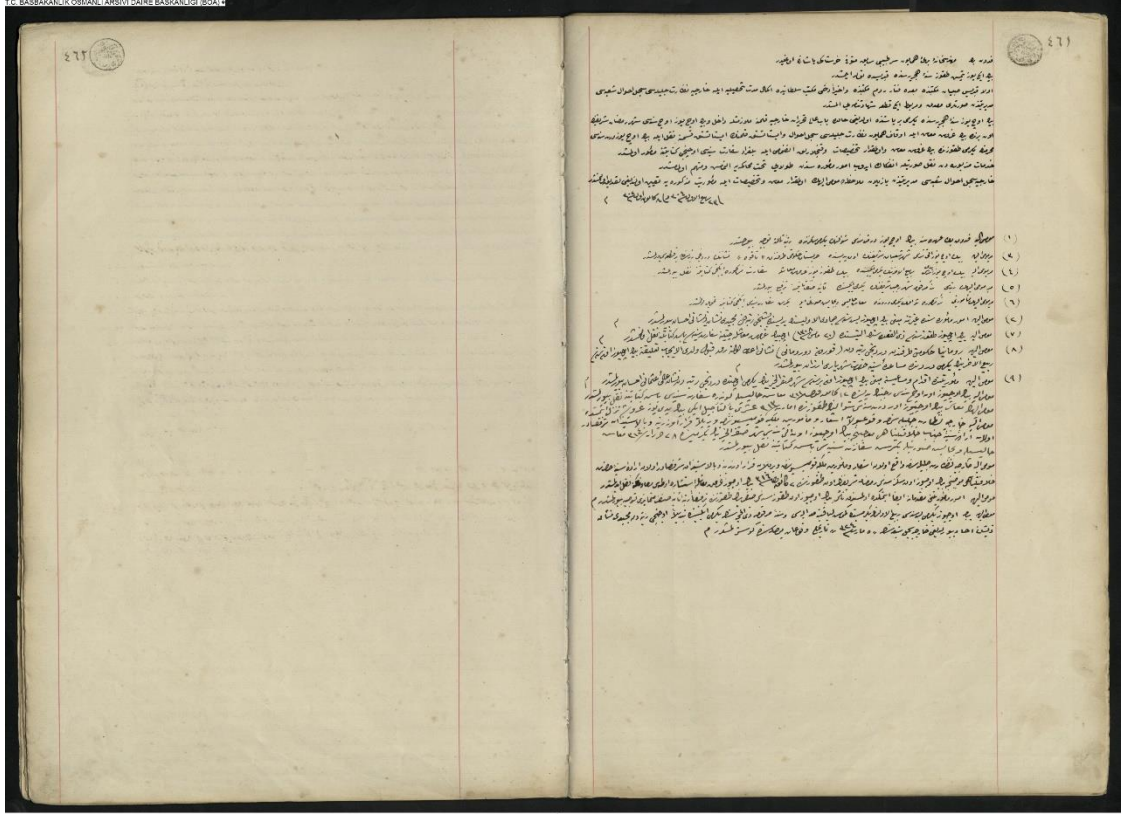

Ek 3: Ahmed Tevfik Efendi 1

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 0072
Memurun Adı	Ahmed Tevfik Efendi 1
Doğum Yılı	H. 1258 (M. 1842 - 1843)
Doğum Yeri	Kıbrıs

Baba Adı Ve Mesleği	Mehmed Ali Efendi – Hatip
Sülale Adı	Abdulaziz Efendi
Okuduğu Okullar	Sıbyan Mektebi
Mezuniyet Durumu	Belirtilmemiş
Bildiği Diller	Arapça, Farsça konuşur ve Türkçe yazar
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	16 Yaş – Mülazemet
İşe Başlama Tarihi	H. 1274 - (M. 1857 - 1858)
Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Kıbrıs Muhasebe Kalemi Kıbrıs Tarik Kitabeti ve Sandık Emaneti Kıbrıs Zabıta Alayı Kitabeti Selendi Nahiyesi Müdüriyeti İçil Temyiz Seyyar İkinci Fırka Memuru İmroz Ceziresi Müdüriyeti Yalvaç Kazası Kaymakamlığı Karaman Kazası Kaymakamlığı Akşehir Kazası Kaymakamlığı Koçhisar Kazası Kaymakamlığı Akşehir Kazası Kaymakamlığı Kıbrıs Vergi Kitabeti Ayvalık Vergi Memurluğu Midilli Vergi Kitabeti Halep Vilayeti Tarik komisyonu Kitabeti Osmancık Kazası Kaymakamlığı İskilip Kazası Kaymakamlığı Taşköprü Kazası Kaymakamlığı
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	4. Rütbeden Mecidî Nişanı Zışanı 4. Rütbeden Mecidî Nişanı Zışanı
Aldığı Rütbeler	Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi Rütbe-i Sani Sınıf-1 Sanisi Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Mütemayizi
İsnat Edilen Suçlar	Kayıtları Düzenli Tutmaması, Görevinde Aksatması, Kazada Meydana Gelen Anlaşmazlıktan Dolayı
Aldığı Cezalar	Azil, Bir Aylık Maaştan Kesme, Azil

Ek 4: Fedon Bey

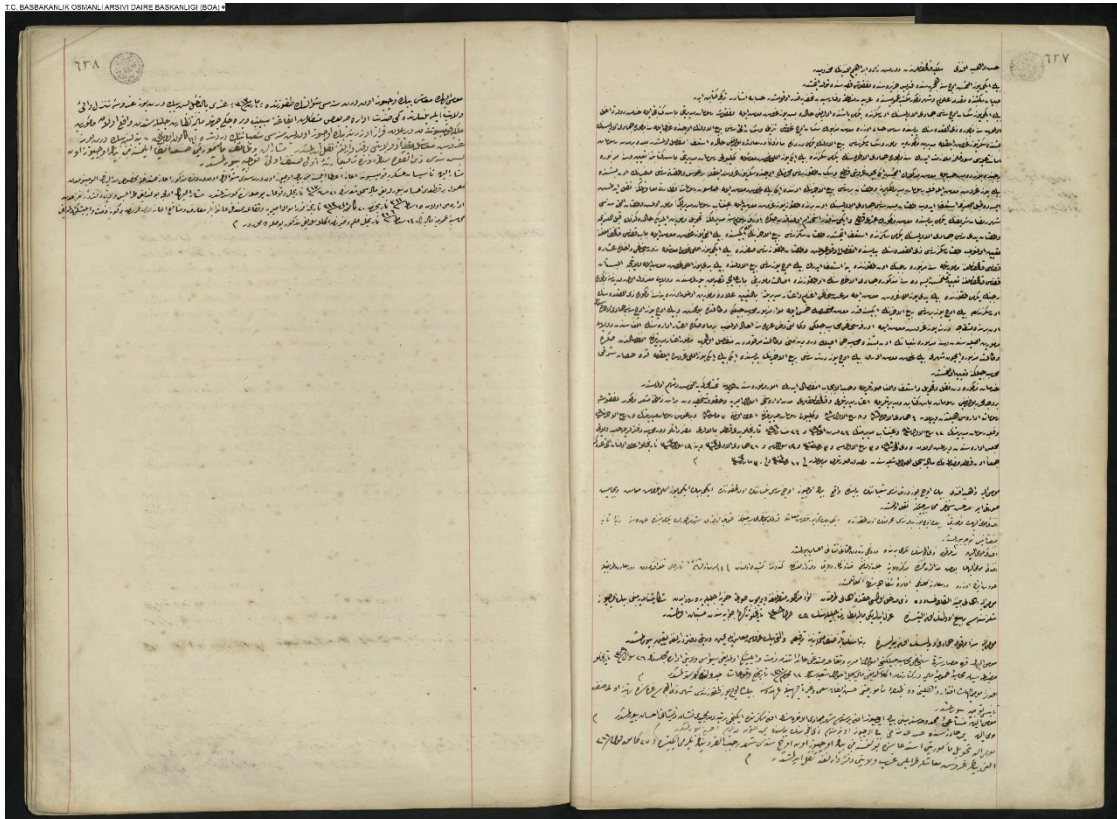

Ek 4: Fedon Bey

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00010
Memurun Adı	Fedon Bey
Doğum Yılı	H. 1279 (M. 1862 - 1863)
Doğum Yeri	Kıbrıs
Baba Adı Ve Mesleği	Hristaki Paşa- Mühendishane-i Berr-i Hümayun Ser Tabibi
Sülale Adı	Belirtilmemiş
Okuduğu Okullar	Kıbrıs Sıbyan Mektebi - Fener Rum Mektebi - Mektebi Sultanı
Mezuniyet Durumu	Şahadetname
Bildiği Diller	Belirtilmemiş
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	21 Yaş – Mülazemet
İşe Başlama Tarihi	H. 1300 (1882 - 1883)
Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Bab-ı ali Tahrirat Hariciye Kalemî Evkaf-ı Hümayun Nezaret-i Celilesi Sicill-i Ahvâl ve İstatistik Kalemînin İstatistik Kısmı Belgrad Sefaret-i Seniyyesi Üçüncü Kitabeti Belgrad Sefaret-i Seniyyesi İkinci Kitabeti Bükreş Sefaret-i Seniyyesi İkinci Kitabeti Çetine Sefareti Seniyyesi Baş Kitabeti Londra Sefareti Seniyyesi Baş Kitabeti İstişare Odası Muavinliği

Aldığı Nişan Ve Madalyalar	Sırbistan Hâkimi Tarafından Takova Nişanının 4. Rütbesi 5. Rütbeden Mecidî Nişanı Romanya Hükümeti Tarafından 4. Rütbeden Koron dö Romani Nişanı 4. Rütbedne Nişanı Alî-i Osmanî 3. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı Gümüş Liyakat Madalyası
Aldığı Rütbelere	Rütbe-i Salise Saniye Sınıf-ı Sanisi Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi
İsnat Edilen Suçlar	Belirtilmemiş
Aldığı Cezalar	Belirtilmemiş

Ek 5: Hasan Vahab Efendi

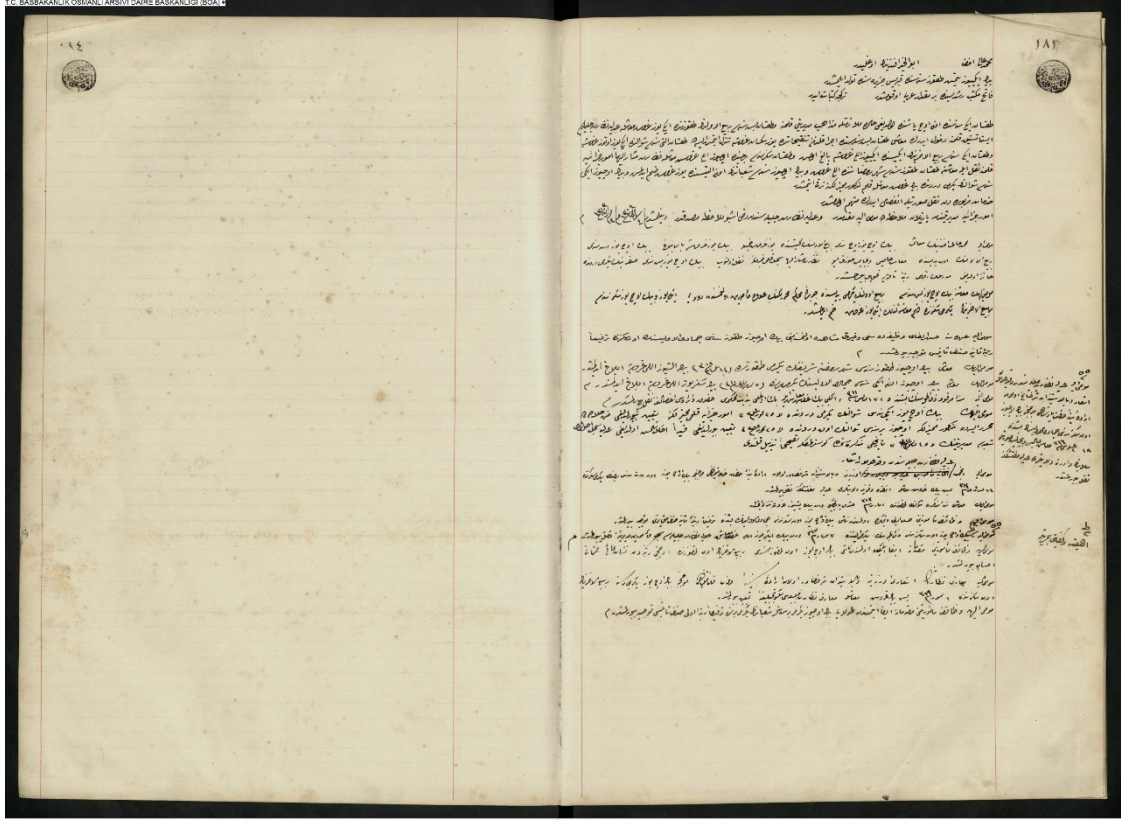
Ek 5: Hasan Vahab Efendi

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00010
Memurun Adı	Hasan Vahab Efendi
Doğum Yılı	H. 1263 (M. 1846 - 1847)
Doğum Yeri	Lefkoşa
Baba Adı Ve Mesleği	İbrahim Efendi – Mülkiye Kaymakamı
Sülale Adı	Durmuşzade
Okuduğu Okullar	Lefkoşa Sıbyan Mektebi - Lefkoşa Umumiye Mektebi
Mezuniyet Durumu	Belirtilmemiş
Bildiği Diller	Arapça, Farsça okur, Türkçe yazar
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	20 Yaş – Kâtip - Asaleten

İşe Başlama Tarihi	H. 1283 Cemazeyilevvel 18 (M. 28 Eylül 1866)
Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Lefkoşa Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti Lefkoşa Rüsûmat Müdüriyeti Gelibolu Rüsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti Burgos Rüsûmat Müdürlüğü Kalaba Rüsûmat Müdürlüğü Sason Rüsûmat Nezareti Muavinliği Ayıntab Rüsûmat Müdürlüğü Bab Kazası Kaymakamlığı Aşare Kazası Kaymakamlığı Elbistan Kazası Kaymakamlığı Maraş Sancağı Ağnam ve Aşar Müdüriyeti Karahisar-1 Şarki Muhasebeciliği Maraş Sancağı Muhasebeciliği Karesi Sancağı Muhasebeciliği Yemen Vilayeti Defterdarlığı Trablusgarp Vilayeti Defterdarlığı Bağdad Vilayeti Defterdarlığı
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	4. Rütbeden Osmanî Nişanı 2. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı
Aldığı Rütbeler	Rütbe-i Saniye Sınıf-1 Sanisi Rütbe-i Salise Sınıf-1 Mütamayizi Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Sanisi Rütbe-i Evveli Sınıf-1 Evveli
İsnat Edilen Suçlar	Ahalinin Arasını Karıştırma
Aldığı Cezalar	Azil

Ek 6: Mehmed Ali Efendi 2

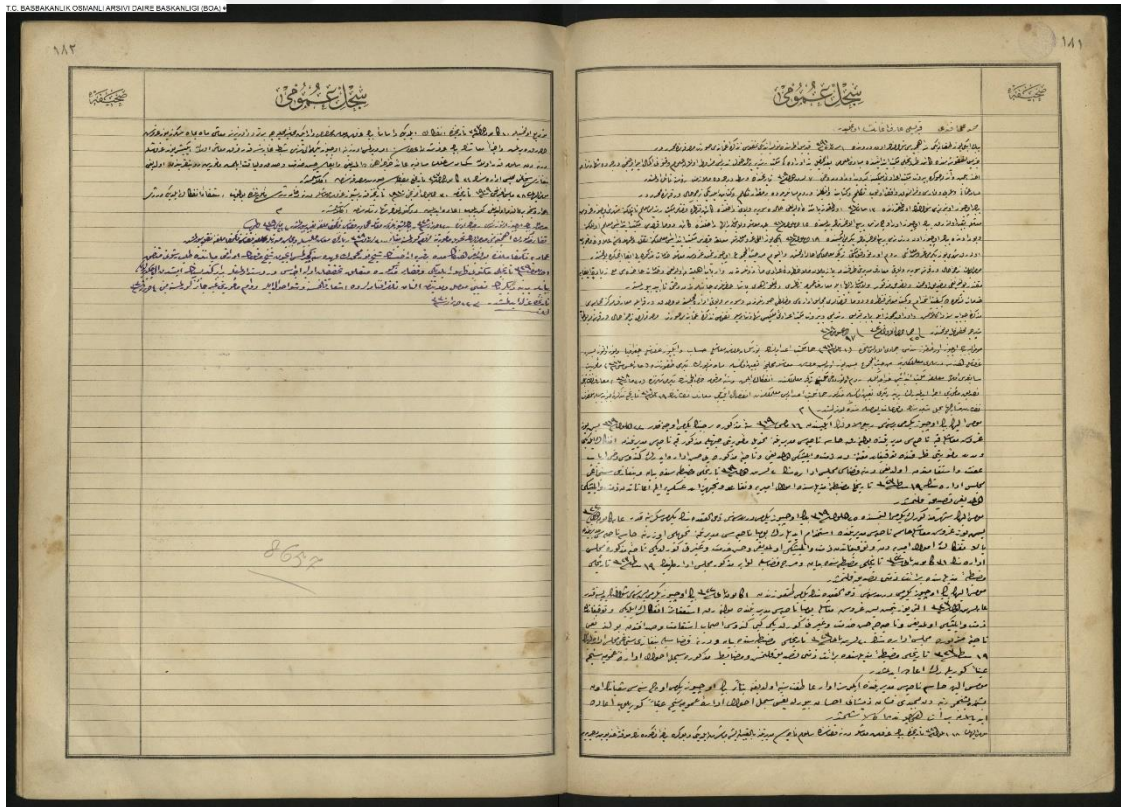

Ek 6: Mehmed Ali Efendi 2

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00071
Memurun Adı	Mehmed Ali Efendi 2
Doğum Yılı	H. 1279 (M. 1862 - 1863)
Doğum Yeri	Kıbrıs
Baba Adı Ve Mesleği	Ebülhayr Efendi – Belirtilmemiş
Sülale Adı	Belirtilmemiş
Okuduğu Okullar	Fatih Rüşdiye Mektebi
Mezuniyet Durumu	Belirtilmemiş
Bildiği Diller	Arapça okur, Türkçe yazar
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	13 Yaş - Mülazemet
İşe Başlama Tarihi	H. 1292 (M. 1875 – 1876)

Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Mezahib Müdüriyeti Adliye Nezaret-i Celilesi İstatistik Kalemi Adliye Nezareti Umur-ı İcra Kalemi İcra Kalemi Mümeyyizliği Adliye Nezareti Sicill Kalemi Mümeyyizliği Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi Azalığı Ankara Vilayeti Adliye Müfettişliği Konya Vilayeti Adliye Müfettişliği Selanik Vilayeti Adliye Müfettişliği Edirne Vilayeti Adliye Müfettişliği Adliye Nezaret-i Celilesi Sicill Müdürlüğü Maarif Nezaret-i Celilesi Müfettişliği
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	3. Rütbeden Nişan-ı Alî Osmanî
Aldığı Rütbeler	Rütbe-i Salise Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi Rütbe-i Evveli Sınıf-ı Sanisi
İsnat Edilen Suçlar	Belirtilmemiş
Aldığı Cezalar	Belirtilmemiş

Ek 7: Mehmed Ali Efendi 3

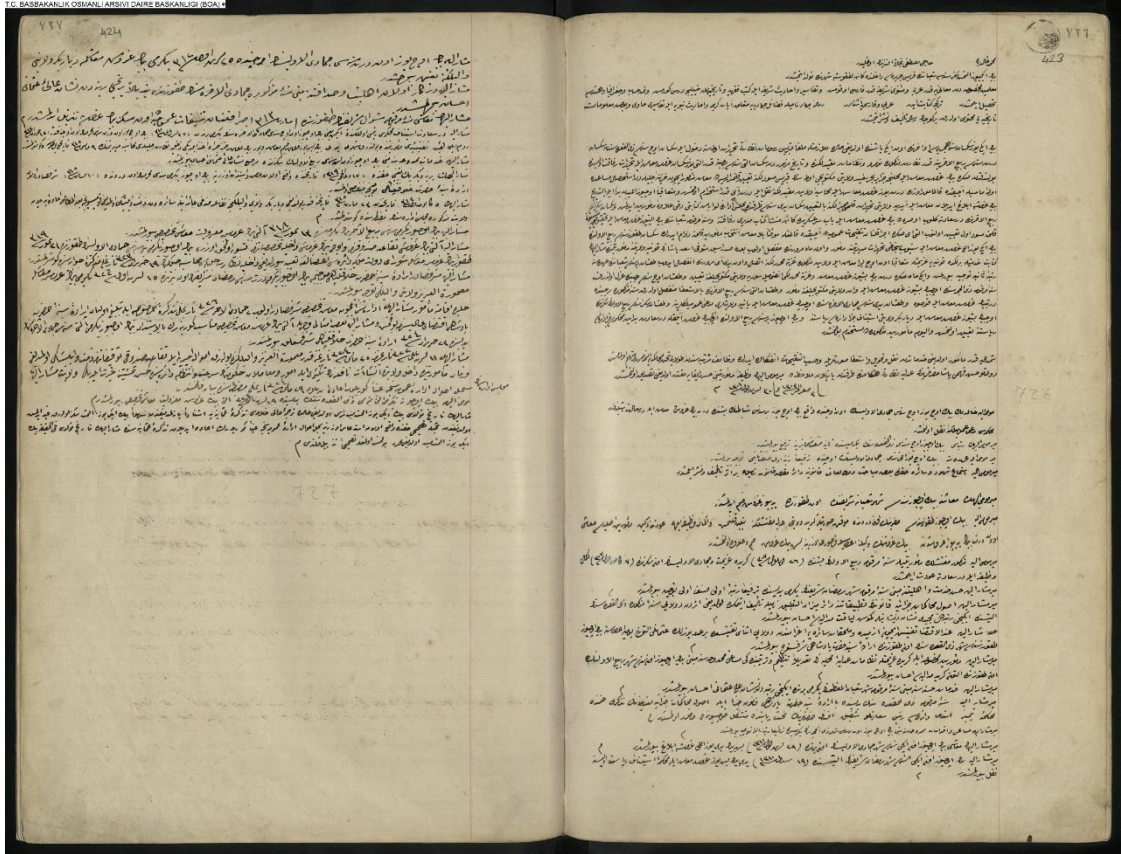

Ek 7: Mehmed Ali Efendi 3

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00014
Memurun Adı	Mehmed Ali Efendi 3
Doğum Yılı	H. 1292 (M. 1875 - 1876)

Doğum Yeri	Kıbrıs
Baba Adı Ve Mesleği	Arif Ağa - Belirtilmemiş
Sülale Adı	Belirtilmemiş
Okuduğu Okullar	Turunçlu İptidai Mektebi - Turunçlu Rüşdiye Mektebi - Beyrut Mülkiye İdadi Mektebi
Mezuniyet Durumu	Üçüncü Derece Şahadetname Vasat Derecede Belge
Bildiği Diller	Osmanlıca, Arapça, Farsça, Fransızca konuşur ve yazar, İngilizce, Rumca konuşur ve yazar
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	19 Yaş – Öğretmen
İşe Başlama Tarihi	H.1311 Şevval 19 (M. 25 Nisan 1894)
Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Kantara Kazası Mektebi Rüşdisi Muallim-i Saniliği Duma Kasabası Mektebi İptidaisi Muallim-i Evveliğine Muallaka Kasabası Mektebi İptidaisi Muallimliği Rum Ortodoks Mektebi Türkçe Muallimliği Hama Mektebi İdadisi Hesap Muallimliği Hama Mektebi İdadisi Coğrafya Muallimliği Hama Mektebi İdadisi Hendese Muallimliği Kaya Nahiyesi Müdüriyeti Hassa Nahiyesi Müdürlüğü Yumba Nahiyesi Müdüriyeti Salum Nahiyesi Müdüriyeti Derne Duhan Reji Memuriyeti
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	5. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zîşanı
Aldığı Rütbeler	Belirtilmemiş
İsnat Edilen Suçlar	Başkasının Üzerine İzinsiz Arazi Geçirme ve Rüşvet Alma
Aldığı Cezalar	Azil

Ek 8: Mehmed Halid Bey

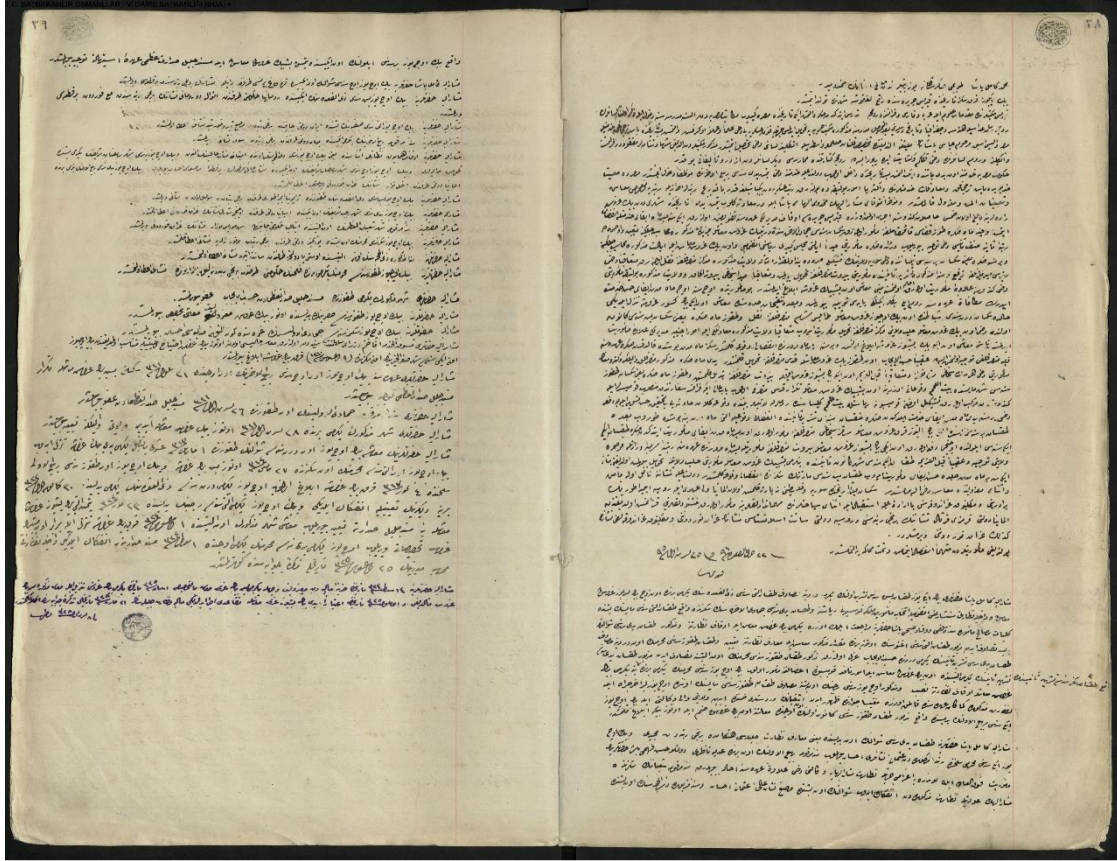

Ek 8: Mehmed Halid Bey

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00001
Memurun Adı	Mehmed Halid Bey
Doğum Yılı	H. 1265 (M. 1848-1849)
Doğum Yeri	Lefkoşa
Baba Adı Ve Mesleği	Mustafa Necati Efendi - Belirtilmemiş
Sülale Adı	Belirtilmemiş
Okuduğu Okullar	Belirtilmemiş
Mezuniyet Durumu	Belirtilmemiş
Bildiği Diller	Türkçe yazar, Arapça ve Farsçaya aşinadır.
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	12 Yaş – Mülazemet
İşe Başlama Tarihi	H. 1280 M. (1863 - 1864)

Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Kıbrıs Rüşûmat Nezareti Tahrirat Odası Mektubî Odasının Kıbrıs Müsevvidliği Muhasebe-i Vilayet-i Mukayyidliği Aydın Vilayeti Tahrirat Kalemi Mübeyyizliği Tahkik Komisyonu Kalemi Müsevvid-i Evvel Sinop Sancağı Tahrirat Müdüriyet Suriye Vilayeti Mektupçuluğu Van Vilayeti Mektupçuluğu Kosova Müdde-i Umumlikleri Yanya Vilayetleri Müdde-i Umumlikleri Diyarbakır Vilayeti İstinaf Ceza Dairesi Dersaâdet Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi Dersaâdet İstinaf Mahkemesi Müdde-i Umumiliği Diyarbakır Vilayeti Valiliği Şurayı Devlet Mülkiye Dairesi Azalığı Mameratü'l Aziz Vilayeti Valiliği
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	2. Rütbeden Mecidî Nişan-ı Zîşanı 2. Rütbeden Nişan-ı Alî Osmanî 1. Rütbeden Nişan-ı Alî Osmanî Murassa Nişan-ı Alî Osmanî Gümüş Liyakat Madalyası Girid Altın Madalyası
Aldığı Rütbeler	Rütbe-i Saniye Rütbe-i Saniye Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütamayizi Rütbe-i Evveli Sınıf-ı Sanisi Rütbe-i Evveli Sınıf-ı Evveli Rütbe-i Bâlâ
İsnat Edilen Suçlar	Belirtilmemiş
Aldığı Cezalar	Belirtilmemiş

Ek 9: Mehmed Kâmil Paşa

DH.SAİD.00004

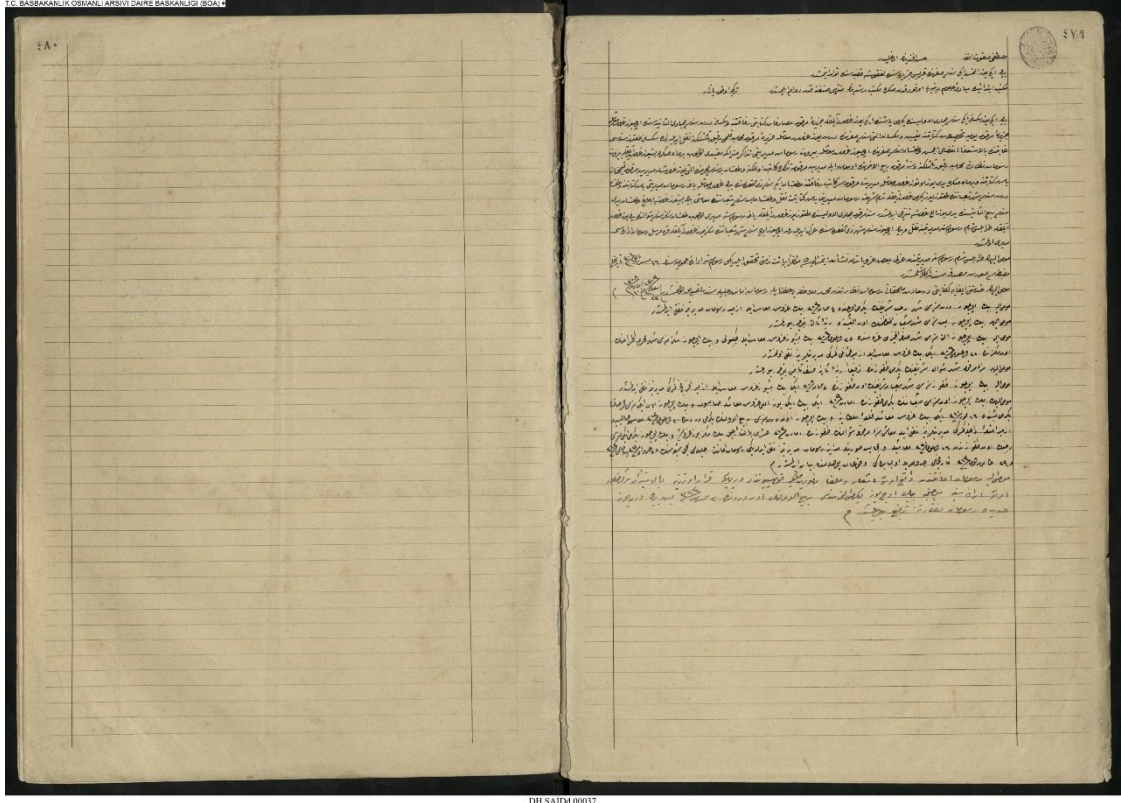
Ek 9: Mehmed Kâmil Paşa

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00004
Memurun Adı	Mehmed Kâmil Paşa
Doğum Yılı	H. 1248 (M. 1832 - 1833)
Doğum Yeri	Lefkoşa
Baba Adı Ve Mesleği	Salih Efendi – Topçu Asakir-i Şahane Yüzbaşısı
Sülale Adı	Belirtilmemiş
Okuduğu Okullar	Kıbrıs Mektepleri, Mısıriye Mektebi, Elsinie Medresesi, Hariciye Mektebi- Fünun-ı Askeriye
Mezuniyet Durumu	Şahadetnameleri Kayıp
Bildiği Diller	Arapça, Farsça, Fransızca, Rumca, İngilizce okur, Fransızca, İngilizce ve Rumca konuşur, yazar
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	17 Yaş – Memur
İşe Başlama Tarihi	H. 1265 (M. 1848 - 1849)

Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Mısır Hidiviye Baş Tercümanlık ve Muavinlik Hizmeti Kıbrıs Evkaf Müdürlüğü Tuz Kazası Kaymakamlığı Kıbrıs Muhasebeciliği Mısır Muhasebeciliği Mısır Merkez Mutasarrıflığı Beyrut Mutasarrıflığı Trablusşam Mutasarrıflığı Halep Vilayeti Merkez Mutasarrıflığı Filibe Kadı Mutasarrıflığı Hersek Sancağı Bidayet Mutasarrıflığı Kudüs Mutasarrıflığı Halep Vilayeti Memurluğu Dâhiliye Nezareti İntihab-ı Memurin-i Mülkiye Komisyonu Evkaf Nezareti Maarif Nezareti Umur-ı Nafia Komisyonu Azalığı Evkaf Nezareti Mesned-i Celil-i Sadaret-i Azim Sadaret-i Azim Aydın Vilayeti Valiliği Sadaret-i Uzma
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	Almanya Devleti Kırmızı Kartal Nişanının Birinci Rütbesi Rusya Devleti Saint Stanislas Nişanının Gran Kordonu Mikelamburg Grandükalığı Nişanının Gran Kordonu 1. Rütbeden Mecidi Nişanı 1. Rütbeden Osmanî Nişanı Murassa Nişan-ı Alî Osmanî Karadağ Prensi Tarafından Danilo Nişanının 1. Rütbesi Romanya Hükümeti Tarafından Etval Dö Romani Nişanının 1. Rütbesi Kordonu İran Devleti'nden 1. Rütbeden Murassa Şîr ü Hurşid Nişanı Yunan Devleti Tarafından 1. Rütbeden Süvar Nişanı Murassa Nişan-ı Alî Almanya Devleti Tarafından Egel .. Nişanının Gran Kordonu Japonya İmparatoru Tarafından 1. Rütbeden Sulillivan Nişanı İspanya Devleti Tarafından 3. Şarl Nişanının Gran Kordonu İtalya Hükümeti Tarafından Saint Morris Lazar Nişanının Gran Kordonu Portekiz Devleti Tarafından 1. Rütbeden La Torre Nişanı Avusturya Devleti Tarafından Saint Etienne Nişanı Flemenk Hükümeti Tarafından 1. Rütbeden Leon Netherland Nişanı İmtiyaz Altın Madalyası İmtiyaz Gümüş Madalyası Girid Altın Madalyası
Aldığı Rütbeler	Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi Rütbe-i Samiye Rütbe-i –Rabia
İsnat Edilen Suçlar	Belirtilmemiş
Aldığı Cezalar	Belirtilmemiş

Ek 10: Mustafa Safvet Efendi

Ek 10: Mustafa Safvet Efendi

Defter No	BOA. DH. SAİD. d. 00037
Memurun Adı	Mustafa Safvet Efendi
Doğum Yılı	H. 1262 (1846 - 1847)
Doğum Yeri	Lefkoşa
Baba Adı Ve Mesleği	Hasan Efendi - Belirtilmemiş
Sülale Adı	Belirtilmemiş
Okuduğu Okullar	Sıbyan Mektebi - Rüşdiye Mektebi
Mezuniyet Durumu	Belirtilmemiş
Bildiği Diller	Türkçe okuryazar
İşe Başlama Yaşı Ve Statüsü	20 Yaş - Kâtip
İşe Başlama Tarihi	H. 1282 Cemazeyilevvel (M. Eylül-Ekim 1865)

Görev Yaptığı Yerler Ve Görevleri	Kıbrıs Masarifat Kitabeti Kıbrıs Yevmiye Tahsilat Kitabeti Kıbrıs Muhasebe Kalemî Beyrut Rûsûmat Müdüriyeti Tezkire Mukayyidliği Beyrut Rûsûmat Nezareti Muhasebeciliği Beyrut Rûsûmat Müdüriyeti Kıyımhane Baş Kitabeti Beyrut Rûsûmat Müdüriyeti Kıyımhane Ser Kâtibi Yafa Rûsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti Şam-ı Şerif Rûsûmat Müdüriyeti Baş Kitabeti Yafa Rûsûmat Müdürlüğü Trablusşam Rûsum-ı Sitte Müdüriyeti Karamürsel Rûsûmat İdaresi Müdürlüğü İzmit Rûsûmat Müdüriyeti Gelibolu Osmanlı Gümrüğü Müdüriyeti İzmit Osmanlı Gümrüğü Müdüriyeti İzmit Efranci Gümrüğü Müdüriyeti Sason Emtia Dâhiliye Gümrüğü Müdüriyeti Kale-i Sultani Emtia Dâhiliye Gümrüğü Müdüriyeti İzmit Emtia Dâhiliye Gümrüğü Müdüriyeti Mudanya Rûsûmat Müdüriyeti Cedide Rûsûmat Nezareti
Aldığı Nişan Ve Madalyalar	Belirtilmemiş
Aldığı Rütbeler	Rütbe-i Salise, Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi
İsnat Edilen Suçlar	Trablusşam Rûsûmat Müdüriyeti görevi esnasında bazı acayip işlere karışma
Aldığı Cezalar	Azil

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Emine ÇELİKKUT

Doğum Yılı ve Yeri: 03.01. 1995-Keşan/EDİRNE

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Gaziosmanpaşa Üniversitesi – Tarih Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Gaziosmanpaşa Üniversitesi - Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Yabancı Dili: İngilizce (Yökdil: 51)

Bilimsel Faaliyetleri:

ÇELİKKUT, Emine, “Anadolu’dan Yeni Dünya’ya: Amerika’ya Göç Eden Türklerin Yaşam Öyküleri”, *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Tokat 2018, s. 237-241 (Kitap Tanıtımı/Rewiev).

ÇELİKKUT, Emine, “Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme”, *History Critique*, C. 4, S. 1, Ocak 2018, s. 36-41 (Kitap Tanıtımı/Rewiev).

ÇELİKKUT, Emine, “Temettüât Defterleri’nin Kaynak Değeri ve Türkiye’de Temettüât Çalışmaları Bibliyografyası”, *V. Genç Tarihçiler Öğrenci Çalıştayı*, 3-5 Mayıs 2018, Aksaray 2018.

ÇAVDAR, Necati, Emine, ÇELİKKUT, “Bir Fransız Seyyahın Gözünden Ermeni Meselesi Ve Anadolu Islahatı”, *XVIII. Türk Tarih Kongresi*, 1-5 Ekim 2018, Ankara 2018.

ÇAVDAR, Necati, Emine, ÇELİKKUT, “Bir Fransız Seyyahın Gözünden Ermeni Meselesi Ve Anadolu Islahatı”, *Tarih Okulu Dergisi*, S. XXXVIII, 2019, s. 459-490.

ÇAVDAR, Necati, Emine, ÇELİKKUT, “Sultan II. Abdülhamid Devri’nde Osmanlı Bürokrasisinde Kıbrıslı Mülkiyeliler”, *Türkiye’nin Modernleşme Süreci ve Mekteb-i Mülkiye Sempozyumu*, 19-20 Kasım 2019, Ankara 2019.

İş Deneyimi: -

İletişim: emine.celkkut@gmail.com